

Tatiana
de Rosnay

*Anotimpul
ploilor*

Tatiana
de Rosnay

*Anotimpul
ploilor*

Traducere din limba engleză și note
MARIANA PIROTEALĂ

The Rain Watcher

Tatiana de Rosnay

Copyright © 2018 Éditions Héloïse d'Ormesson

Editura Litera

O.P. 53; C.P. 212, sector 4, București,
România tel:0213196390; 0314251619;
0752548372; e-mail: comenzi@litera.ro

Ne puteți vizita pe
www.litera.ro

Anotimpul ploilor

Tatiana de Rosnay

Copyright © 2019 Grup Media
Litera pentru versiunea în
limba română Toate drepturile
rezervate

Editor: Vidrașcu și fiii

Redactor: Alexandra Diaconescu

Corector: Cătălina Călinescu

Copertă: Flori Zahiu

Tehnoredactare și prepress: Ofelia Coșman

Seria de ficțiune a Editurii Litera este
coordonată de Cristina Vidrașcu Sturza.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

DE ROSNAY, TATIANA

Anotimpul ploilor / Tatiana de Rosnay; trad. din lb. engleză: Mariana
Piroteală. – București: Litera, 2019

ISBN 978-606-33-4013-0

ISBN EPUB 978-606-33-4165-6

I. Piroteală, Mariana (trad.)

821.111

Familiei mele

„Iar stelele par foarte diferite azi.“
David Bowie, „Space Oddity“, 1969

UNU

*Je passais au bord de la Seine
Un livre ancien sous le bras
Le fleuve est pareil à ma peine
Il s'écoule et ne tarit pas.*¹

Guillaume Apollinaire, „Marie“

Voi începe cu copacul. Pentru că totul începe și se termină cu copacul. Copacul este cel mai înalt. A fost plantat cu mult înaintea celorlalți. Nu știu exact cât de bătrânț este. Poate are trei–patru sute de ani. Este străvechi și puternic. A îndurat furtuni cumplite, s-a înut bine în fața vântului dezlănuit. Nu-i este frică. Ț Ț Ț

Copacul nu este precum ceilalți. Are un ritm al lui. Primăvara începe mai târziuț pentru el, în timp ce toți ceilalți înfloresc deja. Cum vine sfârșitul lui aprilie, dauț Ț ușurel noile frunze ovale, numai pe crengile de deasupra și de la mijloc. În rest, pare uscat. Noduros, cenușiu și uscat. Îi place să se prefacă mort. Așa de deștept este. Apoi, deodată, ca după o explozie, înfloresc toți mugurii. Iar copacul triumfă cuț coroana lui verde-pal.

Nu mă observă nimeni când sunt aici, sus. Nu mă deranjează liniștea. Nu e liniște, de fapt, pentru că o umplu așa de multe sunete slabe. Foșnetul frunzelor. Geamătul vântului. Bâzâitul unei albine. Cântecele cicadelor. Fluturarea aripilor unei păsări. Când vine vremea mistralului și se năpustește prin vale, miile de crengi care foșnesc se confundă cu marea. Aici veneam să mă joc. Acesta era regatul meu.

Spun povestea aceasta acum, o dată, ca să nu trebuiască s-o spun iar. Nu mă pricep la cuvinte, fie ele rostite sau așternute pe hârtie. Când voi termina, voi ascunde aceste cuvinte. Undeva unde nu le va mai găsi nimeni. Nu știe nimeni. Nu va ști nimeni. Nam spus-o niciodată. O voi scrie și nu o voi arăta niciodată. Povestea va rămâne pe paginile acestea, ca o prizonieră.

– Așa o ine de două săptămâni, spune apaticul șofer de taxi. Ț

Ploaia cade abundent, asemenea unei perdele de argint, şuieră, împuinează lumina zilei. E abia zece diminea a, dar lui Linden i se pare că este un amurg care scânteiază umed. Şoferul de taxi spune că vrea să se mute definitiv, să fugă din Paris, să se ducă după soare, să se întoarcă în Martinica cea înmiresmată, locul său de baştină. În timp ce maşina lasă în urmă aeroportul Charles de Gaulle şi se târăşte pe autostrada blocată şi pe şoseaua de centură, Linden nu poate să nu-i dea dreptate. Suburbiile îmbibate cu apă sunt deprimante, contururi îngrămădite de cuburi greoaie cu firme luminoase stridente care pâlpaie prin burni. Îi spune şoferului să pornească radioul, iar omul îi laudă franceza, perfectă „pentru un american“. Linden zâmbeşte larg. I se întâmplă ori de câte ori se întoarce la Paris. Răspunde că este franco-american, că s-a născut în Fran a, dintr-un tată francez şi o mamă americană, şi vorbeşte amândouă limbile fluent, fără accent. „Ce zici de treaba asta, ei?“ Şoferul chicoteşte, îşi face de lucru cu radioul – „mă rog, *monsieur* chiar pare american, nu? Înalt, athletic, cu blugi, pantofi sport, nu ca parizienii, cu costumele şi cravatele acelea fistichii“.

La ştiri se vorbeşte doar despre Sena. Linden ascultă, în timp ce ştergătoarele de parbriz scârâie şi aruncă pârâiaşe într-o bătălie fără sfârşit. Fluviul se tot umflă deţ cinci zile, începând cu 15 ianuarie, şi se loveşte de gleznelu zuavului. Linden ştie că uriaşa statuie de piatră a unui soldat colonial aşezată chiar sub pont de l'Alma indică nivelul fluviului. În 1910, în timpul revărsării uriaşe care a inundat oraşul, apa urcase până la umerii zuavului. Şoferul răsuflă: „N-ai cum să împiedici revărsarea unui fluviu, n-are rost să te lup i cu natura. Oamenii trebuie să înceteze să mai strice natura; toateţ acestea sunt felul ei de a se răzbuna pe noi“. Pe când maşina se urneşte prin circula iaţ înceată şi ploaia neîndurătoare loveşte pe plafonul maşinii, Linden îşi aminteşte de emailul pe care i l-au trimis de la hotel mar i.ţ

Dragă domnule Malegarde,

Vă aşteptăm cu drag să fi i oaspetele nostru de vineri, 19ţ ianuarie, la prânz, până duminică, 21 ianuarie, seara (pute i elibera târziu camera, după cum a i solicitat).ţ ţ Însă circula ia în Paris ar putea fi

problematică din cauza creșterii nivelului Senei.‡ Din fericire, hotelul Chatterton, situat în arondismentul al XIV-lea, nu se află într-o zonă expusă la inundații și, prin urmare, nu va fi afectat. Deocamdată, prefectura ne informează că nu avem motive de îngrijorare, dar este politica noastră să ne punem oaspeții la curent. Vă rog să ne anunțați dacă aveți nevoie de ajutor. Cu stimă.‡ ‡ ‡ ‡

Linden îl citise la aeroportul din Los Angeles înainte de a decola spre New York, unde trebuia să fotografieze o actriță britanică pentru *Vanity Fair*. Le trimisese mai departe mesajul surorii lui, Tilia, la Londra, și mamei lui, Lauren, în valea râului Drôme, care trebuiau să se alăture la Paris în vinerea aceea. Linden nu-l inclusese și pe Paul printre destinatari, deoarece tatăl lui aprecia numai scrisorile și vederile, nu și emailurile. Răspunsul surorii lui, pe care-l primise când aterizase câteva ore mai târziu la JFK, îl făcuse să chicotească. „Inundații?! Ce? Iar? Nu îți minte că a fost deja oțet inundație cumplită la Paris anul trecut în noiembrie? Și cea din iunie 2016? Ne-a luat câțiva ani să organizăm nenorocirea asta de weekend, și acum ne confruntăm cu oțet inundație?!“ Încheia cu o serie de emoticoane încruntate. Mai târziu, mama lor le răspunsese amândurora: „Venim cu barca dacă trebuie și-l smulgem pe taică-tău de lângă copacii lui! Ca să fim, în sfârșit, împreună! Sub nici o formă nu anulăm reuniunea de familie! Ne vedem vineri, iubiții mei!“ Familia Malegarde se întâlnea la Paris să sărbătorească a șaptezecoa aniversare a lui Paul și patruzeci de ani de căsătorie pentru Lauren și Paul.

Linden nu se mai gândise prea mult la avertismentul celor de la hotel. Când plecase de la New York la Paris joi seara, se simțea obosit. Avusese două zile pline, iar înainte de asta, săptămâni de muncă intensă prin toată lumea. Ar fi preferat să meargă acasă, la San Francisco, pe Elizabeth Street, la Sacha și la pisici. Nu-i văzuse prea mult în ultima lună. Rachel Yellan, dinamica lui agentă, îi dăduse o mulțime de proiecte, un vârtej aiuritor dintr-un oraș în altul, care-l epuizase și-l făcea să tânjească după un răgaz. Casa îngustă, albastră din Noe Valley și îndrăgiții săi locuitori trebuiau să aștepte până se termina acest

eveniment special în familie. „Doar noi patru“, spusese mama lui cu atâtea luni în urmă, când făcuse rezervare la hotel și la restaurant. Aștepta cu nerăbdare acea reuniune? s-a întrebat el în timp ce decola avionul. Nu petrecuseră mult timp împreună, to i patru, de când el era adolescent și locuia la Sévral, și cu atât mai mult după ce plecase de la Vénozan, domeniul familiei tatălui său, în 1997, la aproape șaisprezece ani. Își vedea părin ii o dată sau de două ori pe an și sora ori de câte ori mergea la Londra, lucru care se întâmpla frecvent. Oare de ce „doar noi patru“ îi dădea, simultan, un sentiment de liniște și o anume angoasă?

În timpul zborului spre Paris, Linden citise *Le Figaro* și își dăduse seama că situa ia descrisă de hotel era, de fapt, neliniștitoare. Sena se revărsase deja la sfârșitul lunii noiembrie, după cum subliniase și Tilia, după o vară și o toamnă umede, la fel și în iunie 2016. Parizienii priviseră îngrijora i zuavul și micile valuri care-i urcau pe gambe. Din fericire, nivelul nu mai crescuse. *Le Figaro* arăta că, datorită tehnologiei moderne, se putea anticipa umflarea fluviului cu trei zile înainte, ceea ce lăsa suficient timp pentru evacuare. Dar problema era ploaia toren ială, care nu se potolise. Fluviul se umfla iar, cu o viteză amenin ătoare. †

După nenumărate blocaje în trafic și prevestiri sumbre la radio, taxiul traversează Sena pe podul Concorde. Plouă așa de tare, încât Linden abia zărește fluviul de dedesubt, atât cât să observe că vârtoarea pare nefiresc de înspumată. Taxiul se târăște de-a lungul bulevardelor Saint-Germain și Raspail, năpădite de apă, și ajunge la hotelul Chatterton, la intersec ia cu Vavin. În minutul de care are nevoie Linden ca să sară din mașină și să ajungă la intrare, ploaia îi lipește părul blond-închis de cap, i se scurge pe ceafă și i se strecoară în șosete. Aerul rece al iernii îl învăluie și pare să-l înso ească în hol. Este întâmpinat de o recep ioneră zâmbitoare căreia îi zâmbește și el, tremurând de frig, cu apa picurându-i din păr. Îi înmânează pașaportul francez (are două) și dă din cap la „*Bienvenue, monsieur Malegarde*“. Da, sora lui sosește astăzi, mai târziu, cu Eurostar, iar părin ii lui vin de la Montélimar cu trenul. Nu, nu știe exact la ce oră. † A aflat că trenul părin ilor lui va fi

deviat spre Montparnasse și nu va sosi la gara Lyonț din cauza riscului de inundații? Nu, nu știa. Dar așa este mult mai practic, își dă elț seama, întrucât gara Montparnasse este la numai cinci minute de Chatterton.

Recepționa, pe al cărei ecuson scrie „Agathe“, îi dă pașaportul și cheia de la cameră și-i spune, nu foarte efuziv, cât de mult îi admiră opera, ce onoare este să-l aibă invitat la hotel. A venit și el pentru săptămâna modei? întrebă ea. El îi mulțumește, apoi clatină din cap, îi spune că este un weekend dedicat familiei, că nu va lucra, nu va avea nici o sesiune foto în următoarele câteva zile, își ia o binemeritată pauză. Are un singur aparat de fotografiat, îi spune, dragul lui Leica de pe vremuri; și-a lăsat echipamentul la New York, la agentă, și singurele persoane pe care intenționează să le fotografieze sunt părinții și sora lui. În ce privește săptămâna modei, aceasta nu se află, cu siguranță, în

ț agenda lui; lasă ființele ipătoare care se leagănă pe tocurele în seama celor pasionați și de strălucire și defilări pe covorul roșu. Recepționa râde. A auzit la televizor că, dacă Sena continuă să crească așa de alarmant, săptămâna modei ar putea fi anulată. Acum este rândul lui Linden să pufnească, dar se simte vinovat în sinea lui; știe ce ar presupune anularea săptămânii modei, care începe mâine, ce risipă uriașă de efort, timp și bani. Atunci recepționa vorbește respectuos despre tatăl lui, spune ce plăcere va fi să-l aibă drept oaspete pe „Domnul cu copacii“, iar pe Linden îl amuză fervoarea ei (ea nu știe cât detestă tatăl lui acea poreclă, cât de ridicolă i se pare și ce greu suportă celebritatea); tatăl lui este o persoană așa de respectată, continuă ea; efortul lui de a salva copaci importanți din lume este admirabil. Linden o avertizează, cu blândețe, că tatăl lui este timid, că nu este sociabil și vorbăreț ca el; însă se va distra pe cinste cu mama lui, adevărata vedetă a familiei, iar sora lui, Tilia Favell, este și ea o figură.

Camera de la etajul al patrulea, care dă spre rue Delambre, este călduroasă, confortabilă și frumos decorată, în nuanțe de lila și crem, deși puțin mică pentru înălțimea lui. Pe masă îl așteaptă un coș cu bunătați – fructe proaspete, trandafiri, bomboane de ciocolată

și o sticlă de șampanie la ghea ăț – alături de un bilet de bunvenit scris de directoarea hotelului, *madame* Myriam Fanrouk. Își amintește de momentul în care mama lui a ales hotelul Chatterton acum doi ani, când a hotărât să organizeze weekendul destinat dublei aniversări. Era descris drept un „hotel-boutique încântător de pe Rive Gauche, chiar în mijlocul cartierului Montparnasse“, iar comentariile de pe TripAdvisor erau pozitive. Linden lăsase organizarea în seama ei. El rezervase biletele de avion când fusese sigur ce program urma să aibă, un lucru complicat pentru un fotograf independent. Lauren alesese și locul în care luau cina în noaptea următoare, la Villa des Roses, un restaurant cu o stea Michelin de pe rue du Cherche-Midi, în spatele hotelului Lutetia.

„De ce la Paris?“ se întreabă acum, în timp ce-și desface valijoara și pune pe umeraș sacoul verde-închis de catifea pe care-l va purta mâine-seară. Tilia locuiește la Londra cu fiica ei și cu al doilea so , expertul în artă Colin Favell; Lauren și Paul locuiesc laț Vénozan, aproape de Sévral, în valea râului Drôme, iar el locuiește la San Francisco cu Sacha. Da, de ce la Paris? Parisul nu înseamnă prea mult pentru părin ii lui. Oare chiarț nu înseamnă prea mult? Linden se gândește la acest lucru în timp ce se dezbracă, lasă deoparte hainele umede și intră cu încântare în duș, sub jetul fierbinte. Știe că părin iiț lui s-au cunoscut la Grignan, în timpul valului cumplit de căldură care s-a abătut asupra Fran ei în vara anului 1976, când Paul era arhitect peisagist-șef la o ambi ioașăț ț firmă de amenajări de grădini de la periferia micului oraș. El și Tilia știu povestea pe de rost. Lauren, care avea doar nouăsprezece ani, vizita Parisul pentru prima oară împreună cu sora ei, Candice, cu doi ani mai mare decât ea. Se născuseră și crescuseră la Brookline, în Massachusetts, și nu mai fuseseră niciodată în Europa. Începuseră cu Grecia, apoi merseseră în Italia, de unde porniseră să cutreiere Fran a, trecând prinț Nisa, Avignon, Orange. Oprirea în Drôme nu era în plan, dar era prea cald ca să-și continue drumul, așa că decisuseră să petreacă o noapte într-o pensiune modestă, dar primitoare din Grignan. La finalul zilei toride, surorile se delectau cu un pahar de rosé rece la umbra din pia a răcoroasă, având în mijloc o

fântână, sub statuia princiarei *madame* de Sevigné, al cărei castel impunător împodobește vârful dealului, când Paul a venit cu camioneta. Purta o salopetă albă uzată care-l făcea să semene cu Steve McQueen și o pălărie de paie tocită, iar din gură îi ieșea o igară rulată. Lauren l-a urmărit cu privirea cât și-a parcat camioneta și a dus mai multe ghivece și tufe din portbagaj într-un magazin din apropiere. Avea umerii lași și era musculos, potrivit de înalt, iar când și-a scos pălăria să se ștergă pe fruntea transpirată, a observat că nuț avea prea mult păr, doar o porțiune de puf brunet în ceafă. Era aproape chel, dar era tânăr, nici nu împlinise treizeci de ani, bănuia ea. Candice a întrebat-o de ce cășca ochii la tipul în salopetă, iar Lauren i-a șoptit: „Uită-te la mâinile lui“. Candice a răspuns indiferentă că nu vedea nimic deosebit la ele, însă Lauren, aproape în transă, a murmurat că nu mai văzuse pe nimeni care să atingă plantele așa. Tatăl lor, Fitzgerald Winter, era și el amator de grădinărit, la fel și mama lor, Martha. Fetele crescuseră într-un cartier plin de verdeț din Brookline, aproape de Fisher Hill, unde locuitorii acordau mult timp grădinilor lor, cu un secator într-o mână înmănușată și cu o stropitoare în cealaltă, apreciind cu nerăbdare ritmul de creștere al unei tufe de trandafiri. Bărbatul acesta era însă altfel; Lauren nu-și putea lua ochii de la degetele robuste, bronzate, admira fascinată cum înclina capul să se uite la fiecare floare, cum mângâia crengile și florile fiecărei plante de care se ocupa, cuprinzând-o cu mâna ferm, dar delicat. Probabil Paul a simțit apăsarea privirii ei, pentru că în sfârșit a ridicat ochii și le-a văzut pe cele două surori stând puțin mai departe. Tilia și Linden știau și partea asta pe de rost. A văzut-o doar pe Lauren, picioarele ei, părul ei lung, ochii oblici, deși Candice era la fel de frumoasă. S-a dus la masa ei și, în liniște, i-a dat un măslin mic în ghiveci. Ea abia dacă vorbea franceză, iar el nu știa o boabă de engleză. Candice stăpânea mai bine franceza decât sora ei, așa că a reușit să traducă, dar pentru ei era invizibilă, doar o voce care alegea cuvintele potrivite. Se numea Paul Malegarde, avea douăzeci și opt de ani și locuia la câțiva kilometri distanță, aproape de Sévral, pe șoseaua spre Nyons. Da, îi plăceau foarte mult plantele, mai ales copacii, și avea un arboretum frumos pe proprietatea lui,

Vénozan. Ar fi vrut să-l vadă, poate? Putea s-o ducă el acolo, i-ar fi făcut plăcere? Ah, pleca a doua zi cu sora ei la Paris, apoi la Londra, apoi acasă la sfârșitul verii. Da, poate reușea să mai stea pu in; trebuia să vadă... Cândț Lauren s-a ridicat să-i strângă mâna oferită, era mai înaltă decât el, dar nici unuia din ei nu părea să-i pese. Îi plăceau ochii lui șire i, albaștri, zâmbetul ocazional, lungileț tăceri. „Nu e nici pe jumătate la fel de chipeș ca Jeff“, a spus Candice mai târziu. Jeff era iubitul din Boston al lui Lauren, student la una dintre cele mai prestigioase facultă i. Lauren a ridicat din umeri. Se întâlnea mai târziu cu Paul, lângă fântână. Înț noaptea aceea era lună plină. Arși a nu se domolea. Candice nu mai era de fa ă să facă ț pe interpreta, dar nu aveau nevoie de ea. N-au vorbit prea mult. David Bowie, cântăre ul preferat al lui Paul, cânta la casetofonul din camionetă, în timp ce ei priveau ț stelele și abia dacă își atingeau mâinile. Jeffrey van der Haagen părea la mii de kilometri depărtare. Lauren Winter nu a mai ajuns la Paris, nici la Londra; și nici nu sa mai întors în Boston la finalul acelei veri toride din 1976. A vizitat Vénozan și nu a mai plecat niciodată de acolo.

Linden ia un prosop, se șterge și se strecoară într-un halat de baie. Își amintește că mama lui a pomenit că întâlnirea la Paris era mai comodă pentru to i patru. Fărăț îndoială că avea dreptate. Și trebuia să fie un „weekend fără parteneri de via ă și copii“, ț subliniasse ea. Asta însemna fără Colin, fără Mistral (fiica Tiliei din prima căsătorie), fără Sacha. Doar ei patru. Trage perdeaua și privește ploaia ce se revarsă pe trotuarul strălucitor. Pu inii trecători se reped printre picături. Mama lui plănuse mai multe ț plimbări și vizite la muzee pentru mâine. Ploaia și frigul le vor strica fără îndoială planurile. O după-amiază posomorâtă la Paris, ora trei diminea a la San Francisco. Se ț gândește la Sacha cum doarme în dormitorul mare de la etajul de sus, la părul ciufulit, brunet de pe pernă, la respira ia delicată, regulată. Telefonul îi scoate un bâzâit și se ț întoarce să și-l ia din buzunarul de la haină. „Fră ioare, ai sosit?“ Tilia îi spune mereu ț „fră ioare“, iar el replică mereu cu „păpușă“. „Păpușă, sunt în camera mea. Numărulț 46.“

Câteva clipe mai târziu aude o bătaie autoritară la ușă și se duce să deschidă. În fața ușii stă sora lui, udă learcă, din părul lipit de cap i se scurge apa de ploaie, pe sprâncene și gene are picături agitate. Dă ochii peste cap, întinde brațele și înaintează clatinându-se ca un zombi, la care el izbucnește în râs. Se îmbrățișează; ca întotdeauna, ea este mică în comparație cu el, mică, dar robustă, clădită exact ca tatăl lor, cu aceeași umeri lași, cu falca pătrăoasă și cu aceiași ochi albaștri, ironici.

Ori de câte ori Linden și Tilia sunt împreună, nu știu ce limbă să aleagă. Le-au învățat pe amândouă în copilărie, vorbeau engleza cu mama, franceza cu tatăl, dar între ei vorbesc un amestec confuz, rapid din cele două, o frangleză presărată cu argou și porecle personale, ceea ce le dă dureri de cap altora. În timp ce Tilia își șterge părul cu un prosop, apoi și-l usucă cu föhnul, Linden observă că s-a îngrășat de la ultima lor întâlnire, la sfârșitul primăverii, când a trecut prin Londra. Dar îi stă bine această nouă rotunjime, îi dă o feminitate care-i lipsea uneori. Fusese dintotdeauna un băiețoi, genul de fată care se cățărează în copaci, joacă *pétanque* cu bărbații din sat, fluieră pe degete și înjură ca un birjar. Nu dădea doi bani pe stil, machiaj și bijuterii, dar Linden observă că astăzi poartă o pereche de pantaloni bleumarin bine croiți, deși uzi learcă, și o jachetă asortată, ghete negre elegante și un colier de aur. O complimentează pentru aspectul ei și întreabă: „Mistral?” exagerând mișcarea buzelor, ca să se facă înțeles peste zgomotul uscătorului de păr. Mistral, fiica ei, o fată de optsprezece ani, stăpână pe sine, studentă la design vestimentar, cu un tată basc (un bucătar celebru), este polișta vestimentară a Tilităii, și se pare că eforturile ei dau roade. Acum Tilia are părul uscat și traversează camera să pornească televizorul, spune că vrea să vadă știrile despre fluviu, iar Linden observă că șchioapătă mai rău decât de obicei.

Nu discută niciodată despre accidentul de mașină pe care l-a suferit în 2004, când avea douăzeci și cinci de ani. Refuză să pomenească despre el. Linden știe că era să moară, că i-au fost înlocuite părțile din piciorul și șoldul stângi, că a fost supusă la operații complexe și că a stat șase luni în spital. Accidentul a avut loc aproape de Arcangues, când se

întorcea la Biarritz cu cele mai bune prietene ale ei de la o petrecere. Una din fete se căsătorea în săptămâna următoare. Închiriaseră o mașină cu șofer ca să poată bea liniștite. La trei diminea a, un șofer beat care mergea cu viteză pe micile șosele șerpuite a intrat în monovolumul lor. Patru dintre fete au murit pe loc, la fel și șoferul lor și celălalt șofer. Tilia a fost singura supravieuitoare a unui accident de mașină care a avut prima pagină a ziarelor. I-a luat mulți ani să treacă peste el, și psihic, și fizic. Căsnicia ei cu Eric Ezri s-a destrămat câțiva ani mai târziu, în 2008, și laț divorț ea a obținut tutela singurei lor fiice. Uneori Linden se întrebă dacă sora lui aț trecut vreodată peste tragedie, dacă își dă seama cât a plătit, că a lăsat-o fără o bucată importantă din viața ei.

– Ce face Colin? întrebă Linden precaut, în timp ce Tilia dă pe canalul de știri.

Știu amândoi – știe toată familia – că elegantul ei soț britanic, un important expert în artă, specializat în picturile marilor maeștri la Christie's, soțul ei fermecător, capabil de discuții spirituale, cu ochelari, cu pielea frumoasă și un zâmbet larg, este un beiv. Nu ține genul de consumator puțin în trecut de limita moderată care, agățat de paharul lui țicțic caldu de șampanie, umblă clătinându-se pe la petreceri, amețit, dar încântător, țicțic învăluit în negura inofensivă a flecărelor, ci genul de beiv împătimit, periculos, care își ține începe ziua dând de dușcă un gin la zece diminea a și care sfârșește în comă, ghemuit, țicțic pulbere în pragul casei lui de pe Clarendon Road într-o băltoacă de urină. Tilia nu se grăbește să răspundă; stă cocoțată pe marginea patului, cu ochii la ecran, unde se țicțic derulează fotografiile vechi, alb-negru cu inundația din Paris din 1910. Răspunde țicțic monoton că situația e neschimbată. Colin a promis c-o să se lase, c-o să se ducă iar laț clinică (pentru a treia oară), dar situația nu s-a ameliorat. Începe să aibă probleme laț serviciu. A reușit să se ascundă un timp, dar nu mai poate. E sătulă. Colin își dă seama. Spune că o iubește, iar ea știe că este așa, însă nu mai are răbdare. Pentru prima oară, Linden surprinde sfidare pe fața surorii lui. Pare înverșunată, plină de resentimente.

Când s-a căsătorit cu Colin Favell în 2010, nu știa că este alcoolic. I-o ascunsese cu pricepere. Era elegant și frumos. Cu nouăsprezece ani mai mare decât ea? Și ce dacă? Nu se vedea. Oferea un spectacol fascinant, avea un zâmbet seducător, ca al lui Jagger, plin de dinți. De asemenea, mai fusese căsătorit și avea doi copii mari. S-au cunoscut la Londra, la o licitație, unde Tilia se dusese cu o prietenă. Mistral îl plăcuse și ea. La început. Dar apoi, treptat, la mult timp după nuntă, adevărul a ieșit la iveală. Dependența, minciunile, ticăloșia. Nu o lovește niciodată, nici pe Mistral, dar îi aruncă insulte cumplite, pumnale cu venin.

Tilia o să împlinească patruzeci de ani anul viitor, îi amintește cu un rânjă fratelui ei; vârsta aceea hidoasă, cifra aceea dezgustătoare, iar căsnicia ei e un dezastru. Soțul ei e un dezastru. Pe de altă parte, ea nu a avut niciodată un loc de muncă, așa că cine o să-o angajeze acum, la vârsta ei, fără diplomă și fără nici un fel de experiență? Linden o întrerupe. Și tablourile ei? Asta îi stârnește un pufnet zeflemitor. Tablourile ei? Încă un dezastru! Linden nu se poate abține să nu râdă, râde și ea, fără voia ei. Da, sigur că încă pictează, și îi place la nebunie, e o salvare, dar nu dă nimeni doi bani pe tablourile ei. Nimeni nu vrea să le cumpere, cel puțin nu prietenii snobi ai soțului ei din lumea artei; și strâmbă din nas la orice nu e Rembrandt. Totul în jur e un dezastru, mai puțin fiica ei. Fiica ei, născută în decembrie 1999, în timpul unei furtuni puternice, bebelușul ei botezat după puternicul vânt nord-vestic care i-a dominat copilăria, este lumina ochilor ei.

La finalul diatribei, Tilia se întoarce spre Linden și-l întreabă veselă:

– Și Sacha ce face?

Sacha e bine, are puțin de lucru la firmă, e destul de stresant, dar știe să facă față stresului. Singura problemă e că nu se vede prea mult în momentul de față, cum Linden e mereu în câte un avion, data nu îi se tot amână din cauza călătoriilor, ei bine, vor trebui să facă ceva în privința asta. Tilia întreabă dacă tatăl lor l-a întâlnit vreodată pe Sacha. Linden spune că nu, n-a apărut nici o ocazie. Lauren și Sacha s-au cunoscut în New York în 2014 și s-au înțeles bine. S-au revăzut ulterior

la Paris și a fost la fel de bine. Tatăl lor pleacă din Vénozan doar ca să salveze copaci importanți, nu și să-și viziteze familia. Tilia nu știe? adaugă Linden sec. Tilia se joacă cu colierul. Linden crede cumva că poate tatăl lor nu vrea să-l cunoască pe Sacha? Linden își dă seama că urmează și întrebarea aceea; sora lui a fost mereu deschisă, așa că nu-l miră. Dar descoperă că nu are nici un răspuns. Se uită la televizor, unde acum apare o hartă a Senei, ici-colo răsar săgeți roșii de alarmare, marchează posibile inundații. Spuneți precut că nu știe. Niciodată nu l-a întrebat direct pe tatăl lui și nu a discutat nici cu Sacha. Știe doar că el și Sacha sunt împreună de aproape cinci ani, că au de gând să se căsătorească și că Sacha nu l-a cunoscut niciodată pe Paul. Tilia spune că San Francisco nu e tocmai aproape de Vénozan. Linden îi dă dreptate, dar îi amintește că odată, nu cu foarte mult timp în urmă, tatăl lor venise cu avionul în California, undeva aproape de Santa Rosa, să împiedice tăierea unei plantații cu o specie rară de sequoia pentru extinderea unei căi ferate. Paul se luptase o săptămână cu autoritățile împreună cu grupul lui de adepți, format din arboricultori, dendrologi, oameni de știință, studenți la botanică, activiști, istorici, iubitori de natură și ecologiști. În cele din urmă salvase copacii, dar nu s-a dus nici o clipă să-și vadă fiul și să-l cunoască pe Sacha, deși asta presupunea doar un drum de o oră. Întotdeauna avusese o scuză: era prea ocupat sau prea obosit sau mai avea un copac rar de salvat.

Linden schimbă subiectul, își concentrează atenția asupra știrilor. Inundațiile anterioare din noiembrie fuseseră, se pare, o catastrofă evitată la momentul respectiv, datorită celor patru lacuri uriașe create în amonte între 1949 și 1990. O dronă filmează deasupra lacurilor, situate în apropiere de Joigny și Troyes, la aproximativ două sute de kilometri de Paris. Au rol de rezervoare când nivelul e prea ridicat, iar nivelul din noiembrie s-a redus cel puțin cu o jumătate de metru datorită lacurilor. Totuși, problema actuală, continuă jurnalistul, este că lacurile sunt încă pline de la inundația anterioară, n-au avut timp să se golească, iar ploaia nu se oprește de câteva săptămâni, ceea ce înseamnă că pământul este îmbibat și nu mai absoarbe apa.

– Drace, nu e prea bine, mormăie Tilia. Să se oprească odată afurisita asta de ploaie!

Nici măcar nu pot să iasă din casă, așa de ud e. Oare chiar o să se reverse fluviul? Sigur că autoritățile sau cine o fi, o să prevină catastrofa. Sigur n-o să se întâmple nimic rău. Urmăresc în continuare, același subiect este dezbătut pe fiecare canal: creșterea nivelului Senei, ploaia neîncetată, teama tot mai mare. „Of, să-l oprească odată“, oftează Tilia, iar Linden ia telecomanda. Acum singurul zgomot este răpăitul ploii de afară. Vorbesc despre cadourile pentru părinții lor. Linden a reușit să facă rost de singurul disc al lui Bowie pe care nu-l avea Paul, *Station to Station*; cine știe cum, l-a răstăcit cu mulți ani în urmă și acum nu-l mai găsește. Tilia i-a luat cea mai nouă biografie în franceză a lui Bowie. Cât despre mama lor, pentru aniversarea lui, au decis să-i facă împreună un cadou, pe care Tilia s-a dus pe Old Bond Street să-l cumpere, o cheie cu diamante de la Tiffany, cuibărită în cutia ei turcoaz. – Cred că trag un pui de somn, îi spune Linden cu tact.

Diferența de fus orar nu-l afectează așa de tare – călătorește prea des ca să sufere din cauza ei –, dar vrea să fie singur un timp, înainte să sosească părinții lui. Tilia sesizează aluzia și se ridică să plece. În drum spre ieșire, mormăie ironic că pare cu adevărat distrus, dar că, odată cu înaintarea în vârstă, devine din ce în ce mai chipeș, pe când ea arată ca o cotoroană; e nedrept. Linden aruncă vesel o pernă spre sora lui în timp ce ea închide ușa.

În ultimele săptămâni s-au acumulat straturi succesive de oboseală pe care le simte în crisparea gâtului și a umerilor. Îi e dor ca mâinile calde, agile ale lui Sacha să-l maseze ca să-i alunge epuizarea. Își dă seama că are o listă întreagă de lucruri pe care le face Sacha și cărora le duce dorul. „Hai să număr lucrurile acelea“, se gândește în timp ce se întinde în pat: simțul umorului, zâmbetul, mâncarea nemaipomenită, râsul, ochii verzi-ț căprui, uneori căprui, alteori verzi, în funcție de lumină, parfumul desfătător de subț mandibulă, iubirea pentru operă și *La Traviata* în special, entuziasmul, sensibilitatea, creativitatea și

magnetismul irezistibil. El și Sacha nu au petrecut niciodată prea mult timp împreună în Paris. Povestea lor a început la New York în 2013.

Totuși, Parisul este special într-un mod tainic pentru Linden. Are o legătură aparte cu orașul, o poveste intimă de dragoste, triste e și plăcere, ascunsă în adâncul lui ca unț secret dulce-amar, și deseori se gândește la cei doisprezece ani pe care i-a petrecut aici, între 1997 și 2009. Se vede pe sine, stângaci și slăbănog, de o stânjeneală cumplită, venind la ușa lui Candice cu rucsacul în spinare, bucuros la culme să fie aici, departe de Sévral, de părin i, de Vénozan. Ce naiba voia să spună cu asta, că pleacă de acasă,ț tunase mama lui, unde să se ducă și ce să facă? Linden nu avea note prea mari la școală; profesoara de engleză notase chiar că era „arogant“. În timp ce asculta muștrările mamei lui, Linden își dădea seama că n-avea să poată explica niciodată cât de diferit se sim ea, în toate privin ele; era străin, da, chiar și în orașul în care seț ț născuse; era străin pentru că mama lui era americană și niciodată nu-și pierduse accentul, prin urmare el era pe jumătate american și i se amintea lucrul ăsta în fiecare zi în clasă, chiar dacă tatăl lui se trăgea dintr-o familie veche din Sévral, chiar dacă străbunicul lui, Maurice Malegarde, făcuse avere cu fabricile lui rentabile de carton și lăsase o notă de splendoare tuturor viitorilor urmași creând Vénozan, o clădire stranie de la începutul secolului al XX-lea menită să semene cu un conac toscan. În ceea ce o privește pe profesoara de engleză, ar ăgoasa ț *madame* Cazeaux, cum le putea explica el părin ilor că o înfuria engleza lui perfectă, care nu făcea decât să scoată în eviden ăț ț accentul ei catastrofal? Nu, nu putea mărturisi cât de stânjedit se sim ea la școală, nuț avea cu cine vorbi, nu avea cui să i se deschidă; era aproape de parcă ar fi venit de pe altă planetă, de parcă ceilal i intuiau că este diferit și îl respingeau. Nu se integra, iarț asta îl făcea nefericit. La pubertate, lucrurile se înrăută iseră când crescuse dintr-odată,ț iar ceilal i se sim iseră pitici pe lângă el. Era cât pe ce să-i spună mamei că îlț ț porecliseră răutăcios *l'Américain*, accentuându-i nefericirea, lucru care i se părea vrednic de dispre , dat fiind că se născuse la clinica din Sévral ca cei mai mul i dintreț ț ei. Foloseau și alte porecle, și alte insulte. Se sim ea nedorit,

nefericit, singur. Iar celț mai rău era că uneori, când mama lui venea să-l ia cu camioneta cea veche, îmbrăcată cu fusta scurtă de blugi și cu pălăria de cowboy, cu to ii, și fete, și băie i, îi făceau ochiț ț dulci. Nici nu putea fi altfel. Era cea mai frumoasă femeie pe care o văzuseră vreodată, o imagine a drăgălășeniei, cu părul de culoarea mierii și cu formele voluptuoase. Singura persoană care își dădea seama de chinul lui zilnic era Tilia. Îi luase partea cu îndrăzneală odată ce el se hotărâse să plece și își înfruntase părin ii, spumegând de ură:ț de ce, pentru numele lui Dumnezeu, nu putea să se ducă Linden să stea cu Candice, să meargă la un *lycée* parizian, să stea câ iva ani la mătușa lui? Ce naiba aveau? De ceț erau așa de demoda i? Niște scor oși! Linden împlinea șaisprezece ani în mai. Nu eraț ț deloc complicat să se mute la altă școală la mijlocul trimestrului; era posibil, se mai întâmplase! Linden trebuia să plece, să vadă lumea, să descopere și alte locuri. Chiar nu-și dădeau seama? Se lăsase liniștea, părin ii făcuseră schimb de priviri, apoi seț uitaseră iar la el, după care Paul ridicase din umeri. Dacă asta era dorin a sinceră a luiț Linden, atunci nu avea să se împotrivescă. Lauren adăugase că avea s-o sune imediat pe Candice și să aranjeze transferul la școală. Linden își privise sora cu o admira ieț fă ișă, iar ea îi făcuse cu ochiul, arătându-i semnul victoriei. E amuzant când teț gândești că majoritatea elevilor acelora dispre uitori și nesuferi i de la liceul din Sévral,ț ț pe care i-a suportat atâ ia ani, acum se îngrămădesc pe pagina lui de Facebook, îi dauț *like* la fiecare postare, ba i-a văzut chiar pe unii la expozi iile lui, umilindu-se, bătându-ț l pe spate și spunând că știau că va deveni vedetă.

Mătușa lui, Candice, locuia pe rue de l'Église, în banalul arondissement cincisprezece. Clădirea ei era pe col cu rue Saint-Charles, o stradă lungă, aglomerată care se întindeaț de la rue de la Fédération până la place Balard. Nu era considerată o zonă elegantă, dar lui nu-i păsa. Când a ajuns în acea zi rece din martie 1997, Linden s-a sim it liberț pentru prima oară în via a lui. A stat pe balconul apartamentului însorit de la etajul alț șaselea și a privit peisajul în culmea fericirii, cu mâinile prinse de balustradă. Cât de bine își amintește cum stătea acolo, ca un

căpitan la timona corabiei lui, în timp ce Parisul i se întindea ademenitor la picioare, zgomotul tot mai intens al circulației îi încânta auzul ca o muzică minunată, ducând tot mai departe idilicul Vénozan și pe părinții lui. Nu-l deranjau canapeaua extensibilă incomodă, complicatiile vieții amoroase a lui Candice, fetele noi de la liceul de pe bulevardul Pasteur. Nu ducea dorul primăverii de la Vénozan, unde întâi înfloreau lăudăroșii cireși, nu-i lipsea mirosul de aer curat și levănțică scuturat de vântul nemilos. Nu-i era dor de ciripitul păsărilor, de mirosul rafinat al trandafirilor roșii care creșteau la fereastra dormitorului său, de priveliștea câmpurilor de levănțică presărate cu smochini, de chiparoșii verde-murdare și de măslinii argintii. Nu tânjea după nimic din ce lăsase la Vénozan. Nici măcar după arboretumul tatălui său, care-i plăcea așa de mult în copilărie. A acceptat cu brațele deschise noua viață de parizian. S-a integrat la școală. Era apreciat pentru prima oară. Nimeni nu și-a dat seama că era un băiat de la ară, că nu se temea de insecte, nici măcar de scorpionii negri care se furișau pe zidurile de piatră, un băiat care cunoștea forța vântului, supremația furtunii și denumirile latinești ale copacilor, după cumț și nimeni n-ar fi spus că a crescut în tovărășia vulturilor, cerbilor, mistreților, viespilor și vacilor-Domnului. Ceilalți îl considerau *cool* cu bilingvismul lui fără cusur, cu impresionanta stăpânire a înjurăturilor americane și cu lejerul accent din sud. Nu-i lua în răș prenumele; nu le păsa cine era tatăl lui. Era invitat la petreceri; fetele se amorează de el, visau la ochii lui albaștri și la zâmbetul larg. Era chiar considerat arătos. Nimeni de aici nu-l considera diferit.

Telefonul de pe noptieră scoate un bip, făcându-l să tresară. Este recepționera, îl anunță că i-au sosit părinții. Dorește să coboare domnul Malegarde? Linden spune căț și vine imediat. Aruncă halatul de baie și caută haine prin dulap. O clipă mai târziu, îmbrăcat, iese din cameră și o ia pe scări ca să ajungă mai repede. Primul lucru pe care-l observă când ajunge în hol este cât de obosit pare tatăl lui. Îl șochează. Paul stă prăvălit pe un fotoliu, își sprijină fața cu mâna, are pielea boțită și de o

paloareț Ț nefirească. Poartă un hanorac închis la culoare, care îl face să pară și mai alb. De asemenea, pare mai slab, aproape slăbănog.

– Dragule, ai apărut!

Vocea mamei lui este răgușită, caldă. Îl îmbră izează și apoi se dă înapoi să-l Ț privească. El, la rândul lui, își privește mama superbă, încă o frumuse e la șaizeci și unuț de ani, înaltă, cu picioare lungi încăl ate cu cizme, cu jachetă, cu părul blond-cenușiuț dat pe spate. Ridurile și pielea lăsată, deși au apărut, perfide, nu au reușit să-i strice simetria fe ei, nasul elegant, coroiat, pe care l-a moștenit și el, buzele pline, oblicitateăț ochilor albaștri în formă de migdală, mărgini i de dunga întunecată a sprâncenelorț bogate. Ca de obicei, nu este machiată și, tot ca de obicei, sucește capete. Linden se apleacă să-și îmbră izeze tatăl tăcut, apoi se răsucește întrebător spre Lauren. „Da, Paulț nu se simte prea bine“, îi spune mama lui cu glas scăzut, „probabil a răcit, trebuie doar să se odihnească, să facă o baie fierbinte și o să fie bine.“ Coboară Tilia; urmează și alte îmbră işări. Sora lui observă imediat starea tatălui lor. Îngrijorată, se lasă pe vine să-iț vorbească; el deschide pleoapele grele, mormăie ceva despre o durere de cap. Ce-ar fi să se ducă sus și să se odihnească pu in? Plouă prea tare ca să iasă, și oricum nimeni nuț vrea să iasă, așa că ce-ar fi să profite? Lauren îi face un semn recep ionerei și cineva leț duce bagajele în cameră. Linden o ascultă pe mama lui cum îi spune lui Agathe că so ulț ei este obosit; ar putea să bea un ceai și să mănânce ceva? După atâ ia ani, încăț vorbește franceza ezitant și rar. Dar asta îi sporește farmecul, și Linden vede deja că a cucerit-o pe recep ioneră. Odată ce părin ii lor urcă la etaj, i se adresează surorii lui.ț ț – Cum arată tata la fa ă! Groaznic, e așa de alb..., șopt tește el.

Tilia confirmă îngrijorată. De obicei Paul are un aer sănătos, chiar și în toiul iernii.

Pentru prima oară, tatăl lor cel viguros pare ca un bătrân ofilit. Gândul acesta îi deprimă și un timp nu vorbesc, stau în holul hotelului, umăr la umăr în liniște, în timp ce ploaia potopește orașul.

La sfârșitul zilei, Linden se duce să vadă ce fac părin ii lui. Bate ușor la ușa camerei 37,ț iar mama lui îi deschide. Are ochelarii de citit la ochi

și telefonul în mână. Peste umărul ei, își vede tatăl în pat. Lauren îi spune în șoaptă că se odihnește. A anulat cina din seara aceea. Cina în însufleita braserie La Rotonde de pe bulevardul Montparnasse nu era cea mai bună idee în starea actuală a lui Paul. Va cere să-i aducă mâncarea în cameră mai târziu, ceea ce înseamnă că Tilia și Linden pot să facă ce vor. Linden se gândește să ia masa cu sora lui. Pe de o parte, este tentat; compania Tiliei este plăcută, spune povești amuzante. Pe de alta, este un weekend în familie, vor sta împreună trei zile. Poate ar trebui să profite de această libertate neașteptată și să caute un vechi prieten. Îi spune mamei lui că asta o să facă. Pe Tilia n-o s-o deranjeze. Linden merge în vârful picioarelor spre pat ca să se uite la fața tatălui. Pielea încă îi pare cenușie și brăzdată.

– Se simte bine? Își întreabă stânjenit mama. N-ar trebui să chemăm un medic?

Lauren stă aplecată deasupra telefonului, degetele îi zburdă pe taste. Paul arată groaznic, recunoaște ea, dar o să fie bine; nu-și face griji. În ultima vreme a exagerat, ca de obicei, adaugă ea ridicându-și ochelarii pe cap. Paul nu poate refuza niciodată când e un copac de salvat, chiar dacă este în partea cealaltă a arii. Nu s-a mai odihnit bineț de vara trecută. Și, când este acasă, e mereu plecat pe undeva, calcă fiecare centimetru pătrat din domeniu, își ine sub observație iubiții lui tei. A fost greu de convins să ț ț meargă la Paris, continuă ea, coborând vocea; își dau cu toții seama cât de puțin îi placeț ț orașul.

Linden nu și-l amintește pe tatăl lui la oraș. Tot ce reprezintă Paul Malegarde implică natura. Prima amintire cu tatăl lui este când îl privea mergând pe terenul abrupt de la Vénozan cu pasul lui precis, egal, urmat de Vandeleur, credinciosul lui grădinar, și de câțiva câini. Mâinile lui Paul păreau etern murdare, dar curând Linden a aflat că nuț murdărie avea pe palme, ci bucățele de pământ și praful fin de pe coaja copacilor. Tatălț lui mângâia copacii de parcă ar fi fost cele mai iubite ființe din tot universul. „Un copacț este tot atât de plin de viață ca noi“, îi spunea Paul băiețelului său, ridicându-l să poatăț ț atinge și el suprafața aspră, dură. Un copac trebuie să lupte pentru supraviețuire înț ț fiecare secundă. Trebuie să lupte să găsească apă, loc, lumină;

trebuie să alunge căldura, seceta, frigul, dăunătorii; trebuie să învețe să se lupte cu furtunile și, cu cât e mai mare, cu atât e mai vulnerabil în fața vântului. „Viața a copacilor pare simplă, te-ai gândi că pur și simplu stau la soare cu rădăcinile în solul umed, dar e mult mai mult de atât“, îi zicea Paul. „Copacii pot anticipa; își dau seama de diferența dintre anotimpuri, de variațiile luminii solare, de schimbările de temperatură. Transferă cantități uriașe de apă; canalizează ploaia; au o putere pe care omul trebuie să învețe să o respecte. Oamenii nu ar fi nimic fără copaci.“ Putea să o înțeleagă așa la infinit, dar niciodată nu-l plictisea pe Linden. Până și denumirile științifice ale copacilor îl fascinau în copilărie. *Quercus*, *Prunus*, *Ficus carica*, *Olea*, *Platanus* erau cele pe care le știa pe de rost – stejar, prun, smochin, măslin și platan. Și preferatul tatălui său, teiul, *Tilia* în latină, respectiv *linden* în engleză, după care fuseseră botezați cei doi copii. Arboretumul, situat chiar mai sus de Vénozan, era format din cincizeci de tei maiestruși, plantați cu peste două sute de ani în urmă, cu mult timp înainte de 1908, când Maurice Malegarde, bunicul lui Paul, construise casa. Linden știa că acolo o dusese Paul pe Lauren în timpul valului de căldură din 1976. Căzuse și ea pradă vrăjii lui. Cum ar fi putut scăpa? Crengile și frunzele întrepătrunse ale teilor creau o boltă vastă, catifelată. Dacă stăteai sub splendoarea lor în iunie sau iulie, era ca și când te-ai fi îmbăiat într-o strălucire verde cu parfum de miere, înconjurat de bâzâitul albinelor care se repezeau de la un mugur la altul.

În timp ce-și privește tatăl, Linden își aduce aminte că nu a fost niciodată la Vénozan cu Sacha. Sacha nu a văzut niciodată tei în floare, știe foarte puține despre partea a vieții lui, deoarece Linden o abandonat-o. În cei aproape cinci ani de când sunt împreună, nu s-a pus problema unei călătorii în Drôme cu Sacha. De ce? Oare din cauză că tatăl lui nu i-a invitat niciodată oficial? Din cauză că Linden nu și-a făcut destul curaj să meargă? Nu este prima oară când îi vin asemenea gânduri. Ca de obicei, le alungă, tulburat.

Câteva clipe mai târziu, în camera lui, Linden îl sună pe Sacha pe FaceTime. Este ora zece dimineața în California. Sacha este la firmă, în

Palo Alto. Chipul iubit apare pe ecran, ochii verzi-căprui, zâmbetul sexy. Linden îi povestește lui Sacha ce a făcut în ziua aceea – despre ploaie, fluviu, aerul slăbit al tatălui său. Sacha vorbește despre firmă, pisici, vreme, care este așa de frumoasă, încât este greu să- i imaginezi potopul din Paris. După ce își ia la revedere de la Sacha, Linden începe să se gândească cum își va petrece restul serii. Caută prin contactele din agenda telefonului. Este un nume, desigur, care-i răsare în minte imediat. Un nume care nici măcar nu mai e în lista lui. Hadrien. Numărul pe care și-l amintește este nealocat, dar încă îl știe pe de rost. Și își amintește și adresa: rue Surcouf, Paris, 75007. Etajul al treilea, ușa din dreapta. Triste ea. Durerea. De ce unele amintiri nu se șterg niciodată?

Următorul nume pe care-l alege este Oriel Ménard. După ce sună de câteva ori, îi intră robotul. Este o fotografie pe care a cunoscut-o în 2003, când a absolvit Gobelins, prestigioasa școală pariziană de comunicații vizuale. Este cu câțiva ani mai mare decât el, la vremea aceea era deja o fotografie experimentată și i-a dat câteva ponturi utile când Linden a început să lucreze pe cont propriu. Acum lucrează la o agenție foto franceză, este specializată în portrete de scriitori și colaborează cu edituri renumite.

Tocmai îi lăsa un mesaj când Oriel îl sună. E încântată când aude că a venit în oraș pentru o reuniune de familie. Stabilesc să se întâlnească peste o jumătate de oră la Le Dôme, la intersecția dintre rue Delambre și bulevardul Montparnasse. Înarmat cu oț umbrelă de la hotel, cu un fular călduros la gât, Linden aleargă pe stradă în potopul înghețat sărind ca să evite băltoacele mari. Oamenii trec în grabă pe lângă el, îmbrăcați cu mantale de ploaie, în timp ce roțile mașinilor scârâie la contactul cauciucului cu asfaltul ud. În restaurant, care este aproape pustiu, cu excepția încă unui cuplu, un chelner posac îi spune că nu a mai fost niciodată așa de rău: ploaia torențială alungă clienții. Ar face mai bine să dea preaviz și să plece naibii din Paris înainte să înceapă adevăratele probleme, înainte ca fluviul să facă un dezastru. Linden vrea să-i știe părerea, oare Sena va ieși din matcă? Bărbatul îl privește

fix și-l întreabă politicos, dar cu o undă de sarcasm, dacă domnul trăiește pe altă planetă.

– Locuiesc în San Francisco, recunoaște Linden sfios. Acolo, toată lumea se teme de cutremure, de cutremurul „cel mare“, dar asta nu-i împiedică pe oameni să-și vadă de viață.

Chelnerul încuviințează din cap, la fel e și aici; parizienii își văd de viață, însă ploaia nu s-a oprit, prognoza nu le dă speranță, iar Sena s-ar putea revărsa ca în 1910, și apoi ce se întâmplă? Orașul va fi paralizat, mii de oameni vor rămâne pe drumuri, activitatea economică se va bloca. Prin urmare, crede el, ar trebui să ia lucrurile mai în serios, cum a făcut anul trecut în noiembrie. Ce mai așteaptă? De ce e așa de circumspect? Trebuie să acționeze imediat, rapid, cât fluviul este până la glezneleț zuavului; după aceea va fi prea târziu. Spre ușurarea lui Linden, diatriba chelnerului este întreruptă de sosirea lui Oriel. Linden nu a mai văzut-o de ceva timp. Are același păr brunet sărmos, gura micuță ca un năsturaș, ochi cenușii. E drăguț, delicată și se îmbracă mereu în negru. Vorbesc în franceză. Se simte bine când se dezlănțuie în limba paternă. La început, franceza lui pare ruginită; sesizează intonația americană ici-colo, se luptă cu ea, se corectează și apoi, după câteva minute, își reia fluienta obișnuită. Comandă Chardonnay și, deodată, în timp ce ciocnesc paharele, Oriel scoate un hohot de râs.

– Tocmai mi-am amintit de ceva! Mai îți minte ce s-a întâmplat când ne-am cunoscut, în 2003?

Linden, amuzat de veselia ei, spune că nu.

– Ah, a fost groaznic, răspunde ea sorbind din vin.

El avea douăzeci și doi de ani; ea, douăzeci și patru. Erau la o petrecere organizată pentru absolvenții de la Gobelins într-un loft în apropiere de Bastilia și ea s-a făcut dețărâș încercând să-l seducă. Acum Linden își amintește, perseverența ei într-un colț întunecat, cum și-a lipit buzele de ale lui. A sărutat-o și el, amabil, însă când ea a vrut să ducă lucrurile mai departe, a împins-o politicos. Totuși, ea nu a înțeles aluzia, l-a sărutat iar și i-a trecut mâinile pe coapse, pe sub cămașă, i-a șoptit că nu trebuia să fie timid, că avea să se ocupe ea de toate, el

putea să se relaxeze, să închidă ochii, până ce Linden i-a spus, pe cât de simplu a putut, că nu-i plăceau fetele. Ea l-a privit iar, ochii ei cenușii clipeau nedumeri i, a tăcut câteva secunde, apoi a mormăit, voia să spună căț este... și el a terminat propozi ia în locul ei: homosexual, da, era homosexual. Părea așaț de distrusă, încât Linden a avut remușcări, a mângâiat-o pe fa ă șoptindu-i că nu conta.ț Apoi ea a spus, iar el și-o amintește foarte bine, că nu părea deloc homosexual, așa că de unde era să-și dea seama? Nu era drept; era așa de arătos, înalt, masculin, cum să-și dea seama? El a rugat-o sotto-voce, cu un zâmbet răutăcios, să-i spună ce înseamnă să pari homosexual, moment în care ea a dus mâna la gură și și-a cerut scuze. Își dă seama că sunt prieteni de peste cincisprezece ani? întrebă ea acum. Nu este extraordinar? Mai beau un pahar de Chardonnay să sărbătorească? Linden îi face un semn chelnerului. Oriel insistă că este remarcabil, mai ales că el a devenit cine este, Linden Malegarde; îi pronun ă exagerat numele cu accentul ei fran uzesc fermecător. Celebruț țin toată lumea pentru portretele lui impresionante, iar partea cea mai interesantă e că nu s-a schimbat nici un pic; tot acest succes l-ar fi putut transforma într-un îngâmfat, dar nu, el este în continuare un tip de zahăr. Oriel îl lovește cu entuziasm pe spate. Stânjenit de toată pălăvrăgeala asta, Linden se întrebă dacă nu cumva interlocutoarea lui nutrește o anume invidie bine ascunsă fa ă de celebritatea lui; o lasă să continue,ț uitându-se în paharul cu vin și ascultând răpăitul ploii pe acoperișul de sticlă. Oriel spune că ar putea face public tot ce știe despre el din vremea când purta aceeași geacă neagră de piele și blugii negri până la sa ietate, când avea părul lung și ondulat, ca unț hipiot preraphaelit (Linden se înfioară), când locuia în arondismentul al XV-lea cu mătușa lui americană, care își petrecea serile așteptând un telefon de la iubitul ei francez însurat. Linden îi spune sobru că mătușa lui, Candice, a murit acum șase ani și că n-a reușit să ajungă la înmormântarea ei, lucru pentru care se simte vinovat. Candice fusese foarte importantă pentru el în anii în care îl găzduise. Linden se ab ineț să-i dezvăluie lui Oriel cum a murit Candice și în ce măsură pierderea ei și-a pus amprenta asupra lui.

Chelnerul cel posomorât aduce felul al doilea. Când rămân singuri, Linden îi spune în șoaptă că tipul a fost teribil de deprimant când i-a povestit despre revărsarea Senei înainte de sosirea ei. Cu o expresie solemnă, Oriël îi răspunde și ea tot în șoaptă că are dreptate chelnerul; inundația este posibilă, iar consecințele ar fi infernale. Linden o iaț ț în zeflema, ce tot spune acolo? Vorbește ca jurnaliștii aceia pesimiști de la știri, care zugrăvesc cel mai sumbru tablou și sperie pe toată lumea.

– Știi, poate că nu e cel mai potrivit weekend pe care să-l petreci la Paris, spune Oriël fără ocolișuri.

– Din cauza ploii, vrei să spui?

Îl privește iar fix, de parcă ar fi idiot. Da, din cauza ploii și a inundației, nu-și dăț seama ce s-ar putea întâmpla într-un oraș ca Parisul? Habar nu are, nu-i așa? Vocea ei se ridică până la o tonalitate enervantă. Păi guvernul nu a dat nici o avertizare, nu? Nu li se spune oamenilor să nu vină la Paris. Nu exagerează un pic? Deloc, ripostează ea. Are un prieten apropiat care lucrează la primărie, și ei sunt foarte agitați. Fluviul aț ajuns la 3,8 metri la pont d'Austerlitz, iar dacă o ine tot așa, din câte zice prietenul ei,ț se va opri toată circulația fluvială, pentru început. Dacă ploaia nu se oprește, dau deț necaz. Nivelul crește prea repede. Linden e uimit. El credea că inundația centenară areț loc doar o dată la un secol, că orașul și-a învăț at lecția din 1910, că Parisul este pregătit.ț ț Așa crede toată lumea, observă ea ironic, toată lumea crede că Parisul e sigur. Toată lumea crede că Sena a fost îmblânzită, că nu va mai fi nici o inundație. Dar Parisul nu eț sigur. Prietenul ei Matthieu a spus că situația ar putea deveni dezastruoasă rapid, multț mai rapid decât și-ar putea imagina cineva vreodată. Vor ști mai multe mâine, sau chiar în timpul nopții. Matthieu i-a zis că nivelul Senei este monitorizat permanent, că parteaț complicată e să anticipeze dacă creșterea nivelului este una trecătoare, urmând să se oprească în două-trei zile, ca în noiembrie, sau, dimpotrivă, una care anunță inundațiiț teribile. Ultima oară, când apa era pe punctul să ajungă la șase metri, sub talia zuavului, prefectura a trimis avertismente extreme, a evacuat cetățenii din anumiteț zone ale arondismentelor al XII-lea, al VII-lea și al XV-lea, a scos din cazărmi armata, a închis anumite stații de metrou,

a închis muzeele Luvru și Orsay, dar fluviul a cedat până la urmă. Guvernul a primit critici severe pentru că i-a speriat degeaba pe parizieni. Două luni mai târziu, autoritățile sunt vigilente, știind că nu pot da greș.

– Am venit pentru că e ziua tatei și aniversarea născutului părinților mei, îi spune Linden tatălui său Oriel.

Nu este un eveniment pe care să-l poată anula cu ușurință. Sigur, poate avea grijă să evite toate zonele inundate, oricare ar fi acelea. Oriel pare din nou serios. O să-i trimită un SMS dacă află vești de la Matthieu. Sena va ine prima pagină a ziarelor, poate să fie siguri de asta. Fie ele vești bune sau rele. Cel mai probabil, vești rele. Linden o întrerupe. E sinistru, toată povestea îl deprimează. Ce-ar fi să ia o gustare? Ea cum stă cu munca? Mai fotografiază scriitorii? Nu sunt nesuferii? A avut și el parte de câștiguri de curând, unii care au spart topurile vânzărilor și acum se cred regii lumii pentru că au vândut milioane de exemplare. Comandă fructe de mare și încă niște vin, iar acum Oriel pâlăvrăgește veselă despre munca ei. Peste vreo două ore, când se despart, încă plouă.

Când Linden ajunge la hotel, la miezul nopții, are un bilet sub ușa de la mama lui. „Tatăl tău pare să se simtă mai bine. A mâncat o supă de legume și acum doarme. Ne vedem mâine.” Tilia i-a trimis un SMS să-i spună că a băut ceva cu un vechi prieten și s-a dus devreme la culcare. Nu pornește televizorul. În schimb, își scoate iPad-ul din husă și se conectează la rețeaua Wi-Fi a hotelului. Sacha i-a trimis câteva mesaje, la care răspunde repede. Agentul său, Rachel, care știe că nu lucrează în următoarele câteva zile, i-a trimis niște propuneri. O să le verifice mai târziu.

Linden caută cuvântul „Sena”. Numele vine de la *Sequana*, folosit de galii și romanii care navigau pe fluviu și s-au așezat pe malurile lui mlăștinoase, întemeind mai târziu Lutetia, viitorul Paris. O zeiță celtă străveche cu puteri tămăduitoare, pe numele ei Sequana, era venerată ca izvor al fluviului, în apropiere de Dijon. Era reprezentată într-o barcă, cu brațele ridicate grațios. Linden citește mai departe. Este uluit să descopere că fluviul a distrus în numeroase rânduri orașul pe care îl

hrănea; au fost cel pu în șaizeci de inunda ii grave începând cu secolul al VI-lea, când s-au făcut primele ț observa ii hidrologice. Cea mai gravă, măsurată în raport cu pont de la Tournelle, s-aț produs în februarie 1658, când Sena a ajuns la 8,96 de metri, cel mai ridicat nivel consemnat vreodată. Zeci de oameni s-au înecat când casele construite pe pont Marie au fost luate pe sus de apele toren iale.ț

Când somnul îl răpește, ultimul gând al lui Linden nu este la Sacha, la Sequana sau la cununa ornamentată de pe capul ei, nici la ploaia care încă lovește afară, ci la tatăl lui, care doarme în camera de dedesubt, cu mama lui; tatăl pe care-l iubește, dar cu care nu poate vorbi. Ceva îl re ine mereu. Timiditatea, teama, indiferent ce-o fi, îl împiedică săț poarte o discu ie adevărată. Pe deasupra, Paul este genul de om rezervat, în afara celorț două subiecte preferate ale lui, copacii și David Bowie. Linden se întreabă dacă nu cumva Lauren a plănuit cu grijă acest weekend în familie cu speran a de a încurajaț interac iunea între tată și fiu. Sentimentul de stânjeneală stăruie. Dacă Paul nu vrea săț știe mai multe despre fiul lui, să știe cine este el, pe cine iubește?

DOI

„Fotografia este un secret despre un secret. Cu cât î i spune mai mult, cu atât știiț mai pu in.“ț

Diane Arbus

Îmi amintesc numele ei. Dar nu a mai fost rostit niciodată după ce s-a întâmplat lucrul acela. Îmi amintesc și chipul ei. Moale și rotund. Cu obraji roz, catifela i. Voceaț ei. Părul șaten-deschis. Mirosul ca de lămâie. Era mică. Probabil avea șaptesprezece ani, poate mai pu in. Era o ărăncu ă din zonă. Tatăl ei era culegător de trufe. Eraț ț ț angajată să aibă grijă de mine, două după-amiezi pe săptămână, pentru că mama era însărcinată. Eu aveam patru ani. Încă nu știam să scriu și să citesc. Eram prea mic să merg la școală. Venea, mereu zâmbitoare, și mergeam să ne plimbăm pe proprietatea bunicului meu.

Erau așa de multe de văzut. Mai ales vara. Iazul întunecat dintre copaci, aproape de trecătoare, unde orăcăiau broscii. Aruncam cu pietricele în ei și râdeam când plecau înot. Chiparoșii de la capătul văii se ridicau până sus, mândri ca niște războinici. Ea îi numea „mohicianii“. „Ai grijă, că vin după tine mohicianii“, spunea în glumă ca să mă sperie. Uneori chiar semănau cu niște indieni uriași, cu pene mari în jurul capului, care coborau cu pași mari dealurile. Stăteam în liniște pe câmpurile cu levăn ică.ț Făcea împletituri din margarete și și le prindea pe cap. Ce drăgu ă era! Cântam „À laç claire fontaine“. Număram fluturi. Atrăgeam omizi în cutii vechi de chibrituri ca să le observăm cum se zvârcolesc. În iulie culegeam caise de pe crengile pline. Aduceam lapte și ouă de la ferma învecinată, unde ne uitam cum oile erau mânate în arc de unț collie alb. Eram un copil fericit. Când mă în epau tăunii, ea știa ce să facă să-miț treacă. Sufla peste în epătura urâtă și fredona un cântecel în surdină.ț

În februarie, când mistralul bătea tare și era un frig pătrunzător, mă ducea uneori pe câmpul cu trufe al tatălui ei să-l văd cum culege rarele ciuperci sălbatice de la rădăcina stejarilor. Că eaua lui era antrenată să le adulmece și să le găsească subț depozite de calcar și

rădăcini. Îmi plăcea la nebunie să privesc cum animalul își lipea botul de pământ și săpa energic cu labele. Atunci tatăl fetei scotea cu grijă trufele cu cazmaua specială. Ciupercile nu mi se păreau extraordinare, erau mici, negre, rotunjite neregulat, uneori cu umflături, dar tatăl ei spunea că sunt nepre uite. Mereu mă puneă să le miros. Ce iz pătrunzător de mucegai! Nu știam sigur dacă-mi place. Dar, când duceam trufa acasă, învelită cu grijă într-o cârpă, părinții mei erau încântați.

Trebuie să-mi aleg cu grijă cuvintele acum. Trebuie să explic exact ce s-a întâmplat și cum mi s-a părut mie, copil fiind.

Mă întorc la mintea de băiețel, la ochii aceia copiii lăroși. Nu privesc înapoi ca un adult. Spun cum trebuie, cum a fost, chiar dacă mă umple de groază.

Porile domeniului Vénozan se află pe șoseaua spre Nyons, când ieși din Sévral dinspre est. Cel mai apropiat sat este Léon-des-Vignes, renumit pentru uleiul de măsline și trufe. Casa nu se zărește dinspre șosea. Poteca acoperită cu pietricele merge șerpuit și-croiește drum ca o panglică lungă printre livezi de caiși, podgorii și câmpuri cu levănțică. Este o zonă idilică, liniștea e sfâșiată doar de hurea câte unui tractor din apropiere. Turiștii nu se aventurează până aici, se tem ca pietrișul să nu le strice cauciucurile, dar uneori apar drumuri cu bea în mână. În urcușul ei, poteca ține cotește brusca, așa că mașinile trebuie să treacă într-o viteză inferioară, iar cel care urcă la pas ar putea rămâne fără răsuflare. Acum se zărește casa, și cei care nu au mai văzut niciodată sunt deseori uluiți. Vénozan pare construită în vremea Renașterii, când, de fapt, a fost ridicată în 1908. Maurice Malegarde, străbunicul lui Linden, voia să semene cu cabanele de vânătoare ale familiei Medici din Toscana. Maurice nu fusese niciodată în Italia și nu văzuse niciodată vreă cabană de vânătoare a familiei Medici; era un băiat modest de la fermă, născut într-o casă țărănească din apropiere de Sévral. Dar averea și considerabilă făcută din profitabilele fabrici de ambalaje de carton i-a dat, la treizeci și cinci de ani, o anumă *folie des grandeurs*². Nimic nu era destul pentru el și pentru atrăgătoarea lui so

ie, Yvette, și ea de origine modestă. În lanul lui de fabrici se ț produceau cutii de carton, primele în care au putut fi expediate viermi de mătase vii în toată lumea, datorită ingenioaselor găuri din laterale, care le permiteau fragilelor larve să nu se sufocă în călătoriile lungi. Industria fabricării mătăsii luase rapid avânt; au urmat companiile producătoare de parfumuri și cosmetice. Cutiile lui Malegarde erau foarte apreciate; erau frumos ornamentate, simplu de folosit, ușor de produs și creau locuri de muncă. La începutul secolului, producția înfloritoare a acestor ambalaje era o adevărată binefacere pentru Sévral și zona înconjurătoare, nu numai pentru Maurice Malegarde, unul dintre primii care au deschis fabrici, ci pentru toți cei care i-au urmat exemplul. Trenuri întregi încărcate cu cutii plecau din gara din Sévral de două ori pe zi cu destinația Marsilia, Paris, Lyon.

Când Maurice Malegarde a decis să construiască o casă, a căutat peste tot locul perfect. Nu a durat mult să-l găsească, un teren mare în Vénozan, o localitate rurală nu foarte departe de Léon-des-Vignes, puțin mai jos de arboretumul cu teii pe care-l plantase odinioară un fermier inspirat. Un tei înalt părea mult mai bătrân decât ceilalți. Frumuseea lui îl atrăsese fără îndoială pe fermierul iubitor de natură la locul acela și-i dăduse ideea să planteze și alți copaci de același fel în jurul lui. Ca să intre în posesia terenului, fusese nevoie să tragă discret niște sfori, să paseze deloc ceremonios plicuri pline cu bani pe sub mese. Maurice luase un arhitect parizian la modă care adora arta italiană și quattrocento. Casa, a cărei construire durase doi ani, era o fortăreață solidă clădită din piatră crem, cu un acoperiș crenelat. Stătea indolentă și supusă intemperiilor sub arboretumul, cu fața spre vale, de parcă s-ar fi aflat acolo de secole, cu lateralele împodobite de un stejar, un arar, un ulm și doi platani, fără să-i pese de vântul din nord, care bătea neputincios în spatele ei puternic.

Maurice Malegarde, un mustăcios gregar, găzduia petreceri extravagante împreună cu atrăgătoarea Yvette, despre care se vorbea în tot inutul. Oamenii veneau de departe ca să participe, ceea ce a făcut din Vénozan un centru al vieții mondene. Cu o atitudine semeață și

joben pe cap, Maurice își întâmpina oaspeții pe treptele proprietății, și orchestra închiriată cânta un vals, iar chelnerii ofereau șampanie. Un deceniu mai târziu, Maurice și-a adăugat numele localității la propriul lui nume și a inventat un titlu fals, bătător la ochi, „baronul de Malegarde-Vénozan“, pe care și l-a trecut pe cărțile de vizită și pe eticheta unui vin alb pe care avusese îndrăzneala să-l producă vreo doi ani. Ostentativul Maurice a murit de un atac de cord la șaptezeci și nouă de ani, în 1952. Fiul lui, François, născut în 1908, în anul în care a fost construită casa, nu a moștenit aroganța tatălui. Era un om tăcut, timid, care nu s-a simțit niciodată în largul lui pe țărâștul vastul domeniu al familiei. Soția lui, Mireille, din Montélimar, se plictisea într-unț asemenea cadru bucolic. Ducea dorul orașului ei agitat de baștină. Aici nu se întâmpla nimic, și se părea ei, nu era nimic captivant; doar copaci, levănțică și vânt. Când i-a aduș pe lume pe cei doi copii, pe Paul, născut în 1948, și pe Marie, în 1952, a simțit că și-a făcut datoria. Mireille a rămas la Vénozan cât să-i crească, dar când fiul ei Paul a împlinit doisprezece ani, în 1960, a început o relație discretă cu un fermier din țărâșta vecinătate, din Visan. După cinci ani, François a fost de acord cu divorțul fără prea mare scandal. Mireille s-a recăsătorit și s-a mutat. François a cunoscut o profesoară văduvă pe nume Brigitte, cu care a avut o relație liniștită. Nu ar fi îndrăznit niciodată să folosească titlul fals al tatălui lui, pe care Maurice reușise să-l includă în documentele proprietății și ale familiei.

Sub conducerea ezitantă a lui François Malegarde, splendoarea casei a avut de suferit și a pălinit vreme de douăzeci de ani. François nu avea talentul tatălui de a face bani și nu a exploatat fabricile cu atâta siguranță de sine. Domnia ambalajelor de carton trecuș de apogeu, iar acum se pregătea ușor, ușor să apună. Lui François îi era greu să se ocupe de casă și s-o întrețină. Iarna, fără încălzire centrală, camerele mari erau friguroase, în ciuda șemineurilor uriașe. Vénozan era așezată sus, deasupra satului, iar în decembrie zăpada nu era nici o surpriză. Grădinile de care Maurice era așa de mândru au fost neglijate, năpădite

de rugi și buruieni. Casa era umedă, neîngrijită. Prin unele tavane se infiltrase apa.

În 1970, François Malegarde a murit de cancer la ficat la vârsta de șaizeci și doi de ani. Fiul lui, Paul, avea atunci douăzeci de ani, locuia în comuna Buis-les-Baronnies din apropiere, unde își câștiga existența lucrând la o firmă de amenajări de grădini. Paul și sora lui, Marie, au moștenit casa, dar curând s-a decis că Paul trebuia s-o preia. Marie era logodită cu un cultivator marocănos pe nume Marcel, din Léon-des-Vignes, care nu avea de gând să investească nici măcar un cent în Vénozan. Paul s-a mutat înapoi în iarna anului 1970. Îl aștepta o sarcină uriașă: să se ocupe de grădini, de arboretum și de casă cu mijloace limitate. Era un proces lipsit de presiunea timpului, dar el i-a acordat toată atenția. Lucra cât era ziua de lungă cu mâinile goale și cu ajutorul prietenilor, ț bătând din zonă care cunoșteau și iubeau pământul la fel de mult ca el. Nu se puneau problema să imite extravaganța bunicului sau să organizeze petreceri luxoase. ț

Peste șase ani, când Paul a cunoscut-o pe Lauren, reușise deja să facă domeniul ce este astăzi, un mic paradis terestru.

Perdeaua argintie de ploaie încă murmură la fereastră când se trezește Linden. Este pu în peste ora nouă. Îi trimite un SMS mamei lui să afle cum se simte Paul. Răspunsul lui Lauren este rapid: „Bine! Luăm micul dejun. Nu vii și tu?“ După ce face un duș, coboară în sala de mese de lângă hol. Tatăl lui încă pare palid, observă el, și ciudat de buhăit. Mănâncă cereale, aplecat deasupra bolului. Fiecare mișcare pe care o face pare în reluare. Lauren este elegantă, iar zâmbetul ei e pu în prea vesel. Și ce dacă plouă? ț Totuși pot să ajungă la muzeu – le-a rezervat toate biletele online –, iar dacă cineva e obosit, se poate odihni, spune ea, în muzeu sunt o mulțime de locuri unde poți să te ț ț așezi. Tilia? Încă doarme, ca de obicei. Linden vorbește delicat cu tatăl lui, îl întreabă cum se simte. E ziua lui de naștere, în fond, și vor sărbători astăzi-seară. Paul răspunde cu o voce slabă, răgușită. Are ochii umezi, roșii pe margine. Pare așa de schimbat, încât

Linden nu înțelege de ce nu a mers la doctor. ț

– N-am nevoie de doctor, îi spune tatăl lui pe același ton slab. Mă simt bine.

Linden se întreabă de cât timp arată și vorbește așa. Vrea s-o întrebe pe mama lui, dar își dă seama că nu-i va răspunde acum, cel puțin nu de față cu Paul. Ea schimbă deja ț subiectul cu pricepere și se întinde să-i mai toarne so ului ei o ceașcă de cafea. Linden se minunează că se poartă cu atâta naturale e, de parcă n-ar fi nici o problemă cu Paul. Linden a văzut știrile? întreabă ea. Nu, a venit imediat jos. Lauren pălăvrăgește mai departe, în timp ce Paul își plescăie tăcut cerealele, mișcă lingura cu o lentoare incredibilă, lucru cu atât mai surprinzător, întrucât de obicei tatăl lui înfulecă mâncarea și termină din farfurie înainte ca alii să înceapă chiar. Mama lui pare atipic de gălăgioasă în dimineața aceasta, i se pare lui. Dumnezeu știe cum o să se descurce oamenii ăștia, zburdă ea fluturând în aer o bucăică de croasant. Sigur autoritățile merg ț prea departe când anulează totul în ultimul moment, evacuează pe toată lumea, toate manechinele acelea, coafezele, machiorii, fotografiile... Linden își dă seama că vorbește despre săptămâna modei. Toți designerii sunt furioși la culme, se pare, și e de înțeles ț Linden ia telefonul să-și verifice contul de Twitter. Săptămâna modei, care trebuia să înceapă azi și să dureze până joia viitoare, a fost, într-adevăr, anulată din ordinul prefecturii. Nivelul Senei crește încă, acum a ajuns la gambele zuavului, are mult peste patru metri, iar autoritățile iau măsuri, exact cum a spus Oriel. Este imposibil ca spectacolele să se înalțe în altă parte într-un moment așa de important, când guvernul analizează măsurile ce trebuie să fie luate. Toată navigația fluvială a fost întreruptă, ț citește el, și unele muzee vor fi închise azi, precum Orsay, Branly și fără îndoială Luvrul (îi citește acest lucru mamei lui, care mormăie). Ridică parapete în jurul anumitor stații de metrou să le protejeze, iar quai de la Gare, din apropierea locului în care intră Sena în Paris, a fost inundat. Se vorbește de o problemă cauzată de revărsarea apei în canalizare; situația s-ar putea agrava în câteva ore.

Este întrerupt din parcurgerea îngrijorătoarelor știri de intrarea Tiliei. Are părul prins într-un coc dezordonat și poartă un pulover larg și blugi

bufan i. Probabil nu e simplu să fii fiica lui Lauren, se gândește Linden (nu pentru prima oară), întrucât nu i-a moștenit aspectul, mereu este comparată, defavorabil, cu mama ei. Îi pasă Tiliei? N-o arată niciodată, dar Linden își imaginează că trebuie să fi suferit și fără îndoială că încă suferă. La nouăsprezece ani, Tilia a plecat și ea de la Vénozan și s-a mutat în araș Bascilor cu Eric Ezri, cu care s-a căsătorit la scurt timp după nașterea fiicei lor. Totuși, Linden știe ce puternică este legătura dintre Tilia și părinții ei, cât de tandră și de grijulie e cu ei, și primește o nouă confirmare când sora lui îl prinde pe Paul de mână, evident îngrijorată de fața lui umflată și obosită. Paul îi mormăie morocănos același răspuns: Se simte bine, nu e nevoie de doctor, se simte bine, îi roagă să nu-și mai facă atâtea griji. Acum trebuie să-și facă griji din cauza fluviului, spune Tilia întinzându-se după un *pain au chocolat*. Nu-i așa că au noroc să stea într-un hotel care nu va fi inundat? A fost istea Lauren că a luat în calcul chestia asta când a făcut rezervare acum doi ani! Lauren răspunde că nu avea nici cea mai mică idee că rue Delambre era în zona care nu risca nimic în caz de inundații; dacă se gândește mai bine, nici restaurantul la care merg astă-seară nu e în pericol. A verificat pe o hartă online. Mama și fiica pălăvrăgesc exact ca pe vremuri, în timp ce tatăl și fiul tac. Așa a fost mereu în familia lor. Totuși, când Linden a plecat de acasă și s-a stabilit la Paris, a încetat să mai tacă. Stânjeneala pe care o simte ea la Sévral când intra în școală și purta povara ochilor critici s-a topit. Avea în mare măsură legătură cu Candice. Mătușa semăna cu mama lui, în sensul că era și ea o blondă înaltă, cu corp frumos, dar avea o trăsătură care-i lipsea lui Lauren: ea știa să asculte. Când Linden s-a instalat în apartamentul de pe rue de L'Église, nu i-a pus întrebări; era calmă și iubitoare. L-a făcut să se simtă bine-venit din clipa în care a ajuns. A observat că era mai sofisticată decât mama lui, și că înfățișare (avea părul tuns bob, elegant, purta fuste-creion și tocuri cui), și în viața de zi cu zi. Pereții fiecărei camere din apartament erau plini cu cărți, și de multe ori o găsea citind și pe canapea, absorbită, cu pisica Brioșă ghemuită în poală. Vorbea în engleză, deși Candice stăpânea remarcabil franceza, doar cu o ușoară urmă de accent american. Locuia la Paris de peste

cincisprezece ani. Se vorbise despre o căsătorie cu un francez cu un nume fistichiu, pe care Linden nu-l cunoscuse niciodată, dar nu se întâmplase așa. Candice părea să aștepte și să se ofilească. Preda engleza la o universitate franceză, își făcuse prieteni, însă timpul se scurgea, și în 1997, când s-a mutat Linden cu ea, avea pu în peste patruzeci de ani și, după cum spunea chiar ea cu ironie, „își pierduseț prospe imea“. Nici unul din ei nu-i puneia întrebări personale celuilalt, dar lui Linden îiț convenea așa. La început discutau despre orice, mai pu în despre ei însiși. Curând,ț Linden a în eles că era nefericită, deși nu pomenea niciodată de acest lucru. Încă seț întâlnea cu francezul, care se însurase cu altă femeie. Nu i-a dezvăluit nimic din toate acestea nepotului ei, dar a în eles singur ce se petrecea când a observat că în unele seriț mătușa lui pleca cu pas sprinten, îmbujorată, în culmea fericirii, îmbrăcată cu o rochie drăgu ă de mătase, după care se întorcea la miezul nop ii cu rochia șifonată și cu părulț ț ciufulit, cu capul plecat, lăsând în urma ei o dără de triste e. Linden nu a aflat niciodatăț numele francezului, îi știa doar ini ialele. J.G.ț Cumva, Candice îl în eleaga pe Lindenț mai mult decât oricine altcineva. Poate că asta se datora empatiei, discre iei ei. Seț sim ea în largul lui în prezen a mătușii; așa fusese întotdeauna, de când venea săț ț petreacă vara cu ei la Vénozan și făcea întrecere cu el până în capătul grădinii și înapoi. Nu-i plăcea să i se spună mătușă Candice. Fusese dintotdeauna Candy pentru el și Tilia.

– La ce gândești, fră ioare? Pari trist.ț

Vocea surorii lui îl readuce în prezent. Linden spune: „Candy“, însă regretă pe loc, văzând că mamei lui i s-au umplut ochii de lacrimi. Șoptește că-i pare rău, că vizita la Paris i-o readuce inevitabil în memorie; nu se poate ab ine. Îi e dor de ea. Mama lui nuț spune nimic, își tamponează o pleoapă cu un șerve el, dar îi aude clar vocea de parcă arț fi rostit cuvintele cu glas tare: „Sigur, i-e dor de ea, Linden, dar nici măcar n-ai venit laț incinerarea ei. Erai la o sesiune foto pe care se pare că n-ai putut-o anula, și ne-ai lăsat pe mine și pe Tilia să facem fa ă mor ii lui Candy și grozăviei ei“. O vreme se lasăț ț tăcerea, singurele sunete

pe care le aude Linden sunt răpăitul ploii, clinchetul lingurii lui Paul când se lovește de por elan și vocile dinspre hol. Nu vorbește nici el; refuză ideea de a evoca durerosul subiect al morții mamei lui din 2012, șocantul SMS pe care l-a primit când era pe alt continent, în alt fus orar, dar pe care nu-l va putea uita niciodată: „Te rog, sună, e urgent. A murit Candy“. Dojana din ochii mamei lui este nedreaptă; a încercat să se întoarcă pe cât de repede posibil, dar sesiunea fotografică, pentru o marcă de parfum, care implica un buget uriaș și un actor american faimos, nu putea fi anulată. Când a aterizat la Paris, corpul lui Candice fusese incinerat. Lăsase o scrisoare foarte clară: nici vorbă de slujbă, ceremonie, mormânt sau flori. Cenușa trebuia să-i fie aruncată de părinți și soră, cum credeau ei de cuviință. Mult timp, ț ț cenușa a rămas într-o urnă mică din dressingul lui Lauren de la Vénozan, până și-a făcut curajul necesar să i-o împrăștiie lângă trandafirii sălbatici care-i plăceau atât de mult lui Candy.

Ghemuiți sub umbrele, își târșâie picioarele pe bulevardul Raspail prin ploaia torențială. Lauren și Tilia merg în față, în timp ce Linden încearcă să înă ritmul cuț ț ț pasul ciudat de lent al tatălui. Este obișnuit cu mersul vioi al lui Paul, iar încetineala asta nouă îl neliniștește. Totuși, tatăl lui arată mai bine, observă el, e mai puțin palid, ț mai puțin umflat. Luvrul, muzeele Branly și Orsay sunt închise, așa că Lauren a trecut ț la planul B: cumpărături în Saint-Germain-des-Prés. Ploaia musonică pare să-i fi descurajat pe trecători, chiar și circulația vehiculelor pare fluidă. Când ajung la Bonț Marché, Linden are picioarele ude și reci. Își imaginează că ceilalți suferă la fel, dar nici unul nu se plânge, așa că nu se plânge nici el. Luxosul mall este încălzit; brize de aer cald, parfumat adie pe lângă ei. Magazinul e plin de clienți uzi până la os, care seț bucură să fie într-un adăpost atât de agreabil. Brațul tatălui încă e lipit de al lui. ț – E totul în regulă? îl întreabă pe Paul în franceză, aplecându-se spre el.

Cei doi frați nu vorbesc niciodată cu tatăl lor în engleză, așa cum nu i se adresează mamei lor în franceză. Paul dă din cap. Pare puțin umit, ușor buimac. Are obrajițiți îmbujorați, două puncte mici și roșii care par

să fi fost aplicate cu pensula. Linden își întrebă tatăl dacă vrea să se așeze, iar Paul aprobă în tăcere. Tilia spune că e un loc în care pot să bea o cafea la etajul al doilea. Reușesc să găsească o masă în ciuda aglomerației. Linden se uită la mâinile tatălui său, care în cana de cafea. Mâinile sunt fascinante, puternice și grațioase. Acum observă că are pielea încrețită și pătată. Nu mai sunt mâinile unui tânăr. Scoate aparatul Leica și îl fotografiază. Familia lui este așa de obișnuită, încât nici nu mai observă.

Linden a început să fotografieze când avea doisprezece ani, la Vénozan. Avea o slujbă de vară la un fotograf de nunți din Sévral, la bătrânul *monsieur* Fonsauvage. La început fusese o corvoadă, dar curând a început să-l atragă. Ambianța camerei obscure îl încânta. Îl studia pe bătrânul fotograf în timp ce alegea imaginile potrivite de pe negative, se apleca să-și lipească ochiul de numărătorul de fire și-și împingea ochelarii peste fruntea veștejită. *Monsieur* Fonsauvage era mereu pretențios în privința alegerii finale. Nu voia să-și dezamăgească clienții. În definitiv, nunta era cea mai importantă zi din viața lor, *n'est-ce-pas?* Secretul dezvoltării era întunericul total. *Monsieur* Fonsauvage și-a dat toată osteneala să-i arate cum să facă acest lucru, cu lumina aprinsă și folosind resturi de film. Linden îl privea pe bătrân apucând cu grijă capacul tuburilor cu filme, înând alimentatorul între arătătorul noduros și degetele mijlocii, introducând, înând și tăind îndemânatic fiecare bobină. Linden a învățat exersând. Bătrânul, încântat de progresul și zelul tânărului său ucenic, i-a oferit un aparat Praktica L2 uzat, dar funcțional, fabricat în 1979. Nu era un aparat simplu de mână pentru un începător, însă Linden a făcut o pasiune pentru el. Părinții și sora lui erau modelele lui preferate. La început îi deranja insistența lui, dar curând a învățat să devină mai puțin inoportun și s-au obișnuit ba să uite de el, ba să învețe cum să pozeze. O fotografie pe mama lui stând la plajă, pe tatăl lui privind-și copacii, pe sora lui făcând caraghioslăcuri și arătându-i degetul mijlociu. Își fotografiază prietenii, cei puini pe care îi avea. Prefera fotografiile alb-negru și le dezvolta singur sub

îndrumarea lui Gaspard Fonsauvage. A învățat despre lumină și umbră exersând, singur, din greșeli. Nu voise să devină fotograf. Era doar un hobby. Nu-și dăduse seama cât din viață îi ocupă fotografia. Când avea cincisprezece ani, familia a mers la Veneția o săptămână. Paul, Lauren și Tilia aveau aparate de unică folosință. Linden a rămas la Praktica lui. Când au ajuns acasă, toate fotografiile au fost strânse într-un singur album. Erau trei seturi identice și unul complet diferit: al lui Linden. Nu alesese imaginile evidente cu Puntea Suspinelor, Rialto, Piazza San Marco. Preferase să immortalizeze o bătrână care stătea pe o bancă și privea turmele de turiști trecând greoi, niște pisici vagaboande jucându-se pe o alee umedă din Dorsoduro, ciocanele pentru ușa venețiene din alamă, un chelner care fuma iute o țigară în spate la Harry's Bar și-și trecea o mână prin părulț lins, pieptănat pe spate.

Acum Linden întoarce aparatul Leica spre mama și sora lui și face câteva fotografii. Îi place la nebunie sunetul diferit, mai plin pe care îl scoate un aparat clasic, bâzâitul mecanic al filmului când se rulează în locașul lui. Majoritatea proiectelor pe care le are astăzi necesită echipament digital. S-a obișnuit, dar mereu va avea o slăbiciune pentru vechiul lui aparat. Și-a cumpărat aparatul canadian Leica M4-P la mâna a doua din Paris, de la talciocul din Saint-Ouen, în mai 1998, când împlinea șaptesprezece ani. Toată familia contribuise, chiar și bunicii lui din Boston. Era mai ieftin decât se aștepta, din cauza defectului asupra căruia i-a atras atenția vânzătorul. Era o problemă cuțperdeaua obturatorului, ceea ce strica fotografiile. Ar fi costat și mai mult s-o repare. Imediat ce Linden a luat aparatul negru cu marca Leitz în mână, i-a cântărit greutatea, i-a simțit corpul solid în palme, a știut că trebuia să fie al lui. Era un aparat-simbol, cel pe care visa să-l aibă. Alfred Eisenstaedt a folosit un Leica să surprindă acel sărut legendar din Times Square în 1945; cu un altul, Nick Ut a surprins oroarea dogoritoare a napalmului din 1972; iar Alberto Korda l-a immortalizat cu aparatul său pe Che Guevara cu bereta pe cap în 1960. Linden avea să se gândească mai târziu cum să-l repare. Primele lui fotografii erau stricate de dâre bizare de umbre și forme spectrale care pluteau prin imagine. Mărimea umbrelor creștea odată cu mărirea vitezei de

obturare, a descoperit el. Mult timp nu și-a putut permite să-l repare, așa că a învățat să evite umbrele, elaborându-și o tehnică proprie. Leica l-a însoțit mare parte din viață. Cu Leica a făcut fotografia aceea memorabilă cu tatăl lui, cea care i-a adus primele aprecieri la optsprezece ani, când încă locuia cu Candice pe rue de l'Église.

A povestit de multe ori despre fotografia aceea. În dimineața zilei de duminică, 26 decembrie 1999, a sunat telefonul acasă la Candy. Era Lauren, în culmea fericirii, anunțând nașterea copilului Tiliei în noaptea aceea în clinica din Biarritz. O fetiță. În anul acela nu sărbătoriseră Crăciunul la Vénozan ca de obicei, pentru că Tilia intrase în durerile facerii pe 24, și Lauren se dusesse în grabă la Biarritz să fie alături de fiica ei. Linden rămăsese cu mătușa lui la Paris, iar Paul venise să fie alături de ei. Stătea într-un hotel de pe bulevardul Félix-Faure din apropiere. Toată noaptea bătuse un vânt puternic în Paris, dar Linden și-a dat seama numai după ce a ridicat transperantele, după ce a sunat mama lui, că ceva nu era în regulă. Grădina publică de mai jos părea lovită de bombe. Pavilionul folosit ca sală de concerte estivale fusese strivit de un castan. Crengile, aruncate ici-colo, erau împrăștiate pe toată strada. Linden a dat drumul la televizor. A aflat că o furtună teribilă, cu forța a unui uragan, se abătuse asupra Franței în timpul nopții de la vest la est, făcând ravagii din Bretania și până în Alsacia, măturând Parisul și zona înconjurătoare. Muriseră o sută de oameni. Căzuse alimentarea cu electricitate în peste trei milioane de case. Pagubele erau uriașe. În timp ce Linden privea fascinat, a sunat tatăl lui. Avea vocea strangulată, de nerecunoscut. La început Linden a crezut că era o problemă cu copilul Tiliei. Tatăl lui avea nevoie de mașina lui Candy, acum, imediat. Trebuia să meargă la Versailles. Cât mai repede posibil. La Versailles? De ce la Versailles? Linden nu înțelegea. S-a dus la Candice să-i ceară cheile de la mașină, s-a îmbrăcat și s-a dus repede jos să se întâlnească cu tatăl lui. Tatăl lui nu a scos nici o vorbă pe drum, însă Linden a început să înțeleagă situația când a văzut că copaci erau doborâți. Autostrada era închisă din cauza pagubelor produse de furtună. Trebuiau să ia pe drumuri laterale ca să ajungă la castel. Baricadele poliției i-au oprit la porțile

somptuoase, dar când tatăl lui a spus cine era și de cine era așteptat, agenții au dat din cap și le-au permis să treacă. Linden a observat că erau zeci de geamuri sparte la castel. În apropierea grădinilor era un grup de oameni care l-au primit pe tatăl lui ca pe un salvator. A văzut un bărbat între două vârste, micuț de statură, cu barbă, care părea disperat: era grădinarul-șef de la Versailles. L-a luat pe Paul de braț și i-a șoptit că dezastrul era îngrozitor, insuportabil. Când s-au întors spre întinsele grădini, Linden a descoperit cu uimire că nu exagera.

Îi întâmpina un spectacol al haosului și al dezastrului. Mai mulți copaci fuseseră smulși din pământ și aruncați precum bețele de chibrituri pe terenul accidentat, arătând ca niște santinele căzute la datorie, cu rădăcinile noduroase ridicate ca niște mădulare suferinde. Unii fuseseră crăpați în două, nimiciți de rafalele monstruoase care se abătuseră asupra lor ca niște topoare. În timp ce făcea fotografii, Linden l-a ascultat pe omul cu barbă, care îi conducea printr-un labirint al distrugerii; furtuna durase peste două ore, iar el fusese martor la tot, înspăimântat, neajutorat, de la fereastră. Dintre cei 200 000 de copaci de pe domeniu, 10 000 fuseseră distruși. Oranjieria fusese culcată la pământ. Îngrijitele grădini *à la française*, create de Le Nôtre, poienile, tufele și straturile cu flori erau o învălmășeală tristă de crenguțe rupte. Cel mai rău, a continuat grădinarul, era că fuseseră distruse exemplare rare, precum liri dendronul Mariei Antoaneta de la Trianon și cel mai bătrân copac de pe domeniu, plantat în timpul domniei lui Ludovic al XIV-lea. Linden nu putea să vadă chipul lui Paul, pentru că mergea în spatele lui, dar instinctiv a alergat înainte și și-a croit drum printre dărâmături.

– Am pierdut trei secole de istorie, a șoptit bărbosul când au ajuns la locul de observație de la Grand Canal, unde masacrul putea fi observat în toată amploarea lui sinistră, o întindere nesfârșită de trunchiuri presărate ca niște cadavre.

Linden și-a privit tatăl. Nu-l văzuse niciodată așa de eapăn, de tăcut. Paul s-a îndreptat cu pași mari înapoi spre castel, cu mâinile în buzunare. Atunci s-a oprit și s-a ghemuit să atingă cu palma un copac căzut. Neștiind ce să spună, Linden și-a luat Leica și l-a fotografiat de

trei ori. Prin obiectiv a observat că tatăl lui plângea în tăcere, cu fața schimonosită de suferință. A pus aparatul de fotografiat la loc, s-a dus să se așeze lângă

Paul și l-a strâns tare pe după umeri, simind cum hohotele îi scuturau spatele.

Câteva zile mai târziu, când Candice a văzut fotografia alb-negru, a icnit de uimire. Fața albă a lui Paul era îndreptată spre cer, boala de durere, cu mâinile pe obraji și umezi. În spatele lui, umbrele fantomatice cauzate de perdeaua defectă a obturatorului erau răspândite peste copacii doborâți, împrumutând scoarța ei o negreală de cărbun și care dădea impresia că erau acoperiți cu o cenușă însângerată. Nu mai văzuse niciodată ceva așa de puternic, de emoționant. Putea să i-o arate unui prieten jurnalist din Paris care căuta imagini diferite despre furtună? Linden a fost de acord, presupunând că nu va ieși nimic din asta. Luase bacalaureatul în iunie, lucra la un laborator fotografic din apropierea Bastiliei și nu știa prea bine ce voia să facă în continuare. Era casier, se ocupa de comenzi și livrări. Nu intenționa să se întoarcă la Sévral și la Vénozan după ce petrecuse aproape trei ani la Paris, așa că se gândea să păstreze slujba aceasta până lua o hotărâre. Cei trei ani de coabitare cu Candy, deși fuseseră plăcuți, trebuiau să lase loc unei vieți independente.

Fotografia a fost publicată în *International Herald Tribune* la începutul lui ianuarie 2000 și Linden Malegarde a început să primească telefoane. Putea veni să-și arate portofoliul? Impresionantul portret alb-negru al „domnului cu copacii” care-și îneca capul în palme, cu lacrimi pe obraji, în timp ce privea dezastrul din grădinile de la Versailles, nu trecuse neobservat. Însă Linden nu avea nici un portofoliu de arătat. Numai fotografiile personale, pe care nu era gata să le arate. Deși era încântat de atenția care i se acorda, nu se simțea în stare să se întâlnească cu cei interesați și să-și prezinte fotografiile. Părinții lui au fost nemulțumi, erau convinși că trebuia să meargă mai departe și să-și câștige existența ca fotograf.

– Nu e pregătit! a urlat Tilia la telefon de la Biarritz, cu feti aț Mistral la piept. N-are nici măcar nouăsprezece ani; mai lăsa i-i timp, pentru numele lui Dumnezeu! Ț

Așa că a rămas la laboratorul fotografic până când s-a înscris la Gobelins, École de l'Image câteva luni mai târziu, dar nu se aștepta să fie admis. În ziua examenului oral, când și-a prezentat fotografiile personale și imaginile de la Versailles și cu tatăl lui, unul dintre profesori a spus că văzuse fotografia în ianuarie și că-i rămăsese în minte. Părin ii și mătușa lui au ajutat la finan area studiilor de trei ani, între 2000 și 2003. Ț Ț Linden a lucrat în toată perioada studiilor la alte laboratoare fotografice și a făcut fotografii la petreceri, nun i și seminare pentru mai mul i clien i. Asta i-a permis să Ț Ț plătească pentru cămăru a pe care a închiriat-o până când a putut, cu primele lui Ț contracte serioase, să-și permită un apartament mai confortabil pe rue Broca în 2005.

– Lasă-mă să- i fac și eu ie măcar o poză, spune mama lui smulgându-i aparatul din Ț Ț mână. A, e tot ăla vechi și complicat, nu? Trebuie să reglezi lumina, viteza și toate astea?

Linden zâmbește, ia Leica înapoi și-i reglează focalizarea. Pune mâna pe după Tilia și o trage aproape de el. Ea se strâmbă. Fără caraghioslăcuri, o avertizează mama lor; vrea o fotografie frumoasă cu copiii ei. Paul privește, cu un zâmbet amabil pe fa aț îmbujorată. De ce încă pare buimac? se întreabă Linden. E obișnuit cu momentele de tăcere ale tatălui său, dar nu și cu privirea goală de acum, cu lipsa de emo ie, de parcă Ț nimic nu contează, de parcă ar fi pe jumătate adormit sau beat. Lauren se plânge că vremea i-a stricat toate planurile pentru după-amiaza asta. Pregătise o vizită culturală la muzeele Branly, Orsay și Luvru, o plimbare scurtă pe malul Senei și o oprire la o ceainărie încântătoare.

– Putem să mergem la film, spune Tilia fără ocolișuri, ca de obicei. Acolo nu plouă!

Lauren bate din palme. Ce idee bună! Așa o să facă. Sigur rulează un film bun pe undeva. În următoarele cincisprezece minute, mama și fiica își studiază telefoanele ca să caute filmul potrivit. Paul stă,

taciturn. Nu e plictisit, nu e nerăbdător, ci absent. Linden își dorește să întindă mâna, să-l bată pe umăr, să-l tragă înapoi în momentul prezent. Dar niciodată nu a reușit să facă acest lucru. Paul a fost mereu în altă lume, în care Linden nu poate intra. A încercat vreodată să intre în cealaltă lume? întrebuse Sacha. Nu. Nu a încercat. De ce? Pentru că nu știe cum. Nu știe ce cuvinte să folosească.

Nu știe cum să înceapă. Sacha a spus că e foarte simplu, de exemplu dacă merge la Vénozan, să-l invite pe Paul la masă, apoi să se plimbe pe proprietate cu tatăl lui și să înceapă acolo, în mijlocul naturii. Să rostească acele cuvinte care ar putea crea o legătură între ei. Într-o seară după cină, în casa lor din Elizabeth Street, Linden i-a spus lui Sacha că, din păcate, era prea târziu. Tatăl lui se apropia de șaptezeci de ani. El urma să împlinească treizeci și șapte. Era prea târziu ca să comunice. În plus, nu se putea spune că el și Paul se certaseră vreodată. Nu se certaseră. Niciodată. Nu existase nici un conflict. Un conflict ar fi ușurat situația. Da, se iubeau. Dar nu o exprimauț niciodată. Dragostea era pusă bine, departe. În seara aceea, cu una dintre pisici în poală, Linden și-a mărturisit temerea că poate tatăl lui era dezamăgit de el. Că nu era fiul la care visase. Sacha i-a aruncat o privire uimită: nu era în toate mințile? Lindenț era un fiu minunat, un fiu perfect; era de ajuns să se uite la el. Cum putea spune o asemenea prostie? Până și oamenii care abia dacă îl cunoșteau erau impresionați de personalitatea lui, de bunătatea, de talentul și simțul umorului de care dădea dovadă. Și asta fără a mai pomeni de succesul lui ca fotograf și, nu în ultimul rând, de aspectul lui. Linden zâmbise larg, rușinat. Dar știa că Sacha în elezea. L-a luat de mână și l-aț strâns tare. Triste ea pasageră și tandră pe care a văzut-o în ochii lui i-a readus la viață și acel sentiment groaznic, dureros și adânc îngropat că nu se adapta, că era exclus, amintirea insultelor pe care le șopteau copiii din Sévral pe la spatele lui.

Linden se întreabă ce fel de relație avea Paul cu tatăl lui, François. Știa că Paul aveaț numai douăzeci și doi de ani când a murit tatăl lui, în 1970. La Vénozan există o serie de fotografii înrămate de-a lungul scării. Lui Linden i s-au părut dintotdeauna captivante. Maurice

Malegarde, falsul baron, inea ridicat paharul cu șampanie, își răsucea mustă ile, cu o femeie rumenă (fără îndoială străbunica Yvette) la braț. Probabil era o figură pe cinste. François, bunicul pe care nu-l cunoscuse niciodată, stătea pe terasă, purtând o pălărie de pai, și citea ziarul. Avea o față blândă, amabilă. Linden nu-și cunoscuse nici străbunica, pe cea numită Mireille, din Montélimar, care se recăsătorise. Murise cu mult înainte să se nască el. Se înlegeau bine François și Paul? se întreabă el. Știe că tatăl lui nu este foarte apropiat de sora sa, Marie, care locuiește la Sévral. Cu cine vorbește tatăl lui? Lauren? Tilia? Grădinarul lui, Vandeleur, pe care-l cunoaște de ani întregi? Sau cu unul din bărbații aceia solizi cu accent din sud care-l ajută la administrarea domeniului și cu care-i place să-și petreacă timpul? Și cum era Paul în adolescență, în tinerețe? Un mare admirator a lui David Bowie, asta știe, dar și cam atât, în afară de faptul că iubește cu patimă copacii. Linden se uită în partea cealaltă a mesei la tatăl lui și simte privirea întrebătoare a Tiliei. Paul Malegarde rămâne un mister pentru propriul fiu.

După film, o comedie americană banală, și imediat ce se întorc la hotel, lui Linden îi vibrează telefonul. E un SMS de la Oriol: „Situația nu se prezintă bine. Încă plouă și Sena se umflă mult prea repede. Au oprit toată circulația fluvială. Ai grijă de tine. Poate ar fi mai bine să pleci? O.“

Poate ar fi bine să plece? Linden râde batjocoritor. Cu siguranță că exagerează toată tărașenia, alimentată de prietenul fluviolog pesimist. Apoi primește un SMS de la Sacha: „E totul în regulă? Veștile par îngrijorătoare de aici“. Pornește televizorul. Acum apa a pătruns în anumite porțiuni ale metroului, aproape de zona Orsay. Specialiștii se întrec să cucerească atenția pe toate canalele. Fiecare dintre ei poate să explice situația și se pare (și Linden începe să învețe pe de rost: precipitațiile extrem de bogate de vară și trecută, iarna caldă care cauzează dezgheul prematur, stratul superior saturat al solului, ploaia neîncetată), dar nimeni nu știe cum s-o împiedice.

Parisul a trecut printr-o repetiție de proporții acum doi ani, când locuitorii au putut să vadă ce s-ar întâmpla dacă nivelul apei ar crește peste patru metri, nivelul de alertă, dar se pare că nimeni nu e pregătit să facă față evenimentului propriu-zis acum că pareț iminent. Uluit, Linden ascultă un expert după celălalt. O femeie de vreo patruzeci de ani, cu părul roșcat, ochelari și o voce scăzută, insistă că, în ciuda tehnologiei, ingineriei și capacităților moderne de predicție, deși s-au înălțat malurile Senei și s-a adâncit albia pentru a-i controla cursul, nimeni și nimic nu poate împiedica nivelul apei să atingă același nivel ca în 1910. „Ceea ce înseamnă un dezastru“, spunea ea cu o încântare abia stăpânită. Adversarii ei tulburau o contradicție cu răutate; din câte spun ei, situația este sub control, va interveni armata, unii locuitori vor fi evacuați, dar este imposibil ca situația să devină critică precum cea din 1910. Femeia cu părul roșcat își păstrează calmul. „O să vedeți“, replică ea pe un ton egal. „E o certitudine. E inevitabil. Parisul se va inunda din nou la fel de catastrofal ca în 1910. Și se pare că asta se va întâmpla acum. Va fi chiar mai rău.“ Continuă în nota aceasta, la fel de senină (și Linden nu poate să nu se aghieze de fiecare cuvânt), afirmând că oamenii trebuie să înțeleagă faptul că, în comparație cu 1910, topografia Parisului s-a schimbat simțitor. Urbanizarea a blindat pământul cu straturi de beton, a construit o mulțime de parcuri subterane, a creat mii de șosele noi, noi complexuri rezidențiale. Apa care se scurge de pe acoperișuri nu se mai infiltrează în sol, ci ajunge direct în fluviu.

Linden stinge televizorul pradă unui vălmășag de sentimente. Profețiile femeii îl neliniștesc. Poate este momentul să plece. Poate că ar trebui să plece naibii cu totii de aici, cât apa încă este sub genunchii zuavului. Păcat de ziua de naștere a lui Paul, de restaurant, de toate astea; poate ar trebui să asculte de sfatul lui Oriel și s-o șteargă. Îi trimite Tiliei un SMS cu îngrijorările lui. Aceasta îi răspunde imediat: „Frăioare! Să plecăm, zici? Ce mama dracu’??“

Linden îi sugerează să decidă ce vor face mâine-diminea ă, duminică, la prima oră. Vor trebui să acioneze rapid. Prioritatea este ca părinții lor să ajungă în siguranță în valea Drôme. Va fi un coșmar să găsească bilete, dar vor trebui să se descurce. Iar ei se vor întoarce unul la Londra, celălalt la San Francisco. Nu există altă cale. Tilia încuviințează. Totuși, nu crede că este excesiv de pesimist? „Dă drumul la televizor“ este replica lui tăioasă. Câteva minute mai târziu, Tilia îi trimite un emoticon în lacrimi și un „Doamne!“ îngrijorat.

Linden nu-și propusese să adoarmă, dar când se trezește, cu o tresărire, bate cineva la ușă și afară e întuneric. Îi deschide cameristei, care întreabă dacă poate să aranjeze patul. Linden aruncă o privire la ceas: aproape opt. Cum de a dormit atâta timp? Mai are câteva minute să se pregătească. Își ia sacoul verde de catifea din dulap și o cămașă albă curată. Încă are pantofii uzi și îi ia în picioare cu o grimasă. Jos, Tilia, Lauren și Paul așteaptă. Linden trebuie să fugă iar sus, pentru că a uitat cadoul tatălui său, discul cu Bowie.

Au chemat un taxi să-i ducă la restaurant, La Villa des Roses, care se află pe rue du Cherche-Midi din apropiere. Dacă n-ar ploua, ar putea merge pe jos. Dar nimeni nu ar suporta să se ude din nou până la piele. Paul pare mai binedispus, din câte observă Linden. Are obrajii mai puși în roșii și ochii plini de viață. O să fie o seară minunată în familie. Atunci, de ce simte Linden jena aceea supărătoare? De ce e îngrijorat? Că s-ar putea certa cu Tilia? Nu s-au mai certat de mult, însă ea are un temperament imprevizibil, iar răzbunarea lui este nemiloasă. Uneori îl deranjează că Tilia înjură, folosind cele mai dure cuvinte. Oare face așa să atragă atenția, să șocheze, să provoace? Nu-și dă seama. Se străduiește să lase deoparte teama. Restaurantul este primitiv, călduros, un loc în care să te ferești de burni rece. Comandă șampanie și se așază. Localul e plin, dar se pot auzi. Linden admiră decorațiunile de bun-gust: tonurile crem și roz-pal, iluminatul elegant. O chelneriță tânără vine să le ia comanda. Paul poartă un costum închis la culoare, cămașă albă și cravată. Nu pare în largul lui în hainele de ocazie, trage de guler de parcă ar fi prea strâns. Lauren este impresionantă cu rochia ei albastră de mătase, are părul prins la spate și tot strănută. A răcit în

după-amiaza asta, în timpul lungilor plimbări prin ploaie, și lucrul ăsta o supără. Își suflă iritată nasul. Are deja nările roșii și vocea îi pare înăbușită. Linden nu poate să nu observe că își verifică de multe ori telefonul.

Masa este o reușită. Discuțiile nu sunt căznite, nu ajung în zone periculoase, precum problema lui Colin cu alcoolul. Toi i patru discută lejer și râd din când în când. Mâncarea este succulentă, iar vinul, excelent. După ce suflă în lumânările de pe tort, în uralele celor de la mesele alăturate, și deschide cadourile, Paul ine un mic discurs. Vrea să le mulțumească tuturor că au venit să-i sărbătorească ziua de naștere și aniversarea căsătoriei lor. N-a mai fost de mult la Paris și se bucură că este aici, își dorește doar să se oprească ploaia ca să aibă parte de puțin soare în restul șederii. Din nou, vocea îi pare ciudată, de parcă n-ar putea respira, stridentă. Trebuie să se oprească din când în când și ia paharul cu apă cu o mână nesigură. Rostește neclar cuvintele. Nu în eleg ce vrea să spună. Linden și Tilia fac schimb de priviri stânjenite. Deodată față lui Paul pare absurd de strâmbă, ca o mască deconcertantă. Este el, dar nu mai seamănă cu el, de parcă cineva i-ar trage de o jumătate de față în sus. Tace, iar când Tilia îl întreabă dacă se simte bine, oftează adânc.

Se întâmplă în următorul minut, când nu se uită direct la el, îi fac semn chelnerii să-i mai aducă apă. Icenește, aproape inaudibil, și alunecă brusc în față pe scaun, capul îi atârână, cu bărbia în piept. Alarmată, Lauren îl strigă pe nume, dar Paul se apleacă și mai mult, fruntea i se lovește de farfurie și răstoarnă sticla de vin. Apoi corpul i se rostogolește și cade la podea cu o bufnitură. Se aud ipete, în restaurant domnește confuzia. O mare de fețe se întorc spre ei. Linden se așază în genunchi, își prinde tatăl de capul chel. Paul are ochii pe jumătate închiși; i se vede doar albul ochilor. Are pielea pământie. Tilia și Lauren par îngrozite, nu pot să se miște. Linden se străduiește să-i desfacă gulerul și-i pune degetele tremurătoare pe jugulară. I se pare că simte o bătaie, dar nu e sigur. Se apropie mai mult, îl întreabă pe Paul dacă-l aude. Paul să nu-și facă griji. O să aibă grijă de el; o să fie bine. Linden nu știe dacă e adevărat, dar în acest moment de panică cumplită, nu

știe ce altceva să spună. Nici măcar nu știe dacă Paul îl aude, dacă mai trăiește. Se uită în jur neputincios, îi vede pe acești necunoscuți care-i privesc cu ochii cășcați. Atunci vocea Tiliei tună cu o vigoare fără echivoc, și-i vine să o sarute pentru asta.

– În pizda mă-sii, cheamă careva o ambulanță?

Cuvintele ei îi șochează pe oameni și-i fac să acționeze. Proprietăreasa restaurantului fugă cu pași mărunți, spune că sună ea imediat, iar un bărbat scund, cu șervețelul încă în mână, se prezintă familiei copleșite; este medic. Poate să analizeze situația? Se așază lângă Linden și-l prinde pe Paul de încheietură în timp ce-l privește în ochi. Lauren întreabă înlăcrimată dacă soțul ei e pe moarte. După câteva minute, medicul spune că nu, nu e pe moarte, dar trebuie să meargă imediat la spital. Nu trebuie să irosească nici un minut.

Pare să dureze o veșnicie până vine ambulanța. Tilia și Lauren stau împreună și plâng pe tăcute. Linden stă jos pe podea cu Paul. Așteaptă și scrâșnește din dinți. De aproape, tatăl lui pare mort. Nu poate, nu vrea să creadă. Nu se poate să moară. Nu se poate să se întâmple așa. Totuși, realitatea dezolantă a momentului îl copleșește. Simte mirosul sintetic al mochetelor care urcă până la el, îi simte textura epuasă sub obraz. O aude pe mama lui cum își suflă nasul. Aude murmurul slab al vocilor, pocnetul tacâmurilor când oamenii își reiau masa. Când echipa medicală intră în sfârșit în restaurantul cuprins de tăcere, totul se petrece rapid. El trebuie să răspundă la întrebări, căci mama și sora lui nu par în stare. Paul Malegarde, șaptezeci de ani. Nu urma nici un tratament medical. Da, a părut obosit în ultimele câteva zile. Da, brusc a început să vorbească nedeslușit. Da, o parte din fața a părut să se prăbușească. Nu, nu s-a mai întâmplat. Nu, nu a avut probleme serioase de sănătate.

Este loc doar pentru o rudă în ambulanță. Linden le spune mamei și surorii lui să se întoarcă la hotel. O să le sune sau o să le trimită un SMS imediat ce are vești. Se ocupă el. Trebuie să aibă încredere în el. Lauren aprobă din cap, își șterge ochii înlăcrimați cu batista. Apoi îi face un semn fiului ei, arată spre buzunarul de la sacou al lui Paul.

Linden scotocește până dă de portofelul tatălui și-i scoate documentul de identitate și cardul de asigurat în sistemul de sănătate.

– Stai! strigă Lauren.

Își caută prin geantă, îi dă un certificat și Linden în elege că e poli a lor de asigurare și complementară de sănătate. În timp ce Paul este prins pe o targă, cu masca de oxigen pe nas și gură, cu perfuzia la unul din brațe, Linden se întreabă cum de poate să rămână așa de calm, de stăpân pe el, cum de nu intră în panică. Le face un semn din cap celor din echipa medicală și urcă fără dificultăți în ambulanță. Furgoneta albă, cu sirena pornită, se năpustește pe străzile ude, în timp ce doi medici încă se ocupă de tatăl lui. Linden își dă seama ce repede îi bate inima, singurul indiciu că este agitat. Vrea să-i întrebe dacă tatăl lui o să scape, dar par așa de ocupați, încât nu îndrăznește. Totuși, e important să afle unde-l duc.

– La spitalul Georges Pompidou, vine răspunsul.

Linden știe că este un complex medical nou din arondismentul al XV-lea și că are o reputație bună. Mașinile din fața lor se dau într-o parte ca să lase ambulanța să treacă. Paul este dus la terapie intensivă; Linden nu poate să meargă cu el. În schimb, trebuie să se ducă la biroul de internări de la parter să se ocupe de acte. Privește cum doi medici întâmpină echipa de pe ambulanță și se uită la targa pe care se află tatăl său, apoi ușile se închid și el rămâne singur. Merge la biroul de internări. Spitalul e mare și modern, surprinzător de alb, plin cu plante verzi de plastic. Persistă un miros, mirosul acela aparte de stătut, mâncare gătită în exces și dezinfectant. Sunt mulți oameni la coadă. Își ocupă și el locul. Le trimite un SMS mamei și surorii lui să le spună ce se întâmplă. Așteptarea este lungă. Brusc se simte obosit. Se uită la telefon și vede că este aproape miezul nopții. Și-ar dori să fie și Sacha cu el. Dacă îl sună acum? Nu, trebuie să aștepte până află ce se va întâmpla cu Paul. Se uită la oamenii din jurul lui. Au cu toții aceeași expresie istovită, stupefiată. Se întreabă care e povestea lor, ce fac aici.

Îi vine, în sfârșit, rândul. Se așază pe un scaun în fața ghișeului. Femeia istovită de pe partea cealaltă abia dacă-l privește. Îi dă actul de

identitate, cardul de sănătate și asigurarea medicală ale tatălui. Unghiile ei lungi și roz lovesc tastele. În cele din urmă, ridică privirea spre el. Are peste patruzeci de ani și este din Africa de Nord. Poartă o bluză galbenă decolorată. Are părul cre prins la spate. Se uită la el și, spreț surprinderea lui, îi zâmbește, iar zâmbetul ei transmite bunătate, îi luminează fa a.ț – E tatăl dumneavoastră? întrebă ea întinzându-i cardurile.

Linden confirmă din cap, iar gâtul i se strânge. Femeia îi cere detaliile, introduce numele și numărul în dosar. Apoi îi spune să aștepte la etajul al treilea, la terapie intensivă. Când se ridică să plece, îi spune delicat:

– Mult noroc, domnule.

În timp ce stă în sala de așteptare impersonală de la terapie intensivă, Linden își citește e-mailurile care s-au adunat. Agentă lui, Rachel, i-a spus să o sune, dar el nu a sunat-o. La un moment dat va trebui s-o anun e ce se întâmplă. Are vreo două proiecteț importante și trebuie să stabilească anumite aspecte împreună cu el. Nu e niciodată simplu să-l trimită pe Linden dintr-un oraș în altul. Trebuie să fie înso it de echipa lui,ț cei doi asisten i, Marlowe și Deb, și indispensabilul lui tehnician, Stéphane. Să nu maiț pomenească de echipament, care pare tot mai complex cu fiecare an, cele trei aparate de fotografiat Canon și Hasselblad, obiectivele, trepiedul, laptopul, cablurile necesare pentru aparate, materialele de rezervă, bli urile și dispozitivele de iluminat, suporturileț pentru lumini, umbrelele reflectorizante, prelungitoarele, adaptoarele pentru prize, cleme de diferite dimensiuni, benzile cu arici, suportul pentru fundal, fundalul pliabil, cardurile de memorie, bateriile pentru aparate și blitz și încărcătorul. Duse sunt vremurile în care putea călători cu pu ine bagaje, doar cu un aparat de fotografiat șiț role de film. Rachel Yellan nu era prima lui agentă; înaintea ei fusese Béatrice Mazet, prima care alesese fotografiile lui Linden în 2005, la doi ani după ce a absolvit la Gobelins, când lucra ca asistent al unui fotograf francez, Marc Clerget. Béatrice îi făcea rost de proiecte lipsite de ambiguită i, necomplicate, care îi plăceau, dar nu-lț entuziasmau. Nu era încântat de lucrul în studio, de sesiunile fotografice standard, în scopuri publicitare, și le accepta doar pentru că trebuia să-și câștige

existen a. Primaț recunoaștere a primit-o doi ani mai târziu, în 2007, când ultimele lui fotografii au fost expuse la o galerie din Saint Germain-des-Prés. Ca de obicei, nu mizase pe iluminatul artificial, care nu-i plăcea, ci se concentrase pe reflexii, suprapunând chipuri și siluete, recurgând la textură și lumina naturală. Rezultatul era impresionant, aparte și sensibil, fără nici o legătură cu imaginile prelucrate în Photoshop care apăreau așa de des în mass-media. Rachel Yellan, o celebră agentă americană, văzuse din întâmplare portretele pe site-ul galeriei. I-a studiat opera online, inclusiv celebra *Omul cu copacii plânge la Versailles*, fotografia realizată în 1999, a luat legătura cu Linden și, când a avut drum prin Paris, s-au întâlnit. În primele momente a fost intimidat de energia ei, dar apoi a decis să aibă încredere în ea. Când a început să primească proiecte, majoritatea erau în America. Linden a în eles că trebuia să se mute la New York, lucru pe care l-a făcut în 2009, la vârsta de douăzeci și opt de ani. Faptul că avea pașaport american i-a ușurat considerabil situa ia. Era ca și când s-ar fi întors acasă, atât că nuț era chiar așa de familiarizat cu Statele Unite. Rachel i-a găsit o locuin ă temporară înț SoHo, pe Spring Street, într-o clădire renovată de deasupra unui magazin alimentar, unde trebuia să împartă apartamentul cu un pictor și încă un fotograf. Fusese de multe ori la Boston să-și viziteze bunicii din partea mamei, și din când în când la New York cu mama, dar a durat ceva timp până să se obișnuiască, să se simtă în largul lui în Manhattan. În mod surprinzător, se sim ise foarte francez la sosire; era chiar convinsț că i se observa accentul când vorbea în engleză. Însă traiul la New York era cu totul altă poveste. Niciodată în via a lui nu mai avusese parte de atâta zgomot. I se păreaț asurzitor: hureitul constant al circula iei, tunetul lucrărilor de construc ii, urletulț ț sirenelor, claxonatul nesfârșit și vacarmul petrecerilor. Magazinul era deschis toată noaptea, și camera lui era așezată chiar deasupra. Clien ii sporovăiau pe trotuar la treiț diminea a, de parcă ar fi fost ziua în amiaza mare. Ceilal i chiriași nu erau deranja i: eiț ț ț erau născu i și crescu i în New York. După un timp s-a obișnuit, la fel cum s-a obișnuitț ț și cu volubilitatea vecinilor, diferi i de cei parizieni, cu care abia dacă schimbuse douăț vorbe, și se

minuna cât de sociabili erau pe stradă sau în magazine niște oameni pe care nu-i cunoștea absolut deloc, care intrau în vorbă, interesa și curioși să afle că era parizian. Peste șase luni s-a mutat în Upper West Side, pe Eightieth Street, între Amsterdam și Columbus, într-o casă cu patru rânduri de scări abrupte care nu l-au descurajat. Eightieth Street era mai liniștită decât altele, pentru că se termina cu parcul drăgu din spatele Muzeului de Istorie Naturală. Îi plăcea să stea pe terasa de peț acoperiș, unde vedea răsăritul soarelui deasupra Central Park și apusul înspre fluviul Hudson și New Jersey. Vecina de jos, Emilie, era pariziană. Era bucătăreasă-șefă și o admiratoare a lui Edward Hopper. Îi plăcea să stea de vorbă cu ea în franceză, lucru pe care nu-l mai făcea așa de des în ultimul timp. Ea l-a dus la cumpărături la Zabar's, unde a urmat-o, fascinat de amestecul de etalare de alimente, și la celebra Cafe Lalo, între Broadway și Amsterdam, unde îi plăcea să surprindă interacțiunile dintre newyorkezi și turiști. Pentru Linden a început să se integreze, dar niciodată în totalitate. A avut iubiri, a descoperit grupuri noi de oameni și a constatat că se simțea bine. I se părea că, deși restaurantele erau ticsite, existau întotdeauna un loc nou și palpitant gata să fie explorat. New Yorkul era prietenos, primitiv, dar își dădea seama că, pentru a aprecia pe deplin orașul, trebuia să te fi născut aici. Noul cartier în care locuia îi amintea de Parisul în care crescuse, de arondismentul al XV-lea și de combinația aceea aparte de construcții urâte și frumoase, populația amestecată, familiile, simplitatea. Rachel îi dădea așa de mult de lucru, încât abia avea timp să-i fie dor de casă. La început, proiectele nu erau captivante: o mulțime de portofolii pentru manechine și reclame care erau bine plătite. Accepta fiecare propunere cu entuziasmul obișnuit, iar rezultatele erau excelente, spre satisfacția lui Rachel. Peste câțiva ani, Linden Malegarde a devenit tânărul fotograf franco-american cu care voia să lucreze fiecare revistă sau marcă. Portretele lui erau diferite, aveau prospețime și le recunoșteai imediat. Era o chestiune de lumină și umbră, granulație și cromatică, modul în care evidențiau trăsăturile subiecților, cum îi făcea să pozeze. Nu voia întotdeauna zâmbete, pe

care le considera artificiale sau fără sare și piper, prefera să caute emoții, pe cele ascunse. Pentru el, când fotografia un om sau un loc, era ca și când ar fi trasat contururi nevăzute, scotea din întuneric zone imperceptibile, le dădea o nouă dimensiune, un nou suflu. Nu era un fotograf vorbăreț, dar învățase cum să-și facă ț subiecții să se relaxeze. Își dădea seama că majoritatea aveau nevoie de îndrumare. Cel mai mult îi plăcea să fotografieze o celebritate care se simțea în largul ei în fața aparatului foto, care știa cum să pozeze, cum să prindă lumina. Ușor, îi făcea pe aceștia să lase garda jos, să-i ofere ceva personal, un aspect al lor pe care nu-l dezvăluiseră niciodată, o vulnerabilitate tainică, simțul umorului, un strop de originalitate.

Astă-seară, la spitalul Pompidou, Linden simte o detașare ciudată de munca sa. Nu s-a mai simțit niciodată așa. Totuși, își ia foarte în serios munca; este entuziast, punctual și politic, chiar și cu vedetele de cinema și divele temperamentale, chiar și cu magnații din mass-media care încearcă să-l manipuleze, să-l seducă sau să-l păcălească. Nimic altceva nu mai contează în acest moment, nimic în afară de tatăl lui. Este singur în sala de așteptare lungă, cu ochii întoși la ușile duble din față. A încetat să mai răspundă la mesaje neconținute ale surorii lui. I-a spus clar că o să sune imediat ce are vești. O grijă în plus este Lauren, care are febră și dureri de cap. Răceala pare să se fi înrăutățit. Tilia a dus-o la culcare pe mama lor; a adormit în cele din urmă, dar a durat până s-o liniștească, pentru că amândouă erau îngrijorate din cauza lui Paul. Din când în când, Linden se ridică și se plimbă cu pași mari pe coridorul trist. Într-un final se așază, însă groaza nu-i dă pace. De ce durează așa de mult? Ce are tatăl lui? De ce nu vin să-i spună? O să înnebunească dacă o mai ine mult așa. Un televizor cu sonorul tăiat licărește în colț, arată aceleași imagini cu Sena revărsată. Ignorând ecranul, se întrebă dacă n-ar trebui să meargă să caute pe cineva, să ceară informații.

La două dimineața, în timp ce Linden moșie pe un scaun incomod, un medic cu halat alb intră și-l întreabă dacă a venit pentru Paul Malegarde. Se ridică în picioare, este amețit. Femeia e mică, blondă, de

vârsta lui. Seamănă, în mod straniu, cu Jodie Foster. Pe ecuson scrie „docteur Hélène Yvon“. Îl conduce într-un birou mic și îi spune să ia loc. Linden este așa de încordat, încât nu poate să vorbească. Nu poate decât să se holbeze la ea, pregătindu-se pentru ceea ce urmează să audă. Ea probabil i-a simțit tensiunea, pentru că întinde spre el o mână mică și sub ire și i-o pune pe încheietură. – Tatăl dumneavoastră trăiește.

Chiar și forma gurii este exact ca a lui Jodie Foster, până la poziția dinților. Linden este supărat pe sine că observă acest lucru în timp ce ea îi dă vești atât de importante și de îmbucurătoare. Femeia continuă, îi spune că Paul a avut un atac cerebral grav. Rezultatul este o leziune cerebrală, îi explică ea, și asta poate cauza probleme de comunicare dacă a fost afectată partea creierului responsabilă cu limbajul. Unii supraviețuitori ai unui atac cerebral nu mai pot vorbi pentru că le-au fost afectați mușchii buzelor, limbii sau gurii. Dar încă nu știu acest lucru despre Paul; este prea devreme. Vor trebui să facă mai multe investigații ca să dea un prognostic. Va dura un timp. S-ar putea să fie necesară o operație pentru înlăturarea unui cheag de sânge. Linden trebuie să știe că Paul va sta aici o vreme. Nu știe cât. Linden ascultă și dă din cap. Și-ar dori să fie Tilia cu el; ea ar ști exact ce să întrebe, ce să spună. El se simte incapabil. Cuvintele i s-au împotmolit în gură.

Ochii inteligenți ai doctori ei în eleg toate acestea. Se ridică, îi toarnă o sticlă cu apă într-un pahar de carton și i-l dă. Linden bea cu sete. Apoi întreabă dacă poate să-și vadă tatăl. Ea îi răspunde că mai târziu, în cursul zilei. Poate să revină la spital la începutul după-amiezii. Deocamdată, cel mai bine este să se ducă să se culce. Se vor vedea când se întoarce. Este de acord? Linden încuviințează, apoi îi strânge mâna și pleacă. Este prea târziu să-i trimită un SMS surorii lui. O să-i povestească atunci când ajunge la hotel, dacă ea îl așteaptă. Pe treptele spitalului, aerul sumbru, rece este o binecuvântare după cel apăsător dinăuntru. Ploaia cade ușor, fără zgomot, dar Linden simte că-i umezește ceafa. Străzile sunt pustii. Este o zonă rezidențială; mulți

parizieni și locuiesc aici, dar se distrează în alte părți. Nu vine nimeni aici pentru viața de noapte. Linden trece pe lângă place Balard, până la rue Lecourbe, care este la fel de pustie, și traversează spre mai aglomerata rue Vaugirard pe rue de la Convention. N-a mai fost de mult în această zonă a Parisului. Nu poate să nu simtă simpatie față de ea. Era Parisul adolescenței lui, nepretențiosul arondisment al XV-lea, unul care niciodată nu poate fi considerat atrăgător, din cauza dizgrațiilor clădirilor din Front-de-Seine, un proiect urbanistic din anii '70, douăzeci de zgârie-nori care strică frumusețea clasică a orașului. Mai demult spunea că locuiește în „Moche Grenelle“, urâta Grenelle, în glumă, deși știe că Beaugrenelle a trecut de curând printr-o renovare și o metamorfoză de proporții, devenind un mall de succes. Linden cunoaște foarte bine zona asta: străzile liniștite, domestice și clădirile moderne stau umăr la umăr cu cele mai vechi din vremea lui Haussmann. În 1997, când a sosit la Paris, nu cunoștea subtilitățile cartierelor. În curând și-a dat seama că distracția nocturnă avea loc în Montparnasse, Cartierul Latin, Bastilia, Marais. Dar nu-l deranja să pornească din nou spre străzile apatice din zona în care locuia Candice și să lase în urmă viața zgomotoasă de noapte. Întotdeauna mergea pe jos acasă la orele târzii, bucurându-se de tihnita comuniune cu orașul. Astă-seară, în timp ce se îndreaptă spre rue Delambre, Linden se vede la vârsta de șaptesprezece ani, întorcându-se de la o petrecere. Înălțimea lui și umerii lași îi descurajau pe posibii atacatori. Uneori un trecător beat îi cerea o țigară. Niciodată nu avusese vreo problemă. Candice nu-i impunea să se întoarcă la o anumită oră. Avea încredere în el. Avea note bune, nu excelente, dar peste medie.

Cum ar putea uita vreodată acea noapte de decembrie din 1998, când s-a întors după ora patru dimineața? N-o avertizase pe Candy, nu se gândise să-i telefoneze, iar când se gândise era deja atât de târziu, încât ar fi trezit-o. Își amintea răcoarea aerului, cam ca astă-seară, felul în care îi alunecau pantofii pe trotuarele acoperite cu gheață. Când a răsucit cheia în încuietore și s-a strecurat în apartament, și-a dat seama cu uimire că lumina era încă aprinsă și ea îl aștepta în camera

de zi. Stătea în halatul ei roz, cu ceașca cu ceai de plante în căușul mâinilor.

– Am fost așa de îngrijorată, i-a spus ea. Credeam că i s-a întâmplat ceva.†

Linden și-a ferit privirea, rușinat. A mormăit că ar fi trebuit să sune, că-i părea rău și și-a scos geaca. Apoi s-a dus să se așeze vizavi de ea. Brioșă a clipit curioasă la el din ochii galbeni, apoi s-a ghemuit iar să doarmă pe canapea. Au trecut douăzeci de ani de atunci, dar Linden își amintește fiecare moment, fiecare secundă. Candy nu punea niciodată întrebări. Nu-și băga nasul. Nu întreba cu cine a fost, unde, dacă s-a distrat. Și totuși Linden sim ea că trebuie să vorbească. Sim ea că se umflă în el un fel de bulă† și uriașă. S-a uitat la mâinile ei care ineau ceașca. Erau mai lungi și mai albe decât ale† mamei lui. I-a spus că nu a fost la petrecere. A fost cu un prieten. Privirea ei a rămas neclintită, compătimitoare, nu și-a ferit-o nici o clipă de el, dar nici nu era deranjantă. Liniștea s-a adâncit între ei, însă lui nu i s-a părut dezagreabilă. Căuta doar cuvintele potrivite. Iar ea i-a lăsat timp. În cele din urmă i-a spus că numele prietenului era Philippe. Erau colegi de clasă la liceu. Petrecuseră seara împreună și nu observase cum trece timpul. Cuvintele s-au oprit acolo. Nu reușea să-și facă curaj să meargă mai departe. L-a cuprins un fel de teamă, groaza că o să-l judece, că ar putea fi dezgustată sau furioasă. Apoi ea i-a zis (și își amintea acele cuvinte cu exactitate; nu le uitase niciodată):

– Linden, nu te teme. Spune ce ai de spus.

A văzut tandre e în ochii ei, nimic mai mult. Linden s-a ridicat, a privit pe fereastră,† înspre pustia rue Saint-Charles, decorată de Crăciun cu ornamente strălucitoare. Presupunea că ar fi fost mai simplu dacă nu se uita direct la ea. Se sim ea gol, expus,† și mai vulnerabil decât fusese în to i cei șaptesprezece ani ai lui. Pre de o clipă s-a gândit† și că poate era mai bine să înă pentru el, să nu spună nimănu† niciodată. Dar bula din el† dădea deja năvală, tânjea să iasă. I-a spus ușor că Philippe era cel la care se gândea zi și noapte. Philippe era frumos, deosebit, și se sim ea în largul lui cu el, se sim ea el însuși.† și Putea vorbi cu el, îi putea dezvălui lucruri pe care nu le spusese niciodată nimănu†. Bula s-a înăl

at, s-a împins în gât și apoi în gură până n-a mai putut-o re ine. I-a spus că întotdeauna s-a simțit diferit. Începuse demult, la Sévral. Copiii de la școală simțiseră asta. Nu știa cum de-și dăduseră seama, pentru că el credea că nu se vede, dar bănuiseră și-i făcuseră viaa un infern. Când au început să aibă prietene, laț treisprezece–paisprezece ani, să fie obsedați de fete, de corpurile, picioarele, sânii fetelor, s-a simțit exclus, pentru că el nu era obsedat de ele. Și, în loc să-l lase în pace, îl batjocoreau fără încetare: unde era prietena lui? Americanul nu avea nici una? Atinsese vreodată o fată așa, așa? Sărutase măcar vreuna vreodată? Era poponar de-a dreptul, o *fiotte*, o *pédale*? Se delectau cu șirul de insulte pe care i le aruncau la pauză, iar el nu putea face decât să se pregătească să le încaseze. O fată îi șoptise odată că ceilalți băieți erau invidioși pe el pentru că era frumos. De ce nu avea prietenă? Îl întrebase. Putea să aibă orice fată voia, începând cu ea. El nu i-a răspuns. Când a ajuns la Paris, cu un an în urmă, s-a simțit ușurat. Nimeni din clasa lui nu pomenise vreodată că era diferit. Nimănui nu-i păsa dacă avea prietenă sau nu. Era plăcut de toți. Și apoi, într-o zi, apăruse Philippe. Philippe, cu părul cârlionat, cu ochii veseli. Philippe se simțea bine în pielea lui, mulțumit de ce era. Nu trebuia să se prefacă a fi altcineva. Philippe îl dusese pe Linden în dormitorul lui într-o zi după ultima oră. Cum de putea fi așa de simplu? Dar fusese. Erau singuri în apartament, și Philippe îl sărutase. Așa a început. De curând, trei colegi de clasă îi opriseră pe el și pe Philippe pe scări. Vocile s-au înălțat în jurul lor, batjocoritoare, răutăcioase; au venit invectivele, aceleași cuvinte groaznice, și Linden s-a făcut mic de groază, dintr-odată readus la Sévral, la tachinarea și disprețul de acolo. În clipa următoare a auzit vocea lui Philippe, calmă, amuzantă (cum putea rămâne Philippe așa de calm? s-a întrebat el); avea un ton netulburat, plin de curaj, iar Linden a deschis ochii și l-a văzut pe Philippe cu haina lungă și neagră, superb, cu bărbia ridicată, cu un zâmbet pe buze. Homosexual? Da, era homosexual. Care era problema? Îl aresta cineva? Îl ataca? Îl lega, îl linșea și-l arunca la lei? Ar trebui să se ducă acasă plângând la mămica? Ar trebui să se urască pentru că este homosexual? Asta voiau să zică? Ei bine, le spunea el un

secret. Avea șaptesprezece ani și nu-i era frică. Nu, nu-i era frică. Nu-i era frică pentru că era homosexual. Nu-i era rușine. Mai voiau să adauge ceva? Ceva precum „*sale PD*“³, poate? Se lăsase liniștea. Cei trei elevi plecaseră târșâind picioarele. Philippe îl apucase pe Linden de mână și-l ținuse strâns. Linden i-o simise tremurând. †

Linden s-a oprit iar, mult timp. Răsuflarea lui a desenat un norișor alb, pufos pe geamul rece. Candice aștepta. În cele din urmă, bula a ieșit din el. Atunci a spus: – Poate n-o să-ți placă ce-o să auzi. Încă o pauză. Apoi a adăugat: Sunt homosexual.† Ești dezamăgită?

A simit teamă, nefericire, singurătate și apoi, în mod ciudat, ușurare. S-a întors și și-a privit fără teamă mătușa. Îi zâmbea, și zâmbetul ei nu se deosebea prin nimic de cele din fiecare zi. S-a ridicat, s-a dus spre el și l-a cuprins cu brațele. Apoi a spus:† – Nu sunt dezamăgită. Te iubesc la fel.

Cât de dragi îi fuseseră cuvintele acelea. „Nu sunt dezamăgită. Te iubesc la fel.“ I-au rămas prezente în minte în lunga perioadă în care i s-a părut că nu era pregătit să spună altcuiva. I-au rămas prezente și când se gândea la anii petrecuți la Sévral, la insulte, la singurătate. I-au fost prezente în minte și când s-a gândit să se destăinuie tatălui, mamei, surorii lui. A așteptat. Cuvintele preioase ale lui Candy l-au ocrotit,† deocamdată, de toate fricile care-l încercau.

Linden o ia la stânga pe boulevard du Montparnasse. Circula ia este mai intensă, chiar și la ora aceasta. La intersecția cu rueț de Rennes, trotuarele sunt pline de oameni, în ciuda frigului. Linden își dă seama ce dor îi este să meargă pe jos. Munca nu-i permite să facă destul lucrul acesta. Când este acasă, la San Francisco, se plimbă peste o oră pe zi, se delectează cu străzile abrupte.

Multe baruri și cafenele de pe bulevard încă sunt deschise, iar clienții se revarsă pe trotuar să fumeze. Când ajunge la hotel, are un bilet pe ușă de la sora lui. Să se ducă la ea indiferent de oră. Tilia are fața palidă și ochii roșii. Linden îi spune tot ce știe. Îl tot întrebă implorătoare

dacă o să se facă bine tatăl lor. La un moment dat, ușor exasperat, Linden îi spune să meargă cu el înapoi la spital, să vorbească personal cu medicul.

– Fră ioare, nu pot să merg cu tine la spital.†

Linden o privește. Ce Dumnezeu! Vrea să spună? Tilia își pleacă fruntea, rușinată. Linden așteaptă. Ea își drege glasul după un scurt moment de tăcere și-i explică poticnit că n-a mai fost în stare să intre într-un spital după accidentul din 2004. Vrea să înceteze s-o mai privească așa? Pur și simplu nu poate. Nu poate. Da, știe că a trecut mult de atunci; avea numai douăzeci și cinci de ani, dar îi este imposibil. A încercat. O ia cu leșin ori de câte ori pune piciorul într-un spital. Îi revine în memorie toată grozăvia. Linden spune că nu vorbește niciodată despre acest lucru. De unde ar putea să știe cineva de grozăvia aceea? Tilia își încrucișează bra ele și afișează aerul acela încăpă ânat pe care Linden i-l cunoaște așa de bine. Nu poate să meargă și gata. O săț aibă grijă de mama lor, care nu se simte bine. Lauren încă are febră mare. Nu poate să meargă, Linden va trebui să se descurce.

Sunt atâtea lucruri pe care nu le știe despre Tilia, își dă el seama în timp ce se îndreaptă epuizat spre camera lui. Este ciudat când se gândește că a trăit aproape șaisprezece ani alături de ea, era convins că o cunoaște foarte bine, dar nu este așa. Încă rămân zone întunecoase. Nu știe ce s-a întâmplat în noaptea accidentului, doar că a fost singura care nu a murit. Da, sunt apropia i, dar cât de apropia i? Cât de mult teț ț po i apropia de o soră? se întrebă el. Ce înseamnă apropiat? Să-i cunoști secreteleț celuilalt? Trecutul și chiar prezentul? Probabil că sora nu știe cum e via a lui de când aț devenit un fotograf celebru. Fără îndoială, crede că e totul minunat. Nu știe nimic despre tensiune, rivalitate, ambi ia de care e nevoie. Parcă o și aude spunând: „Ah, da,† Linden Malegarde e fră iorul meu“, cu expresia aceea pe jumătate sarcastică, peț jumătate zâmbitoare. Oare este invidioasă? Nu s-a gândit niciodată până acum. Dar poate că este. Invidioasă pe succesul lui, invidioasă pe frumuse ea pe care ea nu aț moștenit-o? E momentul să-l sune pe Sacha în California. Sacha va ști ce să spună, cum să-l aline.

Mai târziu, Linden nu poate să doarmă. Rămâne pe spate, cu ochii deschiși în întuneric. Când se ridică să se uite pe fereastră, surprins de liniștea bruscă, vede că ploaia s-a transformat în ninsoare. Fulgii de zăpadă plutesc în jurul stâlpilor de iluminat ca un roi de insecte ce caută lumina. Se așază iar pe pat după ce dă căldura pu in mai tare. Nu, nu vrea să pornească televizorul. Ideea că se umflă Sena îl îngrijorează prea mult. Vrea să se concentreze pe tatăl lui, o problemă încă și mai alarmantă. Trebuie să fie tare pentru tatăl lui, pentru mama, pentru sora lui. Cumva, își dă seama că el va trebui să se ocupe de toate, că a fost ales să poarte bătaia. Este pregătit? Trebuie. Nu prea are de ales. Până acum, mereu a crezut că Tilia, fiind sora mai mare și mai autoritară, va lua frâiele. Dincolo de aroganță și de limbajul dur se află însă altcineva, un om mult mai fragil decât își imagina. Sacha s-a mirat să afle că Tilia nu vrea să se apropie de spital. L-a întrebat pe Linden dacă e dezamăgit. Din loialitate față de Tilia, a spus că nu. Dar, în adâncul lui, dezamăgirea e imensă.†

Se gândește la Paul, aflat la terapie intensivă. Oare și-a recăpătat cunoștința? Oare știți ce i s-a întâmplat? Are dureri? Aceste gânduri îl sperie și în somnul departe. Își amintește că odată a cunoscut în avion o femeie cu care a purtat o conversație foarte interesantă; ea i-a spus că, ori de câte ori e speriat sau stresat, e de ajuns să se gândească la o imagine pozitivă, descrierea unui lucru, loc sau persoană care îl liniștește. Nu a încercat niciodată. Închide ochii și-i vine în minte tatăl lui, tatăl lui la Vénozan, poartă pălăria tocită de pai și salopeta; tatăl lui se apleacă să se uite la tufe și flori. Când era mic, Linden se îneca după Paul pe proprietate. Tatăl lui nu vorbea mult,† dar Linden se obișnuise cu asta. Încă se simțea apropiat de Paul în acele momente de liniște; se învățase să nu se simtă jignit sau deranjat de ele. Îngenunchea alături de Paul, mânuia grebla și cazmaua de jucărie și observa. Mâinile tatălui așneau ici-colo,† smulgeau buruienile și îndreptau lujerii. Una din primele lui amintiri este de atunci când îi spunea tatălui său diferitele culori. „*Bleu*“, exclama el mândru în franceză. Avea atâtea nuanșe de albastru din care să aleagă! Și ce plante magice! Fascinat, pipăia niște globule e înmănușate de culoare indigo care i se

păreau ca un frunziș lănos, deț parcă l-ar fi esut niște păianjeni magici. „*Echinops ritro*“, răspundea tatăl lui morocănos. Linden mai arăta un albastru: niște flori tubulare complexe, coco ate peț niște baghete suple, argintii. „Salvie rusească“, venea răspunsul. Se plimba prin jurul unor tufe dese de fire ca niște ace, dar nu îndrăznea să atingă epii de un albastruț aprins. „*Festuca*“, îi explica tatăl. Și pâlcurile dese de flori albastre în formă de stea care atrăgeau albinele înfometate? „Limba-mielului“. Îi plăcea la nebunie să joace jocul culorilor cu tatăl lui. Întotdeauna în franceză. „*Jaune!*“ striga Linden entuziasmat, alegând toate plantele galbene. Orzul sălbatic strălucea puternic ca untul topit; la fel și bilu ele de culoarea lămâii de pe o plantă pe care tatăl lui o numea santolina, careț semăna cu numele unei fete, se gândea el. Uneori Paul schimba regula jocului și-i cerea lui să spună numele florilor. Denumirile latinești îi scăpau, dar Linden reușea să-și amintească întotdeauna numele gazaniilor, niște margarete mari cu petalele cu dungi portocali și aurii. „*Gazania splendens!*“ spunea el peltic și triumfător, agitându-și lopă ica. Paul îl mângâia pe cap cu palma murdară. Vandeleur, grădinarul preferat alț tatălui său, aplauda emo ionat. Linden îl plăcea pe Vandeleur, bărbatul roșcovan cuț pistrii. Se ardea cumplit de la soare, dar nu părea să-i pese. Chipurile, Vandeleur avea sânge englezesc, însă nu știa o boabă de engleză, iar uneori Lauren îl tachina din cauza asta. Grădina lui Paul era o minune în fiecare anotimp, chiar și în zilele mai scurte de iarnă. Știa ce flori înfloresc toamna, care sunt veșnic verzi, care miros minunat de Crăciun, precum înmiresmatul cimișir-dulce. Când era furtună și cădea electricitatea, după ce norii negri se risipeau, lăsând o cea ă perlată în urmă, Linden abia aștepta săț iasă iar, pentru că atunci mireasma grădinii era cea mai puternică. Ploaia accentua aromele îmbătătoare, și el le adulmeca cu poftă.

Linden simte că-l învăluie o liniște delicată. Acele arome proaspete îi umplu nările, iar în fa a ochilor min ii îi apare arboretumul. Își vede tatăl stând lângă teiul cel mai înaltț ț și mai bătrân. Tatăl lui seamănă cu căpitanul unei corăbii, navighează pe o mare de frunze. La picioarele lui Linden este niște vinari ă, cu spirale de frunze verde-aprins șiț cu

bobocii ascu i i, deschiși la culoare. Vede tufe de urechelni ă, florile bogate, roz cuț ț margini zim ate, care îl fascinau în copilărie și-i aminteau de anghinare. Se apleacă săț mângâie iarba-grasă succulentă, roșu-închis. Fluturii zboară pe deasupra florilor de aster de culoare mov și unul i se oprește pe palma întinsă, exact ca în copilărie, mișcând ușor din aripile delicate. Femeia din avion avea dreptate; are efect. Vede foarte clar fluturele, capul micu , acoperit cu perișori, ochii rotunzi, antenele fine; distinge texturaț aripilor iridescente. Observă că palma nu este de adult. Este copil, în grădina tatălui său. Se simte în siguran ă, calm. Dacă merge înapoi spre casă, o poate observa peț mama făcând plajă pe terasă, aproape de leandri și nalbe. O aude pe doamna Leclerc, menajera, cum spală oalele și crati ele în bucătărie. Tilia face roata pe peluză, laț nesfârșit, parcă în reluare. E ultimul lucru pe care-l vede înainte să adoarmă în sfârșit.

TREI

„Ne-am făcut obiceiul să petrecem seara sub un tei uriaș aflat la câ iva pași de casă.“ț

Stendhal, Roșu și Negru

Locul meu preferat era lângă copaci. Vara, era domeniul meu. Și fetei îi plăcea să meargă acolo. Citea o carte la umbra unui arbore, în timp ce eu construiam o căsu ăț din crengi și crengu e. Uneori mă ajuta și ea. Tata nu venea niciodată. Curând amț în eles că prefera să stea în oraș. Cât despre mama, pe ea o epuiza sarcina. Nu voia săț vină până aici. Se pare că eu eram singurul căruia îi plăcea să stea în preajma copacilor. Prietenii mei preferau pășunile sau peluza, unde puteau să se joace cu mingea sau să se bată. Sora mea încă nu se născuse. Nu că m-aș fi jucat prea mult cu ea când s-a născut.

Căsu a mea din copac se mișca în bătaia vântului și scâr âia ca o corabie. Fataț ț trimitea sus coșul din nuiele împletite de răchită cu ce-mi trebuia. Eu trăgeam de sfoară și îl ridicam. Mereu mă încuraja. Mă sim eam puternic, bărbat, chiar dacăț eram un băie el.ț

Fata întindea o fa ă de masă în pătră ele pe care să stăm. În coș, pusese cu grijăț ț smochine, piersici, fragi, toate din grădină, pătră

ele de ciocolată neagră (pe care Ț trebuia s-o mȃncȃm repede cȃnd se fȃcea foarte cald) Ți bucȃ i de baghetȃ.Ț

Mȃ jucam cu copacii. Pentru mine erau fiin e vii, la fel de vii ca oamenii. Pȃreau sȃȚ Țopteascȃ secrete. Poate cȃ eu eram singurul care-i auzea. Copacii erau miezul tuturor lucrurilor. Aveam numai patru ani, dar deja sim eam acest lucru.Ț

Cȃt de bine Țmi amintesc acele dupȃ-amiezi leneȚe, Țnsorite. Totul Țn jurul meu pȃrea sȃ fie Țn pace. Dintre crengi, priveam mai multe feluri de insecte urcȃnd Ți coborȃnd pe trunchi: gȃndȃcei, fluturi, furnici, omizi Ți licurici, prefera ii mei. ErauȚ inofensivi Ți-mi urcau pe deget. Se adunau laolaltȃ, formȃnd un petic roȚu. Priveam albinele care strȃngeau polen, fascinat sȃ vȃd cum sȃcule ele galbene li se fȃceau totȚ mai mari. Niciodatȃ nu m-au Țn epat, nici chiar cȃnd copacul atrȃgea nori Țntregi deȚ albine Țn iulie.

Era drȃgu ȃ. Avea cea mai albȃ piele pe care o vȃzusem vreodatȃ. Era ca laptele.Ț Trebuia sȃ se fereascȃ de soare, Țmi spunea. Țn picioare purta espadrile. Le arunca atunci cȃnd stȃteam pe fa a de masȃ. Pȃnȃ Ți degetele de la picioare le avea albe ȚiȚ cremoase. Ea a fost prima fatȃ de care m-am Țndrȃgostit. Țn dupȃ-amiezile pe care le petrecea cu mine, o aȚteptam la fereastra de la etajul Țntȃi, nerȃbdȃtor s-o vȃd venind spre casȃ. O aducea tatȃl ei cu furgoneta albastrȃ. Țntotdeauna purta rochie. Țn zilele Țn care bȃtea mistralul, rochia i se ridică deasupra coapselor. Se numea Suzanne. Ori de cȃte ori Ți aud numele, ceva din adȃncul meu se frȃnge.

Duminicȃ diminea a, un SMS de la Oriel Țl trezeȚte pe Linden la ora opt. „Mai eȚti ȚnȚ Paris? Nivelul Senei creȚte mult prea repede. N-a mai crescut de mult atȃt.“ Linden se freacȃ adormit la ochi Ți dȃ drumul la televizor. Țtirea este pe toate canalele. Peste noapte, Sena a crescut cu un metru, ajungȃnd la coapsele zuavului. Un post dupȃ celȃlalt aratȃ aceleaȚi imagini: apa maro care urcȃ tot mai mult. Linden aflȃ cȃ a Țnceput sȃ inunde tot mai multe subsoluri Ți parcȃri, Țncet dar sigur, urcȃnd Țn interiorul clȃdirilor. Nu-Ți dȃduse seama cȃ inunda ia vine din subsol, curge din solulȚ Țmbibat, nu de pe malurile fluviului. Afarȃ

încă ninge, pe rue Delambre se așterne un strat de zloată, dar se pare că în curând se va transforma iar în ploaie.

Sena îl îngrijorează, dar nu la fel de tare ca starea tatălui său. N-a mai primit nici o informație de la spital. Doctorii ar fi sunat dacă ar fi fost ceva grav. Sau așa își ține mintea Linden. Are un alt motiv de îngrijorare: trebuie să anuleze toate zborurile membrilor familiei din după-amiaza aceasta și să afle dacă hotelul le poate prelungi cazarea. Face duș și se îmbracă în grabă. La recepție, Agathe nu se zărește pe nicăieri; în schimb, este un tânăr relaxat care nu pare să înțeleagă că Linden trebuie să ia legătura cu directoarea hotelului, *madame Fanrouk*, cât mai repede posibil. I se spune că *madame Fanrouk* nu vine duminică. Ascunzându-și iritarea cât mai bine posibil, Linden întreabă dacă pot să-și păstreze camerele încă vreo câteva zile. Nu e

nici o problemă pentru camera părinților lui, dar, din păcate, numai camera surorii lui este disponibilă în seara aceasta și mâine. Linden le rezervă pe amândouă. Va trebui să doarmă cu Tilia. Oare cum va reacționa ea la acest lucru?

Bate la ușa mamei, ușor, apoi puțin mai tare, pentru că nu răspunde nimeni. Deschide Tilia, cu fața a un dezastru și părul în neorânduială. Linden își dă seama că nu a dormit prea mult. Tilia îl întreabă dacă are vești de la spital. Linden clatină din cap.

– Mama are febră mare, șoptește ea cu glas scăzut. Și are o tuse seacă teribilă!

Când o vede, Linden își dă seama că nu e o simplă răceală. Este aprinsă la față și are ochii înfundati în orbite. Trebuie să cheme imediat un doctor. Tilia este de acord și sună la recepție. I se spune că va veni un medic într-o oră. Tilia remarcă în glumă că reuniunea de familie s-a transformat într-un coșmar. Linden zâmbește fără tragere de inimă. Apoi îi sugerează surorii lui să se ducă să facă duș și să se odihnească puțin. Pare epuizată; are nevoie de o pauză. Are grijă acum de mamele lor, o anunțe pe Tilia ce spune doctorul când ajunge. Sora lui pleacă din cameră, recunoscătoare și obosită.

Linden se așază pe o canapea mică. Mama lui are ochii închiși, dar tușește din când în când și strânge din ochi când face acest lucru. O întreabă delicat dacă vrea apă, însă ea clatină din cap. Îi zâmbeste vlăguită. Îi zâmbeste și el. Linden se uită prin cameră. Ar face orice, orice să-și aducă tatăl înapoi aici. Ori de câte ori se gândește la spital, i se strânge stomacul. Nu-i va spune nimic mamei lui. O să înă în el toate grijile. Peș noptieră, observă ochelarii de citit ai tatălui și o carte. *Omul care planta copaci* de Jean Giono. Este uimit. Din câte știe el, tatăl citește foarte rar. E un exemplar micu , areș numai patruzeci de pagini, a fost publicat de Gallimard, celebra editură franceză. Pe forza descoperă un scris necunoscut: „Lui Paul Malegarde, acest Elzéard Bouffier alș zilelor noastre, cu cea mai mare admira ie“ .ș

Linden nu în elege numele mângălit în josul paginii. Cartea e probabil un cadou de laș unul din numeroșii admiratori ai tatălui său, cei care-i urmăresc îndeaproape misiunile de salvare a copacilor. În timp ce o răsfoiește, în elege că Elzéard Bouffier este eroulș poveștii, un cioban liniștit din Provence care a plantat singur o întreagă pădure în decurs de patruzeci de ani, revigorând ecosistemul sărăcit al unei văi sterpe. Și pe tatăl lui îl consideră mul i un erou, oameni pentru care copacii înseamnă la fel de mult, dacăș nu mai mult decât oamenii. Văzuse mul imi strângându-se la Vénozan numai să-lș asculte pe Paul. Îi lua peste picior cu Tilia, le lua în răs patima și venera ia, dar, înș adâncul său, era uluit de influen a pe care părea s-o aibă tatăl lui asupra lor. Oș sumedenie de specialiști și oameni de știin ș veneau de departe să-l vadă pe Domnul cuș copacii, și în curând Linden s-a obișnuit să găsească mașini parcate pe alee când ajungea acasă de la școală; de fiecare dată, Lauren îi spunea că tatăl lui era ocupat. Îl uimea să-l vadă pe Paul, de obicei așa de necomunicativ, vorbind neîntrerupt în fa aș unor necunoscu i care-i sorbeau fiecare cuvânt de parcă ar fi fost Dumnezeu. Linden seș furișă cu gustarea în mână ca să-și asculte tatăl, ascuns în spatele unei tufe, al unui scaun, al unui copac, neobservat. To i jurnaliștii voiau să afle cum începuse pasiuneaș lui pentru copaci; puneau la infinit această întrebare, însă Paul nu-și pierdea niciodată răbdarea cu ei. Explica, prietenos, că părin ii lui nu fuseseră niciodată

prea interesa iț ț de natură. Nici unul din ei nu stătea în grădină. Pentru el, era cu totul altă poveste. De foarte mic a învățat să studieze copacii, să observe cum cresc, cât de diferiți sunt, de ce ț au nevoie, de ce se tem. Aici, la Vénozan, în arboretumul plantat de mult, s-a obișnuit el treptat cu lumea naturii. Tatăl lui îi dăduse voie să cultive un petic de grădină unde petrecea ore în șir singur cu cazmaua și cu grebla, sădind diverse specii și plivind buruienile. Deși era prea mic ca să aibă idee despre numele plantelor și florilor pe care le iubea, era fericit să le vadă crescând. A învățat că toate procesele ce au legătură cuț grădina, cu copacii sunt lente. Nimic nu se petrece peste noapte, mai pu în distrugereaț lăsată în urmă de o furtună violentă. Mai târziu, în tinere e, când, cu dragoste și migală,ț a reușit să dea un nou aspect grădinii de la Vénozan, pe care tatăl lui o lăsase în paragină, a știut că tot restul vie ii avea să îngrijească de copaci, nu ca grădinar, primulț său loc de muncă, ci ca arboricultor. Paul le vorbea întotdeauna jurnaliștilor și admiratorilor despre primul copac pe care l-a salvat, când avea numai cincisprezece ani. Linden cunoștea bine povestea, dar îi plăcea s-o audă. Paul lucra la un tufăriș din satul fortificat Le Poët-Laval, în apropiere de Dieulefit. Un om de afaceri bogat de la Paris cumpăraseră un conac vechi cu o grădină împrejmuită de ziduri. Era hotărât să refacă întregul domeniu, poate nu cu prea mult gust, și-l convinsese pe primar să taie un platan vechi de trei sute de ani de la marginea proprietă ii, pentru că arunca preaț multă umbră asupra piscinei. Avea cel pu în cincisprezece metri și era o frumoasă e deț ț copac, cu frunzele groase, ca pielea, cu scoarța oliv-cenușiu care se decojea în petice,ț dezvelind suprafața netedă, albă ca laptele de dedesubt. Paul a fost revoltat când a auziț ce intenții avea ț *monsieur* Morel. Nimeni nu părea șocat de ce se întâmpla. Părea să nui pese nimănui. Primarul avea alte lucruri mai importante decât să-și facă griji din cauza unui copac bătrân. Nu l-a ascultat nimeni pe băiat, care se înfuria tot mai tare. Într-o seară de primăvară, după apus, Paul a bătut la fiecare ușă din sat, s-a prezentat și a explicat situația. Le-a spus că nu puteau privi cu mâinile în sân cum era doborâtț platanul. Acesta era o parte din sat, la fel ca ei. Cu siguranță era unul din cei maiț bătrâni copaci din zonă.

Trebuia salvat. Trebuia protejat. *Monsieur* Morel nu avea decât să-și pună pofta în cui. Încet, încet, locuitorii au început să-l asculte pe Paul. Era tânăr, era convingător și de-al lor. Avea același accent ca ei și era din Sévral, din vecinătate. Nu ca parizianul disprețuitor, care abia dacă le arunca o privire când venea în oraș. A început să circule o petiție pe care au semnat-o tot mai mulți oameni. Paul s-a dus în fiecare sat din zonă pe bicicletă, cu petiția în buzunar. Era mototolită, pătată de ploaie, cafea și vin rosé, dar până la urmă au semnat-o peste patru sute de săteni. Cu toate acestea, primarul nu a acceptat-o. Desigur, el era de partea domnului Morel, se plesnea la el într-un fel care lui Paul i se părea dezgustător. Mai putea face un singur lucru, le-a spus Paul jurnaliștilor, care îi sorbeau cuvintele. Să se lege cu lanuri de copaci. I s-au mai alăturat doi cetățeni în provocatoarea misiune: Violette Sediron, o bătrână știrbă de optzeci și opt de ani, și Roger Durand, de vârsta lui, și el un iubitor de natură. Gestul lor a stârnit agitație. Când au apărut cu drujbele și camioanele, tăietorii au găsit trei oameni legați de copaci. Au chemat poliția, moment în care lui Paul, lui și Violette și lui Roger li s-au alăturat și alți săteni. Așa că o sută de oameni păzeau cu înverșunare copacul. Au sosit ziaristi de la ziarul local și au făcut fotografii. Alți săteni le-au adus mâncare și de băut protestatarilor. Toți scandau: „Salvați-ne copacul! Salvați-ne copacul!“ Fusesse un moment magic, minunat, își amintea Paul luminându-se la față, moment care culminase cu decizia lui și *monsieur* Morel de a nu tăia platanul, limitându-se la toaletarea coroanei.

Pe noaptea, telefonul lui Lauren începe să bâzâie, făcându-l să tresară pe Linden. Lauren nu face nici un gest. După un timp, vibrează iar. Linden se întinde să-l ia. Poate are legătură cu Paul. Numele de pe ecran îi este puțin familiar: Jeff VDH. Atunci își aduce aminte. Logodnicul mamei de dinainte de Paul. Jeff a venit la Vénozan într-o vară, cu mulți ani în urmă, cu soția și fiicele. Un zâmbet vesel, dentiție perfectă, părul și aranjat frumos, cu cărare. Plicticos, dar simpatic. În timp ce Linden se gândește dacă să răspundă, se aude o bătaie în ușă. Doctorul. Lasă telefonul și se ridică să deschidă ușa.

După consulta ie, medicul anun ă pe un ton categoric că Lauren are o gripă cumplită. Ț Ț Ar putea dura o săptămână. Nu are ce face, doar să ia medicamente pentru a ine febra Ț sub control și să se odihnească. Când pleacă doctorul, Linden o sună pe Tilia. Unul din ei va trebui să meargă să cumpere medicamente pentru Lauren. Tilia spune că vine imediat; tocmai a ieșit de la duș. Între timp, Linden anulează telefonic biletele de tren și avion de astăzi. Durează pu in. Când termină, se întreabă dacă ar trebui s-o sune pe Ț Marie, singura soră a lui Paul, de care acesta nu este foarte apropiat. Decide să aștepte până discută cu dr. Yvon. Se uită la ceas, așteaptă momentul în care poate să se ducă la spital. Ceva îl îndeamnă să plece chiar acum, dar știe că nu-l va putea vedea pe Paul; trebuie să aibă răbdare. O lasă pe Lauren în grija Tiliei. Se va ocupa ea să ia medicamentele de pe re etă. Când se întoarce în camera lui, îi trimite un e-mail lui Ț Rachel Yellan, în care îi explică situa ia pe cât de scurt posibil. Își amintește că are un Ț proiect important pentru mar ea aceasta, portretul unei politiciene, o senatoare care a Ț fost în sfârșit de acord să fie fotografiată în locuin a sa din Massachusetts, împreună cu Ț familia. Va trebui amânat, dacă nu, Rachel poate să apeleze la un alt fotograf. Lui Linden nu-i pasă câtuși de pu in. Ce ciudat! Înainte munca însemna totul pentru el; Ț ocupa locul întâi de fiecare dată. Dar nu mai este așa.

Trebuie să iasă din hotel. Nici nu poate fi vorba să stea în fa a televizorului, să Ț privească Sena cum se umflă tot mai mult din oră în oră, cât așteaptă să poată merge la spital. Își ia haina și pleacă. Frigul îi mușcă din piele imediat ce iese. Zăpada s-a transformat în zloată; ploaia cade din nou constant, de parcă n-ar avea de gând să se oprească niciodată. Nu are umbrelă, nici căciulă. Curând are părul ud. Merge pe bulevardul Edgar-Quinet, apoi pe Raspail până la Denfert-Rochereau, observă că zona din jurul statuii uriașe a leului pare ciudat de pustie, dar apoi își amintește că este duminică diminea ă. Alege cafeneaua de la intersec ia cu rue Daguerre, se așază și Ț comandă o ciocolată caldă. Locul nu este prea aglomerat; lui Linden îi face bine liniștea. Îi cere chelnerului parola pentru Wi-Fi și își pune telefonul la încărcat în priză din perete. Caută „atac cerebral“ pe Google, însă peste o clipă își regretă

gestul. Cu cât citește mai mult, cu atât devine mai neliniștit. Cum se va reface vreodată tatăl lui? Mulți oameni, citește el, suferă consecințe fizice și psihice ale unui atac cerebral și rămân cu dizabilități permanente. Nu suportă acest gând. În ce stare va fi tatăl lui astăzi? Își dă seama că-i este teamă să intre în rezerva de spital. Va fi singur, fără sora și mama lui drept sprijin. Fără Sacha. Va trebui să înfrunte singur situația. Va trebui să-și ascundă teama în fața tatălui său. Așa fac părinții, nu? Își protejează copiii; nu-i lasă să vadă că le este frică. Acum va trebui să facă și el la fel. Linden își amintește cum a omorât tatăl lui o viperă cu cazmaua pe terasa de la Vénozan, chiar când se pregătea să se strecoare în casă. Paul părea calm și stăpân pe el, dar Linden vedea că-i tremurau mâinile. Mai târziu a aflat că tatăl ura șerpii și-i era frică de ei. Dar nu a arătat-o niciodată. Așa trebuie să se poarte și el azi, la căpătâiul său. Calm și stăpân pe sine.

Citește știrile pe Twitter. Arondismentul al XII-lea pare până acum zona cea mai inundată. Acolo intră Sena în oraș din est. Alimentarea cu electricitate a căzut pe unele străzi din apropiere de Bercy. Și alte stații de metrou de lângă fluviu sunt închise, se ridică ziduri de beton în jurul lor. Jardin des Plantes, grădină botanică și sediul unicei grădini zoologice din Paris, este evacuată. Fără îndoială că guvernul va lansa Planul Neptune luni, cum se întâmplă în cazuri de urgență extremă. Linden descoperă că Parisul este pe prima pagină a ziarelor din toată lumea. Oare Sena va crește și mai mult? Toată lumea își pune întrebarea aceasta.

Dar acum pentru Linden contează o singură întrebare. Tatăl lui. Tatăl lui și nimic altceva.

Când ajunge la spitalul Pompidou la începutul după-amiezii, întreabă de doctori ați Yvon la biroului personalului medical din secția de terapie intensivă. O asistentă care pare ocupată îi spune că doamna doctor Yvon se mai întoarce abia marți dimineață. Linden se simte dezamăgit, dezorientat. Desigur, medicii au nevoie de zile libere, dar era sigur că o va găsi aici. Când o întreabă pe asistentă dacă își poate vedea tatăl, pe Paul Malegarde, ea ridică din umeri. Da, desigur, este în rezerva 24. Femeia pare așa de indiferentă, de neinteresată, încât

Linden ia acest lucru drept un semn bun, un semn că tatăl lui și-a revenit, că este bine, că vor putea pleca de aici mai devreme decât se gândea.

Merge pe culoarul acoperit cu linoleum, încercând să nu se uite în saloanele pline cu pacienți. Trec pe lângă el mai multe asistente și medici. Linden nu e foarte familiarizat cu spitalele. Nu a fost niciodată bolnav, nu și-a rupt niciodată vreo mână sau vreun picior. Ultima oară a fost la o clinică în 2004, să-și vadă sora după accident. La vremea aceea lucra ca asistent al unui fotograf din domeniul modei. Accidentul se petrecuse la începutul lui august, iar Linden își amintește de căldura dogoritoare din spitalul din Bayonne, de durerea părinților lui, de șocul provocat de corpul bandajat al Tiliei, deț fa a vânătă, umflată.ț

Ușa rezervei 24 este închisă. Linden o deschide ușor. Primul lucru pe care-l vede este o femeie necunoscută de peste treizeci și cinci de ani, iar dincolo de umărul ei, un necunoscut măsliniu și păros, cu un picior dolofan prins într-un suport. E un miros acru în cameră, un amestec de vânturi și transpirație.ț

– Mă scuzați, mormăie Linden. Presupun că am greșit rezerva.ț

– Nu, răspunde femeia.

Se dă la o parte ca să-i arate perdeaua ce maschează un al doilea pat în spatele rezervei. Când o dă la o parte, Linden își vede tatăl întins pe saltea, cu tuburi în antebra și nas. Are ochii închiși. Fața îi e schimonosită de o expresie insuportabilă,ț ț grotescă, de parcă ar face cu ochiul sau ar rânji la o glumă deșuchată. În spatele lui, niște aparate îi monitorizează cu bipuri bătăile inimii. Paul pare ciudat de micuț, deț parcă i s-ar fi topit mușchii. Unde este corpul puternic, solid cu care este el obișnuit? Linden simte că i se taie răsuflarea, este șocat. Nu știe ce să-i spună tatălui său; nu știe ce în elege sau ce aude. Vine mai aproape, precaut, și-l atinge pe picior. Paul rămâne cuț ochii închiși.

– Tată, sunt eu, spune Linden în franceză. Sunt aici.

Se așază pe scaunul de lângă pat. Oare tatăl lui e în comă? Doctorii nu pomeniseț nimic de asta. Pacientul de dincolo de perdea începe să geamă. Scâncetele lui nu mai încetează. Linden ar da orice să tacă

odată. Femeia spune ceva printre dinți, iar bărbatul se liniștește în sfârșit. Mirosul neplăcut stăpânește tot locul.

Linden se apropie mai mult de urechea tatălui. Îi șoptește că Lauren are gripă și că Tilia are grijă de ea. Dar ce vrea să știe de fapt e cum se simte el. Paul nu scoate nici un sunet. Pleoapele îi se zbat. Oare asta înseamnă că nu va mai vorbi niciodată? Linden îl întreabă ușor dacă îl aude, dacă poate deschide ochii. Nici un răspuns. Între timp, bărbatul părós începe să scâncească din nou ca un copil speriat.

Se deschide ușa și intră un medic și o asistentă. Întâi se ocupă de celălalt pacient. Linden nu poate să nu audă. Numele bărbatului gras și părós este Pascal Beaumont. A avut un atac cerebral acum vreo două zile. Doctorul încearcă să-i explice doamnei Beaumont că soțul ei va fi operat, dar nu poate răzbi prin potopul de întrebări cu care-l copleșește doamna Beaumont, aproape isterică: când o să-și revină soțul ei? De ce nu a fost operat până acum? De ce nu poate sta singur în cameră? Are o voce stridentă, enervantă, care îi sparge timpanele. De-ar tăcea odată! Când medicul își îndreaptă, în sfârșit, atenția spre Paul, Linden își dă seama că omul mai are foarte puțin răbdare. Și el își dorește să-l bombardeze pe medic cu întrebări, dar se abține. Medicul e cam deț vârsta lui, are fața prelungă, slabă și expresivă și ochi pătrunzători de culoarea cafelei. Linden nu se poate abține să nu privească un om sau un loc cu ochii fotografului, nici măcar într-o situație de criză ca aceasta. Doctorul Frédéric Brunel ar fi un subiect foarte interesant, cu pleoapele lăsate, cu paloarea parcă sîdefie și cu mănunchiul de riduri fine din jurul gurii căzute.

– Malegarde..., spune medicul. Sunteți fotograf? Ț

Linden aprobă din cap. I se întâmplă din când în când. Dar nu se aștepta la asta aici, acum. Pare nelalocul lui, deplasat. Doctorul Brunel studiază foaia de observații a lui Paul de la capătul patului, îi cere asistentei să-i ia tensiunea și temperatura. Față doamnei Beaumont apare pe după perdea, observă toată scena. Doctorul continuă prin a-i spune lui Linden cât de mult îi admiră munca. Linden devine tot mai stânjenit. Nu vrea să audă ce crede doctorul despre munca lui; nu-i

pasă câtuși de pu in. Vrea să știeț care e starea lui Paul, dacă o să supravie uiască, dacă atacul va avea consecin e înț ț viitor. Într-un târziu, medicul se apleacă și-i deschide pleoapele lui Paul. Îi aprinde o lanternă mică în ochi. Paul clipește. Doctorul pare mul umit. Scrie ceva pe foaia deț observa ii. Apoi se întoarce spre Linden. Paul trebuie monitorizat îndeaproape. Vaț trebui să mai stea o săptămână în sec ia aceasta. Încă e prea devreme să știe exact cumț i-a fost afectat creierul, dar starea lui e stabilă, nu mai proastă. Și totuși, acesta se pare că e un lucru bun. Încă nu sunt lămuri i dacă trebuie operat. Le va fi clar cam într-oț săptămână. Linden vrea să știe ce vede tatăl lui, ce aude, ce în elege. Este în comă? Îșiț dă seama că are un ton insistent, exigent; speră că nu este la fel de pisălog ca doamna Beaumont, dar vrea să știe. Trebuie să afle, acum. Doctorul se duce spre fereastră, departe de urechile indiscrete ale doamnei Beaumont. Se uită afară la acoperișurile ude, la cerul cenușiu, înnorat. Nu pare iritat de întrebările lui Linden. Dimpotrivă, se pare că vrea să-i răspundă pe îndelete. Din nou, Linden remarcă profilul bărbatului, nasul cu puntea proeminentă, bărbia fină ieșită în afară. Tatăl lui se află într-un no man's land posttraumatic, o situa ie deloc confortabilă, îi explică doctorul Brunel. Nuț poate vorbi, nu se poate mișca, dar categoric vede și aude. Nu este în comă. Este ca un copil mic, dependent, care nu mai poate face nimic singur. Va trebui să înve e din nouț totul. Cel mai bun lucru pe care poate să-l facă Linden este să-i vorbească și, mai presus de toate, să fie răbdător.

Când pleacă doctorul și asistenta, Linden decide să încerce. Se așază iar, șoptindu-i lui Paul că totul o să fie bine, că nu trebuie să-și facă griji. Trebuie să se relaxeze. Nu-i așa că e cea mai ciudată zi de naștere pe care a avut-o vreodată? Tonul lui pare nesincer, ciudat, își dă seama. E stânjenitor, mai ales că în spatele paravanului aceluia sub ire seț află doi necunoscu i care-i ascultă fiecare cuvânt. Cum o să se descurce? E destul deț dificil să vorbească cu tatăl lui în vremuri normale. Tace, cu mâna pe bra ul lui Paul. Linden se apleacă și-l sărută pe creștetul pleșuv. Pielea lui pare uscată și fierbinte. Când Linden pleacă din rezervă, doamna Beaumont îi spune șovăielnic: „La revedere“. El

răspunde politicos. În definitiv, sunt în aceeași situație, se confruntă cu problemele celor dragi și încearcă să-și domolească frica, să o ducă pe un teritoriu pe care-l pot controla.

Când Linden ajunge din nou în ploaia de afară, în drum spre hotel, îi sună telefonul mobil. Este un număr francez cu prefixul 04 care, știe, este din zona Drôme. Când răspunde, o recunoaște pe mătușa lui, Marie, sora mai mică a lui Paul. Sigur Tilia i-a dat numărul. Nu a mai văzut-o și nu a mai vorbit cu ea de mulți ani. Marie este o văduvă slabă ca un âr, cu un chip sever, de vreo șaiszeci de ani. Soțul ei, Marcel, a murit în 2009 într-un accident la vânătoare de mistreți lângă Taulignan. Fiica lor, Florence, în vârstă de treizeci de ani, este coafeză și locuiește la Sévral cu copiii și cu soțul ei. După ce a murit Marcel, Marie s-a mutat la fiica ei. Vrea să știe cum se simte Paul. Era îngrijorată pentru că nu i-a răspuns la telefon de ziua lui și în cele din urmă a sunat-o pe Tilia, care i-a dat vestea. Linden îi spune ce știe. În timp ce vorbește cu ea, și-o

imaginează stând în camera de zi aglomerată, unde transperantele sunt trase mereu, chiar și iarna. Marie și Florence locuiesc în centrul orașului Sévral, nu foarte departe de fosta lui școală, aproape de bulevardele late, sinuoase, mărginite de platani care înconjoară micul oraș. În timp ce-i răspunde la întrebare, își dă seama că ultima oară a fost la Vénozan și la Sévral în urmă cu peste patru ani. Atunci și-a văzut ultima oară mătușa și verișoara. Au luat prânzul la bistroul din apropierea vechii gări, care acum nu mai era funcțională. După prânz, Linden a mers singur prin oraș, cu aparatul de fotografiat în mână. În adolescență i se păruse o localitate plină de viață și de forfotă. Știa că în vremea străbunicului său, Maurice, Sévral fusese un oraș prosper, datorită epocii de aur a cutiilor de carton. În anii '80 ritmul a scăzut, deoarece ambalajele se puteau produce mai ieftin în China. Perioada înfloritoare s-a încheiat în anii '90, iar în deceniul următor orașul n-a mai reușit să-și revină. Chiar și în toiu verii, străduiele înguste și șerpuite ale vechiului cartier erau pustii.

Sévral era un oraș-fantomă. Nu mai venea nimeni să-i viziteze capela din secolul al XV-lea; pe ușă era prins un anunț scris de mână cu

mesajul: „Deschis numai mar ea ț diminea a“. Nu mai rezerva nimeni camere la Grand Hotel, care acum părea părăsit. Singurul loc în care mai vedeai multă lume era hipermarketul uriaș de la periferie. Era mereu plin de oameni care se plimbau pe culoare cu coșuri pline cu alimente. Din cauza hipermarketului, toate magazinele mici se închiseseră. Vechile case cochete aveau obloanele trase. Părea să nu mai locuiască nimeni aici; nimeni nu-și permitea. Singura librărie era goală și de vânzare. Cinematograful și teatrul intraseră în faliment. Își amintea de bătrânii gălăgioși care jucau pétanque în fa a primăriei și beau pastis înț cafelele din apropiere. Nu se mai juca nici un copil. Zona părea straniu de pustie, cu excep ia pisicilor vagaboande, care zburdau pe trotuarele prăfoase, și a femeilor cuț hijab care traversau iute străzile. Fiecare fereastră din clădirile reziden iale avea oț antenă de satelit. Nimănui nu-i păsa de Sévral. Nimeni nu-și mai amintea de el. Se scufunda în uitare.

La prânz, Linden a remarcat ce șters părea restaurantul odinioară somptuos. Și acesta fusese un local renumit, care-și primea vizitatorii de rang înalt și clien ii permanen iț într-un decor Belle Époque cu draperii și ghirlande de catifea roșie, veioze aurite, o pardoseală de cărămidă placată cu ceramică și o cupolă mare de sticlă. Acum ceramica era ciobită, cupola era spartă și ghirlandele păreau acoperite cu un strat întărit de praf. Chelnerii treceau târșându-și picioarele de parcă ar fi lucrat la o casă funerară. Cei câ iva clien i vorbeau în șoaptă pe deasupra farfuriilor. Și pe vremuri era un loc așa deț ț vesel! Lui Linden nu-i venea să creadă. Își amintea că aici sărbătoriseră ziua lui Lauren când împlinise treizeci de ani, în 1987. El avea numai șase ani, dar imaginile îi rămăseseră în memorie. Restaurantul era plin cu trandafiri albi, prefera ii ei, iarț muzica disco, de asemenea preferata ei, bubuia în boxe. El purta sacou și pantaloni de adult. Candice, la fel de drăgu ă ca sora ei mai mică, purta o rochie neagră, elegantă. Tilia avea nouă ani, era roșie la fa ă și încântată, dansa cu Paul. Iar mama lui, reginaț serii, era radioasă, într-un costum alb. Conversa iile cu mătușa și verișoara lui erauț mereu artificiale. Nimic nu curgea de la sine; nimeni nu râdea. Acel ultim prânz din 2014 nu făcuse excep ie.

Marie și Florence avuseseră grijă să nu facă referire la viaa lui și personală. Întrebaseră politicoase despre Tilia, Mistral și Colin, dar nu întrebaseră niciodată dacă Linden avea pe cineva, dacă avea o parteneră de viață. Uneori se întreba cum ar fi reacționat dacă ar fi început deodată să vorbească despre Sacha; dacă ar fi rostit cuvintele „iubitul meu“. Era mai ușor, mai sigur să întrebe despre munca lui, nu că ar fi știut vreuna dintre ele sau ar fi dorit să afle ceva despre fotografie.

Marie nu s-a schimbat. Încă are vocea aceea dură. Linden îi promite că-o să o sune dacă are vești și-și ia rămas-bun. Cât de diferită este de fratele ei! Pentru ea, natura și copacii nu înseamnă nimic. Ea niciodată nu a vrut să păstreze și să refacă domeniul de la Vénozan. Pentru ea nu contează prea mult că este o Malegarde; a renunțat la nume când s-a măritat cu Marcel. Însă Linden știe cât de mult își iubește fratele, chiar dacă nu sunt apropiați. Îl respectă; îl admiră. Și își dă seama, dincolo de rigiditatea tonului ei, cât de îngrijorată este.

Se pare că ploaia a devenit parte din viaa lui. Dacă cerul va rămâne veșnic umed și cenușiu? Dacă nu va mai apărea niciodată soarele? Poate că aceasta este noua lui lume. Ploaie. Trebuie să învețe să trăiască cu umezeala, cu ropotul ei. Se îndreaptă spre hotel cu un pas hotărât și rapid. Trecătorii se dau în laturi când se apropie. Senzația trupului care lucrează, a picioarelor care se lansează înainte, a brațelor care se ridică și coboară îi face bine. În urmă, răsuflarea lui lasă norișori albi, denși. A ignorat apelurile agentei lui, Rachel. Vrea să știe cum se simte tatăl lui, dar vrea să știe și când se întoarce la serviciu. Linden nu are acest răspuns. Prioritatea este tatăl lui. Și dacă Rachel nu înțelege acest lucru, poate să se ducă la naiba. Se va întoarce mâine la spital. De data asta, o să ia cartea lui Giono cu el. O să-i citească tare lui Paul, în speranța că ar putea ajuta.

Mai devreme, l-a sunat pe Sacha și au vorbit mult timp. Se simte mai vesel acum că i-a auzit vocea. Sacha l-a întrebat dacă vrea să vină, ar putea să ia primul avion și ar ajunge în mai puțin de o zi. Nu, nu e nevoie să vină, în orice caz nu deocamdată, deși îi este așa de dor de Sacha, încât chiar e dureros. Se simte de parcă ar fi prins într-o distorsiune

temporală pe un tărâm străin, unde se confruntă cu temeri și emoții care-l strivesc. Nu se poate uita înapoi, viitorul îl sperie prea tare. În schimb, se ocupă de momentul prezent. Stă întins în pat și se uită în tavan. Când s-a întors la hotel, a avut loc o scenă neplăcută cu Tilia. Exact genul de care se teme. Ea i-a spus direct că nu-și poate permite să plătească în plus pentru cazare. Ea nu câștigă cât el și, de fapt, în momentul de față nu câștigă nici o para chioară. El știe asta? Indignat, Linden a spus precaut că nu contează, că sigur că va plăti el pentru nopțile în plus, nu e nici o problemă; problema e tatăl lor, nu povestea aceasta cu banii. La care Tilia s-a înfuriat. S-a învinsit la față. Cine dracu' se crede? Își închipuie că, dacă a fotografiat granguri și trăiește în lux, poate să facă o asemenea afirmație, poate să compare starea tatălui lor cu ce are în portofel? Linden s-a străduit să o calmeze, dar o cunoaște destul de bine ca să știe că a intrat într-o criză din acelea de-ale ei, așa că tot ce putea face era să iasă, să închidă ușa și să fugă în camera lui. A găsit un bilet băgat pe sub ușă de la Myriam Fanrouk; directoarea hotelului își exprima părerea de rău pentru starea de sănătate a părinților lui și-l ruga să-i dea de știre dacă avea nevoie de ceva.

Linden încă stă în pat, meditând la evenimentele zilei, când bate cineva la ușă. Trebuie să fie camerista, amintindu-i că trebuie să se mute în camera surorii lui. În schimb, o fată se aruncă la pieptul lui cu un vârtej de cârlionii lungi și negri. Nepoata lui. Mistral.

Întotdeauna a existat o legătură specială între ei, încă de la nașterea fetei. A fost singurul copil pe care a știut instinctiv cum să-l înă în brațe, cum să-l dezmierde. Acum este mai înaltă de fiecare dată când o vede, mai înaltă decât mama ei plină, cu părul blond, ca un opilion grațios. Singurul lucru pe care l-a moștenit de la tatăl ei bascov, este pielea măslinie. În rest este leită Lauren, la înălțime și alură. Rafinementul ei îi amintește deseori de Candy. Astăzi poartă un pardesiu Burberry legat strâns în jurul taliei mici, o eșarfă Hermès *vintage*, blugi negri și ghete.

– Mama era groaznic de supărată pe tine, îi spune ea pe un ton indiferent, apoi îl informează că a reușit să o potolească pe Tilia.

Mistral, care are numai optsprezece ani, se poartă ca o adevărată mamă cu mama ei, și se pare că așa a fost dintotdeauna. Acum că a calmat-o pe Tilia, vrea să știe totul despre „papy”. Ea este singura nepoată, în fond. De aceea a venit, pentru *papy*. Nu-l vede prea des și e îngrijorată. Vrea să meargă la spital; vrea să fie alături de el. Vrea să ajute. Îi este rușine că mama ei nu poate să meargă la spital. Credea că Tilia a trecut peste accident, dar se pare că nu. Poate că mama ei are nevoie de mai mult timp. Ca de obicei, Linden este impresionat de sângele-rece al fetei. El nu era așa de matur la vârsta ei. Când se gândește la acea perioadă, își aduce aminte numai de chinuri, de durerea eforturilor de a se integra, de frica de a fi diferit. Este uluit să vadă cât de rațional și de volubil se exprimă Mistral despre mama și tații ei, cel vitreg și cel natural. Lucrurile par să-i fie foarte clare în minte. Peste doi ani va termina studiile în domeniul modei pe care i le plătește tatăl ei, la Central Saint Martins, apoi vrea să lucreze la New York la o firmă mare de modă; dacă el are vreun sfat, Mistral o să i-l urmeze, dar nu vrea să fie o povară, pentru că știe cât de ocupat e. Totuși, trebuie să spună că unchiul ei este Linden Malegarde; asta ar putea-o ajuta la un interviu, nu-i așa? Un zâmbet triumfător îi luminează chipul plin de șarm. Linden se grăbește s-o asigure că va face orice s-o ajute. Mulumindu-i, ea continuă cu mărturisirea că trebuie să plece din casa de pe Clarendon Road, că viața alături de Colin e insuportabilă; alcoolismul lui a devenit un coșmar. Îl ține imită, se clatină de la ușă la fereastră cu un mers împiedicat elegant, cu ochii mișcați, cu gura lăsată, cu un pahar imaginar înclinat în mână. Desigur, problema banilor nu face decât să agraveze situația, Tilia nu câștigă mai nimic din tablourile ei, iar Colin poate fi cumplit de zgârcit. Mistral are un iubit, un tip britanic pe nume Sam, și roșește când îi pronunță numele, lucru care-l înduioșează pe Linden. Petrece mult timp cu el în Hackney, aproape de London Fields. E destul de departe de Tilia și de Colin să aibă ceva libertate. Mistral pune capăt sporovăielii. Nu e bine, numai ea vorbește, ce prostie! Vrea să știe ce face el, ce face Sacha. Când mai vine Sacha la Londra? Vrea s-o mai ducă la operă. Vrea să știe care e cea mai bună punere în scenă cu *La Traviata*, și numai Sacha poate s-o ajute. Vrea

să știe ce celebritate a mai fotografiat Linden de curând. Deț acum o să-și înă gura, promite! Linden se întinde s-o mângâie afectuos pe părul cre .ț – Ai totul clar în minte, nu-i așa? Fată deșteaptă.

Mistral ridică din umeri. E destul de sigură că și el avea totul clar în minte la vârsta ei, nu? Nu, nici vorbă, îi spune el. Mistral ridică surprinsă din sprâncenele negre. Deloc, insistă Linden. Trebuie să și-l imagineze ca pe un adolescent foarte singur, care la început a locuit cu Candice, care aștepta tot timpul telefonul exasperantului J.G. La nouăsprezece ani, își afirmase sexualitatea de doi ani, dar numai în fa a lui Candice. Familia nu știa nimic despre via a lui personală. Nu vorbea niciodată despre el. Aveaț îndoieli în toate aspectele vie ii. Era nesigur în privin a viitorului profesional, îngrijorăț ț de modul în care putea să-și capete independen a, atent să nu-și trădeze adevărata natură fa ă de cunoscu i. La un moment dat, deși îi făcea plăcere compania lui Candy, ț ț s-a mutat, voise să-și câștige singur existen a, să-și ia zborul. Dar nu fusese în totalitateț pregățit. S-a obișnuit greu cu via a pe cont propriu, explică el. Mai târziu, lucra la unț laborator fotografic, câștiga un salariu mic și avea aventuri de care nu știa nimeni. Candice știa de Philippe, prima lui iubire. Când au apărut al i băie i în via a lui, nu i-aț ț ț mai spus mătușii sale; îi era rușine. Nu era iubire în rela iile acelea. Erau simpleț aventuri. Erau băie i pe care-i cunoscuse în baruri. Povești scurte pe care le lăsaț deoparte și care-l făceau să se simtă singur. Apoi a apărut Hadrien, cea mai tristă și mai dulce poveste de dragoste din via a lui, când avea vârsta ei. Hadrien și rue Surcouf. Eraț un secret prea complicat, prea dureros. Se terminase așa de urăț. Linden se sim ise maiț singur ca oricând.

Îi povestește cum mama lui îl întreba mereu dacă are o iubită. Mistral dă ochii peste cap. Chiar a făcut așa ceva? Da, asta până să prindă el curaj să-i spună că e homosexual. Avea douăzeci și patru de ani în momentul acela și lucra la un fotograf. Locuia singur, pe rue Broca, nu foarte departe de Montparnasse. A fost greu să-i spună lui Lauren? A fost și ușor, și greu. Ușor pentru că scăpase în sfârșit de povară. Și greu pentru că ea păruse așa de descurajată. Linden încearcă să-și

amintească exact cuvintele pe care le-a rostit ea atunci. N-a reac ionat la fel ca sora ei, oricum. Are imagini foarte vii din acea zi de primăvară din 2005. Mama stătea în fa a lui, în micul living. Lauren purta o bluză de culoarea jadului, o fustă de blugi și sandale. Așadar, când aveau să-i cunoască ea și tatăl lui iubita? Își amintește de zâmbetul ei crispat, de nerăbdarea din ochii ei. Își inează ceașca de cafea așa de strâns, încât Linden se temea să nu o spargă. Pentru o secundă, sim ise goliciunea de care se temea așa de mult, senza ia că era atât de vulnerabil, încât
ț nimic nu-l putea proteja. Știa că mama lui nu va uita niciodată discu ia aceasta. Gândul ă acesta îl îngrozea. Și s-a lansat, cu capul înainte. Gata cu ezitări. Gata cu tremurul. A spus ceva de genul: „Nu există nici o iubită“. Și pentru că ea nu a părut să în eleagă, ă deloc, a adăugat: „Dar există un iubit“. Și apoi, stângaci, a sim it nevoia să precizeze: ă „Sau iubi i“. Lauren a amu it, apoi a urmat un slab: „Ah“. Și fa a i s-a golit de expresie. ă ă Mistral geme și-și acoperă ochii. Nu poate să creadă că bunica ei a scos doar un „Ah“. Și apoi ce s-a întâmplat? Lauren s-a ridicat și a început să se plimbe prin cameră. Mai știa cineva? Îi mai spusese cuiva Linden? I-a spus că știa Candy. S-a răsucit. Candy? Propria ei soră? De când? Îi spusese lui Candy în 1998, când avea șaptesprezece ani. Lauren părea lovită de trăsnet. Îi spusese lui Candy în urmă cu aproape șapte ani? Șuierase „șapte“, și Linden încă își amintește cum i s-au retras buzele, dezvelindu-i din ii. Candice mai spusese cuiva? Pe Linden l-a nedumerit întrebarea aceea. Nu, nu ă credea că o făcuse. Conta? Și apoi mama lui a pronun at sentin a care-l durea și azi. ă ă „Nu știu cum o să reac ioneze taică-tău.“ Ar fi vrut să fugă, să se ascundă, să dispară. ă Unei păr i din el îi venea să plângă; altă parte era în culmea furiei. Voia să spună că ă tatăl lui va fi dezamăgit? Păi sigur, i-a răspuns ea, era șocant; sigur își dădea seama, nu? La ce se aștepta, să-l bată pe spate și să-l felicite? Cuvintele ei tăioase l-au umplut de oroare. Cum de mama lui nu bănuise niciodată? Cum de nu văzuse? Dacă văzuseră copiii aceia de la școala din Sévral, când era doar adolescent, cum de nu observase propria lui mamă? Dintr-odată, răspunsul i-a fost clar. Era pentru că nu voise niciodată să vadă. Ridicându-se cât era de lung, Linden i-a declarat ritos mamei lui: „Sora

ta mi-a spus că nu e dezamăgită și că mă iubește la fel“. S-a lăsat liniștea, apoi fa a lui Lauren s-ț a bo it. Hohotea în palme, iar Linden a lăsat-o, n-a făcut nici un gest. A privit-o până și-ț a venit în fire. Și-a șters lacrimile, întinzându-și rimelul. „Îmi pare rău.“ O spusese foarte încet, dar el o auzise. Și niciodată n-a aflat de ce îi părea rău. Nu a întrebat-o niciodată. La plecare, l-a îmbră ișat. I-a spus fără ocolișuri, chiar când el închidea ușaț cu degete tremurânde, că n-o să deschidă subiectul cu Paul. Lăsa totul în seama lui. Mistral îl prinde de mână. Are vocea ascu ită.ț – Și i-ai spus vreodată lui *papy*?

- Ce să-i spun?
- Că ești homosexual.

Linden lasă capul în jos. Tace o vreme îndelungată. Apoi o privește în ochi. – Nu. Niciodată. Și nu știu ce știe.

Mai târziu, când Linden se întoarce de la cină cu Tilia și Mistral, are un mesaj de la *madame* Fanrouk la recep ie. Pe directoarea hotelului o nemul umește faptul căț ț domnul Malegarde trebuie să împartă camera cu sora sa, mai ales că, din câte a aflat, tocmai a sosit și nepoata lui, care va dormi tot acolo. Hotelul este ocupat complet, însă este o cameră la mansardă pe care poate s-o ocupe cât dorește, gratis. Este încălzită, dar nu are baie. Îl deranjează dacă o folosește pe a surorii lui? Linden își ia valijoara și urmează un angajat al hotelului până la ultimul etaj. Pe ușa nu e nici un număr. Camera de la mansardă este lungă și îngustă, cu un pat de o persoană împins într-un col . Abia poate să stea în picioare fără să dea cu capul de grinzi. Ropotul ploii se audeț prin acoperiș. Camera este călduroasă și curată, dar nu are televizor, nici internet. Asta e, se va mul umi cu atât. ț

Înainte de cină, sora lui mormăise rușinată niște scuze. Linden le acceptase înclinând din cap. Era cazul să treacă peste acel episod și să-l dea uitării. Au mers to i trei la oț pizzerie de pe rue Vavin, chiar dincolo de intersec ie. Ploaia deasă lăsase locul uneiț burni e fine. A observat că Tilia a dat repede de dușcă paharul de Valpolicella. La unț moment dat, Mistral a pus discret mâna pe paharul mamei. Tilia n-a avut nici o reac ie,ț a observat el, dar după aceea a băut numai apă. Când sunase la

spital, medicul de gardă îl informase că Paul era în aceeași stare. Nici mai bine, nici mai rău. Linden răspunsese că va veni a doua zi, în timpul programului de vizită, cu nepoata lui. Cât despre Lauren, s-au dus cu toții s-o vadă la sfârșitul zilei. Părea sleită, palidă și trasă la față pe fundalul țesuturilor pernelor. Nu se simțea mai rău, dar nici mult mai bine.

Linden urmărise știrile în camera surorii lui. Ce văzuse îl alarmase. Cartierul Bercy era acum inundat. Centralele electrice se umpluseră cu apă, alimentarea se întrerupsese, apartamentele și magazinele nu mai erau încălzite și iluminate. Mai multe linii de metrou fuseseră inundate aproape complet. Nu ajutase nici scoaterea apei cu pompele. Magistrala feroviară RER C, construită de-a lungul fluviului, era plină de apă și trebuise închisă. Palais Omnisports din Bercy era închis. Toate evenimentele care trebuiau să se desfășoare acolo fuseseră anulate. Ministerul Economiei și Finanțelor din țară aproape urma să fie evacuat. Aspectul cel mai îngrijorător al inundației era acumulara lentă, dar sigură din sistemul de canalizare. Problema venea în mare măsură din adânc, prin pivnițele, subsolurile și parcurile pariziene, din cauza saturării pânzei freatice și a ploii persistente. Nivelul apei creștea lent, dar cu o constantă extraordinară. Un site intitulat Vigicrues, oferind informații în timp real despre inundație, fusese accesat de mii de ori de parizieni. Aici era actualizată din minut în minut uluitoarea creștere a apelor fluviului. Linden a deschis site-ul pe telefon și a descoperit că Sena avea deja peste opt metri la pont d'Austerlitz. Prognoza pentru următoarele două zile era sumbră. Măsurile guvernului erau acum în plină desfășurare. Nimeni nu trata cu superficialitate ce se întâmpla.

Oriel avusese dreptate. Inundația nu avea să bată în retragere. Linden oprise televizorul, cuprins de o ușoară greutate. Umflarea Senei îl supăra, dar starea părinților lui îl îngrijora și mai mult. Îl uluia cât de prost își aleseseră momentul vizitei la Paris. Cum de se transformase weekendul în familie într-un asemenea chin? În timp ce se gândea la tatăl lui aflat în spital, la mama lui care zăcea în camera aceea îmbâcsită, la fluviul care creștea, anxietatea i s-a accentuat.

Totuși, la cină a încercat să-și ascundă îngrijorarea față de sora și nepoata lui. A încercat să le înveselească povestindu-le despre cea mai neplăcută sesiune foto de care avusese parte, cea în care totul mersese prost. Le-a desfătat cu povești, de la cea cu fotomodelul agresiv care se opunea fiecărei sugestii, până la cea cu directorul artistic arogant care practic i-a smuls aparatul foto din mână. Cel mai înspăimântător episod avusese loc când o cădere de electricitate de proporții care afectase jumătate din orașul New York a cufundat în beznă studioul ultimul răcnet de la subsol în care se însea sesiunea foto. Toată echipa, asistenții lui, fotomodelele, stilistul, echipa de coafeze și machiori, cei care furnizaseră mâncarea și omul de serviciu rămăseseră închiși acolo peste noapte. Una dintre coafeze avusese un atac de panică. Și apoi fusese și momentul dezastruos în care un asistent năuc i-a lăsat mare parte din echipament într-un taxi când se pregăteau să se îmbarce spre Australia. De fapt, le-a spus el Tiliei și lui Mistral, sesiunea foto perfectă e aproape un miracol. Când s-au întors la hotel, au mers în camera lui Lauren. Febra îi scăzuse, dar încă tușea. Singurul cuvânt pe care-l putea pronunța găjăit era numele soției ei, cu lacrimi în ochi. Suferința ei îi întrista; nu știa decât cum s-o liniștească. Au stat toți trei neajutorați în jurul patului ei. În final Mistral a găsit cuvintele potrivite, a reușit să-și liniștească bunica.

Acum că Linden s-a retras în dormitorul lui de la mansardă, după ce și-a lăsat sora și nepoata cu Lauren, se simte epuizat. Îl doare iar spatatele, la fel și capul. E de la Valpolicella, fără îndoială. Patul e prea mic. Zgomotul ploii pe acoperiș pare nefiresc de puternic la început. După un timp, Linden se obișnuiește. Durează mult până îl ia un somn tulburat, intermitent. Se trezește brusc, cu gâtul uscat și se apleacă să se uite la telefon. E ora unu noaptea. Încă îl doare capul. Își amintește că nu are apă curentă în cameră. Cineva i-a pus grijuliu o sticlă de apă minerală lângă pat. Bea cu sete, apoi se întinde la loc pe pernă. Ploaia lovește liniștitor deasupra. Închide ochii și se afundă din nou în beznă.

Fotomodelul are un profil splendid, pielea ca de porțelan, genele date din belșug cu rimel, ascuțite ca niște steluțe. Se uită în jos, cu picioarele încrucișate, cu brațele în jurul trunchiului suplu. Linden îi spune să

pozeze, însă ea nu vrea, așa că lasă aparatul foto și se apropie s-o convingă. Fata tot nu vrea să se uite la el. Acum vede lacrimile prelingându-i-se pe obraji, stricându-i machiajul. Buzele ei tremurătoare sunt roșii ca sângele, strălucitoare. O întreabă cu blândețe ce-a pățit, iar ea clatină din cap. Machiajul perfect i s-a stricat, dar tânăra este încă superbă, de parcă ar fi fost distrusă și aruncată, ca o floare strivită și lăsată deoparte. Se gândește că ar trebui să o fotografieze oricum. Clientul n-o să fie mulțumit, dar poate o scoate cumva la capăt. Rochia neagră și scurtă îi stă mulată pe corp, lăsându-i la vedere mare parte din picioarele lungi și suple. Ia aparatul foto și începe să facă fotografii. Fata plânge ușor, disperată. Întoarce fața spre el și îl lasă să ia cadru cu cadru. Știe cum să se miște. Nu este nici pe departe o amatoare, și totuși nu se dăruiește total, ca de obicei. Linden este în același timp surprins și incitat. Tânăra a lăsat deoparte toată strălucirea posturii și îi mai oferă doar durerea, în toată frumusețea ei necosmetizată. Linden verifică imaginile pe ecran și constată încântat că sunt uimitoare, complet diferite de ceea ce intenționa să facă. Se sperie când fata cade pe podea. Se repede lângă ea, o prinde de mână. O ajută să se ridice, o conduce într-o cameră din apropiere, unde este un pat. Se uită la el și respiră de câteva ori. Apoi spune: „Tata. Tatăl meu a murit“. Iși cântă o inimă: „Ați murit tata! A murit!“ Izbucnește iar în plâns, și Linden descoperă că nu o poate ajuta, la fel cum nu poate nici să-i vindece durerea, suferința. O așază pe saltea, o acoperă cu o pătură și stinge veșnicia. Nici măcar nu știe cum o cheamă. Fata plânge și, după o clipă, adoarme. Linden este cuprins de moleșală. Surprinde sunete slabe în întuneric: un scârâit, o răsuflare. Nu sunt singuri. Fotomodelul nu s-a mișcat. Are fața cadaverică dețesută și albă. E cineva în cameră cu ei; cineva stă în capătul celălalt, aproape de ușă. Treptat, ochii i se obișnuiesc cu întunericul și observă două siluete ghemuite lângă intrare, lângă echipamentul lui fotografic. Cine sunt? Ce vor? Când face o mișcare ușoară, siluetele înmărmuresc. Una dintre ele începe apoi să se târască fără zgomot, înfundând telefonul mobil ca pe lanternă. Simte lumina slabă pe față. Se prefăce că doarme. Cei doi continuă să-i scotocească prin lucruri, vorbesc în șoaptă. Panica se

stinge când îi vede umblând cu Leica. E singurul obiect de care-i pasă. Se iscă în el o furie care-și mărește în fiecare clipă intensitatea. De ce să-i lase pe oamenii aceștia să plece cu unul din obiectele lui cele mai de pre ? O să stea cu mâinile în sân? Cei doi au înfășurat aparatul Leica într-un pulover. Linden distinge un bărbat și o femeie. Discută în contradictoriu ce să facă acum; bărbatul vrea să plece, dar femeia tot arată spre smartphone-ul de lângă patul în care doarme fotomodelul. Bărbatul se retrage, însă femeia insistă. Vine după telefon târându-se ca un șarpe pe podea. Când întinde mâna, Linden împinge picioarele dinspre scaun și i le înfige pe amândouă în șale, strivind-o cu toată puterea, ignorându-i ipetele de durere, apoi se năpustește asupra bărbatului și-l apucă de părț înainte să aibă timp să se strecoare din cameră. Furia îi dă forță, o vigoare surprinzătoare. Apucă Leica cu o mână și-l pocnește pe bărbat în față cu pumnul de laț mână cealaltă, făcându-l să geamă și să cadă în genunchi.

Linden se trezește speriat. Inima îi bate tare; are gura și mai uscată. De o forță cumplită, visul și-a lăsat amprenta asupra lui. Tremurând, bea ce a mai rămas în sticlă, apoi se întinde pe spate, cu răsuflarea tăiată, pe patul mic. După un timp se simte mai calm. Se dă jos să se asigure că Leica încă e la locul lui. Ce vis ciudat, odios! Trage pe el o pereche de blugi și o bluză de trening, ia iPad-ul și coboară scările. E aproape ora patru dimineața. Hotelul e pustiu. Nu e nimeni pe hol, dar lumina încă e aprinsă, strălucește puternic. Oare este vreun manager noaptea? Strigă. Nu răspunde nimeni. Se uită afară; pe rue Delambre, inundată de ploaie, nu trece nimeni la această oră târzie. Se întinde pe canapea și îi trimite un mesaj lui Sacha, îl întreabă dacă poate să-l sune acum. Sacha încă este la firmă, e într-o ședință. Nu, nu poate să vorbească. Poate mai târziu? Apoi îl întreabă pe Linden: „De ce ești treaz la ora asta??” Linden îi trimite un mesaj lung în care îi povestește visul lui groaznic. Scena pe care i-a făcut-o Tilia. Bieții lui părinți. Fluviul care se umflă. Ploaia. Îi e dor de Sacha. Îi e dor de California. E trist. Observă un e-mail de la Tilia pe care nu putuse să-l citească din cauză că nu e internet în camera de la mansardă. Îi spune din nou ce rău îi pare. Trebuie să învețe să-și înfrâneze frâul temperamentului. Se

simte ușurată că fiica ei e aici, superbă, neînfricată. Mistral. Mistral o să meargă cu el la spital a doua zi; se va simi mai pu în singur, nu-i așa? Ț Ț „Încă o dată, scuză-mă că am fost o soră îngrozitoare“, scria ea. Apoi, la finalul emailului, adăugase:

„PS:

M-am dus iar să văd ce mai face mama, să mă asigur că e totul în regulă. Dormea dusă și avea fruntea mai rece, mi s-a părut mie. M-am uitat la telefonul ei și avea zeci de apeluri ratate și SMS-uri de la «JeffVDH».

Fră ioare, ăsta nu a fost logodnicul mamei înainte??“ Ț

PATRU

„Sena, cu băltoacele ei mari, verzi și galbene, mai schimbătoare decât pielea de șarpe.“

Victor Hugo, Notre-Dame de Paris

În ziua în care s-a întâmplat, Suzanne purta o rochie albastru-deschis și-și strânsese părul, așa că-i vedeam ceafa. Am mers la picnic la casu a din copac, am cântat cântece și ne-am inut de mână. Avea mereu palma răcoroasă. Fusesse furtună în timpul nopții. A doua zi a revenit arși a, dar pământul încă era umed. Pământul de ț sub copaci era jilav.

În aceeași vară a murit bunicul. Avea șaptezeci și nouă de ani; mie mi se părea bătrân. Nu m-au lăsat să-l văd, gândindu-se că eram prea mic. Nu mi-a spus nimeni ce s-a întâmplat. Nu mi-a explicat nimeni. Credeau că n-o să în eleg. Dar i-am văzut scoând sicriul din cameră și coborându-l pe scări. Părea greu; îl cărau patru bărbați care gemeau și asudau. Am văzut-o pe bunica plângând, îmbrăcată într-o rochie neagră. Tata părea ofilit și epuizat. Pielea din jurul ochilor i se încreise. Veniseră niște necunoscuți pe la noi, care vorbeau în șoaptă. Unul dintre ei mi-a dat nuga și mi s-a lipit de din i. Toată lumea mă atingea pe cap spunându-mi că eram un băiețel tare drăguț.

Bunicul era un om gălăgios și vesel. Se pare că tot satul s-a dus la înmormântarea lui. După ce s-a prăpădit, casa a rămas împietrită și cufundată în liniște. Nu-mi plăcea. Mi-era dor de pașii lui tunători, de hohotul lui.

Nu mă băga prea mult în seamă, dar asta nu mă deranja. Nu cred că-i plăceau copiii. Îi plăcea să stea pe terasă la umbră și să bea Clairette de Die cu prietenii lui.

Avea o burtă mare și mustăți arcuite care mă în epau când mă săruta pe obraji.

Nu în elegeam moartea. Nu știam ce e. Puteam s-o cântăresc doar prin absența hohotului de râs al bunicului.

Dar nu știam cât de curând urma să văd moartea. Cât de aproape avea să fie de mine.

Deși au trecut atât de mulți ani, tot mai caut semne. Nimeni și nimic nu m-aș avertizat în legătură cu oroarea ce mă păștea. Era o zi frumoasă de vară. Nu erau semne. Nici unul. – *Monsieur Malegarde!*... Mă scuza i... Ț *Monsieur Malegarde!*

Linden deschide cu greu ochii. Agathe, recepționera, îl bate ușor pe umăr. Îl întreabă dacă e totul în regulă. Năuc, o privește și el. Atunci în elege, rușinat; a adormit pe țe canapea și s-a făcut diminea ă. Se ridică, mormăie o scuză. E aproape ora nouă. Ț Probabil a căzut secerat.

Are un mesaj pe telefon de la Mistral, care-i spune că poate să vină la baie dacă vrea, s-au trezit amândouă. Când își vede fratele, Tilia îl întreabă ce părere are despre mesajele de la Jeffrey van der Haagen. El îi răspunde că nu are nici cea mai mică idee, absolut nici una. Tipul a sunat de zeci de ori, continuă sora lui, sotto voce, să nu audă Mistral, care e la duș. Știe cumva Linden dacă mama lor avea de gând să se vadă cu Jeff la Paris? Linden neagă. De ce își bate sora lui capul cu asta? E important? S-a dus la Lauren în diminea a aceasta? Da, iar mama lor nu se simte bine, încă tușește și are țe febră. Ar trebui să cheme iar doctorul. Tilia promite c-o să-l sune ea.

După micul dejun, Linden își citește e-mailurile. Rachel Yellan vrea să știe dacă are aparatul foto cu el. Ar putea să muncească? E la curent cu situa ia tatălui său, dar Sena țe ține prima pagină a tuturor ziarelor din lume. Vrea să facă niște fotografii? Nu e obligatoriu, desigur, adaugă ea, dar n-ar fi bine să încerce? Fotografiile fluviului din presă arată înspăimântător. El ce părere are? Linden în elege că deja se întâmplă. Aș venit viitura. Cam în momentul în care el avea coșmarul, Sena a trecut peste maluri la Alfortville și Charenton, în estul Parisului. To i afluen ii fluviului, umfla i și ei de țe țe ploaie, năvălesc acum necru ători spre capitală. Albia nu mai rezistă de la atâta ploaie, țe citește Linden. Treizeci de sta ii de metrou au fost închise și au loc noi evacuări în țe arondismentele al VII-lea și al XV-lea. Locuitorilor li se cere să plece, dar descoperă că nimeni nu vrea. Oamenii se tem de jefuitori; vor să

stea acasă să-și protejeze bunurile, chiar dacă nu mai au apă curentă, electricitate și încălzire.

Pe Instagram apar tot mai multe fotografii ale inundațiilor. De la Bercy la Javel, fiecare imagine arată un fluviu anormal de lat și murdar, cu barjele legate plutind aproape de nivelul străzii, cu malurile înghițite de apa maronie, cu copacii și stâlpii de iluminat ieșiți ca niște flori acvatice, aproape comice. Fotografiiile cele mai impresionante sunt redistribuite de canalele de știri, iar hashtag-urile #parisfloods și #zouave sunt extrem de populare. În ciuda frigului și a ploii, turiștii se bucură de fenomen. Linden a și pierdut șirul selfie-urilor cu Sena pe fundal. Trebuie să se ducă să vadă cu ochii lui. Are timp, pentru că vizitatorii nu au acces în secția de terapie intensivă înainte de trei. Când dă buzna pe ușă cu Leica în mână, îndeșnind role de film în buzunar, îl strigă o voce.

– Așteaptă-mă și pe mine!

Mistral e pe urmele lui. Vrea să vadă și ea fluviul; vrea să-l vadă cu el. Neașteptata tovarășie îl bucură. E așa de obișnuit cu ploaia, încât abia dacă o mai simte. Dar frigul e cel care-l afectează, îi pătrunde prin haină și fular. Merg în grabă pe boulevard du Montparnasse și fac la dreapta pe rue de Rennes. Traficul este congestionat, iar șoferii claxonează nerăbdători. Aerul este umed și înviorător. Ajung la fluviu pe îngusta rue Bonaparte. Deja sunt mulți pietoni care merg în aceeași direcție. Barierele puse de poliție împiedică mașinile să intre pe rue Jacob și rue de l'Université. Linden se întreabă care e motivul, dar când se uită într-acolo vede întinderi de apă, ca niște străzi lacuri de munte, răspândindu-se pe trotuar. Pont des Arts este închis, așa că oamenii merg spre următoarele poduri, Carrousel și Royal. Linden nu a mai văzut niciodată o asemenea mulțime de-a lungul cheiurilor. Spițele umbrelor îi împung dinț și toate unghiurile. Podurile sunt înesate cu șiruri de curioși care se uită cu gura căscată la nivelul fluviului. Mistral și Linden trebuie să stea la coadă să ajungă în fața balustradei și să zărească Sena. Mirosul caustic al apei urcă până la ei.

Ultima oară când Linden a fost la Paris cu Sacha, în septembrie 2016, au mers pe malul drept de la Luvru până la Île Saint-Louis. Linden avea

de realizat o ședință foto, iar Sacha venise pentru câteva zile de la Berlin, unde se întâlnea cu investitori pentru firma lui. Sacha luase bilete la *Tosca* la Opéra Bastille. Din motive ecologice, dar într-un gest controversat, primarul Parisului închisese circulația automobilelor pe malul Senei între Luvru și pont de Sully. Era o dimineață frumoasă de toamnă. Deși se considera parizian și minunile orașului nu-l mai impresionau, frumoase erau din acele clipe în care îl uluise pe Linden. Dintotdeauna fusese pasionat de plimbări. Străbătuse la pas fiecare cartier din Paris, iar zona aceasta era una din cele mai aglomerate și mai zgomotoase, îmbâcsită de mașini și poluare. Era extraordinar să străbaie pe jos o arteră până de curând ocupată de șiruri nesfârșite de vehicule. Uimit de liniștea din jurul lor, parcă nu-i venea să creadă că se aflau în inima orașului. Sacha era încântat. Nu vizitase prea des Parisul. Linden a arătat spre Île de la Cité, în dreapta. „Acolo s-a născut Parisul“, i-a explicat lui Sacha, care-l asculta fermecat; „parisii, un trib celt, se stabiliseră aici, pe malul fluviului.“ Desigur, Sacha trebuia să-și imagineze cum arătau malurile în anul 52 î.Hr. Trebuia să șteargă triumful verde al grădinii Vert-Galant, impresionantele ziduri haussmanniene ale Palatului de Justiție, precum și Sainte-Chapelle, a cărei delicată spirală neagră se zărea pe deasupra acoperișurilor. Chiar lângă ea, continuase Linden, era medievala și posomorâta Conciergerie, unde Maria Antoaneta a fost închisă până în ziua execuției. Sena trecea leneșă pe lângă ei. Linden observase ce transparentă era apa liniștită, verde-albăstrui care lovea alene în chei. Reușise să se uite drept în ea și să vadă pietrele rotunde, cenușii din albie. Cât de blând și supus părușe cursul apei în ziua aceea, ca o imagine idilică dintr-o ilustrată, cu raie și lebede care pluteau pe suprafața netedă!

Astăzi nu este nici urmă de supușenie. Fluviul s-a transformat într-un monstru noroios, lacom. A înghițit malurile, a înfulecat toți stabilopozii. Scaune de plastic, tomberoane, trunchiuri de copaci opăie pe lângă ei și se lovesc de fundația podului cu izbitori surde. Pont Royal pare deformat, aproape la nivelul curentului care vuieste, numai vârful triumfului ale arcelor de piatră se mai văd din vârtoare. Noua imagine îl șochează pe Linden, în același timp fascinându-l. Fluviul se

tărăște ca o reptilă dușmănoasă pe sub cerul plumburiu și ploaia neîntreruptă. Mulimea din jurul lor se împinge, își face loc și aclamă ori de câte ori o mobilă sau o scândură se lovește de pod. Linden începe să fotografieze, proptindu-se bine pe picioare ca să nu-l ia pe sus cei din jur. Oamenii râd, fac glume răutăcioase și în ridicate telefoanele mobile. Observă că nimeni nu pare speriat. Pentru ei este o glumă, un spectacol. Totuși, torentul urât care se revarsă dedesubt nu are nimic nostim. Și nici vuietul lui de rău augur, în timp ce curge învolburat ca un robot în maratonul lui furios spre vest, spre Canal.

Mistral și Linden își croiesc drum înapoi spre trotuar, se îndreaptă spre Concorde și Alma. Pavajul este presărat cu care de televiziune care filmează fluviul și furgonete cu antene de satelit înălțate, parcate unele lângă altele. Mulțimi de fotografi își îndreaptă aparatele spre apă. Linden trebuie să se lupte ca să-și găsească și el un loc. Le ia mai mult decât de obicei să ajungă la pont de l'Alma și la celebrul zuav, care stă în apa învolburată cu demnitate, insensibil la circurile din jurul lui. Toată lumea vrea un suvenir cu zuavul cu apa până la brâu. Poliștii ineficienți încearcă să-i îndepărteze pe curioși, dar mulțimea e prea densă. Parizienii se amestecă cu turiștii, zâmbesc, fac cu mâna, strigă, privesc cu uluială în jos la neobișnuitul spectacol. Linden vede un bărbat foarte bătrân cu pălărie, pufoasă din pipă sprijinit de un copac. Ochii lui calmi, umezi privesc tot acest spectacol. Linden îl întreabă politicos pe bătrân dacă poate să-l fotografieze, iar domnul în vârstă este de acord. E o figură impresionantă, așa cum privește liniștit peste spectatorii încântați.

– Nu știu ce găsesc de râs, îi spune ursuz lui Linden. N-o să mai fie așa de amuzant la noapte, când o să le întrecem Sena în pat.

Linden îl întreabă dacă crede cu adevărat că așa se va întâmpla. Bătrânul râde batjocoritor. Sigur că da! Fluviul o să se umfle și mai mult decât în 1910. Parisul se va transforma într-o mocirlă. Mistral ascultă atentă, cu o față serioasă. Și atunci ce ar trebui să facă, întreabă ea, să plece? Bătrânul râde iar pe înfundate. Nu are din ei, dar știe să zâmbească. Da, ar trebui să plece! Ce mai așteaptă? Ar trebui să plece imediat. Să se ducă la ei acasă, oriunde o fi. Să plece acum, înainte de

sfârșitul lumii. Linden o trage ușor de mânecă pe nepoata sa și amândoi își iau rămas-bun în șoaptă. Mistral nu spune nimic un timp. Când ajung la École Militaire, își întreabă unchiul dacă bătrânul era nebun sau dacă e posibil să aibă dreptate. Linden nu vrea s-o sperie, dar, în definitiv, nu mai e o copilă. A văzut știrile la televizor, nu? Situația e clară. Prioritatea lor acum este Paul. Trebuie să se concentreze asupra lui; de restul se vor ocupa la momentul oportun. Mistral aprobă din cap. Deodată pare așa de mică, cu fața palidă sub glugă.

În drum spre hotel, Linden se oprește la poștă să-i trimită rolele de film agentei lui la New York, ca pe vremuri. I-a explicat lui Rachel într-un e-mail că nu poate face mai mult, dat fiind că nu are echipamentul digital la el. Funcționara indiferentă care îi ia pachetul șoptește că speră să ajungă în America la timp, deoarece serviciile poștale încep să resimtă efectele inundației. Puțin mai departe, Linden se oprește la un chioșc de presă. Toate ziarele îl înfățișează pe prima pagină pe zăuul înghițit de ape. Înainte să ajungă la hotel, consultă Vigicrues pe telefon. Fluviul crește cu un centimetru pe oră și a atins 6,5 metri la pont d'Austerlitz, depășind nivelul din iunie 2016 și pe cel de anul trecut din noiembrie. Încă e departe de cei 8,62 metri de la inundația din 1910, se gândește, dar e destul de îngrijorător.

Expresia Tiliei îi alarmează când bat la ușa lui Lauren. Iese din cameră și închide ușa în urma ei.

– A venit doctorul, șoptește ea. Fii atent aici! Mama are pneumonie.

– Pneumonie? repetă Mistral. Așa ceva nu întâlnești numai în romanele lui Dickens?

Nu e chiar așa de grav, dar e contagios. Lauren nu trebuie spitalizată, slavă Domnului, însă are nevoie de medicamente și repaus la pat. După începerea tratamentului, în curând se va simți mai bine, a asigurat-o medicul. Tilia a fost să vorbească cu directoarea hotelului, care s-a arătat receptivă și a înțeles foarte bine situația. O asistentă va veni zilnic să se ocupe de mama lor. Mai târziu, când Linden și Mistral pornesc spre spitalul Pompidou să-l vadă pe Paul, Linden se întreabă ce altă nenorocire îi va mai lovi. Nu-i pomenește fetei despre asta, dar

se simte că tăcerea lui îi stârnește empatia, pentru că Mistral se întinde să-l prindă de mână. E imposibil să găsească un taxi liber. Multe linii de metrou și de autobuz sunt închise din cauza potopului, așa că decid să meargă pe jos până la spital, protejată de umbrela albastru-aprins a hotelului, și de pe rue Vaugirard și până la bulevardul Victor. Linden are în buzunar exemplarul din cartea lui Giono, *Omul care planta copaci*.

Mistral nu spune nimic; Linden tace și el, dar se delectează cu apropierea dintre ei. Căldura mâinii fetei îi dă curaj. Dintotdeauna au vorbit între ei în franceză, de când era mică. Le ieșea spontan. Când se zărește clădirea mare de sticlă a spitalului, Mistral îl întreabă dacă merge vreodată așa de mână cu Sacha. El spune că o fac pe câteva străzi din San Francisco, dar cam atât. S-au obișnuit să nu se atingă atunci când sunt afară sau în locuri publice. E un lucru pe care l-a învățat de mic, la Paris, cu primii lui iubi și Mistral crede că e trist, cumplit de trist, că nu-și pot arăta iubirea. Se tot gândește la ziua în care Linden i-a spus mamei sale, în 2005, la cât de groaznică a fost reacția ei. Niciodată nu-și imaginase că bunica ei va reacționa așa. Ea a știut dintotdeauna că unchiul ei e homosexual. Tilia i-a explicat acest lucru fără ocolișuri. Tilia a fost prima persoană din familie care și-a dat seama că Linden e homosexual, probabil de dinainte să-și dea chiar el seama, cu mult timp înainte de a i se destăinui lui Candice. I-a fost un mare sprijin; știa că îl intimidă copiii la școală. În plus, i-a convins pe părinții lor să-l lase să se mute la Paris. Da, sora lui a fost neprețuită.

Mistral vrea să știe dacă situația e mai bună acum cu Lauren. I-a luat ceva mamei lui și recunoaște Linden. Mult timp, ani de-a rândul, Lauren nu a vorbit niciodată despre homosexualitatea lui, de parcă nici nu i-ar fi spus. Pur și simplu era o chestiune pe care a șters-o cu buretele. Uneori se întreba ce le spunea prietenilor de familie când întrebau de el. Era simplu să spună că Tilia era căsătorită și că avea un copil. Tilia respecta tiparul. Dar cum umplea Lauren spațiile goale? Oare inventa iubite ca să se simtă mai bine în privința fiului ei? Mistral se înfioară; Linden îi simte tremurul mâinii. Când s-a îndrăgostit de Sacha, în 2013, lucrurile au devenit mai simple, spune el. Totul se

datora personalității luminoase a lui Sacha. Lauren a fost cucerită, ca toată lumea, când l-a cunoscut. Mistral îl strânge de mână și chicotește. Da, toată lumea e cucerită de Sacha. Cum poate încăpea atâta farmec într-un singur om? În timp ce vorbește entuziast despre partenerul lui, Linden simte că-l încearcă dorul. De-ar fi Sacha aici, lângă el, acum... Linden se uită înainte și scoate pieptul în față, se pregătește pentru ceea ce-i așteaptă acolo. Observă poliști și baricade ridicate în jurul spitalului, blocând intrarea pe rue Saint-Charles și rue Balard.

Spitalul are un aer neliniștitor. Linden îl sesizează imediat. Pare ciudat de pustiu. Câteva asistente trec repede pe lângă ei. Luminile licăresc slab pe coridoarele lungi. Un miros neplăcut de stricat invadează locul. Sunt numeroase postere pe pereții din zona de primire. Linden și Mistral se apropie să le citească. Din cauza inundației, incinta va fi evacuată mâine-dimineață, marți, la prima oră. Pacienții sunt transferați la spitalele Necker sau Cochin. Rudele trebuie să meargă la informații ca să afle mai multe detalii. Se repede la biroul de informații, care este închis. Nu e nimeni în jur. Linden nu înțelege de ce nu a fost avertizat. Cum transferă pacienții? Cu ambulanța? Și cei care nu pot fi deplasați, precum tatăl lui? Mistral încearcă să-l calmeze; vor afla mai multe imediat ce vor găsi un medic.

Secția de terapie intensivă este goală și foarte slab luminată. Nu sunt asistente, nici chirurși. Dr. Brunel nu se zărește nici el pe nimeni. Linden este furios. Ce naiba se întâmplă? Cum poate să fugă așa personalul? Căiva pacienți dorm în continuare, indiferenți, lăsați în părăsire. Acum Paul este singur în rezervă. Nu se mai zărește pacientul de dinainte, Pascal Beaumont, nici soția lui. Paul stă întins dincolo de perdea, cu ochii închiși. Monitoarele de deasupra lui piuie în mod regulat. Linden o lasă pe Mistral cu bunicul ei și pleacă să caute pe cineva cu care să stea de vorbă. Parcurge furios toată lungimea holului pustiu până când, în sfârșit aude șoapte. Găsește un birou al personalului, unde toate luminile sunt aprinse. Se uită printr-un perete despărțitor de sticlă și îl vede pe doctorul Brunel aplecat în fața unui

computer. Lângă el se află copia lui Jodie Foster, doctori a Yvon. Par amândoi gata să se prăbușească. Linden așteaptă pu în înainte să ridice mâna să bată la ușă. Par să studieze liste și să bifezeț nume. Două asistente stau prin apropiere, iau noti e. I se face milă de ei; probabil eț cumplit să evacueze un asemenea spital mare. Când îl aud, ridică speria i capul. Vedet, că încearcă să-și aducă aminte cine este. Probabil întâlnesc atâtea familii în fiecare zi, atâtea tragedii, așa de multe pierderi. De ce și-ar aminti de el mai mult decât de oricine altcineva?

– Fotograful. Fiul lui Paul Malegarde, îi șoptește doctorul Brunel colegei lui, apoi se ridică și adaugă: Din rezerva 24.

Deci l-au inut minte. Nu poate să nu-i admire pentru asta. Stau în fa a lui, emanând oț tensiune incredibilă. Furia i se domolește. De ce să le facă zile fripte? Deja trebuie să le fie destul de greu. Doctorul Brunel își cere scuze pentru lipsa comunicării. Le-a fost dificil să ia legătura cu toată lumea. Da, spitalul trebuie evacuat. Sena a inundat deja subsolul. Sălile de opera ii nu mai sunt func ionale, iar apa continuă să urce. Mul iț ț pacien i au plecat azi, însă este mai greu cu cei care trebuie monitoriza i permanent,ț ț care pot fi deplasa i cu dificultate, cum e cazul tatălui său. Se vor ocupa de acest lucruț mâine-diminea ă devreme. Poate Linden să fie aici la șapte? Linden răspunde căț desigur și întreabă dacă transferurile se fac cu ambulan a. Doctorul Brunel îșiț încrucișează mâinile și se uită la colega sa. Speră că da. Ei cu siguran ă așa speră.ț Linden îi privește. De ce au expresia aceasta evazivă? Spune că nu în elege. Doctorulț Brunel oftează. Ochii lui de culoarea cafelei îi întâlnesc în sfârșit pe ai lui Linden. Îi spune să vină o clipă la fereastra pătată de picăturile de ploaie și-i arată în jos. De aici, Linden vede că rue Leblanc și place Albert-Cohen au fost înghi ite de apă. Acum Sena aț ajuns chiar la temelia clădirii. Portul Javel a dispărut sub un lac de un calm înșelător. Muncitorii instalează batardouri și pompe de-a lungul pere ilor spitalului. Linden îșiț amintește că fluviul crește cu un centimetru pe oră. Tatăl lui va fi în siguran ă aici pesteț noapte? Nu poate fi transferat în această după-amiază? Ambii medici îl liniștesc. Tatăl lui este în siguran ă. Transferul se va face cel mai probabil cu

barca de diminea ă. Cuț ță barca? Linden este uimit. De ce cu barca? El a venit pe jos de la Montparnasse; nu a avut nevoie de barcă să ajungă aici. Spitalul Cochin este în arondismentul al XIV-lea, nu e inunda ie acolo, de ce ar fi nevoie de bărci? Doctorul ezită din nou. Până mâine vaț fi nevoie de bărci, pentru că apa crește așa de repede. Cartierul Javel este afectat cel mai mult de inunda ie. Mul i localnici au plecat deja, ajuta i de armată. Linden îșiț ț ț amintește de barierele ridicate în jurul spitalului. Majoritatea străzilor din jur sunt inundate, fără îndoială. Ce barcă va fi? întreabă el. Cine o va conduce? Tatăl lui nu riscă nimic? Dar cu frigul și cu ploaia cum rămâne? Cum se va întâmpla? Și de ce nu se efectuează transferul astăzi, înainte să aibă nevoie de bărci? Își dă seama că doctorii fac tot ce pot să-l îmbuneze, dar nu reușesc. Doctorul Brunel spune că transferul nu poate avea loc astăzi din cauza unor probleme cu asigurarea. Lui Linden nu-i vine să creadă. Probleme cu asigurarea?! Probabil glumesc, nu? Liniște. Par așa de stânjeni i, încâtț aproape le e milă de ei. Le citește anxietatea în ochi. Se întreabă dacă s-au mai confruntat cu așa ceva în cariera lor. Își dă seama că nu. Reprimându-și dezamăgirea, spune că are o întrebare importantă. De ce Dumnezeu s-a construit un spital așa de modern, acum nici douăzeci de ani, tocmai în locul ăsta? Arhitec ii care l-au proiectatț trebuie să fi știut că se află într-o zonă inundabilă. Cum de au ob inut autoriza ii? Cumț ț de i-a lăsat primăria să construiască aici? Amândoi ridică din umeri și scutură din cap. Și-au pus și ei aceleași întrebări. Pare absurd, sunt de acord. Linden schimbă subiectul, trece la sănătatea tatălui său. Pot să-i spună mai multe? Starea lui Paul e aceeași; nu există date noi. Odată ce ajunge la spitalul Cochin, chirurgii de acolo vor decide dacă să-l opereze sau nu. Va ajunge în grija respectatului profesor. Gilles Magerant. Astăzi îi transferă dosarul lui Paul.

Linden le mul umește și pleacă, străbate iar culoarul slab luminat până la rezervaț tatălui. Nu s-a mai sim it de mult așa de deprimat, de trist și de înfricoșat.ț

În rezerva 24, Mistral stă lângă pat și discută absolut normal cu bunicul ei. El încă are ochii închiși. Fata îl ine de mână și are o voce

veselă și blândă. Îi descrie fluviul și-i vorbește despre bătrânul de lângă pont de l'Alma care le-a spus că situația o să se înrăutățească. Îi spune să nu-și facă griji. O să stea cu el; o să fie bine. Când Linden intră în rezervă, îi șoptește că bunicul nu-i răspunde, dar că ea e convinsă că o aude. Cât e de curajoasă și de drăguță! Linden îi strecoară brațul pe după umeri și o sărută pe țărâni. Apoi scoate cartea de Giono din buzunar și începe să citească cu un glas limpede și blând, în timp ce stă lângă pat. Mistral ascultă. Este destul de prinsă de povestea lui Elzéard Bouffier, păstorul care a plantat mii de copaci. Fața lui Paul nu se mișcă. Pieptul îi se umflă la intervale regulate. Peste jumătate de oră, când Linden ajunge la sfârșitul poveștii, Mistral se ridică, hotărând că a venit momentul să-i lase singuri pe cei doi. Se vede mai târziu cu Linden la hotel. Le trimite o beza, apoi iese din încăperea.

Din nou, Linden se simte neputincios. Nu-i vine nici o idee. Nici un cuvânt. Nu poate decât să stea, cu palmele pe genunchi. Ploaia lovește în geamuri. Se gândește la fluviul de jos, cum urcă prin spitalul părăsit. Clădirea este ca o corabie mare care se scufundă. Oare poate să-și ia tatăl din spital chiar acum? Patul e cu roțile; l-ar putea împinge în lift, dar apoi? Cum l-ar putea muta la Cochin? Nu ar reuși să găsească un taxi. Dar o ambulanță? Aproape că-i vine să râdă de el însuși. E nebun, trebuie să renunțe la idee. Tatăl lui este conectat la perfuzie și are o mască cu oxigen pe față, pentru numele lui Dumnezeu! Își trage scaunul mai aproape de pat. Paul miroase a antiseptic. L-a curățat asistentă de dimineață. Se întinde să-i atingă mâna. Are pielea caldă, uscată. Măinile acelea care știu tot ce se poate ști despre copaci. Îi întoarce mâna și-i studiază palma. Este palidă și aspră, surprinzător de curată. Pielea de obicei acoperită cu praf, murdară, pare acum gălbuie prin comparație cu degetele lui bronzate. – *Papa...* Mă auzi? Sunt eu. Sunt Linden. Sunt aici.

Nu răspunde. Păstrându-i mâna în a lui, Linden își drege glasul. Pare o prostie să vorbești cu cineva care poate nu aude nimic, dar el continuă cu hotărâre. Îi spune lui Paul că l-a găsit pe doctor. Spitalul este pradă confuziei din cauza evacuării iminente, dar Paul nu trebuie să-și facă griji; Linden va supraveghea totul. Ar vrea ca tatăl lui să vadă fluviul

cum se umflă, o imagine înfiorătoare, dar frumoasă; ar fi uluit de eveniment. Încearcă să descrie noile și ciudatele unghiuri ale podurilor, nuan aț torentului turbure, mul imea adunată de-a lungul cheiurilor. Descrie ploaia, care nu s-aț mai oprit de la sosirea lor; senza ia că hoinărești printr-un oraș cenușiu, umed, acvatic,ț care seamănă foarte pu in cu ce e de obicei; cum și-a pierdut Parisul scânteierea,ț limpezimea, cum contururile i s-au estompat, reducându-se la o incertitudine alunecoasă fascinantă pentru ochiul omenesc și pentru un fotograf.

Linden se oprește și-i dă drumul la mână. Dintr-odată îi vine o idee. Își scoate telefonul, intră în fișierele cu muzică și caută numele lui David Bowie. El nu este un admirator la fel de mare al lui Bowie ca tatăl lui, dar are zece piese. Prima care apare este „Sorrow“. Dă volumul mai mare și pune difuzorul aproape de urechea lui Paul. În clipa următoare, vocea inconfundabilă răsună din pere ii goi de culoare verde. Lindenț își amintește că tatăl lui asculta Bowie în camionetă. Deși el era mic atunci, în elegeaț cât de important era Bowie pentru Paul. Tatăl lui nu cânta niciodată, însă bătea ritmul cu degetul pe volan, și Linden își imaginează arătătorul gros mișcându-se pe muzică. Ce n-ar da să-l mai vadă iar zvâcnind! Următoarea piesă e „Lazarus“, una din ultimele compuse de Bowie, care apare pe tulburătorul album *Blackstar*, lansat cu câteva zile înainte să moară. Cu triste e și un glas tremurat, Bowie spune că este în rai, că rănille nuț i se vād, că nu mai are nimic de pierdut. Linden era acasă în acea duminică seara, pe 10 ianuarie 2016, când s-a anun at decesul lui Bowie. El și Sacha terminaseră cina șiț strângeau masa. Sacha glumea că una din pisici voia să lingă ultima lingură de mousse de ciocolată. (Sacha era foarte strict cu pisicile, nu le dădea niciodată gustări sau bunătă i; Linden era mai îngăduitor.) Uitându-se la telefon, unde apăruse un mesajț nou, Sacha a spus în șoaptă, uluit, că Bowie murise. Linden l-a pus să repete și a deschis televizorul. Tocmai fusese confirmat decesul. Era ora șapte diminea a laț Vénozan, prea devreme să-l sune pe tatăl lui. Paul rareori asculta știrile sau citea ziarul. Lauren se informa, dar ea dormea mai mult decât so ul ei. Tatăl lui avea să fie șocat săț afle de moartea lui Bowie.

El și acesta erau practic gemeni, născuți la numai un an și doi zile distanță – Bowie pe 4 ianuarie 1947, Paul, pe 20 ianuarie 1948. Sacha îl întrebase de ce-l iubea Paul așa de mult pe Bowie, însă lui Linden îi fusese greu să-i explice. Era adevărat că la prima vedere un artist britanic emblematic care se reinventa mereu și un arhitect peisagist modest și retras din Drôme, care lupta să salveze copaci, nu avea prea multe în comun. Totul începuse cu albumul *Ziggy Stardust*, i-a spus Linden, în anul 1972. Paul avea douăzeci și patru de ani, muncea astfel încât să redea domeniului Vénozan splendoarea de odinioară. În drum spre Nyons, de unde urma să aducă niște puieți, la radio s-a difuzat o melodie care i-a ridicat până la ultimul fir de păr de peț brațe. Îl fascinau sunetul îndrăzneț al chitarei și vocea aceea aparte, în același timp țâșnitoare și gravă, pe alocuri delicată, pe alocuri răgușită – un stil pe care nu-l mai auzise niciodată. Lui Paul îi plăcea muzica, asculta Pink Floyd, Rolling Stones, Beatles, dar cântărețul acesta era altfel, avea un stil așa de ciudat, de fermecător, încât melodia l-a pătruns până în adâncul sufletului. Nu în elezea o boabă de engleză, nu prinsese niciun nume interpretului, numai melodia, „Starman“. După ce a cumpărat măslinii, s-a dus direct la magazinul de muzică din Sévral. Albumul pe care l-a găsit avea un titlu lung și bizar: *The Rise and Fall of Ziggy Stardust and the Spiders from Mars*. Artistul se numea David Bowie. Paul nu știa cum să pronunțe numele și nici n-a încercat. Peț copertă apărea un tânăr blond cu o salopetă strâmtă albastră, pozând noaptea în fața unor clădiri sub o firmă din neon. Avea o chitară prinsă în jurul gâtului și ghete cu platformă, una odihnindu-se nepăsătoare pe un coș de gunoi. Așa începuse, i-a explicat Linden lui Sacha. Paul nu l-a văzut niciodată pe Bowie în concert, nici nu-și pusese problema; simțea doar nevoia să asculte. Paul cumpăra fiecare nou album, în fiecare an, se delecta cu unicitatea, cu îndrăzneala lui. S-a obișnuit cu fața vlăguită, palidă a idolului său, cu ochii asimetrici, din cauza unei pupile dilatate permanent, cu dinții strâmbi și zâmbetul de baie. Și care era cântecul preferat al lui Paul? Linden a spus că nu era sigur. Și nici azi, la spital, nu e sigur. Acum a mai pus încă două melodii, „The Jean Genie“, cu acea frază muzicală explozivă, care te prinde imediat,

și „Ashes to Ashes“ (preferata lui), cu sunetul sintetic de vioară și cu basul puternic. Trăsăturile distorsionate ale tatălui nu au tresărit nici o clipă. Linden se simte abătut. Oare merită să continue? Încă o melodie, „Heroes“. Pune telefonul lângă pernă și își prinde tatăl de mână. Bowie o cântă așa de convingător pe aceasta; cuvintele lui par senzuale și desperate, o combina ie cutremurătoare care-i inspiră melancolie lui Linden. Cântecul acesta îl face să-și amintească mai mult ca oricând de tatăl lui, cum stătea lângă casă fără să spună un cuvânt, cu bra ele încrucișate, privind la norii ce se adunau în valeț pentru o rafală de ploaie crepusculară. Degetele prinse de ale lui par să se înfioare sau e numai o iluzie? Se uită la ele în timp ce ascultă sunetele pulsatile ale chitarei tânguioase. Exact când vocea lui Bowie strigă cu o furie tandră că pot fi eroi, numai pentru o zi, mâna tatălui îl prinde ca într-o menghină, smulgându-i un strigăt de uimire. Paul are ochii deschiși, larg deschiși, mari și rotunzi, și ochii aceia îl privesc, lucind pe fa a împietrită. Bâlbâindu-se de emo ie, Linden îl întreabă dacă-l aude, dacă ț poate răspunde, dacă îi poate da un semn cât de mic că în elege. Îl strânge iar de mânăț pe Linden și ochii uriași clipesc ritmic, de parcă ar transmite un mesaj în alfabetul Morse. Linden se ridică în picioare și dă fuga pe culoar. Trebuie să găsească o asistentă, un medic; trebuie să le spună că tatăl lui reac ionează. Cu siguran ă că sunt vești foarte ț bune. Două rezerve mai încolo, găsește o asistentă (nu-i vine să creadă ce noroc are; aproape că se aștepta să meargă degeaba prin spitalul pustiu), și aceasta îl întâmpină cu un zâmbet plăcut. Vine imediat. Linden aleargă înapoi în rezerva tatălui, ușurat să vadă că ochii albaștri încă sunt deschiși și plini de via ă. Uitase că sunt atât de albaștri.ț De culoarea cerului de la Vénozan vara, de un azuriu pur cum n-a mai văzut nicăieri în lume. Sunt albaștri și clipesc, ca și când sentimentele lui Paul s-ar revărsa prin irisuri și ar încerca să stabilească o legătură cu fiul său. O să fie bine, a venit aici să aibă grijă de el. Paul a avut un atac cerebral, asta s-a întâmplat. Își amintește ceva? Își aduce aminte de restaurant? Ei bine, acolo s-a întâmplat, dar, din fericire, a fost dus repede la spital. Asistenta dă buzna înăuntru, împinge un cărucior. Poate să iasă Linden cât se ocupă de pacient? Linden pleacă din

încăpere, încă nebun de fericire. Bowie a declanșat totul; e sigur. Bowie. Lui Bowie i se datorează. Își aduce aminte că l-a sunat în ziua morii lui Bowie. Paul a fost distrus; abia putea vorbi la telefon. Mai târziu, Lauren i-a spus că Paul stătuse toată dimineața și-și ascultase colecția de discuri de vinil. Nu a îndrăznit să-l deranjeze. Nu a vorbit niciodată despre asta și după prânz s-a întors la lucru, cu neliniștea zăgărită pe față, cu ochii umezi. Linden le trimite SMS-uri surorii și nepoatei lui, le dă vestea cea bună. Nu poate să nu se simtă invadat de fericire după scena la care tocmai a fost martor. Când se întoarce în rezervă, îl cuprinde dezamăgirea. Paul are din nou ochii închiși. Asistenta îl atinge pe mână pe Linden, încurajatoare, îi spune câteva cuvinte de mângâiere. Apoi iese. O vreme, Linden stă în liniște și privește chipul tatălui. Momentul magic s-a spulberat. Îl invadează tristețea, ștergând bucuria de dinainte.

Pornește televizorul de pe peretele de vizavi de pat. Sena este subiectul principal pe fiecare canal, chiar și pe cele străine. Un alt grup de specialiști reia prognoza sumbră: ar putea dura până la o lună, iar valoarea maximă încă nu a fost atinsă. Acum fluviul a ajuns la șapte metri la Austerlitz, peste nivelul din iunie 2016. Apa urcă ușor și se revarsă din sistemele de aerisire, grilaje și gurile de canal, se întinde peste tot, profitând de fiecare crăpătură, de fiecare ventilator, de fiecare gaură din șosea. Nu i te poți împotrivi. Prefectura i-a evacuat pe locuitori cu ajutorul armatei și al Crucii Roșii. Pacienții sunt transferați la alte spitale, la fel și pensionarii din centrele pentru bătrâni. Parizienii sunt adăpostiți în săli de sport și școli în cartierele situate mai sus, care nu au fost niciodată inundate, precum Montparnasse și Montmartre. Zgârie-norii din Beaugrenelle sunt evacuați și încluiți – un efort îndelungat și dificil, pentru că unii oameni refuză să-și părăsească locuințele. Guvernul promite să asigure paza turnurilor, pentru a împiedica jafurile, dar nu-i poate liniști pe ocupanți. Electricitatea a căzut în toate zonele inundate, unde acum internetul merge tot mai prost. Parisul nu este singurul care suferă; majoritatea suburbiilor situate de-a lungul fluviului au fost și ele inundate. Primarii își exprimă nemulțumirea, deoarece se pare că guvernul își

concentrează eforturile în capitală și ignoră strigătele de ajutor ale comunelor mai sărace. Accesul și evacuarea din Paris sunt problematice, întrucât șoselele sunt pline de apă. Jumătate din rețeaua de metrou este inaccesibilă. Trenurile nu mai pot ajunge în stații precum Lyon și Austerlitz. Lui Linden nu-i vine să creadă. Poate fi și mai rău decât atât? Se pare că da. Deocamdată fluviul a pătruns în cartierele Javel, Bercy și Invalides. Dar este numai începutul, repetă femeia roșcată cu ochelari pe care a văzut-o deja la televizor. De data asta nimeni nu o contrazice. Este numai începutul și va fi mult mai rău. Acum la televizor apare chipul palid al președintelui. Este filmat în palatul prezidențial, iar Linden nu l-a văzut niciodată așa de obosit. Are cearcăne în jurul ochilor albaștri. Pare și mai tânăr, aproape pierdut. O clipă nu spune nimic. Apoi vocea îi răsună cu vigoarea obișnuită. Da, dragi compatrioți, este un moment critic. Parisul și suburbiile lui trebuie să se unească și să se ajute în clipele grele care urmează. Da, fluviul crește în continuare și se anticipează că va crește mai mult decât în 1910. Președintele tratează situația cu maximă preocupare. La ordinul președintelui, Ministerul Apărării a lansat Planul Neptune, creat special pentru inundații, presupunând desfășurarea a o sută de mii de soldați. Această forță specială, care și lucrează împreună cu poliția, pompierii și jandarmeria, va participa la operațiuni de salvare, la distribuirea de provizii și evacuare. Populația franceză trebuie să respecte orice ordin primește de la autorități. Aceste directive vor fi difuzate la radio și în presă. Turistilor li se cere să plece, iar celor care intenționează să vină li se spune să-și amâne călătoria. Prefectul Parisului se adresează acum națiunii. Trecătorii trebuie să fie extrem de precauți când se apropie de fluviu, deoarece curentul este puternic. Este posibil ca mâine să fie întreruptă alimentarea cu electricitate, gaz și apă în jumătate din Paris. A fost înființat un număr special de urgență. Oamenii sunt încurajați să-l folosească. Linden stinge televizorul, cu inima grea. Se apleacă să-și sărute tatăl pe frunte. Când se spală pe mâini în baia alăturată, observă că apa are o culoare urâtă, roșiatică, și miroase a acru. Afară îl întâmpină ploaia și un zgomot ascuțit, metalic.

Niște pasarele metalice, asemenea celor pe care le-a văzut folosite la Veneția în caz de *aqua alta*, sunt montate în jurul spitalului într-o succesiune precară. În spatele clădirii, nivelul apei a crescut și mai mult, timp în care muncitori înconjurați de mașini nuț conținesc să scoată apa din subsol.

Linden întoarce spatele Senei și merge spre Montparnasse. Nu se poate gândi decât la ochii tatălui, e tot ce vede.

Tilia îl asaltează cu întrebări. Poate să-i mai spună o dată cum s-a întâmplat? Când și cum a reacționat Paul, mai exact? Ce spun medicii? Și acum ce-o să se întâmple? Răbdător, Linden îi amintește că spitalul este evacuat; personalul are foarte mult de lucru. Trebuie să meargă acolo a doua zi la șapte pentru transfer. Nu știe ce cred doctorii. Tilia se plimbă prin cameră șchiopătând, iritată. N-ar trebui să afle? Ce naiba face? Mistral încearcă s-o liniștească, dar ea își trimite fiica la plimbare. După expresia Tiliei, Linden știe că se îndreaptă spre un conflict. Atunci de ce nu se duce Tilia la spital să discute cu echipa de medici? Știind foarte bine că propoziția aceasta o va înfuria, se pregătește de reacția ei răzbuțătoare. În mod ciudat, aceasta nu vine. În schimb, Tilia se lasă pe marginea patului. Și tratamentul lui Paul? Ce-i dau medicii? Linden știe măcar lucrul ăsta? Îi ignoră tonul caustic. De la accident, medicul a fost un subiect pe care l-a evitat în discuțiile cu sora lui. Are o neîncredere profundă în recomandările medicilor. Fusese destul de greu s-o convingă să accepte tratamentul pe care îl primea Lauren pentru pneumonie. Tilia crede cu tărie în remediile naturiste la toate problemele de sănătate. Consideră nocivă orice pastilă sau capsulă și face cumva să le evite. Linden o pune la punct cu fermitate. Nu-și dă seama că părinții lor sunt într-o situație în care nu mai pot fi vindecați de medicina alternativă și de plante? Nu mai e timp pentru așa ceva. Paul a avut un atac cerebral, iar Lauren se luptă cu pneumonia. Tilia chiar crede că niște întăritoare din ierburi și bomboanele cu miere o să rezolve problema? Doar nu vorbește serios! Dacă nu poate să calce în spital din motive personale, atunci trebuie să lase totul în seama lui. O să se ocupe el. Vocea lui Linden

răsună puternic, mai dur decât se aștepta. Chipul ei se cutremură; se pregătește pentru criză. Spre surprinderea lui, Tilia nu ripostează cu un șir de cuvinte dușmănoase. În schimb, pare să se facă mică, lasă capul jos și izbucnește în plâns, cu fa a strivită înț palme. Sora lui, sora lui cea impetuoasă, cu gura mare, încăpă ânată, sinceră (și uneori de-a dreptul lipsită de tact), plânge în hohote. Uluit, Linden nu poate decât s-o privească. Când a văzut-o ultima oară plângând? Nu-și mai amintește. El era plângăciosul în copilărie. Ea îl alina când cădea cu bicicleta, când avea un coșmar. Tilia nu plângea niciodată. Ea era cea dură. O privește pe Mistral cum își cuprinde mama cu bra ele sub iri. Linden nu știe ce să spună, așa că tace, împăr it între remușcări și furie. Ț Ț Tilia se uită la el cu fa a roșie și umflată, udă de lacrimi. Ț

– Tu n-o să în alegi niciodată. Nimeni nu în elege. Nu poate nimeni în eleget Ț Ț niciodată.

Linden schimbă o privire cu Mistral. Se întreabă ce vrea să spună sora lui. Ce anume nu în elege nimeni? De ce plânge? Are legătură cu părin ii lor? Sau cu altceva? Sora lui Ț e un mare mister. Ascunde totul în spatele atitudinii ofensive, al limbajului dur și al jocurilor de cuvinte obscene. Face oamenii să râdă în hohote, e sufletul petrecerilor, și totuși uneori poate fi lipsită de inimă, cât timp cineva râde la glumele ei. Mistral oare știe care e problema? Își întreabă nepoata pe mutește, ridicând din sprâncene. Fata clatină din cap. Linden se așază direct pe podea, chiar sub sora lui, care stă coco ată peț pat, și-i pune mâna pe genunchi.

– Ce-ar fi să ne explici? De ce nu se spui tu?

Tilia geme că nu poate. E așa de greu de descris; în plus, nu ar ști cu ce să înceapă. Mistral o face să se întindă pe pat și-i ia capul în poală. Are o voce liniștitoare, așa de matură, încât Linden nu poate să nu fie impresionat. Tilia respiră acum mai liniștit, timp în care Mistral îi șterge delicat ultimele lacrimi. În cameră se lasă liniștea. Linden așteaptă, cu picioarele încrucișate. Minteaa îi zboară la rezerva 24, la ușurarea pe care a sim it-o când a deschis Paul ochii. Speran a a înlocuit frica. Oare s-o lase? Nu ar fi maiț Ț bine să se protejeze de veștile proaste, de posibilitatea ca tatăl lui să nu-și revină niciodată? Are

nevoie disperată de o speranță de care să se agațe și să reziste. Altfel, nuț va reuși să facă față zilei de mâine, trăsăturilor schimonosite ale tatălui, tuburilor dinț nas și din braț. Trebuie să-și păstreze forța și curajul. Cât timp poate face acest lucru? Cât timp se poate preface că e puternic? Și mai e și mama lui. Deocamdată este slăbită de boală, dar ce se va întâmpla când se va pune pe picioare? Cum va primi vestea despre starea soarelui ei? Oare se va prăbuși? Oare va fi curajoasă? Nu poate spune. Tilia îl readuce la realitate. Vocea ei este inexpresivă, îmblânzită. Se uită în tavan, cu degetele întrepătrunse pe piept, iar Mistral o mângâie pe cap. Linden se apleacă înainte ca să audă mai bine. Tilia n-a mai spus nimănui ce-o să spună acum. Nici măcar nu e sigură că va putea alege cele mai potrivite cuvinte; vor trebui să aibă răbdare. Face o pauză, inspiră adânc și apoi continuă. Erau cinci prietene foarte bune. Cinci fete la începutul vieții. Aveau douăzeci și cinci de ani. Era fiecare dintre ele așa de promițătoare: Laurence, Valentine, Sylvie, Sonia și ea. Valentine se mărita în vara aceea. Era drăguță și blondă, cu părul creș și ochi albaștri. Îi organizaseră petrecerea și burlăcieli cu puțin timp înainte de nunta ei. Logodnicul ei era Pierre, un băiat frumos dinț Saint-Jean-de-Luz. Pierre lucra la o agenție imobiliară, iar Valentine era asistentă medicală. Sylvie era nebuna grupului, cea mai imprevizibilă. Ea lucra la un magazin din Biarritz. Nu era tocmai drăguță, dar bărba ei o plăceauț – mult. Era fascinant să-i asculte aventurile amoroase. Sonia era brunetă, tăcută, cu pielea albă. Ea era intelectuala. Nu mergea niciodată la plajă, nu stătea niciodată la soare. Citea o carte pe zi. Se pregătea să se mute la Paris; tocmai primise un post la o revistă bine-cunoscută. Avea și ea iubit, pe Diego, care era din San Sebastián. Și mai era Laurence, care locuia la Bordeaux și care provenea dintr-o prestigioasă familie de negustori de vinuri. Laurence era înaltă, frumoasă și sufletistă. Știa să asculte. Știa cum să te înă de mână dacă erai deprimat. Tilia le-a cunoscut pe toate patru în prima vară pe care a petrecut-o la Biarritz, în 1998, când s-a mutat acolo ca să fie cu Eric. Ea era singura din grup care era măritată, ba avea și o fiică de patru ani și jumătate, dar asta nu o făcea să se simtă diferită de celelalte. Erau prietenele ei și știa tot

despre ea. Îi cunoșteau dragostea de pictură, de artă. Știau că se hotărâse să ducă o viață nouă în ara Bascilor la nouăsprezece ani, și departe de locul în care crescuse; știau că rămăsese însărcinată și că o adusese pe lume pe fiica ei la douăzeci de ani; știau de căsătoria ei cu Eric, de faptul că păruse atât de simplu la început. La început totul pare simplu, nu-i așa? Eric s-a concentrat asupra restaurantului și a obținut rezultate, cu tot mai mulți clienți și tot mai multă faimă de laț ț ț an la an. Însă căsnicia lor nu mergea, prietenele ei știau acest lucru. Au alinat-o, au ajutat-o. Nu era numai vina lui Eric. Era și vina ei. Era așa de tânără atunci. Nu înțelegea multe lucruri. Tilia face o pauză lungă. Când ia din nou cuvântul, vocea ei ați prins mai multă putere. Nu are de gând să le vorbească fratelui și fiicei ei despre prima ei căsnicie. Să n-o înțeleagă greșit. Vrea să vorbească despre fete. Despre noaptea aceea. Despre noaptea aceea înfricoșătoare. Este prima oară în ultimii cincisprezece ani când vorbește despre ea. Și dacă reușește să facă acest lucru, să scoată toate cuvintele și să nu se prăbușească, atunci poate că vor înțelege. Nu mai înțeleg minte cine a ales ț ț restaurantul din Arcangues. La început aleseseră barul de *tapas* din Hondarribia, un loc în care mai fuseseră, toate cinci, și le plăcuse. Dar era un eveniment special, o ocazie festivă, așa că le trebuia un decor memorabil. Vocea Tiliei ezită. Purtaseră crinoline și diademe cu pietre false pentru ocazia aceea. Nu mai poate să se uite la fotografiile acelea, cele apărute în presă după accident. Fetele arătau superb, dragile ei prietene, cu gâturile lor, cu părul aranjat, cu machiajul strălucitor. Erau niște prințese. Erau regine. Băuseră mult vin, un vin extraordinar; se ocupase Laurence de asta. Băuseră fără reineri, deoarece știau că au șofer, un profesionist pe care-l angajaseră să le ducă înapoi în oraș cu un microbuz. Nimeni nu-și făcuse griji din cauza băuturii, nici măcar Sylvie, care se cherechea de fiecare dată. Erau în siguranță. Se simteau în siguranță. Și ț ț simteau extraordinar. Cei de la restaurant le lăsară să stea până târziu, puseseră muzica lor preferată: Usher, Black Eyed Peas, Alicia Keys. Era o seară toridă, plăcută, Tilia își amintește foarte bine. 1 august 2004. Era ridicol, să danseze cu crinolină! Zburdalnică de Sylvie și-o scosese până la urmă și se unduise pe muzica lui Beyoncé în

lenjerie intimă de dantelă și pantofi cu toc cui, spre încântarea personalului și a celorlalți clienți. Cât râseseră! Râseseră în hohote, se îmbrășaseră și juraseră, ridicându-și încă un pahar, că nu vor pierde niciodată legătura, că nu vor uita niciodată de prietenia lor, că se vor întâlni și când vor fi bătrâne, niște bunici cu părul alb. Dar momentul acela era așa de departe, într-o altă galaxie! Aveau toată viața înaintea ei.

Tilia se oprește. Își pune mâinile tremurătoare pe fața ei ca pe o mască. Linden și Mistral nu se mișcă. Singurele sunete sunt șuvoaiele de ploaie care se lovesc de geam și vocile de afară, de pe coridor. Brusca sună telefonul de lângă pat și tresare cu toții. Răspunde Mistral. Dă din cap, șoptește câteva cuvinte, apoi închide. Linden o întreabă cine era. Fata șoptește că nu e nimic important. Când Tilia vorbește iar, are răsuflarea tăiată. S-a întâmplat chiar înainte ca microbuzul să facă stânga pe ultima porțiune de drum care ducea spre Biarritz. Radioul era dat la maximum; cântau. Cântau cât le ineau plămâni o melodie pe care nu mai poate acum să o asculte. „Dancing Queen“ a formației Abba. Genul de prostie pe care o ascultau mamele lor, dar în noaptea aceea, în momentul acela, era perfectă și vorbea despre ele; ele erau reginele care dansau și debordau de poftă de viață. Parcă le vede și acum, în spatele mașinii, cu crinolinele strânse pe genunchi, cu ferestrele deschise, lăsând aerul plăcut al nopții să se reverse înăuntru. Era târziu, dar cui îi păsa? Aveau să doarmă cât poșteau a doua zi. Încă îl aude; n-a dispărut. Zgomotul. Zgomotul insuportabil, teribil: scrâșnetul metalului, sunetul sticlei zdrobite care-i spărgea urechile. Cu inima în gât, cu stomacul zguduindu-i-se de parcă s-ar fi dat în montagne russe, în timp ce mașina era proiectată în aer și se despica ușor, așa cum taie un cuțit un fruct copt. Câteva secunde, atât a durat, apoi s-a lăsat liniștea. Până și Abba fusese redusă la tăcere. Tilia nu și-a pierdut imediat cunoștința. Oare era cu capul în jos? Oare ce vedea ea era cerul? Carul Mare? Nu-și găsea reperele în peisajul deconcertant din jurul ei. În urechi îi zumzăia o larmă înăbușită, ca un vaiet.

Își sim ea pielea lipicioasă, murdară. Nu vedea decât păr, vârtejuri nesfârșite de păr brunet, blond, păr creșu, și un miros de păr care-i blocau imaginea. De ce era așa de mult? Ce-ț și făcuseră fetele la păr? A devenit conștientă de duhoare: voma ei, care i se prelingea pe bărbie și decolteu, și îi lăsa un gust acru în gură, apoi încă un miros, mult mai înspăimântător, un miros ca de cositor, de carne, care părea să pătrundă în ea. La început nu a înțeles ce este, dar părea ciudat de familiar. Apoi și-a dat seama. Era miros de sânge proaspăt. Gemând de durere, a întors capul și a văzut fața lui Valentine, chiar lângă ea, lipită de umărul ei, se odihnea acolo, de parcă ar fi dormit. Cât de cenușie părea pielea prietenei sale, cât de supțiri îi erau obraji! Tilia și-a mișcat brațul scrâșnind din dinți și și-a dus mâna tremurătoare să o mângâie pe Valentine pe piele, într-un gest de încurajare. O să scape cu bine, nu? O să scape cu bine. Cu bine. Toate.

Vocea Tiliei e aproape un ipăc acum, un vaier gătuic. Lui Linden îi este tot mai greu să asculte. O parte din el îl îndeamnă să iasă din cameră imediat, dar nu poate face așa ceva. Nu-și poate dezamăgi sora. Tilia spune că a apăsăc cu mâna obrazul lui Valentine și, brusc, Valentine a părut să se prăbușească înainte pe genunchii ei, cu o învolburare de cârlion în încurcăciune. Dezgustătorul adevăr a lovit-o pe Tilia ca un pumn. În poala ei se zăcea capul lui Valentine. Numai capul. Desprins cu totul de corp. Cât a stat acolo și a țipăc după ajutor, în amestecul de păr și sânge? A părut o veșnicie. Ceva negru se târa pe ea, o forță întunecată și monstruoasă, îi urca pe picioare, pe talie, pe piept. Glacială și furișă, i se târa în jurul gâtului, îi înecă gura ca într-o menghină, astfel încât abia putea să respire. A încercat să se împotrivescă, dar îi închidea pleoapele, trăgând-o într-o mare de întuneric, cufundând-o în apă. S-a lăsat în seama ei; a lăsat apa să-i acopere capul. Credea că este moartea. Când Tilia și-a recăpătat cunoștința, era la spital, în Bayonne, unde avea să petreacă următoarele șase luni. La început medicii nu i-au spus. Nu i-au spus că toate fetele au murit, la fel și șoferul lor, și bărbatul beat care intrase în ei. Nu i-au spus că fetele au fost înmormântate la câteva zile după accident. Nu știa cât timp trecuse, că era acolo de câteva luni. Nu și-a recunoscut soțul, fetița, și părinții, fratele. Nu știa

că medicii trebuiseră să-i refacă mare parte din piciorul stâng și șoldul; nu știa că nu va mai merge niciodată cum trebuie. I-au dat analgezice puternice, care o lăseau lată. Dormea zi și noapte. Era inută într-o penumbră năucă care o închidea ca într-o temniță. Când mintea a început să i se comporte iar normal, i-au spus. A înțeles ce se întâmplase, iar șocul a făcut-o aproape să-și piardă mințile. De ce? De ce ele și nu ea? De ce muriseră toate prietenele ei? De ce rămăsese ea? Doar ea? A cuprins-o mânia. Nu mai fusese niciodată așa de furioasă. A iubit așa de mult, încât au trebuit să-o înădă și să-i mai dea medicamente. A scuipat pastilele, i-a scuipat pe ei, până au legat-o și i-au administrat medicamentele intravenos. Când a plecat din spital la un centru medical din Bidart să facă fizioterapie, încă era furioasă. Era înțuită în scaunul cu rotile, nu putea să meargă nicăieri cu mașina. Singura ei bucurie era micuț Mistral care, la aproape cinci ani, părea să înțeleagă mai mult decât oricine altcineva prin ce trecea. Acum, Tilia se întinde tandru să-i mângâie fața. „Magica Mistral“, aceasta era porecla ei atunci, mai înainte Linden minte? Datorită lui Mistral a reușit, puțin câte puțin, să-și repare trupul și mintea. După un an, când a fost în stare să meargă șchiopătând în cărje și să conducă iar, s-a dus în vizită la familiile fetelor, la iubiții lor. Au fost cu toții amabili cu ea, dar s-a simțit și mai prost. Cum o puteau privi? Era și singura care supraviețuise, care încă trăia, în timp ce fiicele lor adorabile nu mai erau. S-a dus la cele patru morminte singură, încărcată de flori. S-a dus la locul în care se petrecuse accidentul. Pe șosea era o pată mare, neagră, care i-a dat frisoane. Apoi a făcut o prostie. A căutat știri despre accident pe internet. Atunci a avut un alt șoc. Decapitarea lui Valentine era menționată în fiecare articol, de parcă lumea nu se mai sătura. A văzut imagini sumbre cu microbuzul, un morman de fiare contorsionate, cu un break roșu încă înfipt respingător în el. A aflat numele șoferului beat, a aflat că se întorcea de la un club de noapte. Treizeci și șase de ani, divorțat, cu doi copii. Șoferul lor avea cincizeci și doi de ani, era căsătorit, avea trei copii și cinci nepoți. Cel mai dureros lucru erau fotografiile fiecărei fete, din copilărie, din anii

adolescen ei: vesela Sylvie pe plaja Côte des Basques cu placa de surf; fotografia de la școală a Soniei, un șoarece de bibliotecă adorabil, cu ochelari; Laurence, muncind în podgorie; Valentine și Pierre, gata să se căsătorească, inându-se în bra e pe plaja Miramar; și imaginile de ț la final din seara aceea. De unde le găsisese presa? De la familii, a presupus. Familiile dăduseră fotografiile presei. A recunoscut și mai multe de pe Facebook. S-a uitat la acele fotografii cu toată concentrarea, până au durut-o ochii, capul. Fiecare dintre ele avea un teribil aer de sfârșit de via ă, con ineau o inevitabilă numărătoare inversă pe care nu ț o bănuise nici una dintre ele niciodată, pe care nu o sim ise nici una. Detesta titlurile lugubre: „Frumuse i tragice“; „Moartea unor tinere regine dansatoare“; „Carnagiu pe șoseaua spre Arcangues“; „Patru fete ucise de un șofer beat“. Apoi cele despre ea: „Tilia, supravie uitoare“; „O tânără mamă scapă cu via ă dintr-un accident groaznic“. La doi ț ani după accident, și-a dat seama că într-adevăr era o supravie uitoare, dar rămăseseț cu niște cicatrice teribile, atât fizice, cât și psihice. Nu a spus niciodată nimănui; a preferat să ină totul secret, ascuns în adâncul ei. Și-a văzut de via ă. În 2008 a divor atț ț de Eric și s-a mutat la Londra cu fiica ei Mistral, de opt ani, să înceapă o nouă via ă. Aț început să dea lec ii de pictură la o școală franco-britanică. Toată lumea credea căț depășise chinul acela, dar nu era așa. Avea coșmaruri cumplite, în care îi cădea capul lui Valentine în poală. Refuza să ia medicamentele pe care i le dăduseră medicii. Când s-a măritat cu Colin în 2010, a crezut că în sfârșit putea să dea totul uitării. Credea că se poate baza pe un bărbat puternic și mai în vârstă, care avea s-o protejeze. Cât de tare se înșelase. Știu cu to ii ce presupune via a alături de Colin. Și iat-o acum, are aproapeț ț patruzeci de ani, este distrusă emo ional, o artistă ratată, so ia nefericită a unui be iv, ț ț incapabilă să se ducă la spital să-și vadă tatăl bolnav din cauza barierelor ei psihologice. Tilia începe să râdă, are un răs aspru, sardonice care se înal ă în cameră, speriindu-i. Seț clatină înainte și înapoi pe pat, cu capul pe spate, și după un timp Linden nu-și dă seama dacă râde sau plânge. Îl apasă povara dezvăluirilor ei. Nu mai aude. Râsul îi sparge urechile. Se ridică în picioare. Își îmbră ișează călduros

sora și nepoata, șoptește că da, în elege, că îi pare rău pentru Tilia, este o poveste groaznică, și pleacă. Gândul că trebuie să se ducă în cămăru a lui de la mansardă, având drept tovarăș răpăitul ploii, îl face să se răzgândească. O vreme se sprijină de peretele de pe hol, cu mintea lucrându-i în viteză. Imaginile evocate de sora lui îl chinuie. Nu și le poate scoate din minte. Când se duce la mama lui pu in mai târziu, vede că de ea are grijă o asistentă amabilă, care îl informează că *madame* Malegarde se simte mai bine, dar că trebuie să se mai odihnească. La recep ie, Linden este uimit când constată ce târziu este, aproape cinci, șiț cât de repede se risipește lumina, lăsând locul unui amurg cenușiu.

Pe hol, o siluetă elegantă cu o pălărie de fetru cu borul umed de la ploaie se ridică și-l întâmpină cu o mână întinsă.

– Dragul meu. Mi s-au lungit urechile de când aștept! Le-am spus să sune la Tilia încameră, dar nu reușeau să prindă legătura.

Neîndoielnicul și înviorătorul accent britanic. Colin Favell, cumnatul lui.

Colin sugerează să meargă la barul Rosebud, în apropiere de hotel, pe rue Delambre. Pare decorul unui film din anii '30, cu chelnerii cu sacou alb, muzică jazz veche și lumină discretă. Clien ii stau apleca i deasupra paharelor de Daiquiri și vorbesc înț ț șoptă între ei. Colin se așază la tejgheaua acoperită cu o placă de zinc și-și pune grijuliu pălăria pe scaunul gol de lângă el. Este proaspăt ras, poartă un costum bleumarin perfect croit, o cămașă albă, o cravată bordo și pantofi lustrui i. Se plânge că Tilia nu i-a răspuns la telefon. Foarte enervant. Ultima oară când au vorbit, ieri, pu in,ț i-a spus enervată să nu vină la Paris. Extrem de nepoliticoasă, nu-i așa? În fond, Paul e socrul lui, pentru numele lui Dumnezeu. De ce să nu vină și el la Paris? De ce să nu fie și el aici cu restul familiei? Linden își amintește cu neplăcere mai vechea dușmănie pe care le-o poartă Colin părin ilor lui, care nu primiseră cu prea mult entuziasm căsătoriaț Tiliei cu el cu opt ani în urmă – mai ales Lauren, care părea să fi anticipat dificultă ileț de mai târziu. Rela ia lor fusese complicată de la început, iar problemele cu alcoolul aleț lui Colin au sporit tensiunea. La început, Linden nu se alarmase prea tare din cauza înclina iei lui Colin spre alcool. Cumnatul lui părea genul de om liniștit,

își dădeaț paharul peste cap discret, dar cu o viteză furioasă la reuniunile de familie, iar alcoolismul i-a fost detectat numai când Colin s-a transformat în bufonul moale, cu bale la gură care trebuia cărat acasă de o Tilia în culmea furiei. La vremea aceea, Linden și părin ii lui aleseseră să nu bage în seamă, să nu-i spună nimic Tiliei. Era unț subiect tabu, cu atât mai mult când, la a șaizecea aniversare a lui Lauren, serbată la un restaurant din West End din Londra, Colin apăruse îmbrăcat elegant și beat cri ă.ț Odată ce se așezase la masă, devenise deranjant de vorbăre , trăncănea numai despre sine, despre intimitatea cuplului lor, de câte ori făceau sex pe lună, în ce pozi ie, ce-iț plăcea Tiliei, ce nu-i plăcea. După douăzeci de minute în care Tilia stătuse cu o fa ăț împietrită, iar Paul, Lauren și Mistral se priviseră tăcu i și îndurera i, Linden seț ț ridicase cu un zâmbet larg și fals pe fa ă și-i spusese cordial lui Colin că era o idee bunăț ca ei doi să plece o clipă de la masă și să meargă până afară. Era așa de cald acolo, nu? Colin era stacojiu la fa ă. În mod surprinzător, s-a lăsat condus de Linden, lăbăr at peț ț umărul lui, de parcă ar fi fost cei mai buni prieteni. Odată ajuns i pe trotuar, Linden a oprit un taxi care să-i ducă pe Clarendon Road, l-a tras pe Colin lângă el, i-a găsit cheia în buzunar, i-a cerut taximetristului să aștepte, l-a cărat până sus, l-a întins pe pat, unde acesta a început să sforăie, apoi s-a întors la restaurant. Toată tărășenia a durat o jumătate de oră. Oare Colin își aduce aminte de episodul ăsta? se întrebă Linden.

– Prietene, ce să fie?

Colin face un gest spre barmani. Linden ridică binedispus din umeri și spune că o coca-cola. Colin ridică și el din umeri și comandă un cocktail French 75. Aici îl fac bun; nimeresc mereu la fix cantitatea de gin și șampanie. Linden e sigur că nu vrea și el unul? Linden clatină din cap și-i spune răspicat că, din câte știa el, Colin se lăsase de băut. Nu mai vorbise niciodată direct cu cumnatul lui despre alcoolism, nici măcar după ziua lui Lauren. Întotdeauna se ab inuse, din polite e, rușine sau poate din lipsăț ț de curaj. Colin își dă peste cap ochii albastru-deschis și-l măsoară cu privirea. Rânjește, lăsând la vedere din ii ca de lup. Aha, carevasăzică l-a ponegrit draga lui so ioară? Astaț

ț înseamnă că e supărată pe el, de-aia nu i-a răspuns la telefon, s-a infuriat tare, nu? Ce fată prostu ă. Linden nu răspunde, îl fixează cu privirea. Colin dă cockț tailul de dușcă, plescăie din buze și mai comandă unul cu un gest rapid. Îi aruncă o otheadă arogantă lui Linden și-l bate pe umăr. Ar trebui să nu mai fie așa de nervos. El poate să se lase când vrea, știe Linden treaba asta? Poate să se lase uite-așa; plesnește din degete în fa aț lui Linden. Tilia îi face zile fripte; e o pacoste. Nu e alcoolic, doar un om normal căruia îi place să se facă pulbere din când în când. Îl ajută să uite, să se relaxeze ca să suporte adunătura de nătângi cu care lucrează, pe to i labagiii ăia pe care nu-i înghite. Oamenii precum părin ii lui Linden, de exemplu, care-l urăsc din tot sufletul. Când bea, nu-iț pasă dacă trebuie să facă temenele, nu mai simte nimic; își vede de treabă. Linden își dă seama cum e să lucrezi în domeniul artei? Fraudele, comploturile, constrângerile? Poate că pare palpitant să evaluezi prăfuita bijuterie de familie a unui lord decrepit și să descoperi că valorează mii de lire, dar asta nu se întâmplă prea des. În mare măsură trebuie să evalueze porcării care sunt bune de aruncat și să le comunice politico rezultatul clien ilorț – clien i care cât ai bate din palme devin din afabili recalcitran i și-lț ță dau afară pe ușă. Nu e de mirare că până la urmă se face pulbere la cel mai apropiat pub. Dar nu în fiecare seară. Toată lumea bea. Toată lumea mai bea câte un păhărel din când în când. Care e problema? Nu face rău nimănui, nu? Nu-și bate so ia. Nu seț îmbată așa de des. Se descurcă onorabil – să se uite pu in la el! Mereu e îngrijit,ț elegant. Are grijă să nu-i miroasă respira ia. Mereu se rezolvă cu pu in spray cu mentă.ț ță Tilia zugrăvește totul în tonuri sumbre. La fel și Paul și Lauren, care, e evident, îl consideră soi rău. Prima lui so ie era categoric mai pu in plictisitoare. În orice caz, nu aț ță venit aici să se confeseze în legătură cu eșecul căsniciei lui, nu? A venit pentru Paul. Indiferent ce crede Paul cu adevărat despre el. Duminică, imediat ce a primit SMS-ul cu veștile proaste de la Tilia, a vrut să vină. A trebuit să-și sune so ia de cinci ori până săț răspundă la telefon, în mama mă-sii. A luat primul Eurostar. Nici măcar n-a avertizat-o pe Tilia. În fond, ea îi spusese să nu vină. Ce tupeu să-i spună așa ceva! Așa că a descins din tren la Gare

du Nord, a așteptat câteva ore un taxi pe ploaia aia afurisită și a venit direct la hotel. A stat în hol, plictisit de moarte, așteptând să coboare soia lui. Dar ea n-ț a coborât. Se pare că i-a spus recepționerei că se odihnește. Se odihnește, pe naiba! Maiț degrabă e bosumflată. A fost greu să facă rost de bilete; a trebuit să demonstreze că nu e turist, că nu stă la hotel, ci că vine la rude. I-au oferit găzduire peste noapte niște prieteni care, din fericire, locuiesc în cartierul Ternes, neafectat de inunda ie. Ce faceț Paul? Care e situa ia? Poate să-i spună Linden?ț

Melodia de jazz, dată pu in cam tare, zumzăie în jurul lor. Linden îi dă lui Colinț informa iile pe care le are despre tatăl lui. Nu men ionează transferul de diminea ă laț ț ț alt spital. Probabil pentru că ultimul lucru pe care și-l dorește este să dea nas în nas cu Colin mâine la prima oră. Acesta ascultă, se strâmbă când aude de pneumonia lui Lauren și comandă o sticlă de Chablis, apoi înghite un pahar după celălalt, de parcă ar fi apă minerală. Are mâinile mai pu in sigure, iar dic ia, deși încă și-o stăpânește,ț ț uneori este neclară. Cu cât bea mai mult, cu atât vorbește mai mult. Nu-l po i opri.ț Neputincios, Linden îndură monologul. Ca de obicei, Colin trăncănește despre situa iaț lui conjugală. Linden are impresia că este prizonier în dormitorul lor din Clarendon Road. Aproape că vede tapetul Albemarle cu auriu și verde, covorul alb ca neaua și cuvertura de pat înflorată. Nu-l scutește de nici un detaliu. Din câte spune Colin, Tilia are libidoul unui pârș în hibernare, se face ghem imediat ce se întunecă și sforăie de dărâmă pere ii. Nu face nici cel mai mic efort; pur și simplu nu vrea să în eleagă căț ț so ul ei are nevoi. Și cu siguran ă are nevoi, ca orice bărbat. Poate că are aproapeț ț șazecei de ani, dar nu se pune problema să folosească Viagra. Are erec ie de fiecareț dată. Nu are nevoie de Viagra, în mama mă-sii. Colin ridică bra ul cu pumnul strâns, săț sugereze o masculinitate marmoreeană. Intră două tinere cu pardesiurile lucitoare de la ploaie. Prăvălit pe bar, Colin le studiază cu un zâmbet larg și lasciv. Ah, o pariziană pe sufletul lui. Cea brunetă e exact ce trebuie, nu? E o nebunie fata aia. Îl prinde pe Linden de umăr, făcându-l să tresară, și râde în hohote. Doamne, era să uite. Lui Linden nu-i pasă, nu? Lui nu-i plac fetele. Îl lasă rece, nu-i așa? Linden îl privește

impasibil. Colin, cu obraji roșu-aprins, se face că-și șterge niște lacrimi imagine de la ochi. Să fie bine în eles, nu are nimic împotriva lui Linden sau oricărui alt găozar, la drept vorbind, darț nu poate să în eleagă cum de un bărbat nu e atras de o femeie. Îl uimește sincer. Cumț de-l lasă rece pe Linden o pereche de sâni? E de neîn eles. Pentru că dorin a fa ă deț ț ț femei îl face pe un bărbat să se simtă viril, nu? Colin vorbește destul de tare încât să audă fiecare persoană de la bar. Oare cât mai poate Linden să lase impresia că nu-l enervează? Cât poate să stea cu zâmbetul acela larg și în epenit pe buze? Colinț continuă, neobosit. Probabil că e așa de ciudat să fii poponar. Nu i-ar fi plăcut să fie și el așa. Slavă Domnului că nu e poponar nici unul din fiii lui! Mai bine un fiu în scaun cu rotile decât homosexual. Serios, glumește și el! Era o glumă! Zău așa, Linden ar trebui să nu mai facă fa a aceea și să aprecieze și el o glumă, pentru numele lui Dumnezeu.ț

– ine- i dracului gura! ț ț

Colin îl privește cu gura căscată, cu ochii roșii pe margini, gata să cadă de pe scaun. Ah, deci nu e chiar așa. Ce ușurare! Își pierde și el, în sfârșit, cumpătul, Linden, domnul acesta drăgu și stăpân pe sine, care niciodată nu pare să aibă răsuflarea tăiată,ț niciodată un fir de păr nelalocul lui, care colindă toată lumea să fotografieze vedete de cinema și politicieni. Așadar, se pare că e mai mult de atât! Ce bine că Linden nu e un fătălău mios la vorbă. Ce-ar fi să bea pentru asta? Linden deja s-a săturat, se pregătește să plece și aruncă vreo câteva bancnote pe bar. Se simte ușurat odată ce iese, departe de Colin și de conversa ie. Nu-l deranjează ploaia, dimpotrivă, își oferă obrajiiț încinși împunsăturii ei de ghea ă.ț

Cotește la dreapta pe rue Delambre înspre bulevard, pe care-l traversează în fa ă laț Rotonde. Pu in mai departe, se oprește la Le Select. Nu a mai fost la braseria aceasta deț mul i ani. Găsește un loc, cere un pahar de bordeaux și un sendviș club. Apoi îi trimiteț un SMS surorii lui, îi spune că so ul ei e în Paris, la barul Rosebud de alături. Nu-l lasăț inima să men ioneze starea deplorabilă a lui Colin. Tilia îi răspunde. Da, știe. Aț anun at-o recep ionera că a întrebat so ul ei de

ea. Nu vrea să-l vadă deocamdată. Mâine-dimineața. Ea și Mistral o să ia cina cu Lauren în camera ei. Vrea să vină și el? Nu, o să stea pu în prin Montparnasse, o să mănânce ceva, o să răspundă la câteva e-mailuri și o să se relaxeze. Trebuie să se trezească devreme să asiste la transferul la celălalt spital. Nu se întoarce târziu.

Linden își plimbă privirea prin sala aglomerată, cu mulurile și stucul gălbui, cu mesele pătrate cu tăblii de lemn zgâriate după atâta ani de întrebuințare. Clienții fideli stau la bar, cu fața spre mulimele scânteietoare de sticle de pe rafturile cu oglindă. Pe vremuri se întâlnea aici cu Candice, când locuia pe rue Broca. Își aduce aminte cum dădea năvală înăuntru, blondă și elegantă în mantoul de gabardină neagră, și cum se lumina la față când îl vedea. Ea bea un kir, el, un pahar de Saint Emilion. Are foarte puține fotografii cu Candy. Nu-i plăcea să fie fotografiată. După moartea ei, și-a scotocit frenetic prin arhive, scoțând fiecare imagine cu ea. Le strângea pătimaș, chiar dacă era un chin să-i vadă trăsăturile grațioase. Preferata lui era cea cu ea în bucătărie, luminaț dimineții se revărsa pe fereastră, făcându-i părul să semene cu o vâlvătaie și marcând conturul aburului care ieșea din ceașca ei de ceai. Purta un chimonou roșu, iar în mână ținea delicat o carte deschisă. Linden venise pe furiș și o fotografiase chiar când ridică surprinsă ochii din pagină la scârâitul scândurilor dușumelei. Moartea ei încă îl apasă, știe că povara durerii și a vinii nu va deveni mai ușoară. Faptul că a venit aici astă-seară o readuce la viață, odată cu fericita perioadă în care au locuit împreună. Probabil că, alături de Sacha, ea a fost cea care l-a cunoscut cel mai bine. Mereu îl cuprinde tristețe când se gândește că Sacha și Candice n-au apucat să se întâlnească.

Îi vibrează telefonul, semn că are un mesaj nou. E Oriel, îl întreabă ce face. Linden își dă seama că nu i-a răspuns la SMS-ul pe care i l-a trimis ieri-dimineața. O sună, și ea răspunde imediat. Da, încă este aici. Tatăl lui a avut un atac cerebral sâmbătă seara, în timpul cinei aniversare, și este la spitalul Pompidou, care va fi evacuat mâine-dimineața din cauza inundațiilor. Încă nu știe sigur care e starea lui. Oriel pare uimită.

Plină de empatie și sensibilitate, îi spune că speră ca tatăl lui să o scoată la capăt. Ce ghinion cu evacuarea! I-a trimis SMS-ul pentru că are o propunere interesantă pentru el. Mâine după-amiază îl însoțește pe prietenul ei Matthieu de la primărie într-o deplasare cu barca prin cartierul Javel din arondismentul al XV-lea. A reușit să-i facă rost lui Linden de un permis și o legitimație, așa că are și el loc în barcă și poate să facă fotografii. Locul de întâlnire este Cambronne, la ora două. Poate să ajungă? Da, vrea să vadă. În funcție de starea tatălui lui, va veni cu plăcere. Îi mulțumește. Își dă seama că unele străzi sunt deja complet inundate? A văzut la televizor, dar își imaginează că probabil este cu totul altfel în realitate. Exact, spune ea. Așa e. Și adaugă că este șocant.

Mai vorbesc puțin, în timp ce el savurează vinul. Cu coada ochiului, observă un tânăr care stă pe bancheta de vizavi de el, pe partea cealaltă a încăperii. Are peste douăzeci și cinci de ani, față albă, părul scurt și brunet și ochelari mari cu rame din corn. Ochii negri ai tânărului nu s-au desprins o clipă de pe față a lui Linden. Simte presiunea privirii lui ca o căldură ce i se așterne pe chip. Când termină convorbirea cu Oriel, ochii negri încă sunt așternuți asupra lui, iar acum pe buzele bine conturate plutește un zâmbet discret. Linden își ferește privirea, se uită la telefon. E un joc al seducției. L-a mai jucat, dar nu de când a intrat Sacha în viața lui. Linden nu este amator de aventuri de-o noapte, rămășițe dureroase din adolescență. Oricât ar fi de tentant, nu se mai uită înțeles colul îndepărtat. După un timp, tânărul se ridică, ia o haină pe el, fără să-i arunce vreotă privire. Când trece pe lângă Linden, cu o indiferență studiată, lasă o bucată de hârtie pe masa, apoi așterne pe ușile turnante. Pe bilet, Linden descoperă un număr de telefon mobil și un nume. Îl mototolește zâmbind și-i trimite un SMS lui Sacha: „Tocmai am fost agățat într-un bar din Montparnasse de un tip drăguț”

Răspunsul lui Sacha este instantaneu: „Și??”

„Nimic. Mi-e dor de tine. Te iubesc. Vreau să fiu în bra ele tale. Nu suport să trec prinț toate astea fără tine. Nu suport Parisul inundat, ploios, toate necazurile de familie fără să te am alături.“

Sacha îl sună imediat, și simplul fapt că-i aude vocea îl umple pe Linden de ușurare și bucurie.

CINCI

Sous le pont Mirabeau coule la Seine

Et nos amours

Faut-il qu'il m'en souvienn

*La joie venait toujours après la peine.*⁴

Guillaume Apollinaire, „Le Pont Mirabeau“

Sunt multe lucruri din ziua aceea pe care le-am uitat. Dar altele le văd limpede, așa de limpede! Am mâncat, și ea mi-a șters firimiturile de la gură cu un șervețel. Mi-a spus că am ochi frumoși. A spus că femeile se vor îndrăgosti de mine când o să mă fac mare, pentru că am niște ochi așa de albaștri. M-a făcut să roșesc, dar în același timp m-a făcut și foarte fericit. Simteam pentru ea toată dragostea de care era capabil un copil de patru ani, și ultimul lucru pe care mi-l doream era să mă fac mare.

Acele după-amiezi aurii erau atracția principală a verii pentru mine. Am uitat deț moartea bunicului. Nu mă preocupa că mama mai făcea un copil. Singurul lucru care conta era Suzanne. După-amiezile mele cu Suzanne.

Ne jucam de-a v-a-i ascunselea. Nu mergeam mai departe de ultimii copaci, ei erau limita noastră. Dar copacii erau plântă aproape unii de alții și aveau un frunziș așa de bogat, încât spațiul de sub ei era un labirint înverzit în care te puteai pierde cu ușurință. În spatele cărui copac se ascundea Suzanne? Nu-mi dădeam niciodată seama. Era jocul meu preferat. Mă pricepeam de minune să mă strecur de la un trunchi la altul cât mă striga ea. Eram încântat când nu mă găsea și devenea neliniștită. Îmi ineam respirația și așteptam, fiori de încântare mi se plimbau pe țesutul spatei când ea mă striga pe nume.

Așteptam până în ultimul moment, până când vocea ei devenea disperată, până când îmi dădeam seama că începe cu adevărat să se neliniștească și atunci săream ca dracul-din-cutie și îmi făceam cât mă ineam gura. Ea striga de ușurare și venea în fugă la țesutul mine.

Cel mai frumos era când mă strângea în brațe cu toată puterea și mă dojenea, atunci îi simteam pielea lipită de a mea și mângâierea părului. În ziua în care s-a întâmplat, mă ascundeam eu.

Am ales cel mai mare copac, cel bătrân din mijloc, cu trunchiul foarte gros. Îmi amintesc că am închis ochii și am auzit-o numărând până la douăzeci.

Și apoi s-a lăsat liniștea.

Marți dimineața, Linden ia micul dejun devreme la una din cafenelele din plaje și Edgar-Quinet înainte să se ducă la spital. Încă e întuneric afară, iar ploaia cade abundent, neîndurătoare. Se uită la știri la televizorul mare de deasupra barului. Jumătate din oraș este inundat. Mii de parizieni au rămas fără electricitate, căldură și telefonie fixă. Familiile cu copii mici și vârstnicii sunt adăpostiți în biserici, teatre, săli de concert, pentru că nu mai este loc în săli de sport și școli. Crucea Roșie cere ajutor și donații; armata trimite mai mulți soldați. Guvernul este criticat, însă nici un partid nu pare să aibă o soluție mai bună, în ciuda cârcotelilor și atacurilor constante. Temperatura scăzută nu ajută nici ea. Benzina este rafinată; colectarea deșeurilor menajere pe străzile inundate devine o problemă tot mai mare. Fabricile de prelucrare a deșeurilor au fost și ele inundate. Vehiculele amenințate să fie luate de ape sunt strânse de reprezentanții prefecturii și duse în parcurile pentru mașini ridicate de poliție din zonele ferite ale orașului. Circulația este oprită în majoritatea arondismentelor; școlile primare și generale sunt închise. Universitatea Jussieu, din apropierea fluviului, a fost inundată. Heliportul din Issy-les-Moulineaux, de la marginea Parisului, este cufundat un metru în apă. Pe cheiul François-Mauriac, Biblioteca Națională, unde se află tot ce s-a publicat în Franța, se luptă cu Sena, fără să prea aibă șanse de izbândă. Fluviul crește în continuare, lacom. Dacă o ține tot așa și parizienii trebuie să se aștepte la tot ce e mai rău. Peste un milion vor fi direct afectați. Mii de pivnițe, beciuri, firme și locuințe vor fi inundate. Linden și ceilalți clienți ascultă într-o liniște posomorâtă. Pe ecran, un istoric de aproape cincizeci de ani

spune că în 1910 oamenii trăiau altfel. Nu depindeau așa de mult de comunicații și transport. Cărușii și căruțele puteau face față inundațiilor, spre deosebire de mașini, ale căror motoare se blochează cu ușurință. Pe vremea aceea, mulți parizieni încă foloseau lămpi cu petrol și alcool, și făceau focul în sobe să se încălzească. Astăzi, într-o lume guvernată de electricitate, situația este foarte diferită. Acum un secol, oamenii erau mai buni unii cu alții, explică istoricul. Le păsa de vecinii lor; aveau grijă ca toată lumea să fie în siguranță. Solidaritatea prevala, dar acest lucru, din păcate, nu mai este valabil în lumea noastră modernă și egoistă, subliniază el.

Când Linden ajunge la place Balard, este uimit de cantitatea de apă de pe străzi, în comparație cu ziua anterioară. Oțelul lagună lată și neagră înconjoară clădirea. Felinarele nu mai merg. Proiectoarele de pe furgonetele armatei din apropiere luminează zona cu fascicule tăioase, orbitoare. Pete de lumină fac vizibilă unduirea apei tot mai înalte. Fațada de sticlă a spitalului pare fantomatică, luminată din interior de luminile de urgență slabe, albastrii. Zeci de militari încercuiesc zona, adăugând și mai multă tensiune scenei. Este clar că Planul Neptun este în plină desfășurare. Poate intra doar traversând pasarelele metalice înalte. Linden se așază la coadă, în ploaie. Este un proces îndelungat, anevoios. Unii oameni sunt opriți de patrulă și trebuie să se întorcă și să traverseze pasarela nesigură. Abia dacă este loc pentru două persoane să stea alături pe șipurile metalice. O femeie e gata să cadă în apă și este prinsă în ultimul moment de un soldat care poartă un costum de scafandru din cauciuc. Lui Linden i se cere să arate hârtia care dovedește transferul tatălui. Spune că nu a primit așa ceva. Ofițerul îi răspunde că atunci nu va putea intra în spital. Nu are hârtia, nu intră. De obicei, în acest tip de situație, Linden își păstrează calmul. Are mereu un ton politic; nu ridică niciodată glasul. Nu el este cel irascibil din familia Malegarde. Dar în dimineața aceasta, pus în fața atitudinii neplăcute, necioplite a bărbatului, se declanșează ceva în interiorul lui. Nu-și mai stăpânește sentimentele; acestea izbucnesc ca un foc hămesit. Linden își apăsă la bărbat cât îl ine gura. Cine naiba se crede?

Tatăl lui aț ț avut un atac cerebral, ar putea să moară, trebuie transferat la alt spital și, pentru că nu i-a trimis nimeni hârtia, nu are voie să intre? Aude bine? Așa este? Linden se folosește rar de înălțimea lui ca de o armă; deseori se rușinează că este așa de înalt, mai înalt decât ceilalți. În dimineața asta, statura impunătoare și vocea furioasă rezolvă ț problema: paznicul bate în retragere și îl lasă să treacă. Izbucnirea îi trezește o senzație nouă, sfâșietoare lui Linden, de parcă l-ar fi străpuns ceva.

Imaginea care-l întâmpină în marele hol de la intrarea în spital îl surprinde. Podeaua este plină de apă maronie; gunoaie – sticle de plastic, ziare, pungii – plutesc pe suprafața ei în continuă mișcare. Într-un col sunt așezate suporturi de lemn și ț scânduri, creând o platformă vastă, improvizată, pe care Linden găsește un locșor. Soldații cu lanterne prinse pe cap merg prin apa murdară care ajunge până în talie și manevrează bărci pneumatice. Zgomotul valurilor mici care se lovesc de pereți este întrerupt de voci care strigă nume. Mirosul de stricat, de putred este mai puternic decât ieri; se adaugă duhoarea copleșitoare a canalizării care dă pe afară. În timp ce tot mai mulți oameni își ocupă locurile pe pasarela care se clatină, Linden simte cum îl cuprinde și mai tare neliniștea. Așteptarea este tot mai greu de suportat. Începe să se crape de ziuă și se insinuează o lumină timidă, cenușie. Doi bărbați înjură și se împing cu coatele, în vreme ce o femeie îi imploră să se înalțe cu firea. Îi spun să tacă. O altă ț plânge și nimeni nu o consolează. Un soldat îl avertizează pe paznicul de la intrare să nu mai trimită oameni înăuntru, altfel o să cedeze toată structura. Mai departe, de pe un rând de scări aflat departe de apă, echipele medicale transferă bolnavii de pe târgii în bărci, o procedură lungă și complexă. Unii sunt în scaune cu roțile, în aceste cazuri pare mai ușor. O tânără de lângă Linden icnește la fiecare manevră și-și ascunde fața a cuț mâinile. Linden ar da orice să înceteze; atitudinea ei este exasperantă. Și pe el îl neliniștește pericolozitatea operațiilor; o mișcare greșită, și pacientul ar putea cădea în apa murdară.

Prin toată zarva, Linden reușește să audă numele Paul Malegarde și ridică mâna. Un medic îi face și el semn, Linden îl recunoaște pe

Brunel. Cum o să-l coboare pe Paul pe scările astea ca să-l urce în barcă? Și cum rămâne cu ploaia de afară? Linden vede cum patru bărbați coboară cu dificultate targa pe scări. Apoi observă că tatăl lui, cu ochii închiși, cu perfuzia și masca de oxigen pe față, este așezat într-o cutie ingenioasă de mărimea unui om care seamănă cu un sarcofag de sticlă. Probabil este foarte grea. Neliniștit, privește cum sicriul este înclinat cu grijă, pu în câte pu în, și așezat în barcă cu ajutorul a trei soldați care se căznesc să meargă prin apă. Toată operațiunea durează douăzeci de minute. Treaba este dusă la bun sfârșit, în cele din urmă, iar Linden răsuflă ușurat. I se spune să urce într-o barcă mare cu vâsle, care îl va urma pe tatăl lui. În spatele lui, pe platformă, alți oameni se plâng. Și cu ei cum rămâne? De ce nu se ocupă nimeni de bolnavii lor? De ce el și nu ei? Așteaptă de mult aici, și acum tipul ăsta primește toată atenția. Nu e corect! Linden apucă mâna înmănușată întinsă spre el și urcă în barcă.

– Ignoră-i, șoptește doctorul Brunel, care este și el în barcă. Transferul tatălui dumneavoastră este prioritatea noastră din dimineața asta. Ne vom ocupa de toată lumea. Își fac griji degeaba. Acum, sunteți pregătit de ploaie? Și pentru presă? adaugă el sarcastic.

Un soldat scoate barca din clădire vâslind energic. Afară, sub ploaia biciuitoare, o mulțime de aparate fotografiază și filmează evenimentul de pe pasarelele metalice înalte, în timp ce poliția îi ține pe jurnaliști din scurt. Unii dintre ei, când observă un medic cu halat alb așezat în barcă, strigă, încearcă să-i rețină atenția. Mulți oameni cred că spitalul a fost evacuat prea târziu, spune doctorul Brunel. Ploaia îi turtește părul fin. Mai spune că nimeni nu bănuia că Sena se va umfla așa de repede. Știe Linden că în momentul de față crește cu doi centimetri pe oră? Assistance publique, care administrează toate spitalele publice, este aspru criticată. Linden observă barca tatălui în față, este manevrată de niște soldați care o duc spre zona uscată de dincolo de bulevardul Victor. Vede oameni care privesc de pe balcoane și de la ferestre ciudata procesiune. O parte din el îl îndeamnă să facă fotografii, dar și-a lăsat aparatul la hotel.

Chiar înainte să ajungă la place de la Porte-de-Versailles, apa e mai mică și pot să coboare pe trotuar. Ambulanțele așteaptă aliniate, iar grupuri de doctori și asistenți stau sub umbrele. Linden îl urmează pe doctorul Brunel, trece iute și sprinten prin mulțime. Șase pompieri ridică sarcofagul de sticlă al lui Paul direct spre o ambulanță deschisă. Paul încă are ochii închiși; pielea lui pare palidă în lumina dimineții. Doctorul Brunel îi salută pe medicii și pe asistenții de serviciu, spune câteva propoziții, iar ceilalți dau din cap. Da, sunt cu toții din echipa profesorului Magerant. Sunt gata de transferul la spitalul Cochin. Doctorul Brunel se întoarce spre Linden, îl prezintă. Linden va merge cu tatăl lui la spital. Apoi întinde mâna cu un zâmbet, spune că a fost o onoare să se ocupe de Paul Malegarde și-i urează noroc tatălui. Paul va fi pe mâini bune; Linden poate să fie sigur de asta. Când furgoneta pleacă cu tatăl și fiul, doctorul Brunel se estompează, cu brațul ridicat într-un gest de rămas-bun. Ambulanța o ia pe rue Raymond-Losserand, apoi traversează spre avenue Denfert-Rochereau pe rue Froidevaux. Arondismentul al XIV-lea este unul din cele norocoase; e prea sus ca să se inunde. Oamenii stau la coadă în fața cafenelelor; Linden își dă seama că așteaptă să-și încarce telefoanele mobile. Încă nu a văzut cu ochii lui cât de puternic a afectat inundația jumătate din Paris, în afară de imaginile de la televizor cu familiile acelește năpăstuite care-și arătau apartamentele inundate de noroi. Deocamdată, el este la adăpost.

Intrarea în spital este pe rue Saint-Jacques, un cartier pe care Linden îl cunoaște. A locuit în apropiere, pe rue Broca, timp de patru ani înainte să se mute la New York în 2009. Cochin este un spital mai vechi și mai sărăcăcios, dar pare sigur pentru că nu se va inunda niciodată. Spitalul este împărțit în mai multe clădiri. Sunt conduși într-o aripă la etajul cinci, unde lui Linden i se spune să stea. Trebuie să aștepte din nou. A așteptat mult în ultimele zile. Totuși, în meseria lui trebuie să aștepte momentul potrivit. Despre asta este vorba în domeniul fotografiei – farmecul unui moment, modul în care magia acestuia ajunge în cadru. Este obișnuit cu așteptarea; a învățat să fie răbdător, dar așteptarea aceasta este altfel. Tensiunea îl macină și nu știe cum

să-i pună capăt; se plimbă pe coridor și pantofii îi scârâie pe linoleum. E alt spital, dar se simte același miros neplăcut. Speră că tatăl lui va avea o rezervă numai pentru el. În jurul lui așteaptă și alte persoane; unii moaie pe scaune. Par cu toții învăluiți în aceeași țară suferință și tristețe. Probabil că așa arată și el; cum ar putea fi altfel, după toate printru câte a trecut? Neliniștea îi dă o stare de irascibilitate; nu poate să stea pe scaun. Alții îl privesc plini de resentimente în timp ce se plimbă prin încăperea cu ochii în telefon. Le trimite același SMS surorii, mamei și nepoatei lui: „Suntem în spitalul celălalt. E totul bine. Aștept să discut cu medicul cel nou“.

S-au adunat și mai multe e-mailuri de ieri; noi contracte, noi călătorii. Încă nu a răspuns la nici unul. Se întreabă cum se descurcă Marlowe, Deb și Stéphane. Ziua de azi, marți, trebuia să fie aglomerată pentru el și echipa lui. Trebuiau să fotografieze o tânără senatoare de perspectivă în locuința ei din apropiere de Boston pentru revista *Time*. Nu acceptase niciodată să fie fotografiată cu familia, acasă, dar când auzise că fotograful era Linden Malegarde, acceptase. Pregătise evenimentul cu echipa; Marlowe mersese la locuința senatoarei să verifice casa. Aveau de gând să-o fotografieze în bucătăria mare, veselă, alături de copii și soție. A fost anulată ședința? Nu se gândise să-și și întrebe agenta. Rachel probabil că a luat un alt fotograf în ultimul moment. Linden se întreabă ce părere a avut senatoarea despre acest lucru. Ar fi trebuit să-i scrie, să-i explice situația tatălui său. De sâmbătă seara, din momentul atacului cerebral, a ignorat aspecte ale vieții lui care par mai puțin importante, le lasă să se topească în elemente de care se va ocupa mai târziu. Singurele voci interioare pe care le ascultă sunt frica, durerea și dragostea față de tată.

Conexiunea la internet este lentă, apare și dispare ca o rază pâlpâitoare de soare. Este din cauza inundației. Linden a auzit despre această posibilitate de dimineața la știri. Puțin câte puțin, Parisul paralizează. Nu se întâmplă dintr-o dată, ca la distrugerile și acelea bruște și spectaculoase din sudul Franței sau ca la uraganul Sandy din New York din octombrie 2012, când o furtună de proporții a pus pe

butuci sistemul de alimentare cu apă al metropolei, eveniment de care Linden își amintește bine, deși nu a fost direct afectat de el, pentru că el locuia în Upper West Side. Ce se întâmplă acum este un eveniment discret, lipsit de dramatism în desfășurarea sa, nu sunt vieți omenești în joc. Inamicul este apa stagnantă, care distruge tot ce inundă, pe îndelete. Poate că piatra rezistă, dar metalul rugineste, tencuiala se dezintegrează, în timp ce hârtia și lemnul putrezesc. Linden știe acum, asemenea majorității parizienilor, că apa nu se va duce cuț una, cu două. Când se va retrage, după un nivel maxim pe care încă nu l-a atins, o va face fără nici o grabă. Consecințele vor fi de durată și dureroase. Va dura săptămâni, luni până să se revină la normal. Își amintește de specialistul care afirma că Parisul va fi îngenunchat.

Linden stă lângă fereastră și se uită într-o curte interioară mohorâtă și udă. Primește un mesaj de la Mistral, care-l anunță că este pe drum. Linden îi spune numele clădirii și etajul. Dintr-un motiv sau altul, conexiunea la internet este mai puternică lângă geam. De ce a căutat numele tatălui său pe Google? Acum privește toate imaginile și linkurile propuse de motorul de căutare. Sunt materiale pe care le-a văzut deja – conferințe, forumuri și convenții la care acesta a participat în trecut –, dar și materiale noi pe care nu le cunoștea. Spre amuzamentul lui, citește că la Berkeley, în California, acum vreo doi ani, niște protestatari s-au dezbrăcat ca să salveze niște eucalipți care urmau să fie doborâți pentru reducerea riscului de incendii. Paul nu s-a implicat în acel eveniment, dar grupul a pretins că o face în numele și sub influența lui. Copacii au fost salvați. Fotografii cu protestatarii goi, burtoși îmbrășișând copacii l-au făcut pe Linden să zâmbească. Dă click pe un videoclip recent de zece minute intitulat *Paul Malegarde la Vénozan* și își pune căștile. Cineva care îl urmează pe Paul pe domeniu a filmat cu un smartphone. Rezultatul este tremurat și neprofesionist, conexiunea proastă face ca din când în când înregistrarea să se oprească, dar este extraordinar să-și audă iar tatăl. În palma lui Linden stau cuibărite imaginile evocatoare ale casei familiei. Sunt toate prezente: lumina toamnă, ciripitul păsărelelor, casa mare și vocea tatălui său, groasă, inconfundabilă. „Ce-mi spun mie copacii? Totul.

Așa a fost dintotdeauna. De când eram mic. Le-am auzit șoapta de dinainte să aud glasurile părinților mei. Nu mi-am propus, s-a întâmplat de la sine.“ Paul zâmbeste, e zâmbetul acela rar, plin de substanță pe careț Linden îl adoră. „Ei m-au găsit pe mine. Mi-au vorbit. Încă este așa. Ei îmi spun ce se ascunde sub rădăcinile lor, în grosimea frunzelor lor. De aceea avem nevoie de copaci ca să înelegem lumea. Copacii sunt enciclopedii vii. Ei ne învață cum să procedăm.“

Ți Apoi Paul este filmat în arboretum. Are fața bronzată, strălucitoare, opusul celei deț acum. „În momentul de față, insecticidele sunt principala mea grijă. Deja sunt unț dezastru pentru albine, după cum știe toată lumea, dar și pentru copaci, un lucru mai puțin cunoscut. Amenajarea pădurilor, chimicalele, pesticidele și mașinile grele au degradat teribil copacii. Dacă nu facem ceva acum, nu mai este cale de întoarcere. Tragedia e că oamenii și-au pierdut interesul față de copaci. Îi tratează cu ușurință. Ți Oamenii nu mai respectă copacii ca pe vremuri. Îi tratează ca pe niște obiecte care ne dau automat oxigen și lemn. Uită că oamenii de știință au făcut descoperiri incredibile. Ți Copacii au memorie. Știu să-și facă planuri de viitor. Știu să absoarbă informații. Știu să le trimită semnale de alarmă altor copaci. Știm de ceva timp că o pădure este o rețea complexă care face schimb de informații, un loc în care copacii în unii la alții, au grijăț ți unii de alții. Știm că există comunicare între ei. Fac acest lucru prin intermediul rădăcinilor și al frunzelor. Oamenii de știință au făcut aceste descoperiri importanteț acum ceva timp. Problema este că semenii noștri nu dau importanță vieții secrete aț ți copacilor, faptului că ne pot ajuta, că ne pot îmbunătăți mediul, ecosistemele, dar ne știț pot arăta cum să ne înfruntăm viitorul. Trebuie să învățăm de la ei. Trebuie să-iț protejăm, pentru că și ei ne protejează pe noi. În această lume nouă, a vitezei, unde totul se petrece instantaneu, nu mai suntem obișnuiți să așteptăm. Am uitat să maiț fim răbdători. La copaci totul se petrece lent, creșterea, dezvoltarea lor. Nimeni nu înlege prea bine cât de încet cresc copacii și cât de bătrâni ajung. Unii copaci au miiț de ani.

De fapt, copacul este exact opusul vremurilor nebune și rapide în care trăim.“

Linden dă înregistrarea de la început. Nu se mai satură de vocea tatălui său; vrea s-o audă la nesfârșit. Brusc, simte o bătaie pe umăr și se întoarce. Vede un bărbat de vreo șaizeci de ani; are ochi albaștri vicleni, un nas proeminent și un păr des, castaniu. Se prezintă drept profesorul Gilles Magerant. Linden este poftit într-un birou mare, luminat puternic, care dă spre aceeași curte întunecată. Profesorul Magerant trece direct la subiect. Transferul s-a petrecut bine, dar tatăl lui este încă sub supraveghere. Va fi o procedură migăloasă, și profesorul își dă seama ce chin este pentru familie. După cum Linden știe cu siguranță, atacul ischemic al tatălui său a fost trombotic, cauzat de un cheag de sânge dintr-o arteră a creierului. Întrucât cheagul a blocat circulația sângelui, prioritatea tratamentului este să o restabilească într-un timp cât mai scurt. Se numește revascularizare. Totuși, cheagul nu a fost eliminat definitiv, e posibil să fie necesară înlăturarea lui prin operație. Linden aprobă din cap; a citit despre toate acestea pe internet. Știe că principalul pericol pentru un om care a avut un atac cerebral este să aibă încă unul, și mai mare, fatal, la o săptămână de la atacul inițial. Profesorul Magerant îi spune că tocmai din acest motiv a primit tatăl lui tratament medical, ca să prevină un al doilea atac; îi sunt administrate anticoagulante și antitrombotice. Linden întreabă dacă i-a fost afectat creierul și, în cazul acesta, dacă e vorba de consecințe permanente. La ce se poate aștepta familia? Ce-i poate spune profesorul? Tatăl lui a fost tratat corespunzător la spitalul Pompidou, vine răspunsul. Tratamentul în primele momente și măsurile profilactice sunt cruciale, iar tatăl lui a avut parte de amândouă. Este prea devreme acum să se dea un prognostic pe termen lung – dacă va putea să vorbească bine, să-și miște ambele părți ale corpului, să vadă normal. Vocea profesorului este liniștitoare, plăcută, dar, pe când ascultă, Linden se întreabă de câte ori a rostit aceste cuvinte în fața familiilor îngrijorate. Privește mâinile doctorului – pătrate și capabile, mâini care deblochează artere, care salvează vieți. În timp ce profesorul continuă să vorbească, Linden se gândește la

pacienții din acest spital, la ceț află i în aceeași situație ca tatăl lui. Că i dintre ei o să scape? Dar tatăl lui? Poate săț ț spere la un deznodământ fericit? Îl cuprinde o triste e cumplită când pleacă din biroul profesorului, mul umindu-i călduros, după care o ia spre rezerva 17, unde i se spune căț se află tatăl lui acum.

Imediat ce deschide ușa, Linden este întâmpinat de explozia ochilor deschiși ai tatălui său. Linden râde, plânge și strigă: „Tată! Tată“, strângându-l de încheietură. E tot ce poate spune, e ca un copil irațional de doi ani, își șterge lacrimile. Știe că tatăl îl aude.ț Simte acest lucru în mâna lui care-l strânge; citește în irisurile care îl privesc. Din fericire, sunt singuri; nu mai e nici un alt pat, nici un alt pacient. Linden se apleacă să-l mângâie pe frunte și își dă seama că nu a mai făcut niciodată acest gest. Este o noutate, dar nu se simte incomod, nici rușinat, și când începe să-i vorbească descoperă că nu i se mai pare un efort; cuvintele îi vin de la sine. Paul este în alt spital, cu altă echipă. Transferul s-a derulat bine, deși n-a fost simplu să plece din spitalul modern, plin de mâl care mirosea a canal. Descrie sarcofagul de sticlă, bărcile, oamenii care se uitau la ei de sus. Își amintește ceva Paul? Paul mișcă pu in capul. Oare a aprobat? Tatăl lui îlț strânge iar de degete. Deci a văzut ceva? Ei doi vor trebui să înve e să comunice. Poateț ar trebui să înceapă așa: o apăsare înseamnă „da“, două apăsări, „nu“. Ce zice de asta? Paul strânge o dată. Minunat! Acum pot comunica. Au găsit o cale. Linden îi descrie inundația, uimitoarele imagini pe care le-a văzut la televizor, precum scena cu miniștriiț duși cu bărcile prin golfule ul ce înconjura Assemblée Nationale pentru a putea intra înț clădire. În după-amiaza aceasta va merge și el cu o fostă colegă în zona cea mai afectată de inundații din Paris, Javel, unde locuia Candy. Este nerăbdător, dar îi e și teamă, nuț știe la ce să se aștepte, cum se va simi. Parisul a devenit un teritoriu necunoscut și vaț deveni și mai necunoscut, subliniază el, la apus, când felinarele de pe stradă nu se vor aprinde în aproape jumătate din capitală. Se vorbește că parizienii se ascund în apartamentele lor, refuză să plece, vor să rămână pe loc până se retrag apele, fără să-și dea seama că sunt prizonierii inundației, că vor îndura condiții extreme. Pompierii suntț ț în alertă maximă, se

confruntă cu riscuri de incendii din cauza conductelor de gaz sparte și a multitudinii de lumânări aprinse. Linden îi spune lui Paul despre alarma generală privitoare la creșterea spectaculoasă a prețului la alimentele proaspete, cât de greu este ca unele zone din oraș să funcționeze normal. Costul catastrofei va fi uriaș. Un specialist a spus la televizor că pagubele se vor ridica la peste douăzeci de miliarde de euro. Un alt lucru pe care l-a aflat Linden este că inundația din 1910 a afectat mai puține persoane, deoarece Parisul era mult mai mic pe vremea aceea, avea numai două milioane de locuitori. Pe atunci, suburbiile erau mult mai puțin dezvoltate. În prezent, în aglomerarea pariziană locuiesc zece milioane de persoane. Nu numai Parisul are de suferit, adaugă el; suburbiile sunt și ele lovite, precum Issy-les-Moulineaux și Vanves, de la sud-vest de Paris, invadate de valuri nesfârșite de mătăsăușor. Linden nu a auzit încă de nici o victimă, din fericire, dar mii de cetățeni suferă și vor fi și mai mulți odată cu creșterea nivelului apei. Investitorii din domeniul imobiliar sunt acum criticați pentru că au construit locuințe de-a lungul fluviului din 1970 încoace, deși cunoșteau riscurile. S-au prezentat la televizor broșurile cu „liniște pe malurile Senei“, ceea ce a stârnit zărvă în rândul miilor de oameni ale căror locuințe erau acoperite de mătăsăușor. Linden îi povestește lui Paul despre un bărbat furios pe care l-a văzut la știri: acesta fusese forțat să-și părăsească noua proprietate, construită în urmă cu doi ani, acum inundată complet. Dacă ar fi știut că este o zonă periculoasă, dacă îl informa cineva, nu și-ar fi cheltuit toți banii pe casa aceasta. Omul era îngrozit de perfidia și lăcomia primarilor și a altor oameni din conducere care nu au nici o urmă de respect față de locuitori și pe care îi interesează doar banii și să-și atingă scopurile personale și politice. Toate acestea din cauza ploii, explică Linden arătând spre fereastră, unde picături mici se acumulează pe suprafața murdară cu o regularitate impresionantă. Ploaia nu s-a oprit de vinerea trecută, când au sosit ei aici, și, din câte a auzit, nici n-o să se oprească. Își amintește cum aștepta Paul ploaia la Vénozan. Paul își dădea exact seama când o să plouă, cum se schimbau vântul, temperatura. Îi spunea mereu fiului său cât de importante sunt precipitațiile, nu numai pentru copaci, ci și

pentru celelalte plante, și pentru natură. Când Linden se pregătește să-l întrebe ce părere are despre necruțtoarea Sena, se aude o bătaie în ușă și apare Mistral, cu haina udă pe bra. Se ține luminează la față când vede că bunicul ei are ochii larg deschiși. Ce surpriză plăcută! Și are și ea una minunată: Lauren e în refacere. Doctorul e mulțumit de evoluția ei. Ar trebui să se simtă mult mai bine până la sfârșitul săptămânii. Mistral îi dă lui Linden un plic din partea lui *madame* Fanrouk, directoarea hotelului. Cum turiștii părăsesc orașul, are camere libere. I-a pregătit una nouă și mai confortabilă.

Linden bagă plicul în buzunar și privește interacțiunea dintre bunic și nepoată. Este o imagine emoționantă. Într-un fel, s-a obișnuit cu gura strâmbă a lui Paul, dar cel mai dor îi este de sunetul glasului său. O nuanță de ironie, căci nu vocea tatălui era cea care domina. Vocea mamei stăpânea întotdeauna, când striga pe scări sau în grădină. Pe Lauren o auzea când se întorcea de la școală, la telefon cu sora ei, cu părinții sau o prietenă. Întotdeauna Lauren și Tilia chicoteau cel mai mult, glumeau, cântau cântece siropoase de dragoste.

Lui Linden i-a fost dor toată viața de vocea tatălui său.

Place Cambronne marchează granița dintre uscatul din arondismentul al XV-lea și inundații. Linia de metrou suprațerană, numărul 6, nu mai funcționează. Elicopterele survolează zona. Când ajunge pe jos din Montparnasse, Linden vede blocaje ale poliției, care împiedică pietonii și mașinile să intre pe rue Cambronne, rue Frémicourt și rue de la Croix-Nivert. Au voie să treacă de bariere numai cei care pot dovedi că locuiesc în zonele inundate. Este abia două, dar cerul plumburiu, umezit de ploaie îi dă senzația că s-a lăsat noaptea. Linden se uită în jur după Oriel. Stă lângă un polițist cu un bărbat de vreo treizeci de ani. Poartă amândoi banderole roșii pe brațul drept. Linden îi este prezentat lui Matthieu, care lucrează la primărie. Face parte din echipa de criză.

– În mod normal nu lăsam pe nimeni aici, îi spune el lui Linden, dându-i o banderolă roșie și o insignă; totuși, Oriel mi-a spus cine ești. Nu mă pricep la fotografie, dar trebuie să vezi ce e aici. E incredibil.

Merg pe rue Frémicourt, care încă este uscată și practic pustie. Matthieu spune că barca îi așteaptă pe avenue Émile-Zola, la zece minute distanță. Echipa primăriei patrulează zonele părăsite din oră în oră, cu ajutorul armatei, ca să se asigure că nu e vreo persoană în vârstă sau bolnavă care are nevoie de ajutor. Matthieu vorbește cu respirația tăiată și face gesturi ample. E o experiență chinătoare, și sfârșitul ei este departe. Nu s-a mai simțit niciodată așa de obosit, dar ce simte el nu se compară cu ceea ce îndură bieții locuitori. Bărbatul are o față ascutită, ca de elf, ochii verde-deschiși și un păr șaten ciufulit. La întrebarea lui Oriël, Linden îi povestește cum a decurs transferul la spitalul Cochin. Matthieu ridică din sprâncene și spune că probabil a fost o imagine cutremurătoare. Știe că exista multă neliniște în privința relocării și se bucură că a mers bine în cazul tatălui lui Linden. Apoi adaugă în șoaptă, deși nu e nimeni în jurul lor să audă, că e un adevărat dezastru de când fluviul a ieșit din matcă în primele ore ale zilei de duminică. Nu-și pot imagina urletele dintre primar, prefect și președinte. N-ar trebui să-o spună, dar îi face bine să se elibereze de povară. S-ar zice că nimeni nu a anticipat amploarea catastrofei, de parcă nimeni nu voia să recunoască. Chiar și la locul lui de muncă, la primărie, majoritatea colegilor erau convinși că Sena este sub control, că nu e nici un pericol, că se poate acționa la timp datorită tehnologiei moderne. Până în ultimul moment, au refuzat să accepte crunta realitate. Iar acum, spune el, tot în șoaptă, mulți dintre ei se simt vinovați, așa cum alții sunt convinși că administrația nu ia deciziile corecte, ca în cazul spitalului Pompidou, de exemplu, și evacuat mult prea târziu. Mai rău de atât, până și birourile lor, situate la primul nivel de la hotelul de Ville, vor fi evacuate azi din cauza nivelului apei. Nimeni nu se aștepta la așa ceva, și, ca să evite certurile, el preferă să fie aici, în acțiune, în ploaie, încercându-se să ajute.

Ajung la intersecția dintre rue de Lourmel și avenue Émile-Zola, unde limbi lungi de apă lovesc pavajul și niște bărci așteaptă în burniță. Pasarelele de lemn și scândurile se ridică deasupra apei pe rue de Lourmel pe ambele părți. În barcă, Linden face cunoștință cu încă doi oameni din celula de criză de la primărie, Monique și Franck. Își ia

Leica din geanta discretă, de pânză, ca de curier, care conține un compartiment captușit pentru aparatul foto. O clipă îi se face dor de aparatul Canon, cu obiectivele lui; se simte vulnerabil fără ele, dar apoi își amintește că este o situație neașteptată și că Leica nu l-a lăsat niciodată la greu. Acesta nu este un proiect ca toate celelalte. Va trebui să redevină fotograf tână, anonim, cel care voia să transmită emoție, care nu se preocupa de lipsa luminii sau de unghiurile decisive. Ce descoperă, în timp ce barca se deplasează, diferă de fotografiile vechi, de la inundația din 1910, în care parizienii purtau haine lungi, elegante, redingote, jobene și bonete. Acele fotografii alb-negru sugerau un dramatism estetic, pe când priveliștea de azi nu are nimic frumos. Apa tulbure este presărată cu gunoaie, iar șirurile de oameni care merg pe scânduri, împovărați cu valize, genți și piese de mobilier, par disperși și nicidecum eleganți. Sena a urcat până la jumătatea fiecărei intrări, le ajunge până la brâu soldaților îmbrăcați cu costume de scafandru. Pentru Linden este cu atât mai șocant cu cât acesta este Parisul adolescenței sale, îl cunoaște ca pe buzunarul lui. Toate firmele sunt închise, obloanele de fier sunt trase până în apă, pe fațade se căără scări; vedete sunt distribuite sticle de apă îmbuteliată, în timp ce fețele îmbufnate se uită de la etajele superioare. Oare câți sunt prizonieri acolo, în apartamente? Voluntarii de la Crucea Roșie, încărcăți cu coșuri cu alimente, calcă cu pași mari, îndrăzneți pe platforme improvizate și-i strigă pe oamenii rămași izolați în locuințe. Angajații de la salubritate, în uniforme verzi, strâng mormane de gunoaie în niște canoe lungi. Un alt lucru pe care fotografiile respectabile, alb-negru nu-l surprind este duhoarea de putreziciune. Glazurat cu gunoaie și resturi de la conductele sparte, lichidul murdar miroase îngrozitor. Linden se protejează legându-și fularul în jurul gurii și al nasului. Face fiecare fotografie pe îndelete: o fată care urcă pe o scară cu un rucsac plin de alimente, în timp ce părinții ei privesc în jos, cu mâinile întinse; o bătrână pe o scândură la adăpostul unei umbre fragile, cu un căel îngrozit la subra. Cafeneaua veselă de la intersecția dintre rue de Lourmel și rue de Javel, pe care

și-o amintește bine, nu s-aț predat; proprietarii au făcut un ponton mare din scânduri și butoaie și au instalat, primitori, o mul ime de mese, scaune și umbrele de soare. Linden fotografiază vreo doiț clien i bine înfolfi i care se bucură de un pahar de vin și fac cu mâna când trece barca.ț ț

Ce-l uimește e liniștea: nu se mai aud motoarele mașinilor, huruitul autobuzelor, zgomotul claxoanelor, ci numai răpăitul delicat al ploii amestecat cu murmurul vocilor. Din când în când, barca se oprește pentru ca membrii echipei de salvare să poată discuta cu al i colegi sau cu locuitori care au nevoie de ajutor sau informa ii. O barcă ț plină cu jurnaliști și fotografi trece foșnind pe lângă ei. Linden are un schimb de priviri cu o tânără cu un aparat de fotografiat în jurul gâtului, căreia îi pică falca atunci când îl recunoaște. Îi face repede o poză, îi zâmbește larg și ridică degetul mare. Monique încearcă să consoleze o femeie între două vârste care-i privește de la etajul al doilea al unei clădiri. Femeia spune că nu poate să doarmă, că nu a mai dormit de duminică, de când a venit apa mare. So ul ei bolnav are reumatism acut, dar nu vrea să iasă dinț apartament, și situa ia s-a înrăută it de când cu șobolanii. Da, șobolanii au invadatț ț toată clădirea, fugind din pivni ele inundate. E un adevărat infern, mormăie ea, unț infern. Monique și Franck încearcă s-o convingă să meargă împreună cu so ul ei la unț adăpost temporar, unde va fi cald și uscat, fără șobolani, dar femeia nici nu vrea să audă. Nu vrea să i se fure lucrurile; amândoi preferă să stea și să suporte disconfortul. În timp ce se îndepărtează, după ce i-au dat femeii apă, pâine, baterii și alte lucruri, Franck spune că exact cu asta se confruntă: cu oameni care nu vor să cedeze, oameni care pur și simplu nu în eleg că inunda ia nu s-a sfârșit, nici pe departe. Oameniiăștiaț ț nu mai au televizor, internet, doar radioul, însă nu bagă în seamă nici măcar frecventele avertismente transmise acolo. Singurul lucru pe care îl poate face echipa municipalită ii este să le aducă provizii în fiecare zi.ț

Când barca virează la dreapta pe rue Saint-Charles de pe rue de Javel, Linden vede clădirea înaltă din cărămidă roșie în care a locuit timp de trei ani, col cu rueț de L'Église. Nu a mai fost aici de la moartea lui

Candice, de acum aproape șase ani. Cât de tulburător e să vezi toate magazinele închise, baricadate împotriva intemperțiilor: supermarketul, cură ătoră, atelierul de optică, restaurantul japonez, în timp ce altele, precum florăria și toneta cu mâncare grecească, au fost de-a dreptul distruse de inundații sau jefuite. Își amintește ce plină era strada asta în zilele de târg, ce provocare era să treci pe trotuare din cauza mulțimii de clienți. Azi nu sunt trotuare, nici mulțimi: numai ruină, liniște și clipocitul apei. Este ca și când imaginile din trecut și prezent ale aceluiași loc au devenit ireconciliabile. Fostul lui cartier este de nerecunoscut și totuși dureros de familiar. Linden se uită la balconul de la etajul șase, cu inima bubuindu-i în piept. Privirea vrea să i se ferească, dar face un efort să o mențină într-acolo. Aici a căzut de la balcon mătușa lui, în ziua de miercuri, 6 iunie 2012, la amiază. Tilia i-a povestit că o vânzătoare de la magazinul de haine de vizavi o văzuse pe Candice stând acolo mult timp, până când s-a călășat peste balustradă și s-a aruncat, cu capul înainte, cu brațele întinse, ca un înger, spunea femeia: un înger frumos și tragic. Vânzătoarea a mărturisit că nu va uita niciodată zgomotul pe care l-a scos trupul lui Candy căzând pe rue de L'Église în fața brutăriei, de unde Linden cumpăra *pains au chocolat* și croasanți pentru micul dejun. Nu era zi de târg și strada nu era chiar așa de plină. Ambulanța a venit repede, dar era prea târziu. Candy murise pe loc. Barca trece peste locul în care probabil a căzut ea. Monique și Franck discută cu proprietarul brutăriei, de care Linden nu-și aduce aminte, poate că este mai nou. Omul vrea să știe când își primește banii de la asigurări. Au avut cu toții răbdare, dar dacă ploaia o ine tot așa și râul continuă să se umfle, ce-o să se aleagă de ei în cartierul ăsta mizer?

– Linden, s-a întâmplat ceva? întrebă Oriol deodată, punându-i o mână pe umăr.

Ploaia care îi cade pe față lui Linden i se amestecă cu lacrimile. Într-un alt moment, în alte vremuri, i-ar fi dat mâna la o parte; i-ar fi spus că e bine, foarte bine; ar fi continuat să facă fotografii. Dar astăzi descoperă că are nervii întinși: nu mai poate ine durerea pentru el. Când se uită la balcon, e ca și când ar vedea-o pe Candice acolo. Se

străduiește să găsească cele mai nimerite cuvinte. „Aici s-a sinucis mătușa mea.“ Par așa de groaznice, încât abia își face curaj să le pronunțe; nu poate decât să plângă înț tăcere și să strângă Leica la piept. Niciodată nu-și imaginase că va fi așa de greu să se întoarcă aici; dar apoi își dă seama că nu a vorbit cu nimeni despre moartea lui Candy, nici măcar cu Sacha. Încă este șocat, după atâta ani. Reușește să-i dea o scurtă explicație lui Oriel: aici a locuit cu mătușa lui americană. Când mâna mică a lui Oriel oț prinde pe a sa, știe că în elege și că probabil a bănuț motivul durerii lui. Barca plutește spre place Charles-Michels și Beaugrenelle, acum complet inundate. Mallul uriaș pare abandonat, păzit de o patrulă de poliție dintr-o barcă. Zgârie-norii lăsați în părăsire dinț și Front de Seine se avântă spre norii gri și cenușii.

Oriel coboară glasul pentru a-i spune că iubitul ei a murit în atentatele din noiembrie 2015. Lua cina cu niște prieteni într-o cafenea de pe rue Alibert, în arondismentul al Xlea, iar în atacul acela teroriștii au ucis paisprezece oameni. Erau împreună de numai șase luni, dar erau îndrăgostiți și fericiți. În noaptea aceea, care a abătut o oroare deț și nedescris asupra Franței, Oriel era cu mama ei, care avea hernie de disc și nu se putea mișca. Plănuise să ia cina cu mama ei și mai târziu să se vadă cu iubitul. Exact când se pregătea să se ducă la el, la zece și jumătate, emisiunea TV la care se uita mama ei a fost întreruptă de știrile despre teribilele incidente din tot orașul. În confuzia și panica ce se stârniseră, Oriel a descoperit că nu putea ajunge în capătul celălalt al capitalei. Parisul era paralizat; sirenele neîntrerupte sfâșiau liniștea nopții și cetățenilor li se cerea să se acasă. Iubitul ei nu răspundea la mobil. L-a tot sunat până în zori. Atunci a început o așteptare lungă și agitată. Două zile mai târziu, părinții iubitului ei, pe care îi întâlniseț numai de două ori, au sunat-o să-i spună că identificaseră cadavrul fiului lor. În timp ce o ascultă și privește starea deplorabilă a fostului său cartier, durerea lui Linden pare să mai cedeze. Reușește să se adune și să-i spună lui Oriel cât de rău îi pare să audă aceste lucruri; trebuie să fi fost cumplit. Ea spune că nu a fost niciodată pe rue Alibert și că nu va merge niciodată. Nu a dus flori și lumânări acolo, ca mii de alți

parizieni. Laț împlinirea unui an de la tragedie a dus trandafiri la sala de concerte Bataclan de pe bulevardul Voltaire, unde în aceeași noapte sângeroasă de 13 noiembrie au fost uciși peste optzeci de oameni. În felul acesta le aducea un omagiu tuturor victimelor, inclusiv iubitului ei.

Mai târziu, după ce traversează place Cambronne prin ploaie, Linden și Oriel se opresc la o cafenea de pe avenue de la Motte-Picquet. Ce ușurare să te afli într-un loc uscat și cald, departe de nenorocirea din Javel! Comandă ciocolată caldă și ceai, apoi Oriel spune pur și simplu:

– Vorbește-mi despre ea. Mătușa ta Candice.

Candice îl în elegea instinctiv, încă din copilărie. Se sim ea mai apropiat de ea decât de mama lui; așa fusese dintotdeauna. Tocmai de aceea, percepea o umbră de resentiment din partea lui Lauren față de sora ei. Nu era niciodată exprimat, dar pându tot timpul prin apropiere, și a părut să se intensifice când Linden i-a mărturisit că este homosexual lui Candy, nu mamei sale. În ziua în care s-a sinucis Candy, el era la Tokyo. Încercase din greu să termine ca să ajungă la timp la incinerare, dar nu reușise. Încă suferea din cauza asta. În scrisoarea pe care o lăsase pe masa din bucătărie, Candy nu dădea nici o lămurire: spunea numai că voia să fie incinerată, fără slujbă religioasă. Nu-și explica în nici un fel gestul. Dar el știa, știa ce o împinsese la asta. Bărbatul acela, J.G., era de vină, o făcuse să aștepte ani de zile, o amăgise cu promisiuni pe care nu și le respectase niciodată și, în cele din urmă, se însurase cu o tânără. Candy continuase să se întâlnească cu el și după căsătorie. Recunoscuse în fața lui Linden că nu se putea abține, că-l iubea pe J.G., că avea nevoie de el. Se vedeau la prânz într-un hotel sau altul, era o situație sordidă. Linden simise ură față de acest bărbat despre care nici măcar nu știa cum arată. Își amintea că J.G. suna noaptea târziu și vorbeau ore în șir. Candy era la cheremul lui. Oare prin ce era așa deosebit tipul ăsta? Ce vedea Candy la el? Ea avea o personalitate plăcută; merita mai mult decât pe nenorocitul ăla de J.G. Îi explică lui Oriel ciudata rivalitate dintre Candice și Lauren. Știa că erau apropiate, că țineau una la alta, dar

rivalitatea aceea se dovedise mai puternică decât dragostea de soră. Linden credea că era mai degrabă vina mamei lui, dar nu putea spune exact de ce; poate își avea originea în tradiția pe care o impuseseră părinții lor când erau mici și trăiau în Brookline. Lauren nu avea atitudinea calmă a lui Candy, tactul ei; era mai directă, mai puțin melancolică. Candy era etichetată drept intelectuală a familiei, lucrul care surorii sale îi trezea resentimente. Fizic erau amândouă frumoase, însă Candy avea un farmec mai discret, mai elegant, pe când Lauren emana senzualitate prin toți porii. Îi e dor de mătușa lui. Mereu îi e dor de ea, din acea zi de iunie și până acum. Iar mai devreme, când au trecut pe rue de L'Église, suferința a renăscut, s-a reaprins. Când a văzut balconul de la care s-a aruncat, l-a cuprins greața. Cum și de ce hotărâse să-și curme zilele? Îi reveneau în minte tot felul de detalii care nu-i dădeau pace. Și-o imagina îmbrăcându-se de dimineața, alegându-și hainele. I se spusese că purta o rochie roz-pal. De ce tocmai aceea? Oare avea o poveste? Oare o purtase pentru J.G.?

Oare știause, în timp ce și-o puneă, că avea să moară în ea? Miercuri, 6 iunie 2012. Ce însemnase data aceea? Avea vreo implicație pentru ea, pentru J.G.? Întorseset chestiunea pe toate părțile. Era aniversarea Debarcării din Normandia, după cum observaseră și el, și mama, și bunicii lui, dar sigur nu avea nimic de-a face cu asta.

Fitzgerald și Martha Winter, părinții ei, nu aveau nici o legătură cu al Doilea Război Mondial. Lauren spusese că probabil data era întâmplătoare; pur și simplu, Candy se ridicase, se dusese la fereastră și sărise. Vara, el și Candy stăteau pe balcon, pe două scaune pliabile de la Ikea, bând un pahar de Chardonnay și privind cerul care se îmbujora la lăsarea serii. Scotea rufele la uscat când soarele arunca ocheade, chiar dacă proprietarul nu era de acord. Și Mademoiselle, pisica pe care și-o luase de curând? Linden era și el pasionat de pisici, la fel ca mătușa lui; o adorase pe Brioșă, care trăise până la venerabila vârstă de cincisprezece ani. Candy nu-i văzuse niciodată cele două pisici, pe Moka și Leporello; murise înainte să le adopte el și Sacha. În iunie 2012, Mademoiselle avea numai șase luni; era o neastâmpărată, o obrăznicătură cu blana în alb și negru și cu ochi verzi. Când vorbea

pe Skype cu mătușa lui, era o plăcere s-o vezi pe Mademoiselle mergând fudulă prin cameră și pe Candy râzând în hohote la poznele ei. Probabil Candice ieșise pe balcon fără Mademoiselle. Oare o încuiase într-o altă cameră? Candy era așa de protectoare cu pisicile ei; le vorbea de parcă ar fi fost oameni. Ce-i spusese lui Mademoiselle în acea ultimă zi? Nu a aflat niciodată unde a ajuns pisicu a. Când Linden plecase din apartamentul lui Candy în 2000, la optsprezece ani, și să stea într-o cămăruță de la mansardă de pe rueț Saint-Antoine, îi simțise lipsa. Locuința minusculă – o *chambre de bonne*, după cum se numea, odaia menajerei – fusese prima martoră a noii sale vieți pe cont propriu. Prima iarnă acolo fusese grea: camera era foarte rece, prost încălzită, dar înăbușitoare vara, după cum avea să descopere. Lucra la un laborator fotografic pe partea cealaltă a Pieței Bastiliei, unde câștiga un salariu mic, cât să-și achite chiria. Mai târziu s-a înscris la Gobelins, École de l'Image, iar părinții lui și Candy l-au ajutat să-și plătească studiile. O dată la două săptămâni se ducea pe rue Saint-Charles la cină. Candy avea obiceiul să invite un grup interesant de oameni ori de câte ori venea el. Era o bucătăreasă excelentă, un alt lucru de care-i era dor în noua lui locuință. Avea mulți prieteni, era apreciată, dar în sufletul ei, Linden o știa, era singură. Visea să aibă o familie, un soț, copii, un cămin – tot ce sora ei avea și ea, nu. Singurătatea o ucisese, Linden era convins de asta. Singură în toate nopțile pe care le-ar fi putut împărtăși cu un om pe care-l iubea și care o iubea și el la rândul lui. Bunicii lui nu trecuseră niciodată peste moartea ei; îmbătrâniseră peste noapte și zâmbetul nu le mai revenise pe chip. Fitzgerald a murit în 2013, iar Martha ia urmat un an mai târziu. Când Linden a sosit la Paris în iunie 2012, mama și sora lui l-au întâmpinat distruse, secătuite de ultimele câteva zile. Căutaseră prin lucrurile lui Candy și găsiseră fotografiile, cărțile și scrisorile care aveau legătură cu el; i le-au dat pe toate. Selectaseră mobila ce trebuia vândută sau trimisă la Vénozan; vorbiseră cu personalul și cu elevii de la universitatea și școala unde Candy predă engleza; se ocupaseră ele de toate. La New York, lui Linden îi luase ceva timp, poate o lună sau două, până să-și facă curaj să deschidă plicul mare. Scrisul lui Candice semăna cu al mamei lui –

neregulat, înclinat spre stânga –, dar el le putea deosebi. Într-o scrisoare care data din septembrie 2005, Candice pomenea că se duce în weekend în Valea Loarei cu J.G. și îi scrisese numele întreg, nu numai ini ialele, Jean-Grégoire. Brusc, Ț Linden și-a amintit numele de familie al bărbatului, de Fleursac-Ratigny (pe vremuri răsese că era lung și complicat), și atunci a fost simplu să-l caute pe internet. A găsit cel interesa după câteva clickuri: J.G. locuia la periferia Parisului și avea patru copii, între zece și șaisprezece ani. J.G. trebuie să fi fost foarte arătos acum douăzeci de ani, când la cunoscut Candice: suplu, spilcuit și brunet. Cum și unde se cunoscuseră? Linden nuși amintea; la o petrecere, parcă. Acum J.G., care administrase tipografia familiei, era la pensie. A fost la fel de simplu să-i găsească numărul de telefon și adresa. Aproape prea simplu, își amintește.

Cafeneaua în care stau el și Oriel este acum ticsită de oameni care vor să-și încarce telefoanele și să se ferească de frig și ploaie. Este un loc vesel, decorat în nuan e de roșuț și maro; chelnerii trec grăbi i pe lângă ei inând cu pricepere pe umeri tăvi grele, Ț Ț încărcate. S-a lăsat întunericul. Oriel comandă sauvignon pentru amândoi. Poate să-i spună și restul poveștii? Chiar vrea să știe ce s-a mai întâmplat. L-a sunat până la urmă pe bărbatul acela groaznic? Linden zâmbește.

– Nu mai zâmbi așa, îl ceartă Oriel. Ești prea sexy.

Linden e tentat să-i spună ce plăcere îi face compania ei, cât de bine se simte să împartă cu ea acest moment. Vorbește de douăzeci de minute și i s-a ridicat o piatră de pe inimă, în ciuda triste ii zilei și a durerii pe care a sim it-o amintindu-și de Ț Ț sinuciderea lui Candy. Scoate Leica din geantă și îndreaptă obiectivul spre ea. Așa procedează ori de câte ori simte că e nevoie de cuvinte, dar nu și le găsește: aparatul foto este ca un scut. Oriel ridică palma, deopotrivă exasperată și flatată, apoi se relaxează și se uită la el. Linden face câteva instantanee, surprinzând strălucirea pătimașă din ochii ei cenușii. Când lasă aparatul deoparte, Oriel îl prinde de mână, îi mângâie palma cu degetul arătător și se uită direct la el. Nu există nici o urmă de ambiguitate în expresia sau gestul ei. O lasă să se joace cu mâna lui, nu și-o retrage. După un timp, îl întrebă dacă este îndrăgostit de cineva. Răspunde că

da, este; e îndrăgostit de Sacha. Oriel ridică din sprâncene, repetă numele, ușor. E bărbat Sacha? Îi spune că da, Sacha e bărbat, l-a cunoscut acum cinci ani și locuiește cu el în San Francisco. Așteaptă și alte întrebări și e gata să răspundă dacă vin. Dar nu este cazul. Oriel soarbe din pahar, și mâna i s-a desprins de a lui. Nu spune nimic un timp; liniștea dintre ei nu este apăsătoare. Apoi murmură: „Povestește-mi chestia cu Jean-Grégoire“.

Linden l-a sunat pe J.G. acasă la două luni după sinuciderea lui Candy. Era dupăamiază la New York și sfârșitul zilei în Franța. Linden s-a prezentat drept nepotul lui Candice Winter. J.G. a fost descumpănit, dar nu s-a purtat cu răceală; l-a întrebat precaut ce voia. Ce voia Linden? Ei bine, voia să știe dacă domnul de Fleursac-Ratigny („Numele ăsta îmi umple gura“, comentează el, făcând-o pe Oriel să chicotească) a aflat de moartea lui Candice Winter. Liniște la capătul celălalt al firului, bărbatul a tușit și a mormăit, apoi și-a dres glasul. Da, afluase. Foarte trist. Lui Linden nu i-a plăcut vocea lui J.G., ascuțită și discordantă. S-a întrebat dacă doamna de Fleursac-Ratigny era prințesa preajmă, dacă asculta, dacă avea vreo bănuială că soțul ei avusese o aventură cu oț americană adorabilă pe nume Candice în ultimii douăzeci de ani. Cu aceeași voce reîntă, J.G. l-a întrebat dacă putea să-l sune el mai târziu. Linden i-a dat numărul lui de mobil; nu se aștepta să-l mai audă, dar, spre surprinderea lui, bărbatul chiar a sunat, trei ore mai târziu. Părea mâhnit. A recunoscut că fusese profund șocat de vestea morții lui Candice. Cum afluase? J.G. și-a dres iar glasul. Ei bine, îi scrisese Candice, îl anunșă că voia să se sinucidă. A primit scrisoarea la o zi după ce ea își dusesese intențiile până la capăt. Fusese un mare șoc, însă nu-și putuse arăta suferința din cauza... Din cauza soției lui. Soția lui nu a aflat niciodată. Se simțea cumplit. Se simțea vinovat. Știa că va purta cu sine durerea și vina tot restul vieții. Asta era crucea pe care trebuia să-o poarte. Mai era un lucru. Lui J.G. nu-i păsa ce credea Linden despre el. Linden putea să creadă ce voia. Nu conta; dar trebuia să știe că o iubise pe Candice. O iubise mult; o iubise mai mult decât iubise orice altă femeie. J.G. a închis fără să mai spună ceva.

Linden tace. Lasă zgomotul cafenelei să-i invadeze liniștea. Oriel îl privește cu ochi triști.

Linden stă mult timp sub duș, se delectează cu căldura apei. Nu poate să nu se gândească la oamenii pe care i-a văzut în după-amiaza aceasta, prizonieri în apartamentele lor reci și umede. Vizita la Paris pare să-l fi sfâșiat, i-a pus sare pe răni mai vechi și i-a deschis și altele noi. Îl cuprind sfârșeala și melancolia. Încearcă să-și vină în fire cât se îmbracă, dar unele imagini îi reapar în memorie, tulburându-l: tatăl lui în spital, povestea insuportabilă a Tiliei, etajul al șaselea de la care s-a aruncat Candice. Oare din cauză că este fotograf vede imaginile acestea așa de clar cu ochii minii? Cum le poate șterge? Se concentrează pe casa lui, se gândește la pereții ei bleași, la mirosul de ambră; amintirile înmiresmate din timpul unei vizite în souk-urile din Marrakech; Leporello tolănită la soare, Moka âșnind să-l întâmpine asemenea unui câine. Îi face bine să se gândească la pisici, își imaginează blana lor flocoasă, torsul lor, modul în care se fugăresc pe scara abruptă. Îl vede pe Sacha în bucătărie, îmbrăcat cu șort și un tricou peste care poartă șorțul zdrenăros cumpărat odinioară de la Napoli (șiț și pe care refuză să-l arunce), absorbit de o rețetă apetisantă, cu părul prins în coadă laș spate, în timp ce în cameră răsună o operă (*Lucia di Lammermoor* sau *Turandot*). Inițial fusese casa lui Sacha. Locuia acolo de ceva timp până să se cunoască ei; Linden și-a mutat cu el acum patru ani. Linden cunoștea San Francisco înainte să se stabilească acolo, dar acum își dă seama că nu ar putea locui nicăieri în altă parte. Îi plăcuse de la început. După Paris și New York, băiatul de la ară, cum era în inima lui, simțea că șiț și găsisese în sfârșit locul. Sentimentul se datora oceanului, apusurilor rozalii, sălbăticiilor din apropiere, grădinilor botanice. Aici, în mod neașteptat, natura este stăpâna, exact ca acasă. Vântul rece, zgomotos îl duce cu gândul la mistralul care vuieste prin valea de la Vénozan. Nu-l deranjează cea a ploaia neașteptată, răcoarea umedă. Huruitul tramvaielor cu trac iune prin cablu îi face plăcere. Niciodată nu se plictisește deț priveliștea

podului Golden Gate și nici de vertijul aleilor abrupte de pe Russian Hill. Nici unul din lucrurile pentru care oamenii critică îndeobște orașul – lipsa locurilor de parcare, mirosul de urină din Bay Area, ocuparea de către clasa de mijloc a cartierelor muncitorești, afectând spiritul independent al metropolei – nu îl deranja. Dar cel mai mult îi place faptul că locuiește acolo cu Sacha. Îi place să și-l imagineze pe iubitul lui în copilărie, un puști brunet care rătăcește chiar pe dealurile acestea. Sacha a crescut în cartier, aproape, pe Liberty Street, unde încă locuiesc părinții lui, Svetlana și Dennis. Linden a ajuns să-i cunoască pe vecinii lui Sacha: pe bătrâna și cocheta doamnă Lester, care insistă să-i spună pe numele mic, Zelda, și soții Leine, originari din Uppsala, careț îi invitau în fiecare an în iunie la petrecerea de *midsommar*, o tradiție suedeză careț sărbătorea solstiul de vară cu dansuri și distracție. Împărțit între veselie și poftățț trupească, Linden îl privea pe Sacha dansând cu pricepere în jurul stâlpului de arminden, un stâlp înalt împodobit cu flori. Linden nu mai locuise niciodată cu un iubit, nu-și mai dorise niciodată acest lucru; își preuia independența. Dar totul seț schimbă când Sacha îi propusese să se mute cu el. Casa albastră îngustă din Noe Valley a devenit refugiul lor. Realizată în stil eduardian, era o construcție strâmbă cuț două etaje din 1903, cu o lucarnă în stil Mission, cu un tavan în două ape în dormitorul principal, pereții din stuc și șemineuri de epocă. Dădea spre sud și spre vest, așa că prinț bovindouri intra tot timpul soarele.

În sfârșit, posomoreala pariziană i-a dispărut din minte; acum Linden vede Dolores Park într-o zi de duminică, pe Sacha jucând frisbee cu niște copii. Când ieșea soarele, Dolores Park era locul ideal; putea să-l înă de mână pe Sacha, ba chiar să-l sărute, nu-iț păsa nimănui. Erau multe de văzut: oameni care stăteau la soare sau trăgeau un pui de somn pe prosoape întinse pe ierburile de pe deal, alții care jucau fotbal sau tenis,ț dansatori care repetau ori își roteau cercuri în jurul soldurilor. Linden nu se sătura niciodată de picnicurile nesfârșite, de muzica variată și asurzitoare, de câinii care făceau giumbușlucuri și de mirosul amestecat de marijuana și hot dog care plutea printre palmieri. Niciodată nu i-a mai fost așa de dor de casă, de Sacha. De-ar exista un

buton magic, genul la care visa când era mic, care te trimite altundeva, unde vrei să fii, într-o clipită! Totuși, știe că nu poate să scape; nu poate să fugă de aici, de rolul pe care trebuie să-l joace. El se ocupă de toate. El e cel care în familia unită, împreună cu nepoata lui, dar nimeni și nimic nu-l poate împiedica să-și imagineze că este în altă parte, pe Elizabeth Street.

Dintr-odată, telefonul îl smulge din reverie. E un SMS de la Sacha: „Nici nu-mi imaginez prin ce trebuie să treci. Poza aia cu tine de pe Twitter e incredibilă! Ce face tatăl tău? Te iubesc“.

Uimit, Linden își verifică contul de Twitter, lucru pe care nu l-a mai făcut de ceva timp. Iată-l în barca primăriei, înconjurat de apă, cu fularul tras pe față ca să scape de duhoare, cu părul ud, cu Leica în mână. Pare un fotograf de război, transmite disperare și tragedie. Tânăra din barca presei i-a făcut poza, care a fost redistribuită de sute de ori: „Fotograf franco-american #lindenmalegarde surprinde dezastru #inunda ieț #Paris #Javel“.

Înainte să apuce să-i răspundă lui Sacha, se aude o bătaie în ușă. Când deschide, o vede pe mama pe hol. E palidă și trasă la față, mai ridată decât de obicei, dar îi zâmbește, cu un șal în jurul umerilor. Vrea să știe totul despre Paul, acum că a început să-i funcționeze normal creierul. Linden trebuie să-i spună tot ce știe, să nu-i ascundă nimic. Merg în dormitorul lui, unde ea se așază pe un scaun, iar el, pe pat. Pe un ton blând, fără să-i spună ce tulburătoare este față de tatălui său, îi vorbește despre incandescența triumfătoare a ochilor lui Paul, de comunicarea prin străngeri de mână. Îi descrie transferul la celălalt spital, dar în acel moment își dă seama că mama lui nu știe mai nimic despre evenimentele în desfășurare, întrucât este intuită la pat de duminică. Îl ascultă împietrită în timp ce-i descrie străzile inundate. Face tot ce poate să-o liniștească, îi spune că profesorul Magerant este de încredere și insistă pe faptul că situația lui Paul e neschimbată, însă trebuie să aștepte ca să afle mai multe. Laurenț pune întrebări; vocea i-a revenit aproape la normal, dar e mai domolită. Nu mai zâmbește. Se uită la el cu brațele încrucișate. Călătoria aceasta a fost ideea ei, și uite ce s-a întâmplat. Clatină îndurerată din cap; simte că e vina ei.

Spunându-i cu hotărâre că nici vorbă de așa ceva, Linden o atinge ușor pe braț. Mama lui pare umbra femeii deț dinainte. Și-ar dori să fie și Mistral, și Tilia aici, ca să o înveselească. Cum se simte? o întreabă. A venit asistenta la ea? Cât timp trebuie să mai ia medicamentele? Lauren, sesizându-i tactica diversionistă, dă ironic din cap. Da, se simte mult mai bine. Pare gata să-i mai spună ceva, dar apoi ezită, de parcă s-ar fi răzgândit. Își pune mâinile pe obraji și oftează. Când face așa, îi amintește de Candy. Linden nu vrea să-i spună despre ziua de azi, despre vizita la clădirea în care a locuit Candy, despre modul în care au ieșit la suprafață amintirile dureroase. Într-o zi, i-ar plăcea să poată aduce vorba despre Candy, să vorbească fără opreliști, fără ca expresia mamei lui să se întunece. Lauren se ridică, îi trece o mână prin păr, cum făcea când era mic. Ah, și apropo, e o problemă. Colin e jos. Cu un gest rapid, Linden sugerează be ia. Tilia nu vrea să stea deț vorbă cu el.

Când Linden ajunge în hol, Colin stă singur, tolănit pe o canapea, roșu ca racul la față. Are bărbia ieșită în afară, ca un Neanderthal; are costumul șifonat și pătat, părul în dezordine. Văzându-l pe Linden, ridică o mână tremurătoare. Linden simte mirosul de alcool deși stă la câțiva metri de el. Vocea lui Colin bubuie în încăperea. Linden știe că neghioaba de soră-sa nici măcar nu vrea să coboare? Nu vrea să ia cina cu soțul ei; nu-i așa că e absurd? Stă bosumflată în camera ei cu fiică-sa, niște vaci proaste. De-aia nu mai poate el. S-a săturat de ele. Colin ridică și mai mult tonul. Oricum, e sătul până peste cap de familia Malegarde. Sătul de atitudinea, de disprețurile lor, de superioritatea lor insuportabilă. Au impresia că nu se ridică la nivelul lor, nu-i așa? Așa a fost de la început, de când s-a însurat cu Tilia, pentru numele lui Dumnezeu. Întotdeauna au fost reci cu el, mereu l-au făcut să se simtă ca ultimul om. Jenată, recepționează, Agathe, se uită la ei. Mai sunt câțiva oaspeți ai hotelului puțin mai departe, asistă la scenă. Linden nu prea mai are răbdare. Simte în stomac un clocot care nu prevestește nimic bun. Îi spune răspicat lui Colin că ar fi bine să plece. Să plece odată! Tilia nu vrea să-l vadă în starea asta, nici Lauren. Ar trebui să se ducă acasă la prietenii lui și să se trezească din beție. Sunt taxiuri afară; o să găsească și el unul. Să plece! Colin îl fulgeră cu privirea, cu buza

de jos ieșită în afară. Să plece? Linden să-și înă gura și să nu se mai uite așa laț el. De ce să facă el ce-i spune Linden? De ce să plece? O să facă ce poște; o să aștepte aici cât vrea el, până când proasta și umflata de nevastă-sa o să coboare în sfârșit, apoi o să-i spună el vreo două. O să-i spună exact ce crede despre insuportabila familie Malegarde. Pentru numele lui Dumnezeu, a venit până aici tocmai de la Londra pentru ea, pentru tatăl ei, pentru ei, și ce primește în schimb? Așa ceva? Să se ducă la dracu' cu to ii. Nu-i e frică de Linden. Ha! De ce-i fie frică de un poponar? Nimeni nu se teme deț poponari.

Fără un cuvânt, Linden se duce spre Colin cu pași mari și-l apucă de gulerul hainei; îl trage fără milă, obligându-l să se ridice în picioare. Colin pufnește încântat. Aha, deci Linden face pe bărbatul, nu? Așa face și cu iubitul lui? Trec la treburi dure? Chicotește. Probabil că e un spectacol pe cinste. Dar nu e stilul lui. E Linden așa de amabil să-și ia labele murdare de pe el? Linden îl târăște până la ușă, lucru deloc simplu, deoarece Colin e aproape la fel de înalt ca el și probabil mai greu, dar îl mână furia.

– Ce naiba faci? îi bubuie vocea Tiliei în ureche.

Nu e evident ce face? Îi dă so ul afară pe ușă, asta face, îl aruncă înapoi în șan , unde-iț ț e locul, în ploaie. Asta ar trebui să-i limpezească mintea și să rezolve situa ia. Simteț degetele ineficiente ale Tiliei pe bra în timp ce-l împinge pe Colin afară, în întunericulț ud, unde stropii de ploaie explodează peste tot pîmprejur. Colin mormăie ceva neinteligibil, iar Linden îi strigă să-și înă gura. Tilia privește uimită; nu și-a mai văzutț niciodată fratele așa de furios. Fa a lui Linden se transformă, s-a ascu it, privirea i s-aț ț întunecat de furie. Îl izbește pe Colin de zid și-i dă capul pe spate, astfel încât să-l poată vedea printre stropii grei de ploaie. Îl apucă de bărbie. Linden vorbește rar și limpede, ca și când Colin ar fi un copil prost de cinci ani. E simplu, treaba stă cam așa: Colin să se ducă înapoi la prietenii lui la Ternes acum, să stea acolo și să nu se mai întoarcă. Dacă se întoarce și dacă se mai îmbată, o să-i pară rău. Un taxi liber vine încet pe rue Delambre, o privește miraculoasă și neașteptată. Linden fluieră să-l oprească. În timp ce deschide portiera și încearcă să-și împingă cumnatul în

mașină, Colin alunecă pe trotuarul ud și cade în fund, cu picioarele în sus, comic, ca un cascador dintr-un film cu Charlie Chaplin. Durează cinci minute să-l ridice în picioare și să-l împingă pe bancheta din spate cu ajutorul Tiliei, în timp ce amândoi ignoră claxoanele mașinilor care nu pot trece. Șoferul de taxi spune că nu-l duce nicăieri pe tip în halul ăsta. Exasperată, Tilia bagă mâna după bani în buzunarul de la spate, îi dă cincizeci de euro, mult peste tariful normal. Bărbatul ia bancnota și tace. Colin nu-și amintește adresa prietenilor lui, așa că Tilia îi spune șoferului să-l ducă la stația Ternes Métro, sperând că soțul ei o să se orienteze la fața locului. Când mașina dispare în burniță, se privesc unul pe altul, uzi, și iar Linden încă răsuflă greu de furie. Este clar, Colin a turnat în el alcool toată ziua, îi explică Tilia. Nu voise să-l vadă pe Colin, nici vorbă. Iar el n-a reacționat bine. Da, a fost dură cu el, dar ce era să facă? Chiar se aștepta să nu bage în seamă ori de câte ori se face zob? Cum îndrăznește să vină în halul ăsta? Slavă Domnului că nu l-a văzut mama lor. Și ce căzătură! E un adevărat miracol că n-a pățit nimic. Îl imită, se dă înapoi clătinându-se. Linden o prinde de mânecă.

Și atunci începe. Râsul pune stăpânire pe tot, ca atunci când erau copii: un râs nestăpânit, încântător, incontrollabil. Se agață unul de altul, cu gurile căscate, se îndoaie de la jumătate, până îi doare burta, fără să le pese de ploaie, de frig. Bietul Colin, de unde era să știe? Ce căzătură! A fost spectaculoasă! Ar fi trebuit filmat. Hohotesc așa de tare, încât li se alătură și trecătorii, chicotesc și ei. Râsul le alungă apăsarea. Pe Linden îl cuprinde o stare de bine, își dă seama că nu s-a mai simțit așa de senin de câteva zile. Fratele și sora se iau în brațe și se strâng tare. – Te iubesc, fără ioare, șoptește Tilia lipindu-se de pieptul lui.

– Și eu te iubesc, păpușă.

Este prima oară când își spun aceste cuvinte.

ȘASE

*Quand je suis parmi vous, arbres de ces grands bois,
Dans tout ce qui m'entoure et me cache à la fois,
Dans votre solitude où j'entre en moi-même,*

*Je sens quelqu'un de grand qui m'écoute et qui m'aime!*⁵

Victor Hugo, „Aux arbres“

Iată-mă, mă ascundeam în spatele copacului celui mai mare. Credeam că Suzanne o să mă găsească imediat. Dar nu m-a găsit. Părea să nu se grăbească.

Am început să-mi pierd răbdarea. Nu-i mai auzeam vocea. Nu mă striga, așa cum ar fi trebuit să facă. Ușor, m-am uitat discret pe după trunchi, cu grijă, să nu mă zărească. Nu în elegeam ce văd. Nu avea nici o noimă. Suzanne era întinsă pe jos. Nu-i vedeam decât părul, răsfirat pe iarbă, și picioarele albe, goale.

Era ceva peste ea. Semăna cu un sac uriaș. Închis la culoare, granulat și murdar, îi acoperea partea de sus. Dar sacul se mișca și, în timp ce mă uitam, am în eles că-iț făcea rău. Îi auzeam răsuflarea grea, era de parcă ar fi ars-o sau ar fi bătut-o. Sacul avea niște mâini uriașe, roșii, care o ineau de gât.

Nu mi-a mai fost niciodată așa de frică. Eram sigur că era un monstru, cum îi apareț în coșmaruri. Genul acela de care se sperie to i copii. Dar ăsta nu era un coșmar, ciț realitatea. Era ziua în amiaza mare, nu noapte. Ea se împotrivea; vedeam clar. Se împotrivea cu toată for a ei. Se răsucea și se zbătea, dar sacul era mult mai puternic și mai mare decât ea.

Îmi venea să fug, însă nu mă puteam mișca. Mă paralizase frica. Monstrul se împingea peste ea, din ce în ce mai repede, cu o frenezie bolnăvicioasă. Ea dădea semne că se îneacă, în timp ce monstrul grohăia oribil.

Am crezut c-o să mă topesc de frică. Mi-am udat pantalonii. Am început să plâng. Îmi venea să strig. Nu știam cum să chem ajutoare, unde și la cine să fug. Casa era prea departe. În plus, dacă mă mișcam, mă vedea monstrul. Și venea după mine.

„De ce te-ai făcut fotograf?“ era o întrebare care-i era adresată des lui Linden. Niciodată nu se sătura de întrebarea aceasta, așa cum tatăl lui nu se sătura să povestească despre primul copac pe care-l salvase. Lui Linden îi plăcea să spună că a lucrat la bătrânul domn Fonsauvage, care

i-a oferit primul lui aparat foto, Praktica, și cum a intrat Leica în via a lui. Însă erau anumite aspecte ale meseriei sale pe care nu le putea exprima. Cum putea descrie precis faptul că, pentru el, fotografia era precum acumularea de experiență? Nu voia să pară pedant. Nu avea nici o lecție de dat. Nu voia să dăscălească pe nimeni prin munca lui, așa cum nu-i plăcea ca subiecții lui să pozeze crispați. Era o convingere prea intimă și-i venea greu să o împărtășească cu glas tare. Odată încercase să-i explice unei jurnaliste franceze care scria un articol despre el pentru o revistă că fotografia folosește un limbaj înțeles peste tot în lume și că pare înșelător de simplă într-o asemenea descriere. Femeia zâmbise la aceste cuvinte. Cum o putea convinge că nu e deloc simplă, că fiecare fotograf are propria variantă a acestui limbaj? Era mai ușor să spună că, deși nu avea aparatul de fotografiat în mână, tot fotografia în minte ceea ce vedea; că de fiecare dată când văzuse frumusețe sau o tragedie, voise să o immortalizeze, în felul lui, în viziunea lui.

În această dimineață de miercuri, la spital, îl fotografiază pe tatăl lui și cu telefonul, și cu Leica. Nu e prea multă lumină în rezervă mică. Paul este treaz și se uită la el cu ochii larg deschiși. Încă are canula de oxigen în nas. Din cauza gurii strâmbă, Linden nu-și dă seama dacă zâmbeste, dar îi place să creadă că tatăl lui este mulțumit. Ca de obicei, ori de câte ori are aparatul de fotografiat în mână, nu trebuie să vorbească. Își îndreaptă obiectivul spre mâinile tatălui, noduroase și ciudat de palide pe fundalul păturii galbene. Nu a venit încă nici un doctor. Poate că vizita a avut loc mai devreme? Asistentele se ocupă de tatăl lui cu gesturi exersate. Unele sunt mai prietenoase decât altele. Deasupra patului se află o mulțime de monitoare complicate, cu dungi roșii, verzi și galbene și cu numere care le traversează ritmic. Linden studiază corpul tatălui, împușcat și ofilit pe sub halatul albastru de spital. Mama lui și Tilia vor fi șocate, știu acest lucru. În numai patru zile, Paul a îmbătrânit, pare mult mai vârstnic decât de cei șaptezeci de ani ai săi.

O femeie intră în liniște în rezervă. Este între două vârste, dolofană, poartă o fustă de tweed și un cardigan maro și are părul scurt și cenușiu. Îl salută pe Linden. El nu știe cine e și înclină din cap

nedumerit. Femeia se prezintă drept Dominique. Are o voce blândă și plăcută. Linden se întreabă dacă nu a greșit rezerva, dar ea întreabă cum se simte tatăl lui în dimineața aceasta. Oare este o prietenă necunoscută a lui Paul? Oț iubitoare de copaci? Anticipându-i parcă întrebările, femeia îi spune că este voluntară la spital. Lucrează de mult în secia profesorului Magerant. De obicei vine numai mar ea, dar, din cauza inundației și întrucât au fost transferați și alți pacienți aici, este ȚȚȚ la dispoziție toată săptămâna. Spitalul are nevoie de cât mai mult ajutor posibil. La început Linden nu se simte prea comod în prezența ei. Acum Dominique se așază vizavi de el și își pune geanta pe podea, părând hotărâtă să rămână. Îl cuprinde iritarea. Cum poate să-i ceară să plece? N-ar fi prea politicoasă; pare o doamnă de treabă. Femeia își scoate lucrul de mână din geantă și începe să tricoteze, iar andrelele păcănesc ritmic. Linden privește firul lung și albastru de lână. Un fular? O mânecă? Nu-și dă seama. A văzut Linden știrile azi-dimineață? Impresionant, nu? Din fericire, ea locuiește în arondismentul al XIV-lea, nu foarte departe de spital. Se pare că Sena a atins opt metri și o să crească și mai mult. Mai are puțin până atinge maximul istoric din 1910! A văzut Linden imaginile extraordinare cu Turnul Eiffel? Fluviul a inundat tot Champ de Mars. Turnul pare înfipt în mijlocul unui lac uriaș. Nu-i așa că este incredibil ce se întâmplă? A auzit că cel mai bine te poți deplasa acum prin Paris, în afară de barcă, cu calul. A văzut la știri: mulțimea incredibilă de cai ai poliției cu apa până la piept, mergând pe Avenue Bosquet. Și, desigur, nu trebuie să uitați de suburbii, unde oamenii suferă la fel de mult, însă nu le acordă nimeni atâta atenție. Suburbiile au fost mereu o zonă sensibilă, iar inundațiile nu ajută prea mult; e tot mai multă agitație acolo. Dominique ȚȚȚ a auzit că au avut loc jafuri noaptea în unele din cartierele inundate – se pare că sunt bande de tineri din suburbiile din nord –, iar poliția și armata nu reușesc întotdeauna să protejeze clădirile părăsite. Președintele vine astăzi, mai târziu, să viziteze Javel cu barca. Linden e la curent? Președintele a fost criticat de mulți că n-a făcut lucrul acesta mai devreme. Ea speră că va veni și în suburbii; oamenii de acolo se

simt neglijă. A reț o verișoară în Alfortville, a cărei locuință a fost inundată. Femeia are un ton liniștitor, plăcut. După un timp, Linden descoperă că îi face bine să-o asculte. Femeia continuă să vorbească, liniștită, iar mâinile ei se mișcă rapid. Este tentat să o fotografieze. Are o aură interesantă în jurul părului argintiu. Dominique a citit în ziar (oare în *Le Parisien* sau în *Le Figaro*? nu-și mai amintește) că ploaia neîntreruptă este rezultatul direct al încălzirii globale. Vremea e rea în toată Franța și în alte țări europene. Nu-i așa că e și îngrijorător? Oare asta nu înseamnă că va ploua și mai mult în viitor și vor fi și mai multe inundații? Linden aprobă din cap, îi dă dreptate. Articolul pe care l-a citit menționează că despădurirea din nordul Parisului, care s-a produs în ritm constant în ultimul deceniu, a contribuit și ea la creșterea rapidă a nivelului apei. Niciodată nu e o idee prea bună să tai copacii, nu-i așa? Linden observă că tatăl lui absoarbe fiecare cuvânt. Ochii strălucitori ai lui Paul așnesc de la Dominique la el, de parcă ar asista la un meci de tenis.

– Noi credem că tatăl dumneavoastră aude și în elege tot ce spunem, zice Dominique surprinzându-i privirea. Am avut o discuție în bună regulă cu domnul Malegarde seară. Când Linden se încruntă uimit, femeia continuă: Desigur, domnul Malegarde nu poate să vorbească bine încă, dar poate, cu siguranță, să comunice. Ț

Așa face în fiecare săptămână; stabilește o conexiune cu pacienții care au avut atacuri cerebrale, apoi îi ajută și-i învață și pe apropiații acestora să procedeze la fel. Linden se țintreabă ce știe și ce află despre fiecare familie căreia îi oferă consolare. Probabil că este o slujbă dificilă, pentru care nici măcar nu este plătită. Cum a ajuns să facă așa ceva? Ce a determinat-o? Cum e viața lui Dominique? Are la cine se întoarce acasă, sau mersul la spital e principala preocupare a zilei? Ochii tatălui său sunt aintea ei rotunde și a lui Dominique, apoi coboară la lucrul de mână. Poate că și lui Paul îi aduce mângâiere prezența ei. Ce a reușit să-i comunice ieri Paul? Linden e curios să afle. Dominique se ridică discret și-și împătorește lucrul. I-a făcut mare plăcere să vorbească cu ei. Mai vine mâine. Când pleacă și închide ușa

În urma ei, se creează un gol. Linden se străduiește să-și croiască drum prin liniștea bruscă. Ar trebui să pălăvrăgească și el pur și simplu ca Dominique? Să vorbească, să lase cuvintele să curgă? În ochii tatălui său vede nerăbdare. Se apropie de pat și-l ia pe Paul de mână. „Tatăl dumneavoastră aude și în elege tot ce spunem.“ Îi simte pulsul slab la încheietură, i se zbate sub degetul mare. Se minunează de complexitatea corpului omenesc, de toate lucrurile nevăzute care se petrec sub piele. Se gândește la cheagul care-i blochează artera, la eforturile pe care le face corpul lui ca să se mențină în viață. Vrea să poată spera, să poată crede că tatăl lui va scăpa cu bine. La cum îl ine de mână așa, în momentul acesta de liniște, posibilă moarte a lui Paul i se pare o adevărată erezie. Și totuși, în mintea lui este o imagine vie, pe care nu o poate șterge. Are senzația că viața se scurge ușor din tatăl lui și în același ritm imperceptibil cu care crește Sena, de parcă cele două lucruri ar fi împletite și prestabilite. Complexele încâlceli de nervi, celule și organe care formează corpul tatălui său seamănă cu rețeaua pariziană de străzi care sunt invadate treptat de apă, unde cade electricitatea și este blocată transmiterea de date computerizate. Privind pe geamul stropit de ploaie, Linden se gândește că a devenit o santinelă care-și veghează tatăl, care veghează ploaia, întreg orașul.

Începe prin a-i spune că Lauren se simte mai bine. Speră că în curând va putea să vină să-l vadă. Pare frântă, dar a trecut peste hop. O să fie bine. Fața tatălui tresare puțin și clipește, scoate un geamăt ciudat. Linden nu în elege ce vrea. Se apleacă mai mult. O șoptă. Distinge „tu“. Cuvântul „tu“. Linden arată spre sine. Paul lasă bărbia în jos și geme iar. Ce vrea să spună? Ah! A înțeles! Se referă la el. La el, la Linden. Cum se simte Linden? Paul mormăie și dă iar din cap. Linden zâmbește, în culmea fericirii că poate desluși acest nou limbaj. E bine. E bine, puțin obosit, dar bine. Începe să-i vorbească despre Sena, convins că așa o să-i revină atenția, ca mai devreme, când Dominique îi dădea ultimele vești. Descrie cum inundația se întinde treptat spre arondismentul al VIII-lea, exact ca în 1910, în ciuda barierelor și a pompelor instalate de municipalitate. Se mai formează o lagună în fața gării Saint-Lazare, apa se strecoară pe rue de l'Arcade, unde au fost

puse blocaje. Autoritățile au închis zona, nu numai pentru că gara a fost ridicată pe un teren nesigur, unde s-a săpat pentru canale, pasaje subterane, parcări și pentru metrou, dar și pentru că acum câteva secole pe acolo trecea un fost bra al Senei, pe o cale nordică între Ménilmontant și Chaillot, și inundația l-a trezit la viață, atrăgând apa în vecinătate. Parterului muzeului Orsay este complet inundat; obiectele de artă au fost puse la adăpost, însă daunele suferite de muzeu sunt uriașe. Maison de la Radio, clădirea circulară, modernă de pe avenue du Président-Kennedy, foarte aproape de fluviu, care de obicei difuzează mai multe posturi naționale, a trebuit închisă și evacuată. În jurul clădirii au fost așezate colaci de salvare uriași, dar apa tot a trecut. Acum emit din niște birouri temporare, neafectate de inundații, din apropierea de Montmartre. La Défense, importanta zonă corporatistă din vestul Parisului, unde-și au sediile mii de firme, a fost ruptă de capitală și inundată de fluviul umflat, furios în zona podului Neuilly. Acum specialiștii spun că orașul va fi paralizat peste cincisprezece zile. Nivelul maxim ar trebui să fie atins mâine sau poimâine, așa a auzit Linden. Își dă seama că s-ar putea să-și neliniștească tatăl, așa că se abține să-și menționeze cifrele pe care le-a auzit la știri, că peste cinci milioane de oameni vor rămâne fără apă curentă și fără electricitate. Impactul acestei inundații va fi de zece ori mai mare decât în 1910; nu-i spune nici acest lucru. În schimb, îi spune că agenta lui i-a trimis un e-mail să-l anunțe că mai multe fotografii alb-negru făcute de el în Javel cu vechiul Leica au fost publicate în presa internațională. În timp ce vorbește, Linden își dă seama că tatăl lui, mai mult decât oricine altcineva, în elegerile supreme ia naturii. Paul și ascultă cu atenție; Linden își dă seama după intensitatea privirii. O parte din el îi strigă să vorbească despre altceva, să discute despre lucruri mai personale. Însă ei doi n-au mai făcut asta niciodată, cum să înceapă? Poate ar trebui să-l întrebe pe Dominique; poate ea ar ști cum să-l ajute. Gândurile îi sunt întrerupte de sosirea lui Mistral. Se simte în același timp ușurat să-l vadă și înfrânt, pentru că nu a reușit să-i împărtășească tatălui preocupări mai intime. Mistral radiază de

fericire; are o surpriză pentru ei. Pot să ghicească? Îmbujorată, sare de pe un picior pe altul. Se uită amândoi la ea, uimi i.ț Ușa se deschide încet, și iat-o pe Tilia, palidă și nemișcată. În momentul în care-și vede tatăl izbucnește în lacrimi. Mistral o trage delicat în rezervă și o duce spre pat. Plângând încă, Tilia își ia tatăl de mână și i-o sărută. Nu poate să vorbească; nu poate decât să-i sărute întruna mâna lui Paul. Nu a fost simplu s-o aducă aici, îi șoptește Mistral lui Linden. A fost ideea Tiliei; ea a vrut să vină, dar când au ajuns la intrarea spitalului i s-a făcut frică. S-a albit la față, a trebuit să se așeze; apoi a spus că trebuie să se întoarcă la hotel, că nu poate merge până la capăt. Așa că au stat acolo mult timp, iar Mistral a vorbit cu ea până a convins-o să vină. Ca întotdeauna când se uită la sora lui, Linden este împărțit între amuzament și emoție. Este un pachet de nervi, ț ț incontrollabilă, imprevizibilă. Fața tatălui lor pare mai puțin strâmbă (sau poate s-a obișnuit Linden cu ea?) și Paul scoate gemete care sunt deopotrivă emoționante și jenante. Linden are scuză perfectă să folosească Leica, să se ascundă în spatele aparatului, să se protejeze.

Mai târziu, când pleacă, lăsându-le pe Tilia și pe Mistral cu Paul, se întâlnește cu

Dominique în fața liftului. Ezită numai câteva secunde, apoi o întreabă cum să vorbească cu tatăl lui. Se bâlbâie, se simte ridicol. Să vorbească cu adevărat, nu numai să bâlbâiească despre fluviu și vreme. Dominique îi ia în serios întrebarea. Coboară împreună cu liftul și merge spre ieșirea de pe rue Saint-Jacques. Dominique îi spune că uneori familiile sunt descurajate de expresiile și zgomotele ciudate pe care le scot supraviețuitorii atacurilor cerebrale. Așa că, dacă îl deranjează, să se uite pe fereastră și să încerce să vorbească așa la început. Apoi se va obișnui. Linden nu îndrăznește să-i spună că nu-l stingherește aspectul tatălui său, ci gândul de a i se destăinui. Îi mulțumește și pleacă.ț

Ploaia îl întâmpină ca o veche prietenă în timp ce merge cu pași mari pe boulevard de Port-Royal spre Montparnasse și spre hotel. Sunt mulți oameni în cafenele, observă el, ț iau masa de prânz, beau, se veselesc, în timp ce jumătate din oraș este scufundat sub ape. I se pare tulburător cum tragedia pândește numai în anumite zone, nu și în altele. Oare nu

va fi afectat tot Parisul? Nu cu asta trebuie să începe să se confrunte? În liniștea camerei, urmărește în direct imaginile cu președintele care vizitează cartierul Javel cu barca, însoțit de primar și de prim-ministru. Au un aer solemn și lugubru; în spatele lor vine încă o barcă, plină de jurnaliști înarmați cu aparate de filmat. Oamenii îi strigă președintelui de la ferestre: unii îl insultă, câiva îl imploră să-i ajute, mulți îi strigă mulțumiri. Președintele le răspunde tuturor cu răbdare, se întinde să strângă mâini, se arată compătimitor, răspunde chiar și la cele câteva invective. Da, ar fi trebuit să vină mai devreme. Da, îi pare rău pentru situația lor. Da, a venit să ajute. În timp ce Linden privește imaginile, pe ecranul telefonului îi apare un SMS de la Oriol: „Sper că tatăl tău este bine. Hai să ne întâlnim diseară la 10 la intersecția dintre rue de Grenelle și Bourgogne. Mergem cu barca de patrulă. Nu lua aparatul foto. Nu e voie cu bli . O.“

După-amiază, Linden bate la ușa mamei. Nu răspunde. Aude zgomotul unui uscător de păr și bănuiește că nu-l aude. Mai așteaptă cinci minute și încearcă iar când se face liniște. De data asta, Lauren deschide, poartă un halat, are părul umed încă și uscătorul în mână. Spune că n-a terminat, așa că-l roagă să-o aștepte în dormitor. Închide apoi ușa de la baie, și vuietul începe iar. Linden se așază, gândindu-se că poate e momentul să discute cu mama lui despre următoarele două săptămâni. Dacă starea lui Paul nu se schimbă, vor trebui să decidă ce să facă. Nu mai pot sta prea mult în acest hotel. Dacă Lauren trebuie să rămână la Paris, atunci trebuie să se ocupe de acest lucru. Au prieteni în Paris la care ar putea sta? Nu-i vin prea mulți în minte și, în plus, inundația complică și mai mult situația. Dar prietenii de care a pomenit Colin? Nu e o idee prea bună. E mai bine să nu-l amestece pe Colin. Telefonul mamei vibrează lângă el pe noptieră. Jeff VDH. Iar e tipul ăla. Jeff van der Haagen, fostul ei iubit. Linden îi strigă lui Lauren: „Îți sună telefonul!“, dar nici de data aceasta nu-l aude. După câteva clipe, apare un SMS pe ecran. N-ar trebui să se uite, dar nu se poate abține.

„Iubita mea, mă bucur așa de mult că te simți mai bine. Sună-mă când poți. Mă gândesc la tine zi și noapte. Te sărut pe tot corpul. J.“

Linden se ridică, e tentat să plece înainte ca mama lui să iasă din baie. Nu știe ce e mai rău, jena de a descoperi că mama lui are un iubit sau faptul că trebuie să-o informeze că este la curent cu situația. Peste câteva minute va ieși din baie și el va trebui să se poarte normal, de parcă n-ar fi văzut nimic, de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. Nu se simte în stare. Se întreabă ce va spune sora lui; apoi își dă seama că probabil Tilia știe deja sau a bănuț. Nu vrea să se amestece; nu vrea să-și judece mama, nici să-i dea impresia că o judecă. E viața ei și nu are nici o legătură cu el. Stă lângă fereastră, jenat. Căsniciatul părinților nu e treaba lui. El a plecat de acasă la cincisprezece ani. Relația lor este un mister la care refuză să mediteze. De ce ar face-o? Totuși, SMS-ul l-a atras în acel mister, l-a forțat să intre în intimitatea lor. Nu poate să nu se gândească la tatăl lui. Ce știe Paul? De când se întâmplă? Linden își amintește de vara în care Jeff și familia lui au venit la Vénosan, e o amintire ce oasă. Oare aventura este recentă? Sau e una dintre acelea care durează în taină de mult, ca aceea dintre Candice și J.G.? Îi vin în minte și alte întrebări. Sunt fericiți părinții lui? Au fost mereu fericiți? I-a fost simplu lui Laurenț să renunțe la viața ei în favoarea uneia noi, a unei limbi pe care abia dacă o știa și pe care încă o vorbește prost? Avea numai nouăsprezece ani când l-a cunoscut pe Paul. Oare s-a simțit părăsită când amândoi copiii ei au plecat de acasă? Avea patruzeci de ani atunci. Poate că aceasta era fragilitatea ei ascunsă: perspectiva de a fi singură în casa aceea mare, cu un soț care asculta numai copacii. Uscătorul de păr se oprește în sfârșit. Când apare Lauren, îmbrăcată cu un pulover și pantaloni închiși la culoare, Linden tace. Nu poate să se poarte normal. Măinile îi atârnă epene pe lângă corp. Așteaptă să descopere mama lui SMS-ul, să facă legătura. Lauren își pune ochelarii de citit pe nas, ia telefonul în mână. Linden își ferește privirea. Minutele se scurg. Poate că n-o să spună nimic. Poate că o să ascundă tot, ca atunci când nu a putut accepta faptul că este homosexual, ca atunci când le-a spus prietenelor ei că fiul ei are iubite.

– Probabil ești dezamăgit de mine.

Mama vorbește pe un ton scăzut, dar el o aude foarte bine. Linden clatină din cap, ridică mâna: nu trebuie să audă toate astea, nu trebuie să știe. Vocea lui pare pu în maiț stridentă decât se aștepta. Lauren oftează. Știa ea; e supărat, și are toate motivele. Cum îi poate explica Linden că ar prefera ca mama lui să nu i se destăinuiască, că nu trebuie să afle toate detaliile. Via a privată a părin ilor lui nu-l interesează, se miră că ea nuț ț în elege acest lucru. Lauren vorbește mai departe, cu greu, și pentru a suta oară Lindenț se gândește cât de diferită e de sora ei, care avea intui ie, era discretă. Totuși, își iubeșteț mama, chiar dacă știe că este egoistă, deloc subtilă și uneori insensibilă. Are un sim alț umorului dezvoltat, care îi trezește afec iune; deseori l-a făcut să râdă în hohote. Acumț nici prin gând nu-i trece să râdă. Ridică iar mâna, o întrerupe, îi spune că nu e nici o problemă, că în elege. Nu trebuie să continue. Este adult. De ce nu pot să încheie chiarț acum discu ia? Fa a lui Lauren pare să se scurgă. Dusă e mama superbă care cucereaț ț toată aten ia. Lauren lovește cu pumnul în masă, cu for ă, făcându-l să tresară.ț ț – Linden, ascultă-mă!

Are un ton încordat, încărcat de durere; ochii îi scânteiază de lacrimi. Linden se pregătește pentru ce urmează. A făcut multe, multe greșeli în via a ei. Partea bună aț vârstei pe care o are e că-și dă seama de aceste greșeli; își dă seama cum au apărut și din ce cauză. Nu vrea să caute scuze, să-și plângă de milă. Știe exact ce a făcut. Jeffrey, fostul ei logodnic. Da, și Jeff este căsătorit. Da, pare josnic și rușinos. Dar, Dumnezeu, nu este așa! A început acum mul i ani. Abia dacă se vede cu Jeff. Locuiește în Boston cuț familia lui. Se întâlnesc o dată pe an, poate și mai rar. Acum că lui Lauren i-au murit părin ii, nu mai are nici o scuză să meargă la Boston. Îi scrie lui Jeff în fiecare zi.ț Corespondează așa, zilnic, de cincisprezece ani. El este confidentul, cel mai bun prieten al ei, sufletul ei pereche. Este mereu alături de ea, chiar dacă este la mii de kilometri depărtare, și lui îi spune tot. Îi este și ea alături. Și-au scris o mul ime de pagini,ț scrisoare după scrisoare, e-mail după e-mail, SMS după SMS. Nu, Paul nu știe. Cel pu in așa crede. Și dacă ar ști, i-ar păsa? Nu e sigură. Linden o întreabă ce vrea săț

spună. Lauren scoate un hohot scurt și sec care lui Linden nu-i place. Linden nu în elege, nu-i așa? Nimeni nu în elege. Nimeni nu vede. Nimeni nu-și dă seama. Paul Ț este blând, bun și răbdător. Nu este agresiv; nu a ipat niciodată la ea, nu a lovit-oȚ niciodată. Dar Paul trăiește în altă lume. El nu vede ce văd ei; el nu aude ce aud ei. El nu vede, nu e atent decât la copaci. Chiar trebuie să-i explice? Linden sigur știe. Sigur a suferit și el din cauza asta. Știe că și Tilia a suferit. Linden mormăie că știe. Mama lui continuă, cu vocea tremurătoare încă. Paul este mul umit de simpla ei prezen ă. E totȚ Ț ce-i trebuie. Liniștea îl înnebunește. De-a lungul anilor, a încercat să i se confeseze so ului ei. AȚ ascultat-o întotdeauna, dar niciodată nu au stat de vorbă cu adevărat; Paul a adoptat rezerva lui obișnuită. Recunoaște că discută mai mult cu menajera, Nadine, sau chiar cu bătrânul Vandeleur, grădinarul. A organizat călătoria asta cu speran a deȚ a-l face să interacționeze în sfârșit cu ea, cu familia lui. Ea credea că nu este prea târziu,Ț că Paul va învă a, cumva, să comunice, la șaptezeci de ani! Chiar așa de tare seȚ înșelase? Iar acum s-a întâmplat lucrul acesta tragic: so ul ei se luptă săȚ supravie uiască în spital. Oare va mai putea vorbi vreodată cu el? O va mai auzi? VaȚ scăpa cu via ă? Se simte așa de vinovată. Lauren începe să plângă ușor. Linden seȚ întreabă dacă mătușa lui știa de Jeff, de dificultă ile surorii ei. Probabil că da. CandyȚ era apropiată de Lauren; știa cum să păstreze secrete. Pentru prima oară, îi pare rău pentru mama lui, mama lui cea nonșalantă, rafinată care rareori părea tulburată de cursul evenimentelor. Rareori a văzut-o plângând. Se întinde și o bate încurajator pe umăr; spune că Paul o să scape cu bine, o să-l vadă în curând, nu trebuie să-și facă griji. Linden se ridică, mormăie că trebuie să se întoarcă în camera lui, dar ea îl trage de mână.

– Vreau să vorbesc cu tine și despre celelalte greșeli ale mele.

Acum pare hotărâtă, are un ton mai pu in plângăre . Are fa a udă de lacrimi întoarsăȚ Ț spre el. Spune că aștepta momentul potrivit să-i spună acest lucru, dar momentul acela nu a mai venit. Așa că alege clipa aceasta, chiar dacă au avut parte de destule emo ii înȚ ultima săptămână. Poartă această povară de prea mult timp; e prea dureros. Vrea să vorbească despre homosexualitatea lui. Linden nu se aștepta la

asta. Se așază iar, fără să spună nimic, iar inima îi bate pu in mai tare. Mama lui își împreunează mâinile. Ceț vrea să spună, fără să reușească prea bine, este că îi pare rău. Îi pare rău că a reac ionat așa cum a reac ionat când el i-a spus, acum treisprezece ani. Îi pare rău că în to i aceiț ani nu a adus vorba despre subiect, până să-l cunoască pe Sacha. L-a dezamăgit tare pe Linden. Nu s-a iertat niciodată pentru asta. Și gelozia aia prostească atunci când i-a spus că sora ei știa deja. Cum de a putut să fie așa de proastă și de insensibilă? Fusese copleșită de sentimente nepotrivate. Să fie sinceră (și vrea să fie sinceră; vrea numai sinceritate între ei acum), bănuise că este homosexual când decisese să plece la Paris. Bănuia că este intimidat la școală. Și totuși, nu a făcut nimic, nu a spus nimic, încă o greșeală cumplită. Știe de ce. Acum poate să spună, dar atunci nu a putut. Nu a spus nimic pentru că îi era teamă. Îi era teamă că fiul ei este homosexual. Era groaza de a fi diferit, de a ieși în eviden ă. Teama de a avea un copil care nu era ca ceilal i de laț școală, mai ales în acel mic oraș intolerant de provincie, din cauza numelui pe care-l purta, numele acela, Malegarde: o familie aleasă, din care Linden era ultimul moștenitor. Ultimul care să ducă numele mai departe. Nu putea împărtași nimănuui temerile ei. Nu putea vorbi cu nimeni. Nu avusese curajul necesar să spună tare: „Cred că Linden e homosexual și mi-e teamă“. Așa că a renun at. L-a lăsat să plece la Paris;ț parcă îl vede și acum, înalt, slab, nefericit, vine să-i spună la revedere în bucătărie, tatăl lui așteaptă în mașină să-l ducă la Montélimar să ia trenul spre Paris. În adâncul sufletului, știa că sora ei îi va oferi lui Linden toată tandre ea și mângâierea de careț avea nevoie, tot ce nu putea să-i dea ea acolo și atunci. Se dispre uia. Se considera oț mamă groaznică. Când a plecat și Tilia, și apoi a rămas însărcinată, s-a sim it maiț singură și mai inutilă ca oricând. Nu știa cum să-l abordeze pe Linden, iar el se apropia din ce în ce mai mult de Candy. A lăsat invidia să-i stea în cale. Ar fi putut să discute cu sora ei, dar nu a făcut-o. Încă o greșeală. Așa de multe greșeli. Este regina greșelilor, nu-i așa? Când Linden și-a făcut curaj în acea zi de primăvară în apartamentul lui de pe rue Broca, ea s-a purtat dezastruos. Când se gândește la momentul acela, îi vine să urle. Cel mai rău a fost când i-a

spus că nu știe cum va reacționa tatăl lui și l-a lăsat pe el să discute cu Paul. Cum a putut să-i spună așa ceva fiului ei? Câtă cruzime! Ce inimă împietrită! Acum își dă seama că tot frica a împins-o să spună lucrurile acelea, groaza de a avea un fiu homosexual. Frica de a le spune oamenilor: „Fiul meu e homosexual“. Se ura pentru asta. Voia ca fiul ei să fie ca toți ceilalți fii ai oamenilor pe care-i ținea cunoștea. Totuși, nu fusese crescută de bigoți! Oricât ar fi fost de demodați, părinții ei țineau să fie deschiși la minte. Își învățaseră fiicele să fie tolerante, generoase, imparțiale. Atunci, ce se întâmplase? Durase până să-și dea seama. Câțiva ani, de fapt. A înțeles că ținea să alunge imaginea fiului pe care credea că-l are, așa-zisul fiu perfect, fiul care se integra; imaginea cu fiul ei care se căsătorea cu o femeie și făcea un copil cu femeia aceea. A înțeles că trebuia să înceteze să-i mai mintă pe ceilalți în legătură cu homosexualitatea fiului ei pentru simplul motiv că nu putea face față reacțiilor lor. Oțet doare când se gândește la toți acei ani în care nu a îndrăznit să-l întrebe pe Linden despre viața lui personală, despre iubii lui, chiar și după ce și-a afirmat homosexualitatea. Probabil i se păruse împietrită. A trecut timpul, și cariera lui Linden a luat avânt. A devenit mai celebru decât tatăl lui, în alt domeniu. Era mândră de el, sincer, dar sentimentul acela sâcâitor nu-i dădea nici o clipă pace. Linden avea viața lui, iar ea nu știa nimic despre aceasta, în afară de fotografii. Nu știa cum să vorbească cu el, normal. A adus lucrul acesta în discuție cu Tilia, care s-a pierdut cu firea și a trimis-o la plimbare. Și nu putea să discute nici cu Paul. Nu vorbise niciodată cu el. Nu îndrăznise. Ce prostie din partea ei! Viața personală a lui Linden era un subiect pe care nu îl discuta niciodată cu soțul ei. Reticența venea din partea lui Paul? Nu, nu credea. Venea numai din partea ei și, cu fiecare an, se înstăpânea tot mai mult liniștea. Apoi, în 2014, Linden i l-a prezentat pe Sacha la New York. Nu-l cunoscuse niciodată pe vreunul din iubii fiului ei; nici măcar nu le auzise numele. Avusese emoții în legătură cu cina aceea; își făcuse griji din cauza acestui tânăr, a acestui străin. Linden îi spusese senin, prin e-mail, că s-a îndrăgostit, că se muta la San Francisco în curând și că voia să i-l

prezintă pe Sacha. În aprilie 2014, Lauren era la Boston de o săptămână, venise la înmormântarea mamei sale, la care participase și Linden. Fusesse o perioadă tristă pentru Lauren: sinuciderea surorii ei cu doi ani mai devreme, moartea tatălui ei cu un an înainte, iar acum, a mamei. Fusesse de acord să treacă prin New York, pe când Paul se întorsese în Franța de la Boston ca să participe la o importantă convenție dendrologică. În seara aceea, când Sacha și Linden au intrat în restaurant, fața fiului ei strălucea de fericire. La început atât a văzut, lumina incredibilă din ochii lui Linden. Și apoi s-a uitat la bărbatul de lângă el. Aceeași lumină. Aceeași strălucire. Vedeți doi oameni îndrăgostiți. De ce se temuse? S-a simțit eliberată! Nu va mai minți niciodată. Nu era nevoie. Când pomenește de Sacha, adaugă mereu: „Iubitul fiului meu“. Când vorbește cu Paul, spune pur și simplu „Sacha“. Paul nu a întrebat niciodată de Sacha, dar știe exact cine este. Ce crede despre faptul că fiul lui trăiește cu un bărbat? Nu știe. Niciodată nu și-a făcut destul curaj să-l întrebe. Linden spune că nici el, din aceleași motive. – Poate că acum reușești să stai de vorbă cu tatăl tău. În sfârșit, spune Lauren.

Se lasă o tăcere în care freacă tot felul de posibilități. Lauren este prima care oțărpește. Își amintește de prima cină cu Sacha? Sigur că da! Cum ar putea uita? Maiolino, un restaurant care duce spre Gramercy Park, anghinare prăjită la felul întâi, cu un prosecco scânteiător în pahare. Apoi Lauren îi descrie cum Sacha, pe care abia îl cunoscuse, a făcut-o să râdă în primele zece minute. Nici măcar nu-și mai amintea care era gluma; dar se vede încercându-se de răs cu un șervețel la gură. Oare imitase pe cineva, cum face el? Sacha se pricepe de minune să imite celebrități.

Lauren vorbește cu mai multă ușurință acum. Are o expresie mai puțin chinată. Mai vrea să spună un lucru. Uneori, oamenii au o reacție puternică atunci când aud că are un fiu homosexual. De exemplu, vara trecută. Era la Grignan, la o petrecere elegantă într-un restaurant drăguț de lângă vechea spălătorie. De obicei nu participa la asemenea evenimente, pentru că asta presupunea să se îmbrace la patru ace și să facă conversație, dar o prietenă din vecini se ducea și ea. Era o masă

sub pergolă, decorată cu buchete de trandafiri, cu preparate delicioase. Stătea lângă o femeie slabă din Montbrison care purta perle, *madame* Moline. Lauren a aflat că *madame* Moline avea o casă splendidă pe dealuri, cu o grădină superbă, și și-a amintit că Paul mersese să evalueze copacii când s-a mutat familia Moline acolo cu vreo doi ani înainte. *Madame* Moline a fost încântată să audă că Lauren este soia lui Paul. Îi păstra o amintire caldă; știa așa de multe despre copaci. Ce norocoasă era Lauren să fie măritată cu un asemenea om remarcabil! Paul și Lauren aveau copii? Lauren a dat din cap că da, o fiică și un fiu. În timp ce ciugulea fără poftă din mâncare, *madame* Moline părea foarte interesată de familia Malegarde. Voia să știe tot despre Tilia și Linden. Ce nume neobișnuite! Tatăl lor le alesese numele, a spus Lauren. Așadar Tilia era artistă la Londra și Linden, fotograf în San Francisco? Nepo i aveau? Da, pe Mistral, deșaptesprezece ani, elevă. Și Linden? Era căsătorit? Lauren a zâmbit. Nu, dar avea de gând. *Madame* Moline și-a lăbăr at buzele roșii într-un zâmbet. O logodnică tânărăț americană, asemenea mamei lui? „Un tânăr american“, i-a spus Lauren. Buzele doamnei Moline au părut să se crispeze. S-a încruntat. „Un tânăr“, a repetat ea. „Da“, a spus Lauren veselă, „un tânăr.“ Și, pentru că *madame* Moline părea nedumerită, a adăugat: „Fiul meu este logodit cu un tânăr“. *Madame* Moline a clipit. A deschis gura, și-a tamponat-o cu șerve elul, dar tot nu ieșea nici un sunet. (Fără să vrea, Lindenț chicotește. Imita ia mamei lui este foarte amuzantă.) Atunci Lauren a spus clar că fiulț ei e homosexual și este îndrăgostit de un bărbat. *Madame* Moline părea cutremurată; se tot uita la Lauren de parcă îi crescuse barbă sau s-ar fi albăstrit. În sfârșit, a reușit să spună cât de curajos era Linden că alesese să fie homosexual, foarte curajos. Privind-o fix, Lauren i-a replicat cu fermitate că fiul ei nu a ales să devină homosexual; așa s-a născut. Iar ea se mândrea cu el, se mândrea cu ce era el. *Madame* Moline a prins-o pe Lauren de mână. Avea pielea pergamentoasă și degetele osoase. Lauren era așa de curajoasă! O asemenea dragoste necondi ionată era admirabilă, era ca acele mame aiț căror fii sunt în închisoare și ele încă îi iubesc, chiar dacă sunt niște criminali. Linden o întrerupe, spune că nu-i vine să

creadă ce aude. Lauren zâmbește ironic. Este adevărat; e purul adevăr! Un alt prieten apropiat recunoscuse odată în fața ei, când a aflat de Linden, că el ar fi detestat să aibă un fiu homosexual. Citise atâta milă și antipatie în ochii lui, încât îi venise să-l plesnească. O altă prietenă spusese: „Biata de tine, ce ghinion!“ Poate că cele mai urâte remarci erau cele nerușinate, care se voiau a fi amuzante. Ah, deci fiul ei era homosexual? Nu cumva avea legătură cu mama? Fusese excesiv de protectoare cu el? În cele din urmă, nu era numai vina lui Lauren? Învăsaș să se distanțeze de toate, chiar dacă uneori acele observații încă o dureau. † †

În timp ce o ia în brațe și o strânge tare, Linden își dă seama că niciodată nu s-a gândit că mama lui ar putea fi criticată pentru homosexualitatea fiului ei. Pare neașteptat și nedrept să îndure și ea intoleranță și respingerea. Cuvintele ei îi retrezesc pentru scurt timp chinul călătoriei spre acceptarea de sine, revolta împotriva rușinii pe care ceilalți se încapă înăuntru să-l facă să-o simtă. †

Lauren se desprinde de fiul ei și-l mângâie pe față. Are din nou ochii umezi. †

– Sunt așa de mândră de tine, Linden. Îmi pare rău că mi-a luat atât de mult timp să ți-o spun.

*

În această zonă a capitalei nu mai există iluminat public. Barca cu motor așteaptă în întuneric. Lumina lanternelor le arată lui Linden și lui Oriel calea pe pasarelele metalice înguste de pe pustia rue de Bourgogne. Trei poliști îi salută; comandantul de divizie, Bruno Bouissy, și cei doi adjutanți ai lui. Linden nu le distinge fețele, dar ține zărește armele pe care le au asupra lor. Pentru a doua noapte la rând, spune comandantul, s-a semnalat prezența bandelor de jefuitori. Arondismentul al VII-lea a fost dintotdeauna bogat; de aceea acționează aici hoții. De asemenea, acționează și în țările arondismentul al VIII-lea, mai ales pe rue du Faubourg-Saint-Honoré, cu numeroasele sale buticuri de lux. Caută bijuterii, produse de marochinărie, bani. Se pare că sunt foarte organizați; vin cu plute sau cu canoe, uneori improvizate, făcute din scânduri și lăzi legate unele de altele, profitând

de întinericul de pe străzi. Au cu ei scări de aluminiu și ciocane de lemn. Cum operează? Foarte simplu. Doi dintre ei păzesc barca, în timp ce un altul urcă pe scară, sparge o fereastră care nu a fost spartă deja și intră. Apoi obiectele de valoare sunt coborâte în pungi. Durează numai câteva minute. Majoritatea apartamentelor de aici au fost evacuate, însă au mai rămas câțiva proprietari hotărâți. Nu aude nimeni găștile și, chiar dacă le aude cineva, celor mai mult le e frică. Telefonii fixe nu mai funcționează, telefonii mobili din zonă s-au căzut, așa că nu se poate chema poliția. Singurul mod în care pot lupta împotriva hoților și să-și aresteze este dacă patrulează întruna pe străzi cu barca, dar nu au destule bărci pneumatice și nici destui oameni. „Infracționalitatea este în creștere, în același ritm cu nivelul apei“, spune comandantul Bouissy. Oamenii sunt speriați, nu știu cum se vor descurca, cum vor fi despăgubiți apoi. Mai multe magazine au fost jefuite și e și mai rău aproape de Nanterre și Gennevilliers, la nord-vest de Paris. „Există puțină solidaritate“, adaugă sumbru unul dintre căpitani. Oriel spune că urăște lumea asta egoistă, în care selfie-ul este la putere, în care nimeni nu se deranjează să afle dacă vecinul este bine. Când urcă în barca cu motor a brigăzii fluviale, Linden observă că s-a oprit ploaia. Este prima oară când se domolește de când a ajuns el vineri. „Ah, o să plouă iar“, spune adjutantul care conduce barca. „Asta e problema; o să plouă iar.“

Aerul nopții este înghețat, încărcat de miros de putreziciune și canal. Luna se vede deținut dincolo de nori și aruncă o lumină supranaturală, sidefie pe străzile inundate. Parisul seamănă cu o Veneție enigmatică și sinistă, o metropolă înecată care se scufundă treptat în uitare, incapabilă să riposteze, care se predă în fața violenței tactice și letale a fluviului cuprins de nebunie. Comandantul le spune că nu a mai văzut niciodată așa ceva în viața lui. Ultimele patru zile au fost de coșmar. Furtul distrugătoare a Senei este inimaginabilă. În dimineața aceasta a zburat cu elicopterul pe deasupra aglomerării pariziene, Île de France, și ce a văzut era ireal. Fluviul a modificat peisajul, a înfulecat cheiuri, parcuri și străzi, retrasând hărțile,

facând ce dorește. Ravagiile din suburbii, de-a lungul cursului Senei spre amonte și aval, de la Melun la Mantes-la-Jolie și mai departe, sunt teribile. Chiar și în Paris, în ciuda tuturor eforturilor, unele cartiere nu primesc aceeași atenție. Acum prioritatea este arondismentul al VIII-lea, unde apar amenința palatul prezidențial, iar magazinele de lux de pe bulevardul Haussmann, Printemps și Galerile Lafayette, au fost închise în grabă. Nu pot merge pasul cu panică generalizată și cu ineficiența, cu magazinele jefuite, cu suferința, recunoaște trist și comandantul. Nu sunt pregătiți pentru așa ceva. Au învățat să facă față terorismului, dar în fața freneziei dezlănțuite a naturii sunt neputincioși. Adevărul este, adaugă el, că guvernul este copleșit, prins în certurile dintre prefectură, primărie și primarii orașelor din suburbii, în timp ce experții dau vina pe schimbarea climatică, despădurirea excesivă, degradarea mediului, dar în final nimeni nu vine cu soluții.

Motorul pufăie ușor, barca virează la stânga în capătul rue de Bourgogne pe rue de l'Université și trece prin pustia place du Palais-Bourbon, unde statuia Legii este înconjurată de apă. Mai departe, în depărtare, în stânga, Linden observă structura greoaie a Domului Invalizilor, a cărui cupolă de aur scânteiază în lumina lunii. Sena a înghițit esplanada și toate străzile adiacente, creând un lac nemărginit. Vântul bate puternic și apa se lovește de barcă. Când ajung în partea cealaltă a rue de l'Université sunt fericiți de vânt. Liniștea este și mai profundă aici, la fel și întunericul. Clădirile înalte din jurul lor par abandonate, sepulcrale, de parcă n-ar fi locuit nimeni aici niciodată. Barca plutește în stânga pe rue Surcouf. „De ce aici?” se întreabă Linden. „De ce înapoi aici? De ce pe strada aceasta?” Ironia aproape că-l face să zâmbească. De ce îl duc aceste călătorii la povești nespuse despre durere și regret? Întâi Candy, apoi Hadrien; întâi rue Saint-Charles, acum rue Surcouf. Din cauza întunericului, nu vede plăcuțele de deasupra ușilor, dar știe că este numărul 20. Comandantul Bouissy spune că nivelul fluviului, în comparație cu cel de pe alte străzi, este foarte ridicat aici. Sectorul cuprins între boulevard de la Tour-Maubourg și avenue Rapp este mult mai jos decât restul, este situat

într-un bazin. Aici inundația este cea mai mare din tot Parisul, iar situația este înrăutățită de torentul care vine pe sub șinele de cale ferată ale RER de lângă fluviu. Parizienii care stau la parter au apa până la tavan. Nu se văd lumini prin ferestre, doar pâlparea unei lumânări ici-colo. Poliștii luminează fațadele cu lanternele, însă, deși Linden urmărește cu privirea cercurile galbene care se plimbă pe piatră, nu le vede. Are din nou nouăsprezece ani. Etajul al treilea, ușa din dreapta. Pielea ca de mătase a lui Hadrien, fierbințea gării lui. Au trecut optsprezece ani, dar parcă ar fi în prezent. Nu a uitat nimic. Într-o dimineață de primăvară, un tânăr a intrat în laboratorul foto de lângă Bastille unde lucra Linden. Tânărul, care era cam de-o vârstă cu el, avea cel mai frumos zâmbet din câte văzuse vreodată. Părea timid, incapabil să-l privească pe Linden în ochi la început. Venise să copieze mai multe fotografii alb-negru și să le înrămeze. Linden abia dacă a observat fotografiile; a văzut doar mâinile tânărului, suple și bronzate. După Philippe, nu mai avusese nici un iubit serios; doar aventuri, nici una importantă. Deseori Linden se simțea singur într-o cameră închiriată de pe rue Saint-Antoine; viața lui de zi cu zi părea mohorâtă. Străinul cu ochii albaștri și cu zâmbetul timid îi dădea cumva speranță. Mai târziu într-o zi aceea, când Linden a plecat de la laborator, tânărul aștepta puțin mai departe, pe rue de la Roquette. Așa a început. Linden l-a dus în cameră de la mansardă. Hadrien l-a mângâiat pe față, l-a sărutat ușor și pătimaș. În brațele lui Hadrien, Linden se simțea de parcă ar fi găsit un loc secret în care era în siguranță. S-au întâlnit de mai multe ori, întotdeauna la Linden acasă. Trebuiau să aibă grijă; Hadrien stătea cu părinții și nu le spusese că era homosexual. Ba chiar inventase o prietenă ca să nu-i mai pună întrebări. Hadrien studia istoria la Sorbona. Era singur la părinți. Era un tânăr bine-crescut, serios și zelos. Linden își amintește de vocea lui, blândă și melodioasă. Aventurile de un an i-a dat lui Linden speranță și încredere: se simțea puțin singur. Dragostea lui Hadrien îi umplea pustiul. Uneori vorbeau despre viitor. Hadrien se temea de reacția părinților lui; nu era pregătit să le spună. Mai ales tatăl lui făcea deseori remarci homofobe, spunea

că homosexualii ar trebui închiși sau spânzurați. Credea că mama lui putea în elege mai bine, dar îi era prea teamă să-i spună. Nu avea cu cine vorbi, la cine apela. Nici măcar cu prietenii lui. Ce norocos era Linden că putuse să-i spună mătușii lui așa de ușor și ce extraordinară fusese reacția ei!

Reveria lui Linden este întreruptă de bolboroseala puternică a walkie-talkie-ului. Se pare că poliția a prins o bandă asupra faptului pe rue Malar din apropiere – trei jefuitori și captura lor. Bărbații au fost încătușați și sunt duși la secția de poliție de pe 44 avenue Maine. Linden dă din cap, se preface că e încântat, dar nu se gândește la arest. Vede ușa casei cu numărul 20 acum, în dreapta, lângă restaurant. Este o clădire nepretenioasă, ștersă la culoare, mai modestă decât clădirea impunătoare de lângă ea. Nu sunt lumânări la nici o fereastră. Oare mai locuiesc aici părinții lui Hadrien? Își amintește bine apartamentul, chiar dacă a venit aici doar de două ori. Era puțin întunecos, soarele nu pătrundea niciodată. În dimineața în care s-a întâmplat, părinții și lui Hadrien erau în călătorie în Spania. Tatăl lui era profesor; el și soția lui plecau cu ocazia fiecărei vacanțe școlare. Ei doi credeau că nu riscă nimic. Nu și-ar fi putut imagina niciodată că părinții lui se vor întoarce mai devreme decât era prevăzut. Hadrien îl implorase să petreacă noaptea cu el în casa familiei. Doar o noapte! Puteau dormi și ei măcar o dată în patul cel mare. Avea să schimbe cearșafurile înainte să ajungă părinții lui acasă. Avea să pregătească ceva bun! Linden nu putuse să-i spulbere entuziasmul. Nu a auzit nici unul cheia în ușă. Dormeau adânc, goi, îmbrăcați. Primul lucru pe care l-a auzit Linden a fost un ipăc înăbușit. A deschis ochii și a văzut un bărbat și o femeie între două vârste. Păreau revoltați. Totul s-a petrecut extrem de repede. Vocile stridente; tatăl, în culmea furiei, roșu la față, le spunea cât sunt de dezgustători, de josnici, de oribili; erau niște poșonari murdari, scârboși. Inimile i-au bătut spre ei ca pe niște gheare. Linden și Hadrien au coborât din pat, vulnerabili, mici sub valul de insulte. S-au îmbrăcat în grabă, neîndemânatici. Obrajii lui Hadrien erau brazdați de lacrimi. Era imposibil să uite ce spusese tatăl lui, cuvintele pe care

leț scuiase: Hadrien nu avea ce mai căuta în casa părintească. El și iubitul lui poponar trebuiau să dispară dracului și să nu mai calce pe acolo. Auzise Hadrien? Era clar? Otrava din vocea aceea, ura. Hadrien nu mai era fiul lor. Se terminase! Un fiu homosexual? Niciodată. Era un ratat. Era rușinea întregii familii. Ce ar fi zis bunicii lui? Mătușile, unchii, verii? La asta se gândise? Și se gândise la el, la propriul tată? La propria mamă? Tatăl lui Hadrien a spus că ar fi fost mai bine dacă soia lui ar fi pierdut sarcina. De asemenea, Hadrien n-avea să mai vadă un sfan, nimic, nici măcar oț centimă. Lui Hadrien ar fi trebuit să-i fie rușine. Cei de teapa lui erau niște perverși. Nu erau normali. Locul lor era la închisoare. Existau tratamente medicale pentru cei de soiul lor. În alte ări homosexualii erau executați, și poate frica le băga minile în cap! Nu vedeau că nu era loc pentru ei în lumea asta? Nu vedeau că nu-i dorea nimeni, că nu-i era nimănui milă de ei? Linden l-a tras pe Hadrien după el pe scări. S-au dus direct la Linden acasă cu metrul. Nu au îndrăznit să se înă de mână, dar în lungă călătorie pe linia 8, Linden ar fi vrut să-l poată alina pe Hadrien. Deși au trecut douăzeci de ani, Linden încă simte apăsarea aceluia moment. Se bucură că, din cauza întunericului, Oriel nu-i vede fața. Hadrien nu s-a plâns nici o clipă; niciodată n-a pomenit de episodul acesta. Era de parcă ceva se rupsese în el. A locuit cu Linden o vreme, și-a continuat studiile, silitor. Apoi și-a găsit o slujbă într-o librărie, s-a mutat și nu au mai înut legătura. Fusesse alegerea lui Hadrien. Când avea ani mai târziu, Linden a văzut pe Facebook că Hadrien s-a căsătorit, că el și soia lui aveau un copil. Era o fotografie de familie, cu părinții lui Hadrien în spate, cu zâmbete mândre pe față. Linden nu-și putea reveni din uimire. Le-a arătat-o prietenilor, dintre care unii îl cunoscuseră pe Hadrien când erau împreună. Unul dintre prietenii lui, Martin, a zis că Linden semăna cu un miel dus la tăiere. Când Linden s-a mutat la New York în 2009, plin de proiecte interesante de viitor, durerea pe care o simțea când se gândea la Hadrien mai trecuse puțin. A cunoscut alii bărbați, a călătorit, a muncit din greu, dar nu știa că nu avea să uite niciodată. Acum un an și jumătate, chiar după călătoria la Paris cu Sacha, a primit un mesaj de la Martin. Hadrien murise. Martin nu avea detalii; citise

în *Le Figaro*, în „*Carnet du jour*“. Hadrien avea treizeci și cinci de ani. Ce se întâmplase? Linden nu avea cum să afle. A căutat pe internet, dar nu a găsit nimic. Se întrebese întruna de ce și cum murise Hadrien. Nu avea nici un răspuns, numai întrebări și îndoieli. Sim ea același chin sufocant ca la moartea lui Candy, aceleași valuri de triste e inconsolabilă care-și lăsaseră amprenta.‡

Barca cu motor plutește ușor pe rue Saint-Dominique, pe lângă numeroase magazine încuiate, de parcă asta le-ar fi putut proteja de inunda ie. Toate stocurile și subsolurile trebuie să fie sub apă. La fel ca rue Saint-Charles, și aceasta era o stradă aglomerată, ticsită de mașini și trecători. Acum este un pustiu trist și năpădit de ape, și nu se zărește ipenie de om. Înainte, silueta turnului Eiffel se ivește ca o fantomă cenușie și istovită. Apa neagră face valuri în jurul lor; pe suprafa a ei plutește o lună palidă ca oț fa ă înecată ce privește în sus într-o liniște mormântală. Acum echipa merge să verifice passage Landrieu, o alee liniștită și îngustă fără magazine între rue Saint-Dominique și rue de l'Université, un loc în care mul i turiști închiriază locuin e pentru câteva zile sauț ȳ o săptămână. Din câte știu ei, aici apartamentele sunt goale și au nevoie de supraveghere. Noaptea trecută a avut loc o spargere la numărul 4, într-o mansardă luxoasă care se închiriază pentru petreceri și evenimente. Jefuitorii au luat computere, sisteme audio și hard diskuri. Linden privește luna, încercând fără succes să uite de Hadrien. Strigătul lui Oriel îi sperie pe to i.‡

– Auzi i! Plânge cineva!‡

Opresc motorul și ciulesc cu to ii urechile. La început nu aud nimic, chiar și Oriel seș întreabă dacă nu cumva i s-a părut. Unul dintre adjutan i spune că multe animale deș companie au fost abandonate, o altă realitate tristă a acestei inunda ii. Noaptea trecută au luat miorlăitul unei pisiciperate, înfometate drept un geamăt de om. Acum aud cu to ii: un vaiet înăbușit, din depărtare. E un copil. Le ia pu în timp să-l găsească, peș ȳ lângă blocurile moderne care se înal ă la fiecare deschidere a aleii. Bărba ii îndreaptăș lanternele spre ferestrele întunecate. Copilul continuă să plângă, scoate un plâns sub ire,

pătrunzător care-i duce la el. Poate că e prea mic ca să vină la fereastră. Vâslesc mai departe până în fața numărului 10; de acolo vin plânsetele. La etajul al treilea, oț fereastră este pu în întredeschisă. Strigă și plimbă lumina de-a lungul geamului. Nuț răspunde nimeni. Comandantul Bouissy urcă în fugă pe o scară inută de subalterniț săi. Legănarea bărcii îi face grea ă lui Linden. Oriel îi șoptește că are un sentiment neplăcut; este exact genul de situa ie de care se temuse. Acum comandantul a deschis fereastră și urcă înăuntru. Când apare iar, câteva clipe mai târziu, are un bebeluș în bra e. Strigă jos la ei, cu vocea gătuită. E o femeie moartă acolo. Trebuie să mai chemet ajutoare.

Mai târziu, Linden și Oriel află că este prima victimă oficială direct legată de inunda ie. Era o femeie de douăzeci și opt de ani din Polonia, care nu avea acte înț regulă. Lucra ilegal ca menajeră, făcea cură enie în camere ieftine de închiriat.ț Garsoniera de pe *passage* Landrieu în care a fost găsită era a unui prieten, care fusese de acord să o lase să stea acolo cu copilul câteva săptămâni. Portăreasa de la numărul 10, care fusese evacuată în urmă cu câteva zile și acum stătea la un adăpost aproape de place de la République, a spus la poli ie că nu observase prezen a femeii, nici a unui ț copil, sau dacă o observase, nu-și mai aducea aminte. Se perinda așa de multă lume prin apartamentul acela, care era subînchiriat pe internet mai multor clien i. Nimeniț nu o verificase pe femeie. Poli ia a spus că probabil murise de gripă. Era moartă deț duminică, de când crescuse nivelul apei. Oriel crede că mai degrabă lipsa îngrijirilor a ucis-o pe poloneză. Ce-o să se aleagă de bietul copil? A venit o altă barcă să ia cadavrul femeii, înfășurat într-un cearșaf, și pe bebelușul care plângea, ghemuit în bra ele unuiț poli ist. Mult timp, Linden și Oriel nu spun nimic.ț

Este miezul nop ii. Căpitanul conduce barca spre pontț de l'Alma. Echipa lor are mai multe ronduri de noapte de făcut în arondismentul al VII-lea, până în zori. Luna strălucește pe cerul înghe at negru-albăstriu, luminând apa umflată. Este un loc maiț înăl at la capătul străziiț Cognacq-Jay, chiar înainte de pod, și într-acolo se îndreaptă. Când ies din barcă, apa rece ca ghea a le ajunge până sub genunchi.

Trec prin ea ț scrâșnind din din i. Locul este părăsit. Acum Sena a ajuns la umerii zuavului. Podul a ț fost închis cu bariere metalice și pare să stea pe râu. Comandantul spune că pont de l'Alma a fost reconstruit în 1974, deoarece structura veche mai joasă era în pericol de prăbușire. Noua arcadă de o el este mai înaltă și mai lată, dar, drept rezultat, statuiat ț zuavului a fost așezată cu optzeci de centimetri mai sus. Așa că, de fapt, fluviul ar trebui să fie până la gâtul zuavului. Este un spectacol tragic, presărat cu argintiu; Linden își dorește să fi avut aparatul foto la el. Discret, face o poză cu telefonul.

Urcă iar în barcă, și aceasta o ia pe rue de l'Université, traversează l'Esplanade spre rue de Lille pe lângă muzeul Orsay, inundat și baricadat. Parisul pare mormântal, scufundat în liniște și întuneric. Orașul luminilor a fost stins, văduvit de via ț. Singurul ț sunet pe care-l aud este păcănitul motorului ricoșând din clădirile de piatră. Rue de Verneuil este cufundată în beznă; comandantul ine un proiector puternic, să vadă ț căpitanul pe unde merge. Clădirile înalte sunt construite aproape unele de altele pe strada aceasta mică, dând o senza ie de sufocare. Linden se gândește la toate ț apartamentele goale, la to i cei care au trebuit să plece în grabă, întrebându-se ce să ț lase și ce să ia cu ei. Sunt multe galerii de artă pe rue Jacob, pe unde trec acum prin aceeași liniște densă. Câte au fost oare afectate? Comandantul spune că până și în cartierele pariziene din nord, care nu s-au inundat, atmosfera este aceeași: par nelocuite, de o tăcere mormântală. S-a terminat cu via a de noapte. Restaurantele sunt ț tot mai pustii; teatrele și cinematografele au din ce în ce mai pu in public. Parizienii fie ț părăsesc orașul, fie stau acasă, așteptând să scadă nivelul Senei. Capitala este blocată. Asta pentru a nu mai vorbi de teama mamelor care trebuie să nască, a celor bolnavi, a vârstnicilor. Electricitatea abia dacă merge în jumătate de oraș. Nu e de mirare că înnebunește toată lumea! Câ i oameni sunt înfrigura i, uzi, înfometa i și furioși? Sute! ț ț ț Mii! Speră să se oprească în curând. Situa ia este insuportabilă. Dumnezeu știe ce se va ț întâmpla dacă va continua. Exper ii sunt de părere că ar putea atinge mâine punctul ț maxim; spun că Sena ar putea depăși nivelul din 1910, când a ajuns la 8,62 metri. Ar putea atinge cel

mai ridicat nivel înregistrat vreodată, cel din 1658, de 8,96 de metri, ceea ce ar însemna și mai multe pagube în arondismentele al XV-lea și al VII-lea, unde apa ar putea ajunge până în zone în care nu a mai ajuns niciodată, până în al XVII-lea, Wagram, Batignolles, în arondismentul al III-lea, boulevard de Sébastopol și rue Turbigo, precum și în arondismentul al V-lea, pe rue Buffon și avenue des Gobelins. Costurile vor fi uriașe, adaugă comandantul cu amărăciune. Va dura luni, poate ani ca totul să revină la normal. Furia Senei nu a făcut decât să se adauge la sentimentul general de nemul umire la adresa autorităților pentru că nu fac față, nu au anticipat și criza și nu ajută o ară încă vulnerabilă, care își linge rănilor după primele atacuri teroriste. Inundația va diviza și mai mult Franța.

Când Linden se întoarce la hotel, găsește un bilet băgat de Lauren pe sub ușă.

*Vreau să merg la tatăl tău mâine. Trebuie. Am vorbit cu doctorul. Spune că pot să vin. Te rog să mă iei și pe mine.
Cu drag,
Mama*

Imaginile cu Parisul inundat au reușit să-l facă pe Linden să uite o vreme de părinții lui. Stă întins pe pat, obosit, se uită la ceas. Două dimineața. Asta înseamnă cinci seara la San Francisco. Pentru Sacha, încă e miercuri. Își amintește că la ora aceea Sacha are ședința cotidiană cu personalul. Va trebui să-l sune mai târziu sau mâine. Îi trimite fotografia cu zuavul împresurat de ape în lumina lunii. Doarme cu întreruperi și se trezește când aude o bătaie în ușă. Încă e întuneric afară, e puțin după ora opt și ploaia a revenit, lovește în geam, cum a spus poliștii. Este Mistral, îi spune că ele sunt gata și îl întreabă dacă poate să coboare. Agathe a reușit să cheme un taxi, pentru că Lauren se simte prea slăbită ca să meargă pe jos până la spital. Se întâlnesc la micul dejun. Hotelul s-a golit, sunt doar ei în sală. Spre surprinderea lui Linden, e și Colin aici, vesel, îmbrăcat și bărbierit impecabil, și miroase a aftershave Floris. Îl întâmpină entuziast pe Linden, îl bate pe

spate, se poartă de parcă nu s-ar fi întâmplat nimic. Linden l-a văzut de multe ori pe cumnatul lui în postura aceasta de Jekyll și Hyde, trecând peste noapte de la bădăranul beat la gentlemanul distins. Tilia privește imperturbabilă, sorbind din cafea. Căsnicia lor este un mister. Cum suportă? Minciunile neîncetate ale lui Colin, felul în care-i convinge pe cei din jur că are sub control problema băuturii, fără să-și dea măcar seama ce jalnic este. Linden se întreabă cât va dura căsnicia lor. Colin face exces de zel, îi toarnă ceai lui Lauren, sare să-i aducă un croasant proaspăt lui Mistral, tot numai un zâmbet.

Linden îi lasă să-și ia micul dejun și se concentrează pe știri, ia ziarul de azidiminea ă. Sena va atinge maximul astăzi, miercuri, va ajunge la un înspăimântător nivel de 8,99 metri la pont d'Austerlitz. Oare va face fa ă orașul? Citește că fluviul a ăpătat o nuan ă aprinsă, nesuferită de galben și curge de zece ori mai repede decât este normal. Exper ii își fac griji să nu se deverseze în apă reziduuri periculoase, din cauza cantității alarmante de deșeuri, a plantelor care se descompun, a materiei organice în putrefacție. Contaminată de substanțe toxice, de metale, apa fetidă pune ă stăpânire pe oraș cu miasma ei persistentă și nocivă. În toate ziarele vede aceleași titluri alarmante: „Dezastru național”; toate folosesc aceleași cuvinte: ruină, dezastru, șomaj, paralizie. Îngrozit, Linden citește mai departe și descoperă că magazinul Apple de pe rue Halévy a fost jefuit în timpul nopții. Cele două opere ale orașului, Garnier și Bastille, au fost inundate. (Sacha va fi foarte supărat când va auzi știrea.) Celebra librărie cu cărți în limba engleză, Shakespeare and Company, situată aproape de quaiul de Montebello, a fost și ea inundată. Mai multe fotografii îi stârnesc lui Linden un soi de invidie profesională: Notre-Dame împușcată și schimbată, ghemuită la propriu pe fluviu, ca un animal rănit; Jardin des Tuileries împresurată de un lac, ramurile copacilor acoperite cu apă și indu-se ca niște brațe disperate. Din fântâna Saint-Michel ă ă iese mâl; École des Beaux-Arts, de pe rue Bonaparte, nu mai este ferită de apă. Întreruperi serioase în alimentarea cu electricitate încetinesc orașul, pentru că multe transformatoare sunt sub apă. Noua clădire a Ministerului Justiției, o clădire ă impozantă din sticlă și oel, situată într-

o zonă mai înălțată din Aubervilliers, este înțeles sigur că. Linden descoperă critici dure la adresa proiectului Hexagone Balard, botezată Pentagonul francez, care adăpostește noul Minister al Apărării din arondismentul al XV-lea. Se pare că fusese construit pe piloni să nu se inunde, dar structura a fost afectată, chiar dacă nimeni nu știe în ce măsură. A început zarva: de ce a fost construit în zona inundabilă, exact ca spitalul Pompidou din apropiere, acum nefuncțional?

La spitalul Cochin, Linden așteaptă pe hol până când familia lui își încheie vizita la Paul. Rezerva e prea neîncăpătoare pentru ei toți. Tilia iese cu un aer preocupat. Îi se pare că tatăl lor arată mai rău în dimineața aceasta. Are pielea mai palidă, ochii mai înfundati în orbite. Recurgând la vocea de soră dominatoare, întreabă o asistentă dacă pot să stea de vorbă cu profesorul Magerant, dar îi se spune că secția nu are destul personal în dimineața aceasta; au fost probleme cu toți noii pacienți sosiți de la țările spitalele inundate. Tilia se așază lângă fratele ei. Nu-i place deloc aici; nu-i place să vorbească cu asistentele, să-i aștepte pe doctori, toate porcăriile astea. Văzând că Linden nu răspunde, se uită la el, îi spune că nu l-a văzut niciodată așa de obosit. Oare își dă seama cât de sâcâitoare este? îi răspunde Linden cu un zâmbet crispat. Apoi Tilia spune un lucru care îl sperie: are convingerea că tatăl lor nu va scăpa. Își dă seama; știe. Linden explodează. Ce naiba vorbește? Tilia scutură din cap. Tatăl lor e pe moarte și în adâncul lor toți o știu, însă nu pot să-o spună cu glas tare. Nu pot accepta perspectiva, dar nu vor avea încotro. Lui Linden îi vine să-i tragă o palmă. Cum îndrăznește? Cum îndrăznește să le spulbere orice speranță? Ar strânge-o de gât. Când mama lor iese cu ochii în lacrimi, Tilia se controlează și Linden își șterge furia de pe față. Se ridică amândoi să-o consoleze pe Lauren, iar când ochii lui Linden îi întâlnesc pe ai Tiliei peste capul mamei lor, în ei se citește o hotărâre neclintită. Mesajul pentru sora lui este clar: „Spune-i mamei că o să fie bine. Spune-i că trebuie să credem cu toții”. Lauren șoptește că e șocată; nu-i vine să creadă ce slab și bătrân pare tatăl lor. Nu rezistă. Le ia mult timp să-o liniștească.

Linden va petrece toată dimineața cu tatăl lui. Pot să plece, le ine el la curent. Le ține și spune acest lucru pe un ton reconfortant. Le privește cum pleacă, deodată Lauren pare plăpândă lângă Mistral, care o ine cu brațul pe după umeri. Când intră înapoi în ține rezervă, primul lucru care-l șochează este cât de bolnav pare tatăl lui astăzi. Oare avea dreptate Tilia? Trebuie să nu uite să-și ascundă teama față de Paul. Stă lângă fereastră și privește umezeala cenușie; simte ochii tatălui său fixându-l. Este liniște în încăperea mică, neaerisită. Linden aude murmurul vocilor, sunetul pașilor de pe coridor. Momentul se prelungește, pare interminabil. Ploaia cade în continuare. Ascultă respirația tatălui o vreme. Ar putea sta aici în continuare să privească burnii lui. Ar fi ține simplu. De asemenea, s-ar putea întoarce să-i vorbească fără ocolișuri pentru prima oară în viața lui. Are alegerea înaintea, ca o răscruce. Nu ezită prea mult. ține

– Tată, vreau să-ți vorbesc despre Sacha. ține

Imediat ce Linden rostește numele lui Sacha, simte de parcă s-ar desfereca niște uși, înaintea ei se deschide o potecă, o potecă plină de promisiuni și posibilități, și pornește energic pe ea. Sacha stă lângă ei, umple încăperea cu prezența lui, așa cum luminează soarele un perete. Sacha este bărbatul pe care-l iubește, spune el. Sacha e prescurtarea de la Alexander. Tatăl lui este din San Francisco și mama lui, din Los Angeles. Sacha e de vârsta lui. E stângaci. Îi place să gătească și se pricepe de minune. Oare nu pare banal? se întreabă Linden în timp ce vorbește. Oare așa ar trebui să procedeze? Continuă în grabă, încordat. S-au cunoscut la Metropolitan Opera House în Upper West Side din Manhattan. Lui Sacha îi place opera așa cum îi place Bowie lui Paul. Este o dragoste adânc înrădăcinată. În copilărie, Sacha a luat lecții de vioară, nu a continuat după aceea, dar profesorul lui l-a dus să vadă *Flautul fermecat* când avea șapte ani. Papageno, vânătorul comic de păsări într-un costum cu pene, l-a fermecat cu cântecul lui. Sacha a venit acasă intonând aria din *toți răunchii*. Așa a început. Apoi s-a îndrăgostit de *Don Giovanni*, mai ales de Leporello, slujitorul arăgos. În adolescență, ține ține voia să asculte numai operă în căști. Alții puștii ascultau Brandy, Madonna sau Dr. Dre; ține Sacha a rămas la operă. În noaptea

aceea din 2013, pe Linden l-a dus agenta lui, Rachel Yellan, la Met. Avea bilete la *Traviata* și insistase pe tonul acela imperios al ei ca Linden s-o însoească la Lincoln Center. Linden stătea la New York de aproape patru ani și știa cât de mult îi datora agentei lui. Depusese mult efort să-i facă rost de primele proiecte care i-au lansat cariera. Nu putuse să refuze. Era premiera, și Rachel îi spusese că trebuia să fie elegant. Fără blugi și adidași, îl rugase. Se aștepta să se plictisească, dar, spre mirarea lui, i s-a părut distractivă reprezenta ia. Aș savurat nuan ele melodioase, sensibile, deși nu se pricepea la muzică. Citise în program că *traviata* înseamnă „femeie decăzută“. Tânăra soprană germană care o interpreta pe Violetta, nefericita curtezană orbită de iubire, l-a uluit cu vitalitatea ei. Îmbrăcată cu o rochie stacojie, mergea an oș pe scenă, urca pe canapele, se arunca pe podea și-și punea toate ț trăirile în voce. Pentru Linden, cântăre ele de operă erau niște doamne epene, întret ț două vârste, cu bărbie dublă. Paul chicotește când aude. Linden o ia drept încurajare. La antract, Linden s-a dus la bar să ia șampanie pentru Rachel, care stătea de vorbă cu niște prieteni. Întâi l-a văzut pe Sacha din spate. L-a observat pentru că era înalt, la fel de înalt ca el. Păr brunet, cu cărare pe mijloc, lung până la umeri. Când s-a întors, Linden i-a văzut sprâncenele lungi și negre, nasul coroiat, ochii căprui. Nu era frumos în sensul clasic, dar era hipnotic. I-a auzit râsul. Își amintește că a gândit: „Ce răs încântător are!“ Nu se putea abine să nu-l studieze pe necunoscutul impresionant înț timp ce aștepta șampania. L-a privit cum își asculta prietenii, dădea din cap și râdea iar. Bărbatul purta costum, cu o cămașă albă, fără cravată. Avea un colier la gât, dar Linden nu-și dădea seama ce reprezenta ornamentul care i se sprijinea pe clavicule. Bărbatul a plecat cu prietenii, și Linden l-a privit cum se îndepărtează. S-a întrebat cine era, cum îl chema. Era sigur că nu avea să-l mai vadă niciodată și într-un fel se sim eaț trist.

Linden se oprește. De ce îi spune aceste lucruri tatălui său? Pentru că vrea ca Paul să știe; vrea să știe cine este Sacha și să-l cunoască și pe el. Spune totul tare. De acum nu mai ascunde nimic. Își face curaj, își drege glasul. Partea a doua a operei a fost la fel de încântătoare ca prima. Tânăra soprană a cântat cu pasiune în timp ce se apropia de

inevitabilul sfârșit. Zăcând pe patul de moarte, interpreta o arie sfâșietoare, își lua rămas-bun de la visurile ei: „Addio del passato“, îl implora pe Dumnezeu să aibă milă de ea. Era partea preferată a lui Sacha. Împletirea subtilă și obsedantă a vocii ei și a orchestrei l-a emoționat pe Linden în mod neașteptat. Deodată, nu o mai vedea pe scena pe tânăra soprană, ci pe Candice, care se sinucisese cu un an înainte, incapabilă să facă față vieții. Linden privea cu inima frântă; muzica îi pătrundea în inimă cu atâtă putere, încât a trebuit să se șteargă la ochi. Atunci l-a remarcat pe bărbatul înalt, brunet, câteva rânduri mai departe, privindu-l stăruiitor. I-a tăiat răsuflarea. Îi era imposibil să-și ia ochii de la străin. Rachel le-a făcut cunoștință puțin mai târziu, într-un drum spre ieșire. Se părea că-l cunoștea bine. Sacha era un mare iubitor de operă. Ornamentul de la gâtul lui era o picătură de argint. Orice alt bărbat ar fi arătat ridicol cu ea, nu și acesta. „Linden Malegarde, i-l prezint pe Sacha Lord. Cred că v-ați cunoaște bine.“ Încă o pauză. Este mai greu decât și-a închipuit. Începe să se bâlbâie iar, lucrul care îl tulbură. „Haide, că poți“, spune vocea lui Sacha în mintea lui. „Haide, Linden, haide. Fă-o de dragul meu. Fă-o de dragul nostru. Vorbește cu tatăl tău. Spune-i. Spune-i tot. Nu-ți fie frică.“ Linden încearcă să-și mențină tonul senin și degajat, dar uneori îl cuprind emoția, și acest lucru se simte. Poate că Paul se întreabă cu ce deosebit Sacha. De ce Sacha? De ce el și nu alt bărbat? Este simplu, lucrurile stau cam așa: Sacha este genul de om care îi face pe alții fericiți. Ar putea fi considerat un dar de la natură, presupune. Sacha transmite o energie aparte, contagioasă, într-un sens pozitiv. Poate că asta se datorează entuziasmului său, faptului că lui Sacha îi place să asculte oamenii, este interesat de ei. Așa și-a început firma, voia să le dea o șansă celor cu idei extraordinare. Îi place să adune oamenii laolaltă; îi place să creeze, să comunice, să planifice, să imagineze. Linden încearcă să explice cu ce se ocupă firma lui Sacha, cum funcționează. Se teme că o descriere tehnică l-ar putea plictisi sau obosi pe tatăl lui. Ce ar spune Domnul cu copacii despre Silicon Valley? Linden încearcă să nu se gândească la răspunsurile tatălui. Dacă face așa, mai bine se oprește. Firma lui Sacha analizează influența tehnologiei

digitale asupra vieții de zi cu zi, caută noi aplicații, le testează, le finanțează. Linden se întreabă dacă Paul știe ce este aceea o aplicație. Paul și nici măcar nu are smartphone, darămite computer. Ar fi bine să-i explice. Aplicațiile acoperă o gamă variată de domenii. Sacha este în căutarea inventivității digitale promițătoare; de exemplu, un tip deștept a creat o aplicație care se folosea de telefoanele mobile reciclate ca să protejeze pădurile tropicale. În ce fel? Telefoanele erau prinse de crengi și, dacă sesizau sunet de drujbe, sunau automat paznicii. Există multe concepte și unele par de-a dreptul ridicole, dar Sacha le ascultă pe fiecare în parte. Fiecare om care contactează Sparkden.com cu un proiect are parte de atenția lui Sacha. Sacha privește mereu înainte. Trecutul nu-l interesează prea mult; pe el îl fascinează ce oferă viitorul, oricât de distopic ar putea părea el. Lista aplicațiilor posibile din fiecare domeniu este nesfârșită: detectează dispoziția, somnul, visele, îmbunătățește postura, controlează bugetul, cântăresc, monitorizează sănătatea, proiectează videoclipurile și fotografiile preferate pe pereți de pe telefon, transformă suprafețele în tastaturi sau instrumente muzicale. Îl înlege tatăl lui? Speră că da. Încă un lucru: Sacha e un șef de zece milioane. Niciodată nu are o atitudine superioară și nici nu-și intimidează angajații. Cei douăzeci de oameni care lucrează la firma lui îl adoră. Ah, are și el defecte, ca toată lumea. Paul nu trebuie să creadă că este perfect; nu este! Stă toată ziua lipit de telefon, lucru care-l înnebunește pe Linden. Uneori este enervant de nerăbdător și încapă înăuntru. Ia foc și apoi dă vina pentru purtarea sa pe mama lui cea teatrală, Svetlana, care este pe sfert rusoaică. Este un șofer groaznic; își iese din fire când ajunge în ambuteiaje și apoi visează la lumina verde a semaforului, indiferent la claxoanele din spatele lui. De asemenea, uneori îi place să joace feste, lucru care câteodată este enervant; face farse, își ia o altă voce la telefon (lucru la care se pricepe de minune). Uneori Linden crede că Sacha ar fi trebuit să se facă actor. Linden simte că această cale nu-l duce unde dorește, unde vrea să ajungă. Trebuie să abandoneze aspectul ăsta vesel, frivol și să meargă într-o zonă mai serioasă. E mai bine, dar mai complicat. Se teme că va ezita din nou. Spune că poate nu este fiul pe care și-l dorea Paul. Poate

că Paul este dezamăgit. Când Linden era mic, tatăl lui spunea adesea că el era ultimul Malegarde. Ultimul moștenitor de sex masculin. Ultimul care mai poartă numele. Tatăl lui părea să considere că e un lucru important. Poate Paul e trist că fiul lui nu va avea niciodată un copil cu o femeie. Poate Paul nu vrea să audă toată vorbăria asta despre un bărbat. Despre bărbatul pe care-l iubește Linden. Liniște. Linden încă nu îndrăznește să-și privească tatăl. Ce ar putea citi pe fața lui? Repulsie? Resentimente? În schimb, se uită la ploaia care picură pe geam ca niște lacrimi și îl vede iar pe Sacha: e alături de el, îl îndeamnă să continue. Dă mai multă forță vocii; iarț i-a devenit slabă și plângăreața. Linden se simțea altfel înainte să împlinească zece ani. Nu știuse cum să exprime acest lucru. Era o senzație așa de neclară. La început, când copiii îl făceau în fel și chip la școală, se simțea rușinat; chiar voia să moară, să fugă, dar acum nu mai e așa. Nu vorbește prea repede? Cuvintele se prăvălesc afară, aproape un talmeș-balmeș. N-ar trebui să o ia mai încet? Inspiră adânc, reia. Știe că Sacha este omul cu care vrea să-și petreacă restul vieții, omul alături de care vrea să îmbătrânească. Nu se gândise niciodată la căsătorie până să-l cunoască pe Sacha. Nu se gândise la o familie până la Sacha. Acum nunta și familia sunt în planurile lor de viitor. În 2013, anul în care l-a cunoscut pe Sacha, oamenii au ieșit pe stradă în Franța să demonstreze împotriva căsătoriei între persoane de același sex. Paul probabil își amintește că au fost luați pe sus și copii mici la aceste manifestații, îmbrăcați cu tricouri roz și albastre pe care scria „Un tată, o mamă“. Deși au avut loc multe manifestații, majoritatea cetățenilor aprobau legea, care a trecut, după cum Paul știe fără îndoială. Lui Linden nu-i este rușine că e așa cum e; vrea ca Paul să știe acest lucru. Are mulți prieteni care încă nu pot recunoaște în fața familiilor că sunt și homosexuali. Mint și se prefac, pentru că le e teamă. Își inventează altele, alte iubiri. Este alegerea lor și el o respectă, dar nu vrea să fie duplicitar. Poate că ar fi trebuit să-i explice încă de la început, dar nu i-a fost simplu să se confeseze. Paul a simțit vreodată acest lucru? Linden încercase. Uneori, Paul era așa de absorbit de copacii lui, încât se întreba dacă tatăl lui a vrut vreodată să vadă lumea

reală. Sau, pur și simplu, sunt copacii lumea reală pentru Paul? Dacă este așa, în elege, deoarece când faci fotografii eț ca și când ai lua pe tine o armură, pui un scut de protecție între realitate și viziunea ta asupra ei. Linden a ales să-i mărturisească lui Candice, deoarece a simțit că ea vaț în elege. Și a înțeles. După câțiva ani a vorbit cu Lauren, care nu a reacționat așa dețțț bine ca sora ei. L-a rănit. Astăzi, Linden nu este sigur că tatăl lui în elege sau acceptă ceț este. Știe doar că este împăcat cu sine. Dacă tatăl lui nu acceptă cine este, ce este el, atunci Linden va învâta să trăiască cu acest lucru. Va accepta. Cu dragostea lui Sacha,ț va reuși. Lucrul cel mai important pentru el este să nu-și mintă tatăl. Nu se poate preface că este altcineva. Acum Paul știe. Paul știe tot ce e de știut despre fiul lui.

Linden încă stă cu fața spre geam, iar respirația lui desenează norișori de abur pețț sticlă. Se întoarce. De unde stă, nu vede ochii tatălui său. Vine mai aproape, pregătit să înfrunte ce va vedea acolo. Dacă va găsi respingere și dezgust? Ce va face? Se va întoarce și va pleca? Se ivește în el groaza; nu poate să nu se gândească la aversiunea de față a tatălui lui Hadrien, la cuvintele pe care le-a scuipat acesta: poșonar murdar șiț scârbos. Tremurând, se întinde după mâna tatălui său. Se așază și se uită direct la Paul. Ce descoperă îi taie răsufarea. Ochii albaștri îl privesc strălucitori și vede în ei atâta dragoste, încât îi dau lacrimile; dragoste puternică și calmă, de parcă greutatea mâinii tatălui, cuprinzătoare și uriașă, i-ar apăsa pe umăr, de parcă brațele tatălui l-arț cuprinde sufocant, cum făcea când era mic. Paul încearcă să vorbească, dar iese doar cuvinte bolborosite, însă lui Linden nu-i pasă; își lasă lacrimile să curgă neîngrădite. Tatăl lui îl iubește. Pentru aceea iubiri e tot ce știe. E tot ce vede.ț

Linden stă în față a biroului profesorului Magerant, speră să-l vadă. Secretara lui îiț spune că profesorul este încă în sala de operație și mai durează. Asistentele au din nouț grijă de Paul. Când Linden așteaptă afară, Dominique iese dintr-o altă rezervă, cu lucrul în mână. Îi spune că-l îngrijorează starea tatălui, iar ea dă din cap. A observat și ea înrăutățirea situației. Se duce la Paul acum. Îl deranjează pe Linden?

Linden spune că Ț nu, desigur; el o să stea oricum aici mare parte din zi. Se așază pe un scaun și-i trimite un mesaj lui Sacha. Dominique apare din nou după câteva minute. Pare aprinsă la față – Tatăl dumitale vrea să-i aduci ceva.

Nedumerit, Linden o întreabă ce vrea să zică. Dominique îi spune că Paul vrea să-i aducă ceva de la casa din Drôme. Linden se uită la ea. Ce anume? Dominique spune că nu știe. A scris ce i-a zis el pe o bucată de hârtie, pe care i-o dă. Nedumerit, Linden citește: „Teiul cel mai înalt. Scorbură înfundată unde era creanga uscată, la jumătate, în stânga cum stai cu fața spre vale. Să te ajute Vandeleur“. Linden întreabă din nou la ce obiect se referă. Dominique clatină din cap. Paul n-a spus; a spus doar că fiul lui trebuie să caute în scorbură și să-i aducă. Linden o privește atent. Paul nu poate să vorbească, așa că de unde știe ea toate astea? Răspunde calm că poate să vorbească; e greu să-l înlegi, dar ea știe cum s-o facă. Asta e meseria ei, să-i înlegă pe oamenii Ț care au avut atacuri cerebrale. Îl întreabă pe Linden cine este Vandeleur. Grădinarul, îi spune el. Lucrează acolo de mulți ani; se trăgea dintr-un fost ofițer al armatei britanice. Ț Ț E un om în care are încredere tatăl lui. Așteaptă până pleacă asistentele înainte să intre în rezervă. Când sunt singuri cu Paul, Dominique întreabă despre obiectul din copac. Fața lui Paul pare să se boească și mai tare, din gură îi iese un sunet, dar Linden nu Ț înlege. Paul spune de mai multe ori, dar Linden tot nu înlege. Dominique dă din Ț cap. Spune că e o cutie. O cutie metalică în copac. Tatăl lui vrea să se ducă să-i aducă o cutie ascunsă într-un copac? întreabă el, încercând să nu i se simtă îndoiala în glas; vrea să se ducă acum? Paul scoate și alte bolboroseli ininteligibile. Dominique ascultă atentă. Îi traduce: Da, vrea să i-o aducă Linden. Cât de repede poate. Spune că e foarte important. Linden spune că se îndoiește că va putea lua un tren; majoritatea nu mai circulă din cauza inundației. Cum să ajungă la Vénozan? E la peste șase sute de kilometri. Dominique îi sugerează pe un ton delicat să meargă cu mașina. Linden se uită la tatăl lui. Pe față cenusie, strâmbă, ochii albaștri strălucesc puternic. Nu poate să nu le cedeze, chiar dacă îi e teamă să-și lase tatăl în starea aceasta. Încuviințază din cap, îi spune lui Paul că va lua cheile casei

de la Lauren, va închiria o mașină și va porni la drum. Buzele uscate se arcuiesc într-un simulacru de zâmbet. Linden se apleacă să-și sărute tatăl pe obraz întrebându-se ce înseamnă asta, ce va găsi.

Spre surprinderea lui Linden, închiriază ușor o mașină de la gara Montparnasse. I se spune că e din cauză că au plecat toți turiștii – dezastru pentru afaceri, pentru tot. Are rezervorul plin, lucru îmbucurător, deoarece știe că-i va fi greu să găsească benzină în oraș. De asemenea, va dura ceva până să iasă din Paris. Ba chiar primește și o mașină mai bună, un Mercedes elegant, negru, la același preț cu un modest Peugeot. La hotel, Lauren îi dă cheile de la casa fiului ei. Nu știe nimic de cutia din copac, nici ea, nici Tilia. Mistral vrea să meargă cu el, și lui Linden îi surâde ideea, deoarece călătoria îi va lua peste șase ore, dar Tilia spune ferm că are nevoie ca fiica ei să-i stea alături. E aproape ora prânzului. Dacă nu e circula ie, poate ajunge la Vénozan până în ora șase. Va fi întuneric atunci și va fi greu să găsească copacul, subliniază Tilia. Lauren spune că ar trebui să doarmă acolo și să plece a doua zi de dimineață. I se pare o idee bună, este de acord. Lauren îi dă numărul lui Vandeleur și pe cel al lui Nadine, doamna care se ocupă de casă, în caz că e vreo problemă. O s-o sune ea pe Nadine să-i spună să dea drumul la încălzire în camera lui, să-i pună lenjerii curate pe pat și să-i lase cina în frigider. Linden ia telefonul, Leica, câteva role de film și un rând de haine. Le face cu mâna în timp ce ele îl privesc cum se îndepărtează. I se pare ciudat să mai conducă o mașină cu cutie manuală; durează puțin până să treacă peste acest sentiment. E o plăcere să conducă robustul Mercedes. Se îndreaptă spre porte d'Orléans, în timp ce dărele de ploaie desenează fulgi din apă pe parbriz. Circulația este intensă pe A6, după cum anticipase. Linden dă drumul la radio; o voce provocatoare de femeie spune că inundația are efecte pozitive; parizienii sunt fascinați de eveniment și pe poduri încep multe aventuri amoroase. Apoi vocea menționează că motto-ul latinesc al orașului este *fluctuat nec mergitur*, care înseamnă „lovit de valuri, dar nu se scufundă”. Oare nu trebuie să-și amintească cu toții de acest lucru? spune ea spirituală. Veselia ei îl enervează pe Linden, așa că schimbă postul. Un buletin de știri anunță că

arhiepiscopul Parisului se roagă la bazilica Sacré-Coeur pentru victimele inundației cu prilejul unei liturghii speciale: tonul posac al arhiepiscopului îi îndeamnă pe ascultători să-și iubească aproapele, să renunse la egoism, în numele Domnului. Linden îl oprește și pe acesta. Și apoi... Oare e o coincidență? Nu se poate! O chitară acustică cu un bâzâit diafan umple Mercedesul: inconfundabilul început al melodiei „Starman“. Linden dă volumul la maximum și fredonează și el drăceștile „low-oh-oh“ și „radio-oh-oh“ ale lui Bowie cu ardoare, urlă cât îl ine gura că pe cer așteaptă un om din stele, și descoperă că omul din mașina de lângă el îl privește fără reineri. Nu se poate abine și râde, doar țipă în rușinat, acum mașina prinde viteză, în sfârșit, și lasă în urmă Parisul umed, cu miros fetid. În mulțimea de articole publicate după moartea lui Bowie în 2016, a citit că toată lumea avea o piesă preferată a lui Bowie. Se întreabă ce reprezintă cu adevărat cântărețul pentru tatăl lui. Un om care iubește copacii ar fi putut să fie alinat de accentele fluide ale lui Charles Trenet sau Charles Aznavour sau de accentul aspru, din sud al lui Georges Brassens, nu foarte diferit de al lui, totuși îl fascina un englez excentric – un tip slab, stângaci, cu părul portocaliu și pielea de un alb ca de cretă, care își rădea sprâncenele și se machia. Exact asta i se părea uluitor: veneraia tatălui său țifa de un om așa de diferit de el.

Brusc, îl cuprinde un sentiment de vină. Oare a făcut bine că a plecat așa, fără să vorbească cu profesorul Magerant? Și ce naiba e în cutia aceea? Ce caută cutia în copac? De cât timp e acolo? Autostrada de obicei aglomerată este tot mai pustie; se întreabă de ce. Aproape de Beaune, la trei ore de Paris, se oprește să mănânce un sandwich și să bea o cafea într-un bufet gol. După aceea, conectează telefonul la sistemul audio al mașinii ca să poată pune muzică și să primească telefoane. Mai sunt o sută optzeci de minute până la Vénozan. Nu îndrăznește să sune la numărul de acasă. E prea devreme la San Francisco; Sacha se trezește abia peste o oră. O să încerce mai târziu. O sună pe Tilia, îi spune să-l avertizeze pe Magerant că el a plecat să-i aducă ceva tatălui lor. Tilia spune că așa va face și că Mistral va petrece ziua cu bunicul ei, lucru care-l liniștește. În timp ce se apropie de Lyon, circulaia devine

mai intensă și ploaia se oprește, așa că vede și el primul petic de cer albastru din ultimele șapte zile, de când a aterizat vinerea trecută. Îl umple de un fel de speranță, îl îmboldește să meargă mai departe. După o trecere lentă prin Lyon, circulația redevine fluidă. Mai sunt două ore. Lumina se împuinează treptat, cerul se colorează în roz de la soarele la apus. Linden se simte obosit; are o durere de gât și spate, dar vrea să meargă mai departe. Când iese de pe autostradă la Montélimar, s-a făcut noapte. Este frig, deși nu la fel de frig ca la Paris. Mistral îl sună să-i spună că Paul doarme și că Tilia a vorbit cu profesorul: îi vor da lui Paul un medicament nou. Nu e nevoie de operație deocamdată, a spus doctorul. Șoseaua merge șerpuit printre dealuri spre Grignan, Sévral, Nyons și, fără să vrea, Linden nu poate să nu simtă bucurie că se întoarce pe meleagurile în care a copilărit. N-a mai venit aici de patru ani. Când parchează aproape de casă, aerul răcoros al nopții îl învăluie cu miros de mușchi, lemn și pământ bogat, umed. Inspiră cu sete și-și întinde mădularele obosite. Luna plină își revarsă generoasă lumina asupra lui. Descuie ușa de la intrare; aceasta scoate un geamăt și un clic cunoscut când o împinge, iar mânerul greu de fier al ușii îi lasă același desen rece în palmă.

Nu s-a schimbat nimic. Este întâmpinat de miros de levănică și trandafiri, cu o notă de ceară de albine. Ar putea pași înapoi în timp într-o clipită. La intrare este cald, datorită lui Nadine, care i-a lăsat și câteva lumini aprinse. În bucătărie, masa este pregătită pentru o persoană. Se uită în frigider: supă proaspătă, ratatouille, orez cu pui, o felie de *tarte aux pommes*. Pe masa din bucătărie are de la Nadine un bilet așternut cu scrisul ei mic și îngrijit: speră ca tatăl lui să se întoarcă în curând acasă. Linden își amintește brusc (cum a putut uita?) că aici acoperirea la telefonia mobilă este groznică. Ai o acoperire de Doamne-ajută dacă te duci pe dealul din spatele piscinei, sus de tot, cu mâna cu telefonul în sus, ca Statuia Libertății – lucru pe care nu prea are tragere de inimă să-l facă acum. I se pare răcoare în camera de zi, așa că se duce în biroul tatălui său în timp ce i se încălzește mâncarea. Aici nu mai miroase a levănică și trandafiri, ci mai degrabă a tutun acru. Aceasta este camera lui Paul, în care nu poate fi deranjat, unde

vine în fiecare dimineață și stă în spatele biroului de modă veche, răspunde la scrisori, dă telefoane, își scrie discursurile pentru conferințe. Paul stă cuțfa spre vale, care acum nu se vede, pentru că sunt trase perdelele și obloanele sunt lăsate. Pe pereți sunt atârdate frunze înrămate, presate sub sticlă, de la toate felurile de copaci: ginkgo biloba, tisă, fag, cedru, sicomor. Singura fotografie vizibilă este cea pe care a făcut-o Linden în decembrie 1999 în timpul furtunii de la Versailles. Discurile cu Bowie ale lui Paul sunt puse cu grijă aici, lângă vechiul pick-up. Paul a refuzat întotdeauna să cedeze în fața înregistrărilor digitale, spunea că formatul analogic are un sunet mai bogat, mai adevărat. Linden se uită la discuri, alege *Blackstar*, ultimul album al lui Bowie, cel pe care îl știe cel mai puțin. Pornește vechiul pick-up, scoate discul din husă, gest pe care nu l-a mai făcut de ceva timp, dar pe care l-a văzut așa de des la tatăl lui. Simte cum i se ridică părul pe mâini de la electricitatea statică în timp ce umblă cu discul, atent să nu pună degetele pe fața lui. Îl pune ușor pe platan, fixează brațul pe marginea exterioară, apoi se așază la biroul tatălui său, cu mâinile întinse pe suprafața veche și zgâriată. Muzica se înalță, bogată și intensă, făurită din armonii și îndrăznețe, uneori deconcertante, întrepătrunse cu explozii bruște de efecte sonore ciudate, șuierul unui sintetizator și o cântare aproape religioasă. După patru minute, în timp ce Linden încearcă să-și alunge perplexitatea, o notă înaltă își face loc prin debandadă și răsună vocea lui Bowie, sinceră și limpede, spunând ceva despre un înger care cade. În timp ce ascultă fermecat, mâinile lui ating lemnul tocit; ies la suprafața amintiri întâmplătoare, pe care refuză să le alunge. Paul își învață fiul să conducă; odată, s-a enervat pentru că Linden a intrat direct într-un gard și a făcut o adâncitură în tabla mașinii. Câteva luni mai târziu, când Linden a obținut carnetul de conducere și și-a dus tatăl până în Lyon, Paul a fost mândru. Linden își amintește de mândria aceea, cum dădea Paul din cap la toți necunoscuții pe lângă care treceau, spunându-le: „Conduce fiul meu. Uitați, e fiul meu la volan!” Paul, în genunchi în fața căminului, îi arăta cum să facă focul cu bușteni. Mâinile lui dibace mototoleau

un ziar, puneau lemnele încrucișate, apoi doi bușteni spari deasupra, în echilibru. Și-l amintește pe Paul când l-a lăsat să aprindă focul cu un chibrit lung și i-a spus: „Trebuie să lași focul să respire. Nu pune prea multe lemne. Lasă-l să se răspândească“. Paul, când l-a învățat să înoate, cu degetele mari înfipite bine la subra ele lui. Nu-l lăsa să folosească și înotătoare ca alii copii. Spunea că trebuie să înoate fără, cum a învățat și el. Primul și cel mai important lucru pe care l-a învățat a fost să-și înă respiră sub apă și apoi cum să înoate pe spate, fără să îi fie frică. Linden pune capul pe umărul lui Paul, care-i spunea: „Uită-te acolo sus, la cer. Vezi ce poți vedea. Păsări, nori, poate un avion sau un fluture? Lasă capul mult pe spate; întinde mâinile. Așa! Plutești, singur!“ Când Linden avea aproape zece ani, tatăl lui l-a dus în excursie pe muntele Lance, care se înalță arcuit în spatele domeniului Vénozan. Tatăl lui i-a spus că avea să dureze șase-șapte ore, că nu era mereu ușor, dar că era voinic și avea să reziste. Tilia voia să meargă și ea, însă Paul a insistat să meargă doar tatăl și fiul. Cât de bine își amintește Linden cuvintele acelea: „doar tatăl și fiul“. Au plecat dimineața devreme, într-o zi înviorătoare de aprilie, cu mâncare și apă în rucsac. Au străbătut câmpuri cu levănțică și livezi de cireși unde florile își răspândeau până la ei parfumul dulce, apoi au luat-o prin pădurile dese. Până la primul defileu a fost destul de simplu. De acolo, a devenit mai dificil. Linden avea respirația tăiată, dar s-a străduit să înă ritmul cu tatăl lui, călcând pe urmele pașilor și acestuia. Paul urca constant și repede, știa exact unde merge. Uneori îi arăta ciotul unui stejar bătrân sau ruinele unei ferme părăsite. După un timp, odată ce au ieșit din pădure, au ajuns la un podiș de lângă vârful cel mai înalt al muntelui, au traversat al doilea defileu, apoi s-au oprit să mănânce de prânz. Erau singuri, doar ei doi, stăteau pe un bolovan plat. Paul a tăiat pâinea, șunca și brânza cu cuțitul și i-a dat câteva felii fiului său. Tatăl lui nu vorbea, dar Linden se simțea foarte fericit. Soarele îi ardea vârful nasului. Asculta vântul, care bătea tot mai tare pe măsură ce se apropiau de culme. Au pornit iar, urcând printre pășuni abrupte presărate cu pietre și tufe. Iarba era scurtă și îngălbenită, uscată pe alocuri. Brusc, pe Linden l-a cuprins oboseala: îl dureau picioarele și era gata să-și luxeze glezna într-o

piatră desprinsă. Când era gata să cadă pe spate, să murmure că nu putea, că tatăl lui se înșelase, că era prea mic, că nu avea să ajungă până în vârf, mâna lui Paul s-a întins iute să-l prindă, ca atunci când avea doar câiva ani, iar el s-a prins bine de ea și a simțit cum era tras în sus, de parcă o nouă și energie se scurgea din tatăl lui în el. Din vârful muntelui, priveliștea era superbă, era un fel de răsplată, și Linden a râs de uluială. Acolo sus era înfiptă o cruce veche de piatră pe care s-a întins s-o atingă. Tatăl a spus că de acolo se vedea până la granița cu Italia, și peste Alpi, iar Linden l-a crezut. Simțea ea de parcă s-ar fi aflat în vârful lumii: straturi nesfârșite de albastru și verde ce os se întindeau în fața lui ca un covor lat presărat cu creste și vârfuri, iar dacă întindea un deget, își imagina că le poate mângâia. Splendoarea imaginii i-a rămas întipărită în minte. În sfârșit, a vorbit și tatăl lui. A spus că totul părea atât de calm, de liniștit, nu era așa? Linden a dat din cap. Atunci tatăl lui a spus ceva ce nu a uitat niciodată. Când natura se înfurie, a spus Paul, omul nu are ce face. Absolut nimic.

Pe fibra lemnului, degetele lui Linden urmează adâncituri și incizii, și simte prezența tatălui bătând acolo ca o inimă. Cât de vechi este biroul? Probabil e în camera aceasta din vremea străbunicului Maurice, deși atunci era mai puțin uzat, cu colurile mai puțin rotunjite. În stânga, stilouri și sugativă, un suport plin cu creioane și pixuri, oț lupă cu mâner arcuit, o scrumieră, o brichetă și globul de zăpadă de care Linden își aduce aminte așa de bine și pe care acum îl ia și-l scutură. Fulgii de zăpadă se stârnesc în jurul mestecenilor alb miniaturali, presărați cu măcăleandri mici și cu roșu și maro. Când trage de mânerul de alamă al sertarului de sus, acesta se deschide cu un scârțait. Găsește hârtie de scris, paginile sunt îndoite de la umezeală, timbre, un portofel vechi negru, care miroase a tutun și în care găsește o bancnotă uitată de cincizeci de franci și o fotografie de la școală a Tiliei, dolofană la față, de nouă-zece ani. Linden zâmbește larg. În fundul sertarului este un cimitir de monede vechi de cupru, foarfece ruginite și o harababură de chei vechi. În dreapta biroului, lângă telefon, sunt teancuri de hârtii, scrisori nedesfăcute, cu timbre din toată lumea. Este extraordinar cum toți acești iubitori de copaci iau

legătura cu Paul. Linden știe că tatăl răspunde la toate scrisorile pe care le primește. Nu are computer sau mașină de scris; scrie totul de mână. Linden citește un lung paragraf de pe o foaie de hârtie. Mai multe propoziții și cuvinte au fost tăiate și rescrise. Bănuiește că este schi a neterminată a unui discurs la care lucra tatăl lui înainte să plece la Paris vinerea trecută. Scrisul mare, lăbăr al tatălui nu a fost niciodată greu de descifrat. Copaci. Mereu copaci. Și acum cutia din copac, din teiul cel mai bătrân. Ce semnifică ie are cutia aceea? De ce a vrut tatăl lui să vină aici s-o aducă? Linden se duce în bucătărie să-și pună mâncarea pe o tavă. Din camera aceasta are puține amintiri fericite. Aici lua micul dejun, prânzul și cina în fiecare zi. Lauren nu a folosit niciodată sufrageria, pe care nu o considera destul de comodă. Linden se vede pe sine pe scaunul acela de lângă fereastră, are treisprezece-paisprezece ani, îl ceartă mama lui pentru că nu stă drept; apăsător de tachinările și zeflemeaua zilnice de la școală, despre care nu avea curajul să vorbească. Cât de singur era; cât de trist se simțea. Oare de aceea vine rar aici? Pentru că retrăiește durerea și respingerea? Nu merită Vénozan o a doua șansă? Chiar trebuie să poarte mereu cicatricea adolescenței ei? Ț

Instalat în biroul tatălui său, Linden mănâncă cu poftă. Soneria telefonului îl face să tresară. E mama lui, se asigură că a ajuns cu bine. Spune că l-a sunat pe Vandeleur, că o să vină mâine la prima oră. Paul a avut o zi liniștită, dar încă pare foarte obosit. E îngrijorată. Din câte are impresia, și profesorul Magerant e îngrijorat, dar nu reușește să scoată nimic de la el. Tilia l-a luat la rost, iar Linden își imaginează ce înseamnă acest lucru. Profesorul a rămas surprinzător de calm. Le-a spus doar că-i schimbă tratamentul medical. Nimic mai mult. E supărător. Linden o liniștește cât de bine poate, dar simte că îl cuprinde și pe el neliniștea. Când termină convorbirea cu mama lui, îl sună pe Sacha pe mobil de pe telefonul fix. Intră direct robotul, lucru ciudat, pentru că, de obicei, Sacha are mereu telefonul pornit. Încearcă să-l sune pe numărul personal, unde îi răspunde Rebecca. Nu, nu l-a văzut pe Sacha azi-dimineață, dar îl anunță ea că a sunat Linden. Verifică agenda. Nu, azi Sacha nu are programată întâlnire în afara biroului.

Linden închide, ușor iritat. În cei aproape cinci ani de când sunt împreună, nu i-a fost niciodată necredincios lui Sacha. Nici măcar nu a vrut. Speră și crede că și pentru Sacha este la fel. Are încredere în el, a avut întotdeauna. Acum că această nouă incertitudine îi zguduie temelia lumii, are îndoieli. Cunoaște efectul pe care-l are Sacha asupra altor bărbați. L-a văzut. Este instantaneu, puternic. Sacha pare să-l trateze cu indiferență, dar sigur știe că îl are. Îl sună iar pe mobil, îi spune să-l suneț la Vénozan și îi lasă numărul. Are să-i împărtășească atâtea. Întâi o să-i povestească în ce fel i l-a descris tatălui său, până a avut senzația că Sacha era acolo, în cameră cu ei. Cum o să exprime sentimentul pe care l-a avut când a înțeles că acesta îl iubește? Era cea mai caldă, cea mai frumoasă și mai prețioasă senzație, și numai când se gândea și se umplu ochii de lacrimi, redevine copil, îl urmează pe Paul în grădină, îl ascultă vorbind despre plante și natură. Iese la suprafață o altă amintire: Paul îi arată fiului său mic albinele-trântor mari și negre și-i spune că masculii nu înțepă niciodată, nu pot, poate chiar să-i prindă cu mâna, lucru pe care-l face imediat, în timp ce Linden se uită cutremurat. Uite ce frumoase sunt insectele astea, cu corpul strălucitor și negru și cu aripile cu luciri metalice, mov-închis; lui Linden nu trebuie să-i fie frică, chiar dacă fac un zgomot așa de puternic și par amenințătoare. Femelele înțepă numai dacă se simt atacate. Linden trebuie doar să le lase în pace. Într-o zi de vară, tatăl i-a pus un mascul de albină-trântor în mână. Îl gădila și îl înspăimânta, pentru că insecta părea uriașă în mână mică, dar a simțit că tatăl lui este mândru de el și asta l-a umplut de bucurie.

Linden strânge masa, face ordine și se duce la etaj. Niciodată nu i-a fost frică în casă, dar în seara aceasta liniștea pare apăsătoare. Lucrul rar, mistralul nu bate deloc. Intră în fosta lui cameră. A plecat de aici acum douăzeci și unu de ani, și mama lui a aranjato altfel, dar imediat ce ajunge între acești pereți, bănuiește că ar putea să retrăiască anxietatea adolescentului trist, chinuit, alungând în elepciunea fotografului sofisticat, trecut prin lume. Decide că nu va îndura deznădejdea aceasta astă-seară. Trebuie să se străduiască puțin să uite de acele amintiri dureroase, dar reușește destul de ușor. Faceț un duș

rapid și se strecoară în pat. Se gândește iar la tatăl lui. Au atâtea să-și spună, sunt atâtea discuții pe care trebuie să le poarte. Cum va fi posibil? Paul nu va putea să urce prea curând în avion din cauza atacului cerebral. În acest caz, Linden va trebui să se întoarcă la Vénozan, de data asta cu Sacha. Trebuie să-și facă amândoi timp. Vede limpede: masa albă din fier forjat, lumânările cu flacăra tremurătoare în briza blândă a serii, soarele la apus în dreapta casei își revarsă ultimele raze aurii peste vale, până la chiparoșii uriași așezați în șir, cei cărora Paul le spune „mohicanii“. Îi vede pe Lauren și pe Sacha râzând, Paul privește, ochii tatălui său rătăcesc mereu spre armata de copaci așezați în pâlcuri în jurul casei: stejarul bătrân cu trunchiul crăpat, cei doi platani falnici, ararul și ulmul, simboluri familiare din copilăria lui Linden. Ce se va întâmpla cu casa aceasta când Paul și Lauren nu vor mai fi? Cine va îngriji terenul, arboretumul? Este prima oară când are acest gând trist. Sigur nu Tilia; ei pare să-i placă viaa la Londra, e atașată de fiica ei, de artă, de soțul ei cel groznic. Se gândește la toate deciziile care vor trebui luate odată ce părinții lui nu vor mai fi. Gândul că moșia ar putea fi vândută sau dărâmată îl face să tresară. Indiferent cât de nefericit a fost el aici în adolescență, casa aceasta, terenul acesta sunt o parte din el. Copilul pe care îl vor adopta cândva Linden și Sacha va purta numele amândurora. Copilul, cel despre care vorbesc așa de des, cel care este împletit cu viitorul lor, va ajunge să cunoască acest loc; este sigur de asta.

Linden lăsase ușa deschisă, să audă când sună telefonul din camera părinților dacă îi telefonează Sacha, dar îl trezește ârâitul surd al soneriei de la ușa. Este uimit să vadă că e aproape ora nouă și că soarele pătrunde printre perdele. Soneria sună iar, tare. Linden se îmbracă repede, coboară cu picioarele goale și se chinuie să descuie. Vandeleur stă la ușa cu un zâmbet larg pe fața pistruiată, și cea care îi zâmbește radioasă este copilăria lui. Părul roșu-aprins s-a subțiat și a devenit cenușiu-nisipiu, umerii par mai puși în lași, dar ochii verzi ai lui Vandeleur încă lucesc deasupra nasului și sunt proeminenți. Îi spune lui Linden „micul șef“, ca întotdeauna, și-l bate pe spate cu palma puternică și pătrată. Cum stau lucrurile cu șeful? Este în spital? Nu se

poate. Trebuie să-l scoată repede de acolo. Se reface? Trebuie, pentru că Vénozan nu va mai fi niciodată Vénozan fără el. Vocea lui răgușită, aspră este poate mai pu în zgomotoasă. Linden îl duce în bucătărie să-i ofere o ceașcă de cafea, apoi urcă în grabă la etaj să-și ia pantofii. Îi explică de ce a venit. Vandeleur se uită la el nevenindu-i să creadă. Poftim? Șeful vrea să facă o gaură în teiul bătrân? În teiul acela? Cel bătrân? Linden aprobă din cap. Trebuie să se apuce imediat de treabă. Dumnezeu știe cât va dura. Este o cutie în copac, și tatăl lui are nevoie de ea. Vandeleur mai are pu în și-i scapă cafeaua din mână. Linden vrea să spună că acolo e o comoară, sau cam așa ceva? Linden nu-și poate re ine un zâmbet. Grădinarul de șaptezeci de ani are aerul unui copil de cinci ani peț care îl duci la circ. Când Linden iese, îl orbește lumina aurie a soarelui. Este așa de puternică, încât trebuie să închidă ochii, dar ce senza ie delicioasă îi lasă pe piele! Înț ultima săptămână petrecută la Paris parcă a trăit într-o peșteră. Îi spune acest lucru bătrânului în timp ce-l urmează în magazie, de unde iau unelte. Vandeleur spune că nu a mai văzut niciodată ceva precum inunda ia din Paris, pe care a urmărit-o la televizor. Vrea să știe cum a fost, despre străzile inundate de apă, despre pustiire. Un infern, răspunde Linden. În timp ce se îndreaptă spre arboretum cărând amândoi scara și barosul, Linden își dă seama că nu este apă în jurul lor, numai iarbă, copaci și cerul albastru. Aerul pur al iernii îi circulă prin plămâni, revigorant și înviorător de parfumat. Ce departe pare Parisul inundat, rău mirositor! Când ajung în vârful dealului, se întoarce să se uite la valea din spatele lui: casa adăpostită în adâncitura în care se termină poteca șerpuită, cerul imens, nestânjenit de nori voluminoși. Vântul bate jos astăzi; numai vârfurile copacilor din capătul văii se leagănă cu o șoaptă delicată. Da, Linden a dus dorul acestui loc în care a crescut. I-a dus dorul mai mult decât credea.

To i copacii din arboretum își etalează straiiele iernatice: crengile negre golașe, nici oț frunză la vedere. Primăvara este încă departe. Ei știu exact când să înflorească – Linden își amintește că așa i-a spus Paul când era copil – și încep să-și formeze bolta bogată, verde-pal cu o precizie absolută. Vocea lui Vandeleur este pu în aspră de laț urcuș.

Şefului îi plăcea să se joace aici când era mic. Venea în fiecare zi. Avea o casă aţ în unul din copacii aceştia. Ştie Linden? Linden încuviin ează din cap. Vandeleurţ continuă. Şeful încă vine aici tot timpul, uneori singur, uneori cu el. Nu vorbesc prea mult. Privesc doar proprietatea şi se uită să vadă cum se comportă copacii. Cel mai înalt tei este simplu de observat, îi domină pe ceilal i, crengile lui uriaşe şi noduroase se întind ca nişte bra e gargantueşti, rădăcinile lui groase, răsucite se afundă mult înţ dealul cu pietriş. Cum să nu se gândească Linden la tatăl său când stă aici, sub copacul lui preferat? Aproape că-i aude vocea lui Paul, îi explică cum copacul a înghi it cu nesaţ ę ploaia, cum crengile şi frunzele s-au deschis ca nişte căuşe să prindă fiecare picătură, trimi ând-o în pârâiaşe pe trunchi să hrănească rădăcinile însetate. Vandeleur sprijinăţ scara de tei. Se scarpină în cap. Linden e sigur că trebuie să facă o gaură în acesta? Linden spune că e sigur. Vandeleur nu pare convins. I se pare o nebunie. E copacul preferat al şefului. Linden spune că ştie, că după el a fost botezat, că Linden înseamnă „tei“ în engleză. Vandeleur râde în hohote. Niciodată n-a bănuit! Credea că era doar un nume american fistichiu! Dar ştie că *Tilia* este denumirea lui latinească. Şefului îi plac tare mult teii, nu-i aşa? El şi şeful discută tot timpul în contradictoriu despre vârsta acestui copac bătrân. Vandeleur crede că are peste patru sute de ani, iar şeful spune că are trei sute. Să facă o gaură în el? E de neîn eles. Copacul ăsta e os regesc. Esteţ stăpânul pădurii. Plin de respect, Vandeleur pune mâna pe scoar a bătrână. Chiar aşa aţ ordonat şeful? Linden citeşte cu glas tare din biletul lui Dominique: „Cel mai înalt tei. Scorbura înfundată, unde era creanga uscată, la jumătate, în stânga cum stai cu fa aţ spre vale. Să te ajute Vandeleur“. Bătrânul tresare când îşi aude numele, apoi dă din cap. O să facă ce vrea şeful. Linden spune că urcă să găsească scorbura cât Vandeleur ține bine scara. Urcă pu in câte pu in, surprins de circumferin a şi înăl imea copacului. ę ę ę Nu-şi imaginase niciodată că este aşa de mare. Acum observă scorbura mică şi strâmbă zidită cu ciment din stânga, unde mai demult fusese o creangă uscată. Scara nu ajunge destul de sus; se întreabă cum se va descurca. Cât se răsuceşte să caute o solu ie, scaraţ se clatină.

– Să nu cazi, micule șef, îl avertizează Vandeleur de jos. Să nu ne trezim cu doi Malegarde în spital.

Din capătul scării, grădinarul pare foarte departe. Linden îi cere barosul și Vandeleur i-l dă, dar, oricât s-ar strădui, vârful este încă departe de scorbură astupată. Trebuie să urce mai mult ca să ajungă. Observă o creangă solidă, groasă pe care poate pune piciorul, se împinge ușor în scară cu mâna dreaptă, iar cu cealaltă în barosul. Este oț manevră mai simplă decât se gândea, deși nu mai poate să privească în jos, îl ia cu ame eli. Senza ia de a fi așa de sus în copacul mare și golaș este ame itoare. Linden își ț ț dorește să fi luat aparatul foto la el. Cum de nu se gândise niciodată să facă fotografiile de aici, de sus? Deasupra, crengile pleacă încolăcite spre cer, și Linden simte vântul scuturându-i părul. Aerul de aici este proaspăt, pur; ar putea să stea pe creanga asta și să-l respire o veșnicie. O ciocănitoare uimită se uită la el de pe o creangă de mai de sus. Vandeleur strigă: Ce naiba face micul șef? E mai rău decât tatăl lui când se apucă să admire copaci! Linden chicotește. E momentul să se apuce de treabă. Acum este aproape de scorbură și începe să lovească cu unealta, face tot posibilul să-și men înăț echilibrul. Cimentul vechi se fărâmi ează destul de ușor, se transformă într-un praf finț care îi cade în cap și-i intră în ochi. Vandeleur strigă că acum nu se mai procedează așa, nu se mai folosește ciment. Ideea este să nu poată intra insectele sau păsările în scorbură, lucru care ar putea fi periculos pentru copac. Linden tușește și-și șterge praful de pe pleoape. Vandeleur spune că o să-l pună pe unul din ceilal i grădinari s-o înfundet la loc după metoda modernă, cu o bucată sub ire de metal sau plasă. Linden dă la oț parte cu mâna cimentul rămas. Scorbură se cască de mărimea unui pepene roșu. Trebuie să se apropie mai mult, pu in câte pu in pe creangă cu barosul încă în mână.ț ț Cu aten ie, bagă degetele în orificiu, până când îi strigă Vandeleur să ia mânușile peț care i le-a pus în buzunarul de la geacă. Să nu bage mâna goală acolo! L-ar putea aștepta o surpriză neplăcută. Insecte sau păsări sau Dumnezeu mai știe ce! Linden se oprește, își pune mânușile pentru grădinărit și sprijină barosul pe coapsă. Apoi mai încearcă o dată și înfige pumnul în gol. Simte o textură ca de burete, umedă, ca mușchiul

sau ierburile, bagă mâna până la încheietură și o răsuțește în sensul acelor de ceasornic. Nu simte cu degetele nimic care să semene cu o cutie. Oare se înșală tatăl lui? Mai este aici cutia? Poate că s-a deplasat, cu timpul, în mijlocul copacului? În acest caz, nu o va găsi niciodată. Îl cuprinde dezamăgirea; ce-o să-i spună el lui Paul? A venit degeaba până aici? Afundă mai mult mâna, mirat de spațiul adânc din copac, ca unț culoar secret, și atunci simte colul ascuțit al unui obiect metalic. Îi strigă lui Vandeleur că a găsit-o; o pipăie. Trebuie doar s-o smulgă de acolo; pare în epenită. Urmează oț luptă crâncenă; are obrazul strivit de coaja aspră, iar vârful degetelor îi alunecă pe marginile alunecoase ale cutiei. Ai spune că pomul nu vrea să-și cedeze comoara. Linden mormăie la tizul lui, îi vorbește copacului de parcă l-ar auzi. „Haide, teiule, numi face una ca asta. Dă-i drumul. Dă-mi-o!“ Îi vine o idee. Înfige capătul barosului în scorbură și împinge coada în colul cutiei cu toată forța. Aude un pleoscăit slab, iar când bagă iar mâna înăuntru, cutia se mișcă mai ușor, ca un dinte slăbit în rădăcină. Trebuie să facă iar un efort ca s-o tragă delicat afară, s-o scoată la lumină și aer, e ca o naștere ciudată, neobișnuită, dar deodată are cutia în mână și o privește uluit, în timp ce Vandeleur chiuie triumfător. E o cutie mică de biscuiți, acoperită cu mușchi și plină de furnici, pe care le suflă. Coboară cu grijă, amețit, din copac. Vandeleur îi cereț barosul, i-l dă, apoi cutia, pentru ca Linden să se poată ajuta de amândouă mâinile, dar el nu-i dă drumul. Scara pare cumplit de departe. Își simte picioarele moi. Se lasă călăuzit de vocea lui Vandeleur. Micul șef trebuie s-o ia ușurel; nu e nici o grabă. Câte un pas, așa. Odată ce ajunge cu picioarele tremurătoare la scară, Linden își recapătă forța și coboară cu pricepere. Uitându-se la cutie, Vandeleur îl întreabă dacă are deț gând s-o deschidă. Tatăl lui nu i-a spus s-o deschidă, subliniază Linden. I-a spus doar să i-o aducă, că e foarte importantă. Vandeleur se interesează dacă este grea; Linden o pune în palmele tocite și bătrâne. Grădinarul scoate un strigăt de uimire. Este ușoară ca un fulg! Scutură cutia, o duce la ureche, ca un copil care încearcă să audă marea într-o cochilie. Oare sunt bani? Linden spune că nu știe. Este tentat să afle, dar nu se simte în largul lui în prezența lui Vandeleur. O să se uite mai

târziu în mașină, când va fi singur, Ț în drum spre Paris. A promis să se întoarcă repede; ar trebui să plece.

Când pleacă Vandeleur, iar Linden încuie ușa de la intrare, este aproape ora unsprezece. Fotografiază repede casa și valea cu Leica. Chiar înainte să plece, le-a sunat pe Mistral, Lauren și Tilia de pe telefonul fix să le spună că a găsit cutia și pleacă. Nu a putut lua legătura cu nici una dintre ele. Poate are legătură cu inundația și cu Ț acoperirea ei de telefonie mobilă. A încercat să-l sune și pe Sacha atât pe mobil, cât Ț și la numărul de acasă, dar de fiecare dată i-a intrat robotul. Linden pornește la drum cu gânduri negre, oprindu-se la Montbrison să alimenteze. Soarele urcă tot mai sus pe cer. Cutia stă pe locul de lângă el și Linden se uită la ea din când în când. În timp ce se îndreaptă spre nord, spre Montélimar și autostradă, trece pe lângă Grignan, orașul în care s-au cunoscut părinții lui, cu castelul cocoșat pe promontoriul de piatră. Șoselele Ț sunt libere; poate conduce repede și fără incidente. Când pornește radioul descoperă, spre dezamăgirea lui, că a fost o noapte de coșmar în Paris. Găști de jefuitori au spart magazine după căderea nopții, începând cu Champs-Élysées și bulevardul Victor-Hugo Ț din vecinătate, cauzând pagube de mii de euro unei capitale vlăguite deja de inundații. Sute de jefuitori cu glugi pe cap au dat năvală pe străzile din Montparnasse slab luminate din cauza întreruperii electricității, au spart geamuri și au furat tot ce s-a Ț putut, de la produse electronice la haine. Găștile erau din districtele periferice, hotărâte să facă dezastru și să se confrunte cu poliția. Linden ascultă îngrozit. Buticurile de pe rue de Rennes au fost jefuite în câteva minute, unul după altul. Supermarketul din apropiere de colțul cu bulevardul Saint-Germain a fost golit și incendiat. Poliția, Ț Ț bombardată toată noaptea cu sticle și cărămizi, a recunoscut că este copleșită de amploarea atacurilor, deoarece mulți polițiști erau deja ocupați cu păzirea zonelor Ț Ț inundate. Pompierii s-au luptat cu flăcările ore în șir. Au fost arestate sute de persoane; peste cincizeci au fost rănite. O doamnă în vârstă înlăcrimată spune că nu a mai văzut așa ceva de la revolta studențască din mai 1968. Linden se întinde după telefon să-Ț sune familia, să vadă dacă este toată lumea bine, dar nu-

l găsește. Oprește la următoarea zonă de servicii să-l caute, se uită sub scaun, în spate, în geantă și își dă seama cu groază că și l-a uitat, că l-a lăsat în priză în dormitor. Fără el se simte pierdut și neajutorat. Nu știe pe de rost numărul nici unui membru al familiei, darămite pe al lui Sacha. Îi pare rău că nu are agendă, nici măcar o bucată de hârtie cu numere importante. Cum de a fost așa de inconștient? Are o copie în iPad, dar a lăsat-o la hotel. Înjurând, pornește iar, merge mai repede decât ar trebui și simte în capul pieptului un nod care nu prevestește nimic bun.

Știrile de la radio nu au menirea să-l binedispună. Nivelul Senei a început să scadă treptat, dar apa încă stăpânește jumătate de oraș și nu i se mai poate spune apă, afirmă dezaprobator jurnalistul, mai degrabă sunt băltoace mari, stătute de nămol uleios care duhnește ca o hazna. E haos. Nu există un alt cuvânt pentru ce se întâmplă în Paris. Pompele nu reușesc să tragă nămolul, pentru că este prea gros și plin de nisip. Gunoiul rău mirositor strâns în mormane și cel care plutește este încă o problemă de sănătate publică. Locuitorii exasperați au decis să ardă gunoiul pe unde pot și au făcut focuri furioase de tabără în orice col de stradă disponibil, ceea ce pune un nou pericol. Lui Linden nu-i vine să creadă. Poate fi și mai rău de atât? Oare își va mai reveni Parisul? Vocile de la radio își continuă neliniștitoarea litanie. Ar trebui oare să-l închidă, sau să găsească un post de muzică? Pe de altă parte, își spune că trebuie să știe ce se întâmplă, la ce se întoarce. Află că Crucea Roșie lansează o campanie mai amplă de gestionare a dezastrului și că e nevoie de mai multe donații pentru ca oamenii lor să poată ajuta miile de parizieni înfrigurați, fără locuință, aducându-le hrană și oferindu-le un loc de adăpost și sprijin emoțional. În mod vizibil aflat într-o criză fără precedent, Parisul pare afectat de divizarea pe criterii de clasă, rasă și politică; tulburările recente nu sunt acte încurajatoare de solidaritate și altruism. Lipsa de coordonare dintre oficialii guvernamentali, organizațiile de ajutorare și armată ine prima pagină a ziarelor în toată lumea. Persoana care este învinovățită în presă pare să fie președintele, căruia îi se reproșează incapacitatea de a mobiliza aparatul administrativ pentru a face față dezastrului. Principalii

opozan i ai președintelui îl condamnă fără încetare, îi condamnă administrația letargică și incapabilă să rezolve nevoile tuturor celor afectați de inundație. Dar, pe rețelele de socializare, tânărul președinte este laudat de majoritatea parizienilor, care sunt convinși că face tot ce poate într-o situație dramatică și fără precedent.

Când Linden ajunge la Lyon, două ore mai târziu, se oprește la un bufet să alimenteze și să ia o gustare. Sună cu ajutorul cardului de credit de la un telefon prăpădit care pare să nu mai fi fost folosit de mulți ani. Este practic imposibil să obții vreo informație fără internet, își dă el seama. În cele din urmă intră în legătură cu Informațiile, cere numărul spitalului Cochin și trece printr-un moment de panică până găsește un pix și o bucată de hârtie. O femeie care bea cafea la masa de alături i le oferă pe amândouă. Durează o veșnicie până să răspundă cineva de la spital, iar când îi răspunde cineva, persoana istovită de la celălalt capăt al firului nu reacționează bine la nerăbdarea lui. Telefonul profesorului Magerant sună, însă nu răspunde nimeni. De ce nu răspunde? Unde e secretara lui? Femeii care i-a împrumutat pixul și hârtia i se face milă de el. Nu are telefon mobil? Linden recunoaște plin de regret că și l-a uitat. Femeia i-l dă pe al ei cu un zâmbet. Ce drăguț din partea ei! Ce gest neașteptat! De pe telefon, intră pe internet și află numărul de la hotel, sună și i se spune că familia lui este plecată. Presupune că sunt toate la spital. Tot de pe telefonul femeii caută pe internet încă un număr de la spital și reușește să-l găsească pe cel de la biroul asistentelor din secția în care este internat tatăl lui. Din nou sună la nesfârșit. În cele din urmă, răspunde o voce feminină: femeia pare grăbită. Spune că nu-l aude. Poate să vorbească mai tare? Spune că este fiul lui Paul Malegarde, din rezerva 17. Vrea doar să transmită familiei că este pe drum. O să vină cât de repede poate, în mai puțin de patru ore dacă nu este circulație. Femeia spune că încă nu-l aude bine. Poate repeta mesajul? Pe Linden îl cuprinde un fel de furie. Îi vine să strige, s-o insulte, să recurgă la cele mai urâte cuvinte posibile. În schimb, închide, enervat și-i dă mobilul înapoi proprietarei. Nu mai are timp de pierdut. Femeia îl întreabă dacă e totul în regulă; are o față agreabilă, onestă. Linden dă scurt din cap, îi mulțumește și pornește

iar repede spre mașină. Știe că are viteză prea mare, că ar trebui să aibă grijă, dar nu se poate abține să nu se grăbească, cu mâinile agăte de volan, pătruns de acea senzație de rău augur în adâncul lui. Autostrada ț devine tot mai aglomerată pe măsură ce se apropie de Paris, iar când ajunge la Nemours, la numai o oră distanță, trebuie să se oprească în circulația bară la bară. Înț ț timp ce stă pe loc la coada interminabilă de mașini oprite, îl cuprinde iar furia, violentă, ca o vâlvătaie necruțătoare. Trec câteva minute și tot nu înaintează. Îi vine să se izbească cu capul de volan și își imaginează cum îi curge sângele din frunte lovită. Încearcă să se calmeze, să respire ușor, să-și golească mintea.

Cutia lucește în lumina slabă a zilei, de parcă l-ar chema. Se uită la ea. Tatăl lui nu i-a spus lui Dominique să n-o deschidă, nu-i așa? Linden se întinde s-o ia. O furnică rătăcită i se urcă în palmă; o aruncă. Ar putea s-o deschidă acum. Poate că ambuteiajul este calea prin care-i spune soarta să o deschidă. Împotmolit, blocat, fără telefon, ce altceva are de făcut? O prinde bine cu degetele și încearcă să deschidă capacul. Se chinuie un timp, furios la culme; capacul pare să fi fost lipit. Își aduce aminte de pixul pe care i l-a împrumutat femeia și pe care a uitat să i-l dea înapoi. Încă îl are în buzunarul de la geacă. Îl scoate în grabă; dă agățătoarea pe spate. Cu vârful ei, apasă tare în colul cutiei. Se deschide. Linden ridică cu grijă capacul. Interiorul este surprinzător de intact. Nici o insectă, pușină umezeală. Descoperă un plic deschis, se uită înăuntru. Sunt mai multe pagini îndoite frumos și două articole scurte, îngălbenite dintr-un ziar. Data primului este 5 august 1952. „Cadavrul unei tinere găsit pe o proprietate privată din Vénozan, din apropiere de Sévral pe 3 august, a fost identificat ca fiind cel al lui Suzanne Vallette, de șaisprezece ani, din Solérieux. Poliția bănuiește că a fost o crimă.“ Al doilea articol datează din 10 august 1952. „Un bărbat implicat în violarea și uciderea lui Suzanne Vallette este reținut la Nyons. Este un cioban deștreizeci și cinci de ani din Orelle cu cazier judiciar.“ Cine este Suzanne Vallette? Ce legătură are cu Paul? Uimit, Linden desface bucata de hârtie. Un claxon puternic din spate îi face inima să bată tare; coloana de mașini se mișcă iar. Pornește neliniștit

mai departe, cu hârțile întinse pe genunchi. Circula ia avansează lent, dar nu destul de lent încât să poată citi fără riscuri, și așa o ine până în Paris, unde ploaia s-a oprit în sfârșit. Un cer albastru-închis strălucește deasupra autostrăzii. Când ajunge la porte d'Orléans, Linden reușește să descifreze la semafor paragraful cu care începe prima pagină. Recunoaște scrisul familiar al tatălui său. Nu e trecută nici o dată.

„Voi începe cu copacul. Pentru că totul începe și se termină cu copacul. Copacul este cel mai înalt. A fost plantat cu mult înaintea celorlalți. Nu știu exact cât de bătrân este. Are poate trei-patru sute de ani. Este bătrân și puternic. A trecut prin furtuni cumplite, s-a învânt bine în fața vântului dezlănțuit. Nu-i este frică.“

Linden se întreabă ce conțin restul paginilor. Ce va descoperi? De ce sunt așa de importante pentru Paul? Va avea timp să le citească înainte să ajungă la spital? Probabil că nu. Trebuie să lase mașina la gara Montparnasse. N-ar trebui să meargă direct la spitalul Cochin? Dar unde să parcheze acolo? Oare să predea mașina, și apoi să se ducă repede la spital? Cât el ezită, în spatele lui izbucnesc claxoane. Decide să meargă cu mașina la spital; o s-o predea mai târziu. În el se acumulează un fel de disperare. Virează la dreapta pe rue du Père-Corentin, dar nu se aștepta la ambuteiajul de acolo. Timp de douăzeci de minute, stă în mașină și fierbe de nervi. Pe măsură ce se apropie încet, vede că vreo cântăzeci de poliști opresc toate vehiculele care intră pe rue de la Tombe-Issoire. Când coboară geamul, aerul ca de gheață al nopții se repede înăuntru, amestecat cu fumul în epător. Nu mai plouă, dar se simte o duhoare de ouă stricate care-l îngreșează. Unde se duce? Îl întreabă un polițist. La spitalul din apropiere, la tatăl lui, spune Linden. Îi cere să-i arate documentul de identitate și talonul mașinii. Este turist? Știe că nu e recomandabil să mergi cu mașina prin oraș din cauza inundațiilor și a tulburărilor din ultima vreme? Linden spune că nu este turist; e francez și e aici cu familia. Pot să-l lasă să treacă? Îl așteaptă tatăl lui la spitalul Cochin. Este foarte bolnav. Bărba

ii par trași la față; au cearcăne sub ochi. Probabil au avut o noapte ț ț grea. Îi pare rău pentru ei. Fără grabă, poli istul se uită la document și la fa a lui. Înț ț cele din urmă, îl lasă să treacă. Îl avertizează că-i va fi greu să găsească loc de parcare. Are dreptate. Linden caută mult timp un loc liber în jurul spitalului și devine din ce în ce mai agitat. Se pierde cu firea, înjură cât îl ine gura, de parcă ar fi Tilia, și lovește furios volanul. La capătul puterilor, lasă mașina pe trotuar, pe rue Méchain, deși știe că va primi amendă. Nu are altă solu ie. Orașul înghe at, rău mirositor din jurul lui pare ț dușmănos și străin. Fuge cât poate de tare la intrarea principală de pe rue SaintJacques, cu cutia în buzunar. Mai durează un minut să ajungă în clădirea în care este tatăl lui.

Luminile dinăuntru îl străfulgeră și-i dau dureri de ochi. Linden așteaptă liftul cu răsuflarea tăiată, cu gura uscată, cu inima bubuindu-i în piept. De ce îl încearcă această suferin ă? Paul este sus, în rezerva 17; Mistral, Tilia și Lauren sunt acolo, îl așteaptă; ț poate e și Dominique cu ele. Îi va da triumfător cutia tatălui său. O să-l facă să chicotească spunându-i cum au cărat el și Vandeleur scara, cum nu ajungea destul de sus, cum era cutia în epenită în copac, ce chin fusese s-o scoată și că în tot acest timp oț ciocănitore se uitase uimită la el. O să-i spună lui Paul cât de frumoase sunt pământul, lumina, aerul, cum ar fi vrut să stea în copac și să-și delecteze privirea cu tot ce oferea valea. A văzut frumuse ea lumii lui Paul. Apar ine și el acelei lumi. Îi va spune tatălui ț său toate aceste lucruri.

Cu coada ochiului, Linden observă o persoană apropiindu-se repede din stânga. Ușile liftului se deschid cu un bip; face un pas înainte, vrea să intre, dar conturul șters al celui care se apropie de el devine mai limpede și Linden întoarce capul. Un bărbat înalt, brunet stă lângă el, așa de aproape, încât îi simte mirosul familiar. Are nevoie de câteva secunde să în eleagă cine întinde bra ele spre el. Lui Linden i se învârte capul de ț fericire, îl trage pe Sacha aproape și, nevenindu-i să creadă, duce mâna să-i mângâie șuvi ele de păr lungi și brunete. Sacha își întrepătrunde mâinile la spatele lui și îl ț strânge tare. Ultima săptămână a fost un vălmășag de sentimente dureroase accentuate de fluviul umflat, sălbatic, șapte zile ciudate care i-au afectat acuitatea lui

Linden. Încearcă să găsească cuvintele potrivite. Nu poate murmura decât: „Dragostea mea. Dulcea mea iubire“. Sacha tremură, de parcă i-ar fi frig. Surprins, Linden își dă seama că trupul îi este traversat de fiori. De ce e așa de tăcut Sacha? Nu a scos un cuvânt. Când se uită peste umăr, Linden vede șirul de bărci pneumatice de la intrarea în spital, posterele prinse pe panouri, linoleumul lipsit de culoare. O femeie care stă pe un scaun de plastic pare să doarmă dusă; o asistentă care împinge scaunul cu roțile al unui pacient trece cu hure prin apropiere. Oare Sacha plânge? Uluit, Linden încearcă să facă un pas înapoi să-l poată privi, dar Sacha nu-l lasă, îl înbră ișează cu disperare, seț aga ă de el cu toată puterea, de parcă lucrul pe care și-l dorește cel mai mult pe lumeț este să-l protejeze pe Linden de ceea ce-l așteaptă, mai câștigă pu in timp pentru el, îiț clădește un stăvilar infinitezimal de ignoran ă, pentru că știe că Linden își va amintiț acest moment, această vineri, tot restul vie ii.ț

Linden se trage ușor și se pregătește pentru ce va vedea în ochii aceia iubi i. Nu vreaț ca Sacha să spună cuvintele; nu vrea să le rostească. Îi pune palma pe obraz și observă cu uimire cum îi tremură mâna. Sacha vorbește în sfârșit. Au sunat întruna. Au în eleșț că este o problemă cu telefonul lui Linden sau că l-a uitat. Nu aveau cum să ia legătura cu el. Se întâmplase la mijlocul după-amiezii. Murise liniștit. Paul o inea pe Lauren deț mână. S-a întâmplat pur și simplu, cu Lauren în rezervă, nimeni altcineva. Lauren a ieșit împleticindu-se, palidă la fa ă, incapabilă să vorbească.ț

Linden se gândește la mama lui, cum a fost martoră la acea ultimă suflare, la ultima înăl are a pieptului. Cât de dureros trebuie să fi fost pentru ea. Cât de îndureratăț trebuie să fie. Acum îi dau lacrimile, âșnesc din ochii obosi i. Tatăl lui nu mai este. Îșiț ț amintește când l-a văzut ultima oară, ieri, când s-a aplecat și l-a sărutat la plecare. Linden se simte amor it, nu se poate mișca, nu poate reac iona. Vrea să stea jos; vrea săț ț poată aștepta aici, să se odihnească, să nu spună nimic, să-și adune puterile, doar un pic. Știe că nu poate. Îl așteaptă sus. Ce fac? Cum rezistă? Sacha spune că Tilia este impresionantă. Ea este cea care le ajută să se ină cu firea. Tilia? Linden se miră. Elț credea că ea o

să cedeze. Nu, nu a cedat. Nici vorbă. O consolează pe Lauren, care este disperată, la fel și Mistral, care s-a prăbușit. Ea se ocupă de toate procedurile. A vorbit cu doctorul, cu asistentele. Este calmă și compătimitoare.

Linden urcă în lift inându-l pe Sacha strâns de mână. Ușa rezervei cu numărul 17 este închisă. Știe că în spatele acelei uși este trupul neînsuflețit al tatălui său. Știe că va trebui să-l vadă la un moment dat. Va trebui să-și vadă tatăl mort, așa cum va trebui săi vadă și sicriul coborând în pământ în micul cimitir din Léon des Vignes. Îl așteaptă un chin și nu se va sfii să-l întâmpine. Îl urmează pe Sacha în sala de așteptare puțin mai departe. O vede pe sora lui, își îmbrățișează mama și nepoata. Colin stă în fața lor, cu capul în palme. Îl vede și ei; îi strigă numele și încep iar să plângă. Urmează un moment intens, deconcertant de durere, în care propozițiile par haotice, întrerupte de hohote de plâns.

Abia mai târziu, după ce se consolează unii pe alții, scoate Linden cutia din buzunar. Le spune că asta a vrut Paul să-i aducă de la Vénozan. Sunt hârtii înăuntru, dar încă nu a avut timp să le citească. O să le citească acum, aici. Ia prima pagină și începe. Citește încet, fără grabă, oprindu-se periodic să-și tragă răsuflarea. Din când în când, se uită la Lauren, la Tilia, ca să capete curaj, sprijin.

Când Linden ajunge la ultima pagină, i-o dă surorii lui. Vocea Tiliei umple încăperea mică, întâi schimbătoare, ezitantă, apoi capătă forță și este aproape – aproape – ca și când Paul ar fi alături de ei, în picioare în prag, cu mâinile în buzunare, și i-ar privi cu ochii săi albaștri, strălucitori.

„I-am auzit pașii apropiindu-se de locul în care stăteam eu. De fiecare dată când făcea un pas, frunzele și iarba foșneau să mă avertizeze. Credea că nu face nici un zgomot, dar eu auzeam perfect. Auzeam aproape prea tare. Fiecare părticică din mine se căznea să asculte. Acum îi simteam duhoarea de transpirație și băutură, ca a muncitorilor beți de la fermă pe care îi vedeam uneori pierzând vremea pe lângă fermă până să-i gonească tata.

M-am sprijinit de copac, cu ochii închiși. Eram așa de nemișcat, eram ca o creangă. Monstrul a venit groaznic de aproape, dar a trecut mai departe, clătinându-se, mormăind ca pentru sine.

A început să plouă, o ploaie deasă, constantă și viguroasă. Nu era furtună, nu tuna, se revărsa doar ploaia. Am auzit monstrul cum fuge înjurând. M-am gândit că se udă Suzanne și am început iar să plâng. Copacul m-a adăpostit ca o umbrelă uriașă.

Mi-am pus toată groaza în copac. Mi-am luat frica și am făcut-o o parte din el. Copacul m-a îmbrățișat. M-a încuiat în el. Nu m-am mai simțit niciodată așa de ocrotit. Nimeni nu și sau nimic nu mă mai protejase așa. Era de parcă aș fi devenit una cu scoara, de parcă m-aș fi strecurat în crăpături, în fisuri, dincolo de mușchi, de licheni, de insectele care se târau pe trunchi.

Iar acolo, în miezul teiului, am știut că n-o să mă ajungă niciodată nici un monstru, nici o oroare.“

Mul umiriț

Le mulțumesc lui Nicolas Jolly, Laure du Pavillon, Catherine Rambaud și neprețuitorilor mei primi cititori.șș

Le mulțumesc fotografiilor Charlotte Jolly de Rosnay, David Atlan, Alexi Lubomirski și Mélanie Rey.

Îmi mulțumesc lui Laurence Le Falher pentru informațiile despre New York.șș

Îmi mulțumesc, Laetitia Lachmann.șș

Iată cele cinci cărți care m-au ajutat să o scriu pe aceasta:ș

Paris Under Water, Jeffrey H. Jackson (Palgrave Macmillan)

Paris coule-t-il?, Magali Reghezza-Zitt (Fayard)

The Secret Life of Trees, Colin Tudge (Penguin)

The Hidden Life of Trees, Peter Wohlleben (Greystone Books)

On Photography, Susan Sontag (Penguin)

Mă puteți contacta pe site-ul:ș

www.tatianaderosnay.com

„Pe lângă Sena trec așa/ Sub bra cu-o carte mai ciudată/ Iar fluviul știe
jalea mea/ El ce nu seacă niciodată.“

Guillaume Apollinaire, „Marie“, în volumul *Alcooluri. Poeme (1898-1913)*, traducere din limba franceză de Octavian Soviany, Editura Tracus Arte, 2019, p. 72

Megalomanie (în limba franceză în original)

„Poponar nenorocit“ (în limba franceză în original)

„Sub podul Mirabeau se duc la vale/ Și dragostea și Sena mai aoare/
Plăcerea se naște din supărare.“ Guillaume Apollinaire, „Podul
Mirabeau“, traducere de Octavian Soviany, *op. cit.*, p. 29

„Când mă primiți în sânul vostru, voi, codri seculari,/ În tot ce mă
cuprinde și simultan ferește,/ Când mă scufund în mine printre esențe
tari,/ Simt că ceva mare m-aude, mă iubește!“